

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/25-01/69

URBROJ: 65-25-2

Zagreb, 25. srpnja 2025.

Hs**NP*022-02/25-01/69*65-25-2**Hs

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu, s Konačnim prijedlogom zakona***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 24. srpnja 2025. godine uz prijedlog da se sukladno članku 206. Poslovnika Hrvatskoga sabora predloženi Zakon donese po hitnom postupku.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra turizma i sporta Tončija Glavinu i državne tajnike Moniku Udovičić i Josipa Pavića.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/25-01/24
URBROJ: 50301-27/27-25-3

Zagreb, 24. srpnja 2025.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu, s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članaka 172., 204. i 206. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njenoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra turizma i sporta Tončija Glavinu i državne tajnike Moniku Udovičić i Josipa Pavića.

PREDSJEDNIK

mr. sc. *Andrej Plenković*

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA
U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

a) Ocjena stanja

Važećim Zakonom o pružanju usluga u turizmu („Narodne novine“, br. 130/17., 25/19., 98/19., 42/20. i 70/21., u daljnjem tekstu: Zakon) uređene su usluge u turizmu, način i uvjeti za pružanje tih usluga, ugovor o putovanju u paket-aranžmanu i ugovor o povezanom putnom aranžmanu te prava i obveze trgovca i putnika u vezi s tim ugovorima.

Uslugama u turizmu, smatraju se, između ostalog, i usluge turističkog vodiča koje, prema Zakonu može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane Zakonom, to jest ima položen stručni ispit za turističkog vodiča i ishodoeno rješenje o ispunjavanju uvjeta za pružanje tih usluga. Također, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin države koja nije država ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane Zakonom.

Republika Hrvatska je 2022. godine službeno započela pregovore o pristupanju Organizaciji za ekonomsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD). Vezano uz pružanje usluga turističkog vodiča, OECD je stajališta da Republika Hrvatska treba omogućiti potpunu usklađenost s načelom nediskriminacije koje je propisano Kodeksima o liberalizaciji.

Naime, s obzirom na to da je većina država članica Europske unije ujedno i članica OECD-a, odredbom koja mogućnost pružanja usluga turističkog vodiča od strane državljana koje nisu države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije veže uz prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj, u neravnopravan položaj dovode se državljanin država članica OECD-a i pristupnica Kodeksima o liberalizaciji koje ujedno nisu države članice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije.

Donošenje ovoga Prijedloga zakona potrebno je i radi daljnjeg usklađivanja odredbi koje se odnose na pružanje usluga turističkog vodiča s Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006.; u daljnjem tekstu: Direktiva 2006/123/EZ) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“, broj 80/11.) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih

kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013., u daljnjem tekstu: Direktiva 2005/36/EZ).

Također, Zakon je u skupini propisa koji sadržavaju manja pozivanja na hrvatsku kunu, to jest sadrži novčane kazne za prekršaje iskazane u hrvatskim kunama te je, prema Zaključku Vlade Republike Hrvatske o provedbi zakonodavnih aktivnosti povezanih s uvođenjem eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, takve odredbe potrebno izmijeniti prilikom prvih sljedećih izmjena zakona zbog neke druge potrebe.

b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Predloženim Zakonom potrebno je riješiti pitanje različitog tretmana u pružanju usluga turističkog vodiča od strane državljana država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koje su ujedno države članice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru od onih koje to nisu na način da se propisuje da usluge turističkog vodiča može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i državljanin države članice OECD-a i države pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom.

OECD ima ukupno 38 država članica, od kojih su 22 države članice ujedno i države članice Europske unije (Republika Austrija, Kraljevina Belgija, Češka Republika, Kraljevina Danska, Republika Estonija, Republika Finska, Francuska Republika, Savezna Republika Njemačka, Helenska Republika, Mađarska, Irska, Talijanska Republika, Republika Latvija, Republika Litva, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Kraljevina Nizozemska, Republika Poljska, Portugalska Republika, Slovačka Republika, Republika Slovenija, Kraljevina Španjolska i Kraljevina Švedska). Preostale države članice OECD-a su: Australija, Kanada, Republika Čile, Republika Kolumbija, Republika Kostarika, Island, Država Izrael, Japan, Republika Koreja, Sjedinjene Meksičke Države, Novi Zeland, Kraljevina Norveška, Švicarska Konfederacija, Republika Turska, Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske, Sjedinjene Američke Države. Države u postupku pristupa Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija uz Republiku Hrvatsku su i: Argentinska Republika, Savezna Republika Brazil, Republika Bugarska, Rumunjska, Republika Peru, Kraljevina Tajland i Republika Indonezija.

Nadalje, izrijekom se propisuje da se turističkom vodiču, koji traži priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan za pružanje usluga turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj, postojanje obveze i opseg polaganja stručnog ispita utvrđuje u postupku koji se provodi u skladu s propisom kojim se uređuje priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča.

Isto tako, propisuje se da turistički vodič državljanin države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske sukladno propisu kojim se uređuju uvjeti za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča, ali se posebno štite zaštićene cjeline (lokaliteti) vezani uz Domovinski rat.

S obzirom na to da Zakon sadrži prekršajne kazne u kunama te da su ovo prve izmjene toga Zakona koje se donose nakon promjene nacionalne valute, potrebno je izmijeniti prekršajne odredbe na način da se novčane kazne za prekršaje iskažu u eurima.

c) Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Predloženim Zakonom će se riješiti pitanje različitog tretmana u pružanju usluga turističkog vodiča od strane državljana država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koje su ujedno države članice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru od onih koje to nisu.

Odredba koja je državljanima država koje nisu države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru za pružanje usluga turističkog vodiča uvjetovala prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj se briše te će usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj uz ispunjavanje uvjeta propisanih ovim Zakonom moći pružati državljani Republike Hrvatske, državljani druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i državljani države članice OECD-a i države pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija. Osobe koje su ispunile uvjete za pružanje usluga na temelju propisa kojima se uređuje pružanje usluga u turizmu zadržavaju stečena prava.

Odredbe koje se odnose na ostvarivanje prava na poslovni nastan te pružanje usluga turističkog vodiča na privremenoj i povremenoj osnovi usklađuju se s Direktivom 2006/123/EZ i Direktivom 2005/36/EZ, uz iznimku lokaliteta vezanih uz Domovinski rat za koje će biti potrebno položiti posebni dio stručnog ispita.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno člancima 204. i 206. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku zbog pristupanja OECD-u radi čega je potrebno postići potrebnu usklađenost s Kodeksima o liberalizaciji, odnosno Kodeksom o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksom o liberalizaciji nevidljivih transakcija, te usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije.

S obzirom na to da je Republika Hrvatska već dovršila evaluaciju u većini odbora OECD-a, a preostali dio evaluacijskog procesa uvjetovan je donošenjem zakonodavnih mjera koje osiguravaju punu usklađenost s navedenim kodeksima, donošenje ovoga Zakona po redovnom postupku moglo bi dovesti do kašnjenja u ispunjavanju preuzetih obveza, čime bi se ugrozio daljnji tijek pristupnog procesa.

Donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku stoga je nužno kako bi se omogućila pravovremena i učinkovita provedba reformi koje su preduvjet za zaključenje pristupnih pregovora i formalno članstvo u OECD-u.

Također, nužno je što prije ostvariti potpunu usklađenost s pravnom stečevinom radi daljnjeg usklađivanja s Direktivom 2006/123/EZ, odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“, broj 80/11.) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo, te Direktivom 2005/36/EZ.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU

Članak 1.

U Zakonu o pružanju usluga u turizmu („Narodne novine“, br. 130/17., 25/19., 98/19., 42/20. i 70/21.) u članku 69. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Usluge turističkog vodiča može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i državljanin države članice Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) i države pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane ovim Zakonom.“.

Stavci 3. i 4. brišu se.

Dosadašnji stavak 5. postaje stavak 3.

Članak 2.

Naslov iznad članka 70. i članak 70. mijenjaju se i glase:

„Pružanje usluga na području Republike Hrvatske te na ili u zaštićenim cjelinama
(lokalitetima)

Članak 70.

(1) Turistički vodič, ako položi opći dio stručnog ispita za turističkog vodiča, može pružati usluge na području Republike Hrvatske, osim na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima).

(2) Na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) turistički vodič može pružati usluge ako položi posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete).

(3) Turističkom vodiču koji traži priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan za pružanje usluga turističkog vodiča, postojanje obveze i opseg polaganja stručnog ispita utvrđuje se u postupku koji se provodi u skladu s propisom kojim se uređuje priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča.

(4) Turistički vodič državljanin države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske sukladno propisu kojim se uređuju uvjeti za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča.

(5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) vezanim uz Domovinski rat koji su zaštićeni propisom kojim se uređuje popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča, ako položi posebni dio stručnog ispita za te zaštićene cjeline (lokalitete).

(6) Ministar pravilnikom propisuje popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) umjetničke, arheološke i/ili povijesne baštine te lokalitete vezane uz Domovinski rat, uz prethodno mišljenje ministara nadležnih za kulturu, branitelje i poslove zaštite prirode.

(7) Ministar pravilnikom propisuje uvjete za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija u Republici Hrvatskoj za pružanje usluga turističkih vodiča, sukladno zakonu kojim je uređeno priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija.“.

Članak 3.

U članku 104. stavku 1. podstavak 1. mijenja se i glasi:

„– fizička osoba iz članka 69. stavka 2. ovoga Zakona pruža usluge turističkog vodiča suprotno odredbi članka 73. stavka 1. ovoga Zakona“.

Podstavak 3. mijenja se i glasi:

„– fizička osoba državljanin države koja nije državljanin države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i državljanin države članice Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) i države pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija pruža usluge turističkog vodiča suprotno odredbi članka 69. stavka 2. ovoga Zakona“.

Podstavak 5. mijenja se i glasi:

„– fizička osoba državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije privremeno i povremeno pruža usluge turističkog vodiča na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) suprotno odredbi članka 70. stavka 4. ovoga Zakona“.

Članak 4.

U članku 107. stavku 1. riječi: „od 5000,00 do 30.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 660,00 do 3980,00 eura“.

Točka 37. mijenja se i glasi:

„37. pruža usluge turističkog ronjenja suprotno članku 96. stavku 4. ovoga Zakona vezano uz primjenu članka 93. stavka 1. (članak 96. stavak 4.)“.

U stavku 2. riječi: „od 3000,00 do 10.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 390,00 do 1320,00 eura“.

U stavku 3. riječi: „od 15.000,00 do 90.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima „od 1990,00 do 11.940,00 eura“.

U stavku 4. riječi: „od 2000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 260,00 eura“, a riječi: „od 1500,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 190,00 eura“.

Članak 5.

U članku 108. stavku 1. riječi: „od 3000,00 do 20.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 390,00 do 2650,00 eura“.

U stavku 2. riječi: „od 2500,00 do 8000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 330,00 do 1060,00 eura“.

U stavku 3. riječi: „od 2000,00 do 5000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 260,00 do 660,00 eura“.

U stavku 4. riječi: „od 6000,00 do 40.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 790,00 do 5300,00 eura“.

U stavku 5. riječi: „od 1500,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 190,00 eura“, a riječi: „od 1000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 130,00 eura“.

Članak 6.

U članku 109. stavku 1. riječi: „od 2500,00 do 15.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 330,00 do 1990,00 eura“.

U stavku 2. riječi: „od 2000,00 do 5000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 260,00 do 660,00 eura“.

U stavku 3. riječi: „od 1500,00 do 4000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 190,00 do 530,00 eura“.

U stavku 4. riječi: „od 5000,00 do 30.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 660,00 do 3980,00 eura“.

U stavku 5. riječi: „od 1250,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 160,00 eura“, riječi: „od 1000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 130,00 eura“, a riječi: „od 750,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 90,00 eura“.

Članak 7.

U članku 110. stavku 1. riječi: „od 2000,00 do 10.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 260,00 do 1320,00 eura“.

Točka 2. mijenja se i glasi:

„2. organizira putovanja (paket-aranžman i izlet), a da tijekom cijelog putovanja ne koristi najmanje jednog vođitelja putovanja koji ispunjava propisane uvjete, za svaku grupu od 15 do 75 putnika, ili ako za razgledavanje zaštićenih cjelina (lokaliteta) ne koristi usluge turističkog vođića iz članka 69. stavka 2., odnosno osobe iz članka 69. stavka 3. ovoga Zakona (članak 24.)“.

U stavku 2. riječi: „od 1.500,00 do 3.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 190,00 do 390,00 eura“.

U stavku 3. riječi: „od 1000,00 do 2000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 130,00 do 260,00 eura“.

U stavku 4. riječi: „od 4000,00 do 20.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 530,00 do 2650,00 eura“.

U stavku 5. riječi: „od 1000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 130,00 eura“, riječi: „od 750,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 90,00 eura“, a riječi: „od 500,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 60,00 eura“.

Članak 8.

U članku 111. stavku 1. riječi: „od 2000,00 do 8000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 780,00 do 2120,00 eura“.

Točka 2. mijenja se i glasi:

„2. kao državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru ili Švicarske Konfederacije privremeno i povremeno pruža usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske suprotno posebnim propisima kojima se uređuje priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča (članak 70. stavak 4.)“.

Točka 3. mijenja se i glasi:

„3. kao državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru ili Švicarske Konfederacije privremeno i povremeno pruža usluge turističkog vodiča na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) bez položenog posebnog dijela stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat (članak 70. stavak 5.)“.

U stavku 2. riječi: „od 4000,00 do 16.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 1560,00 do 4240,00 eura“.

U stavku 3. riječi: „od 1000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 390,00 eura“.

Članak 9.

U članku 112. stavku 1. riječi: „od 1200,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 150,00 eura“.

U stavku 2. riječi: „od 2400,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 310,00 eura“.

U stavku 3. riječi: „od 600,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 70,00 eura“.

Članak 10.

U članku 112.a stavku 1. riječi: „od 5000,00 do 30.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 660,00 do 3980,00 eura“.

U stavku 2. riječi: „od 3000,00 do 10.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 390,00 do 1320,00 eura“.

U stavku 3. riječi: „od 15.000,00 do 90.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 1990,00 do 11.940,00 eura“.

Članak 11.

U članku 112.b stavku 1. riječi: „od 5000,00 do 30.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 660,00 do 3980,00 eura“.

U stavku 2. riječi: „od 5000,00 do 30.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 660,00 do 3980,00 eura“.

U stavku 3. riječi: „od 3000,00 do 10.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 390,00 do 1320,00 eura“.

U stavku 4. riječi: „od 15.000,00 do 90.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 1990,00 do 11.940,00 eura“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 12.

Postupci započeti sukladno Zakonu o pružanju usluga u turizmu („Narodne novine“, br. 130/17., 25/19., 98/19., 42/20. i 70/21.) dovršit će se prema odredbama toga Zakona.

Članak 13.

(1) Osoba iz članka 69. stavka 3. Zakona o pružanju usluga u turizmu („Narodne novine“, br. 130/17., 25/19., 98/19., 42/20. i 70/21.) koja do dana stupanja na snagu ovoga Zakona prijavi za polaganje ili položi opći dio stručnog ispita odnosno posebni dio stručnog ispita za turističkog vodiča može ishoditi rješenje o ispunjavanju uvjeta za pružanje usluga turističkog vodiča prema odredbama toga Zakona sukladno položenim stručnom ispitu i pružati usluge turističkog vodiča sukladno ishodenom rješenju.

(2) Osoba iz članka 69. stavka 3. Zakona o pružanju usluga u turizmu („Narodne novine“, br. 130/17., 25/19., 98/19., 42/20. i 70/21.) koja je do dana stupanja na snagu ovoga Zakona ishodila rješenje o ispunjavanju uvjeta za pružanje usluga turističkog vodiča nastavlja pružati usluge sukladno ishodenom rješenju.

Članak 14.

Pravilnike iz članka 70. stavaka 6. i 7. koji su izmijenjeni člankom 2. ovoga Zakona ministar će donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 15.

(1) Do dana stupanja na snagu pravilnika iz članka 70. stavka 6. koji je izmijenjen člankom 2. ovoga Zakona na snazi ostaje Pravilnik o popisu turističkih cjelina (lokaliteta) po županijama („Narodne novine“, broj 76/08.).

(2) Do dana stupanja na snagu pravilnika iz članka 70. stavka 7. koji je izmijenjen člankom 2. ovoga Zakona ostaje na snazi Pravilnik o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija turističkog vodiča i voditelja poslova turističke agencije („Narodne novine“, br. 58/19. i 28/20.).

Članak 16.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Ovim se člankom propisuje da usluge turističkog vodiča može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i državljanin države članice Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) i države pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane ovim Zakonom. Odredba koja je državljanima država koje nisu države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru za pružanje usluga turističkog vodiča uvjetovala prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj se briše.

Uz članak 2.

Ovim člankom uređuje se pružanje usluga turističkog vodiča na području Republike Hrvatske i na i/ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Opće je pravilo da turistički vodiči koji polože opći dio stručnog ispita mogu pružati usluge na cijelom području Republike Hrvatske, osim na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), za koje moraju položiti posebni dio stručnog ispita. Za poslovni nastan, postojanje obveze i opseg polaganja stručnog ispita utvrđuje se u postupku koji se provodi u skladu s posebnim propisom kojim se uređuje priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča. Odredbama ovoga članka uređuje se povremeno i privremeno pružanje usluga turističkog vodiča te iznimka od općeg pravila kojom zaštićene cjeline (lokaliteti) vezani uz Domovinski rat.

Propisuje se obveza polaganja posebnog dijela stručnog ispita za državljane druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji žele pružati usluge privremeno i povremeno na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) koji su propisom kojim se uređuje popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) zaštićeni zbog pravilne interpretacije Domovinskog rata.

Uz članke 3. do 11.

Ovim člancima mijenjaju se prekršajne odredbe na način da se novčane kazne, umjesto u hrvatskim kunama, iskazuju u eurima te usklađuju prekršajne odredbe s ovim izmjenama Zakona te propisuje prekršajna odredba za pružanje usluge turističkog ronjenja. Također, praćenjem provedbe uočeno je da prekršajne kazne iz članka 111. Zakona nisu dovoljno djelotvorne i odvraćajuće, stoga se člankom 8. Prijedloga zakona njihov minimalni iznos povećava.

Uz članak 12.

Ovim člankom se propisuje da će se postupci započeti do početka primjene ovoga Zakona dovršiti prema odredbama Zakona o pružanju usluga u turizmu („Narodne novine“, br. 130/17., 25/19., 98/19., 42/20. i 70/21.).

Uz članak 13.

Ovom odredbom se propisuje da se osoba koje nije državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru, državljanin države članice Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) i države pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija, a ima prebivalište u Republici Hrvatskoj te je prijavio polaganje ili je položio stručni ispit ili ishodio rješenje o ispunjavanju uvjeta za pružanja usluga turističkog vodiča do stupanja na snagu ovoga Zakona, zadržava stečena prava.

Uz članak 14.

Ovim člankom propisuje se rok za donošenje novih pravilnika kojima se uređuje popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) i priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija turističkog vodiča i voditelja poslova turističke agencije.

Uz članak 15.

Ovim člankom se propisuje da će do stupanja na snagu novih pravilnika kojima se uređuje popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) i priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija turističkog vodiča i voditelja poslova turističke agencije ostati na snazi važeći pravilnici.

Uz članak 16.

Propisuje se stupanje Zakona na snagu osmoga dana od dana objave.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Definicija i usluge turističkog vodiča

Članak 69.

(1) Turistički vodič je osoba koja pruža turistima usluge pokazivanja i stručnog tumačenja prirodnih ljepota i vrijednosti, kulturno-povijesnih spomenika, umjetničkih djela, etnografskih i drugih znamenitosti, povijesnih događaja, ličnosti, legendi o tim događajima i ličnostima, gospodarskih i političkih tijekova i zbivanja.

(2) Usluge turističkog vodiča može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane ovim Zakonom.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin države koja nije država ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane ovim Zakonom.

(4) Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske sukladno posebnom propisu kojim se uređuju uvjeti za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča, osim na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima).

(5) Ne smatra se turističkim vodičem osoba koja obavlja poslove stručnog vođenja u muzeju, galeriji, zaštićenim područjima, na arheološkom lokalitetu i slično, gorski vodič, planinski vodič, speleološki vodič, voditelj u ronilačkom turizmu, vodič u lovu i ribolovu te nastavno osoblje obrazovnih ustanova kada izvodi izvanškolsku ili terensku nastavu.

Pružanje usluga na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) i ostalom području
Republike Hrvatske

Članak 70.

(1) Turistički vodič, ako položi opći dio stručnog ispita za turističkog vodiča, može pružati usluge na području Republike Hrvatske, osim na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima).

(2) Na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) turistički vodič može pružati usluge ako položi posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete).

(3) Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) za koje je položio posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete), bez obveze polaganja općeg dijela stručnog ispita za turističke vodiče.

(4) Ministar pravilnikom propisuje popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) umjetničke, arheološke i/ili povijesne baštine, uz prethodno mišljenje ministara nadležnih za kulturu, branitelje i poslove zaštite prirode.

(5) Ministar pravilnikom propisuje uvjete za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija u Republici Hrvatskoj za pružanje usluga turističkih vodiča, sukladno posebnom propisu kojim je uređeno priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija.

Zabrana pružanja usluga turističkog vodiča

Članak 104.

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora u području pružanja usluga u turizmu turistički inspektor usmenim će rješenjem zabraniti pružanje usluge turističkog vodiča ako:

- fizička osoba iz članka 69. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona pruža usluge turističkog vodiča suprotno odredbi članka 73. stavka 1. ovoga Zakona
- fizička osoba pruža usluge turističkog vodiča suprotno rješenju nadležnog upravnog tijela, izdanom temeljem članka 73. ovoga Zakona
- fizička osoba državljanin države koja nije država ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije pruža usluge turističkog vodiča suprotno odredbi članka 69. stavka 3. ovoga Zakona
- fizička osoba državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije privremeno i povremeno pruža usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske suprotno posebnim propisima kojima se uređuje priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča
- fizička osoba državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije privremeno i povremeno pruža usluge turističkog vodiča na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) suprotno odredbi članka 70. stavka 3. ovoga Zakona
- fizička osoba pruža usluge turističkog vodiča bez nekog od oblika poslovanja sukladno posebnim propisima ili kao zaposlenik putem ugovora o radu ili putem ugovora o djelu ili ugovora o obavljanju studentskih poslova
- fizička osoba pruža usluge počasnog turističkog vodiča suprotno rješenju Ministarstva izdanom temeljem članka 76. ovoga Zakona.

(2) Zabrana pružanja usluge turističkog vodiča iz stavka 1. ovoga članka važi do otklanjanja utvrđenih nedostataka.

(3) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se stranki u pisanom obliku, a najkasnije u roku od osam dana od dana njegova donošenja.

(4) Žalba protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka podnosi se tijelu državne uprave nadležnom za inspekcijske poslove, a rješava je nadležna unutarnja ustrojstvena jedinica za drugostupanjski upravni postupak u središnjem uredu toga tijela.

(5) Žalba protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 107.

(1) Novčanom kaznom od 5000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba, fizička osoba – obrtnik ako:

1. u svojstvu organizatora ili prodavatelja paket-aranžmana, a prije nego što se putnik obveže bilo kojim ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu ili bilo kojom odgovarajućom ponudom, ne pruži putniku odgovarajuće standardne informacije i informacije koje su relevantne za paket-aranžman sukladno članku 29. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona (članak 29. stavci 1. i 2.)
2. u odnosu na paket-aranžmane kako su definirani u članku 7. točki 2. podtočki b) podpodtočki 5. ovoga Zakona, kao organizator i trgovac kojima su podaci (o imenu putnika, podaci o plaćanju i adresa e-pošte) dostavljeni ne pruži putniku informacije navedene u članku 29. stavku 1. ovoga Zakona ako su one relevantne za odgovarajuće usluge putovanja koje nudi (članak 29. stavak 3.)
3. u svojstvu posrednika u sklapanju ugovora o paket-aranžmanu koji organizira turistička agencija koja nema sjedište u Republici Hrvatskoj, u promidžbenim materijalima i na svojim mrežnim stranicama ne objavi u kojem svojstvu nastupa i koja svojstva ima, ili ne objavi opće uvjete poslovanja turističke agencije – organizatora putovanja te prava i obveze turističke agencije i korisnika usluge na hrvatskom jeziku (članak 29. stavak 4.)
4. putniku informacije iz članka 29. stavaka 1. – 4. ovoga Zakona nije pružio na jasan, razumljiv i lako uočljiv način ili, kada se one pružaju u pisanom obliku, nisu čitljive niti napisane na hrvatskom jeziku (članak 29. stavak 5.)
5. informacije iz članka 25. stavka 1. ovoga Zakona ne stavi na raspolaganje putniku prije sklapanja ugovora (članak 25. stavak 1.)
6. informacije iz članka 25. stavka 1. ovoga Zakona nije pružio na jasan, razumljiv, lako uočljiv način ili, kada se one pružaju u pisanom obliku, nisu čitljive niti napisane na hrvatskom jeziku (članak 25. stavci 1. i 2.)
7. informacije koje se putniku pružaju u skladu s člankom 29. stavkom 1. točkama a), c), d), e) i g) ovoga Zakona nisu sastavni dio ugovora o putovanju u paket-aranžmanu ili kao organizator ili prodavatelj paket-aranžmana ove informacije izmijeni bez izričite suglasnosti putnika, ili ako kao organizator i, prema potrebi, prodavatelj na jasan, razumljiv i lako uočljiv način ne dostavi putniku prije sklapanja ugovora o paket-aranžmanu sve izmjene predugovornih informacija (članak 30. stavci 1. i 2.)
8. ugovor o putovanju u paket-aranžmanu nije sastavljen na jasnom i razumljivom jeziku niti je čitljiv ako je u pisanom obliku (članak 31. stavak 1.)
9. kao organizator i, prema potrebi, prodavatelj ili trgovac obavlja prodaju ili nudi na prodaju paket-aranžmane na području Republike Hrvatske a ne sastavi ugovor o putovanju u paket-aranžmanu na hrvatskom jeziku ili ugovor nije čitljiv ako je u pisanom obliku (članak 31. stavak 2.)
10. kao organizator ili prodavatelj paket-aranžmana ne preda putniku primjerak ugovora ili potvrdu o tom ugovoru sukladno članku 31. stavcima 4. i 6. ovoga Zakona (članak 31. stavci 4. i 6.)
11. ugovor o putovanju u paket-aranžmanu ili potvrda o tom ugovoru ne sadrži sve informacije iz članka 32. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona ili informacije iz stavka 1. – 3. toga članka nisu pružene na jasan, razumljiv i lako uočljiv način (članak 32. stavci 1. – 4.)
12. kao organizator paket-aranžmana, prije početka paket-aranžmana, pravodobno ne dostavi putniku potrebne priznanice, vaučere i karte, informacije o predviđenim vremenima polaska i,

prema potrebi, roku za registraciju, kao i o predviđenim vremenima za mjesta usputnog zaustavljanja, prometnim vezama i dolasku (članak 32. stavak 5.)

13. kao organizator paket-aranžmana poveća ugovorenu cijenu nakon sklapanja ugovora o putovanju u paket-aranžmanu, a u ugovoru nije izričito utvrđena mogućnost povećanja cijene paket-aranžmana niti pravo putnika na sniženje cijene, niti način izračunavanja korekcija cijene, ili ako o povećanju cijene ne obavijesti putnika na jasan i razumljiv način na trajnom nosaču podataka najkasnije 20 dana prije početka paket-aranžmana (članak 35. stavci 1. i 3.)

14. kao organizator paket-aranžmana jednostrano izmijeni uvjete ugovora o putovanju u paket-aranžmanu prije početka paket-aranžmana, suprotno odredbama članka 36. stavaka 1. i 5. ovoga Zakona, ili ako bez nepotrebnog odgađanja na jasan, razumljiv i lako uočljiv način na trajnom nosaču podataka ne pruži putniku obavijesti iz članka 36. stavka 4. ovoga Zakona (članak 36. stavci 1., 4. i 5.)

15. u slučaju kada putnik iskoristi svoje pravo na jednostrani raskid ugovora u skladu s člankom 36. stavkom 2. točkom b) ovoga Zakona, a ne prihvati zamjenski paket-aranžman, organizator bez odgađanja, a najkasnije u roku od 14 dana od dana kad je zaprimio obavijest o odluci putnika da raskida ugovor, ne vrati putniku sva plaćanja koja su na temelju ugovora izvršena od strane putnika ili u ime putnika (članak 36. stavak 8.)

16. kao organizator paket-aranžmana za koji putnik raskine ugovor o putovanju u paket-aranžmanu sukladno članku 37. stavku 6. ovoga Zakona, bez nepotrebnog odgađanja, a u svakom slučaju najkasnije u roku od 14 dana od dana raskida ugovora, ne vrati putniku puni iznos svih plaćanja koja su na temelju ugovora izvršena od strane putnika ili u ime putnika (članak 37. stavci 6., 7. i 8.)

17. kao organizator paket-aranžmana raskine ugovor o putovanju u paket-aranžmanu sukladno članku 38. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona, a ne obavijesti putnika o raskidu ugovora unutar roka utvrđenog u ugovoru, ali ne kasnije od rokova propisanih u stavcima 1. i 2. toga članka odnosno bez nepotrebnog odgađanja, ili u slučaju tih raskida ugovora o putovanju u paket-aranžmanu, bez nepotrebnog odgađanja, a u svakom slučaju najkasnije u roku od 14 dana od dana raskida ugovora, ne vrati putniku puni iznos svih plaćanja koja su na temelju ugovora izvršena od strane putnika ili u ime putnika (članak 38.)

18. u slučaju kada znatan dio usluga putovanja nije moguće pružiti kako je ugovoreno u ugovoru o putovanju u paket-aranžmanu, kao organizator paket-aranžmana ne ponudi putniku bez dodatnih troškova za putnika odgovarajuće alternativne aranžmane, kad je to moguće, jednake ili više kvalitete od onih navedenih u ugovoru, za nastavak paket-aranžmana, uključujući i slučaj kada putniku nije pružen povratak u mjesto polazišta onako kako je dogovoreno (članak 41. stavak 1.)

19. kao prodavatelj paket-aranžmana kod kojeg je kupljen paket-aranžman odbije primiti poruke, zahtjeve ili pritužbe koje mu je putnik u vezi s izvršenjem paket-aranžmana izravno uputio ili ih bez nepotrebnog odgađanja nije prosljedio organizatoru (članak 48. stavak 1.)

20. kao organizator paket-aranžmana putniku u poteškoćama ne pruži bez nepotrebnog odgađanja primjerenu pomoć, među ostalim u izvanrednim okolnostima iz članka 42. stavka 1. ovoga Zakona, niti mu pruži primjerene informacije o zdravstvenim službama, lokalnim tijelima i konzularnoj pomoći, ili ne pomogne putniku pri uspostavljanju daljinske komunikacije i pri pronalaženju alternativnih putnih aranžmana (članak 49. stavak 1.)

21. kao organizator paket-aranžmana ne osigura, sukladno članku 50. stavcima 1. i 4. ovoga Zakona, za svaki paket-aranžman jamčevinu kod društva za osiguranje ili banke u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi ugovornici Europskog gospodarskog prostora, radi povrata putniku svih novčanih sredstava plaćenih od strane putnika ili u ime putnika u vezi s ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu za ugovorene usluge čije je izvršenje izostalo ili koje neće biti izvršene ili će tek djelomično biti izvršene, zbog nesolventnosti ili stečaja organizatora i naknade putniku troškova nužnog smještaja, prehrane i povratka putnika s putovanja u mjesto

polaska u zemlji i inozemstvu, kao i sve nastale tražbine po toj osnovi, koji su prouzročeni zbog nesolventnosti ili stečaja organizatora ako je ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu uključen prijevoz putnika (članak 50. stavci 1. i 4.)

22. ugovor ili potvrda iz članka 31. ovoga Zakona ne sadržava podatke iz članka 50. stavka 5. ovoga Zakona (članak 50. stavak 5.)

23. ne osigura da je jamčevina za slučaj nesolventnosti djelotvorna i da pokriva razumno predvidive troškove te učinkovita i dostatna za naknadu svih potraživanja i troškova iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona sukladno članku 51. stavcima 1. – 3. ovoga Zakona (članak 51. stavci 1. – 3.)

24. kao organizator paket-aranžmana ne sklopi ugovor s osiguravateljem o osiguranju od odgovornosti za štetu koju prouzroči putniku neispunjenjem, djelomičnim ispunjenjem i neurednim ispunjenjem obveza koje se odnose na paket-aranžman ili ako ugovor o putovanju u paket-aranžmanu ili potvrda o tom ugovoru ne sadržava podatke o osiguranju od odgovornosti za štetu, osiguranim rizicima iz članka 53. stavka 1. ovoga Zakona, o osiguratelju – društvu za osiguranje s pripadajućim osobnim identifikacijskim brojem, adresom e-pošte i brojem telefona, brojem izdane police osiguranja i drugim podatkom potrebnim za aktiviranje osiguranja i ostvarivanje prava na naknadu štete (članak 53.)

25. kao organizator putovanja ne ponudi putniku osiguranje od posljedica nesretnog slučaja i bolesti na putovanju, oštećenja i gubitka prtljage, dragovoljno zdravstveno osiguranje za vrijeme puta i boravka u inozemstvu, osiguranje za slučaj otkaza putovanja te osiguranje kojim se osiguravaju troškovi pomoći i povratka putnika u mjesto polazišta u slučaju nesreće i bolesti, ili ne stavi na raspolaganje informacije o sadržaju tih osiguranja te opće uvjete ugovora o osiguranju (članak 54.)

26. kao trgovac koji omogućuje povezani putni aranžman ne osigura jamčevinu za slučaj nesolventnosti kod društva za osiguranje ili banke u Republici Hrvatskoj ili državi ugovornici Europskog gospodarskog prostora za povrat putniku svih primljenih plaćanja izvršenih od putnika ili u ime putnika ako se usluga putovanja koja je dio povezanog putnog aranžmana ne izvršava zbog njegove nesolventnosti i za repatrijaciju putnika ako je trgovac strana koja je odgovorna za prijevoz putnika (članak 55.)

27. kao trgovac koji omogućuje povezani putni aranžman prije nego što se putnik obveže bilo kojim ugovorom koji dovodi do sastavljanja povezanog putnog aranžmana ili bilo kojom odgovarajućom ponudom ne izjavi na jasan, razumljiv i lako uočljiv način da putnik neće moći ostvariti korist ni od jednog od prava koja se primjenjuju isključivo na paket-aranžmane i da će svaki pružatelj usluga biti isključivo odgovoran za pravilno izvršenje svojih usluga u skladu s ugovorom i da će putnik moći ostvariti korist od zaštite u slučaju nesolventnosti u skladu s člankom 55. ovoga Zakona (članak 56. stavci 1. i 2.)

28. kao organizator paket-aranžmana i kao trgovac koji omogućuje povezani putni aranžman, prije nego što putnik pristane platiti aranžman, u standardnim pisanim informacijama koje pružaju putniku te u izjavama koje daje u komunikaciji s putnikom na nedvojben, jasan, razumljiv i lako uočljiv način, točno i istinito ne navede nudi li paket-aranžman ili povezani putni aranžman (članak 60. stavak 1.)

29. organizira putovanje (paket-aranžman i izlet) na plovnom objektu suprotno članku 61. ovoga Zakona (članak 61.)

30. pruža usluge turističke agencije u zaštićenom području kojim upravlja, bez ispunjavanja uvjeta za turističku agenciju propisanih ovim Zakonom ili nudi turistički proizvod bez ispunjavanja uvjeta za turističku agenciju propisanih ovim Zakonom ili nudi turistički proizvod izvan okvira njihove osnovne djelatnosti (članak 67.)

31. pruža usluge u nautičkom turizmu, a ne ispunjava propisane uvjete (članak 86. stavak 3.)

32. pruža usluge u nautičkom turizmu suprotno izdanom rješenju o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti (članak 87. stavak 1.)

33. pruža turističke usluge zdravstvenog turizma bez ispunjavanja uvjeta iz članka 90. stavka 2. ovoga Zakona (članak 90. stavak 2.)
34. pruža turističke usluge u kongresnom turizmu bez ispunjavanja uvjeta propisanih za njihovo pružanje ili organizira kongrese i slične skupove u okviru svoje osnovne djelatnosti suprotno propisanim uvjetima za njihovo organiziranje ili u kotizaciju uključi trošak prijevoza, smještaja, izleta i pansionskih obroka ili organizira prijevoz, smještaj i prehranu za sudionike bez angažiranja turističke agencije, osim u slučaju iz članka 91. stavka 4. ovoga Zakona, ili omogućiti sudionicima kongresa ili sličnog skupa pokrivanje njihovih troškova kroz osobno sponzorstvo, donaciju ili slično (članak 91. stavci 2., 5. i 6.)
35. pruža turističke usluge aktivnog i pustolovnog turizma bez ispunjavanja uvjeta iz članka 93. stavka 1. točaka 4., 5. i 6. ovoga Zakona (članak 93. stavak 1.)
36. pruža turističke usluge na poljoprivrednom gospodarstvu, uzgajalištu vodenih organizama, vodama, lovištu i u šumi šumoposjednika koje nisu obuhvaćene člankom 94. stavcima 2. i 3. ovoga Zakona, ili ih pruža većem broju turista od propisanog ili bez ispunjavanja propisanih uvjeta (članak 94. stavci 2. – 5.)
37. pruža usluge iznajmljivanja vozila (rent-a-car), a nema najmanje jedan poslovni prostor sukladno članku 95. stavku 3. točki 3. ovoga Zakona ili opći uvjeti o najmu vozila nisu stavljeni na raspolaganje putniku u pisanom obliku na hrvatskom i/ili engleskom jeziku (članak 95. stavak 3. točke 3. i 6.)
38. pruža usluge iznajmljivanja vozila (rent-a-car), a nema najmanje jedan poslovni prostor sukladno članku 95. stavku 5. točki 3. ovoga Zakona (članak 95. stavak 5. točka 3.)
39. pruža usluge iznajmljivanja opreme za šport i rekreaciju turistima a da korisnike usluga nije osigurao od posljedica nesretnog slučaja, sklapanjem ugovora s osiguravateljem u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi ugovornici Europskog gospodarskog prostora i Švicarskoj Konfederaciji (članak 97. stavak 3.)
40. ne vodi evidenciju sklopljenih ugovora o najmu sukladno članku 95. stavku 5. točki 5. ovoga Zakona (članak 95. stavak 5. točka 5.)
41. opći uvjeti o najmu vozila nisu stavljeni na raspolaganje putniku u pisanom obliku na hrvatskom i/ili engleskom jeziku (članak 95. stavak 5. točka 6.).

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 3000,00 do 10.000,00 kuna.

(3) U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba, fizička osoba-obrtnik kaznit će se novčanom kaznom od 15.000,00 do 90.000,00 kuna.

(4) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka turistički inspektor može naplatiti novčanu kaznu pravnoj osobi, fizičkoj osobi – obrtniku na mjestu izvršenja prekršaja u iznosu od 2000,00 kuna, a odgovornoj osobi u pravnoj osobi u iznosu od 1500,00 kuna, osim u slučaju iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 108.

(1) Novčanom kaznom od 3000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba, fizička osoba – obrtnik ako:

1. u prostoru u kojem posluje pruža svoje usluge uz istodobnu fizičku prisutnost korisnika usluge a da nema poslovni prostor primjereno uređen za prijam korisnika usluga (članak 14. stavak 2.)

2. djelatnici turističke agencije neposredno putniku pružaju turističke usluge izvan poslovnice na mjestima koja nisu obuhvaćena člankom 15. stavcima 3. i 4. ovoga Zakona ili pružaju usluge koje nisu obuhvaćene člankom 15. stavcima 3. i 4. ovoga Zakona ili na mjestima izvan poslovnice nemaju odgovarajući natpis (članak 15. stavci 2. – 5.)

3. naznaku »turistička agencija« ne koristi sukladno članku 20. stavku 4. ovoga Zakona (članak 20. stavak 4.)

4. prijevoz putnika u sklopu paket-aranžmana, izleta i turističkog transfera ne obavlja sukladno članku 23. ovoga Zakona (članak 23.)

5. organizira putovanje (paket-aranžman i izlet) na način i/ili bez ispunjavanja uvjeta propisanih u članku 62. ovoga Zakona (članak 62.)

6. pruža usluge turističke agencije koje nisu obuhvaćene člankom 63. stavkom 1. ovoga Zakona ili ih pruža na način i/ili bez ispunjavanja uvjeta propisanih člankom 63. ovoga Zakona (članak 63.)

7. za potrebe svojih gostiju kojima pruža usluge smještaja organizira i obavlja usluge turističkog transfera suprotno članku 23. ovoga Zakona (članak 64.)

8. posreduje u pružanju usluga turističkog vodiča turističkim vodičima koji nisu članovi udruge (članak 78.).

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 2500,00 do 8000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. točaka 1. – 5. ovoga članka kaznit će se i voditelj poslova novčanom kaznom od 2000,00 do 5000,00 kuna.

(4) U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba, fizička osoba – obrtnik kaznit će se novčanom kaznom od 6000,00 do 40.000,00 kuna.

(5) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka turistički inspektor može pravnoj osobi, fizičkoj osobi – obrtniku na mjestu izvršenja prekršaja naplatiti novčanu kaznu u iznosu od 1500,00 kuna, a odgovornoj osobi u pravnoj osobi i voditelju poslova u iznosu od 1000,00 kuna, osim u slučaju iz stavka 4. ovoga članka.

Članak 109.

(1) Novčanom kaznom od 2500,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba, fizička osoba – obrtnik ako:

1. ne objavi uvjete, sadržaj i cijenu svake pojedine usluge i ne pridržava se tih uvjeta, sadržaja i cijena (članak 6. točka 1.)

2. ne omogući korisniku usluge podnošenje pisanih prigovora u svojim poslovnim prostorijama ili bez odgađanja pisanim putem ne potvrdi njegov primitak, ili ne omogući korisniku usluge podnošenje pisanog prigovora putem pošte, telefaksa ili elektroničke pošte, ili u pisanom obliku ne odgovori na prigovor u roku od 15 dana od dana zaprimljenog prigovora, ili u poslovnim prostorijama i/ili na mrežnim stranicama vidljivo ne istakne obavijest o načinu podnošenja pisanog prigovora, ili ne vodi i/ili ne čuva pisanu evidenciju prigovora najmanje godinu dana od dana primitka pisanog prigovora (članak 6. točka 3.)

3. nema zaposlenog voditelja poslova u punom radnom vremenu ili duže od šest mjeseci u tri godine koristi vršitelja poslova kao voditelja poslova suprotno članku 17. stavku 2. ovoga Zakona (članak 16. i članak 17. stavak 2.)

4. na ulazu u poslovnicu odnosno drugi prostor u kojem posluje ili na drugom odgovarajućem mjestu ako se radi o građevini koja je zaštićeno kulturno dobro vidno ne istakne naziv tvrtke i sjedište turističke agencije (članak 20. stavak 1.)
5. na ulazu u poslovnicu vidno ne istakne radno vrijeme za rad s korisnicima usluge ili se ne pridržava istaknutog radnog vremena (članak 20. stavak 3.)
6. u svim pisanim promidžbenim materijalima vezanim uz organizirana putovanja, kao i na svim poslovnim dokumentima ili mrežnim stranicama vidljivo ne naznači tvrtku i sjedište turističke agencije (članak 20. stavak 4.)
7. ne objavi na svojim mrežnim stranicama podatke sukladno članku 21. ovoga Zakona (članak 21.)
8. ne čuva, kao poslovnu tajnu, sve što je saznao o putniku sukladno članku 22. ovoga Zakona (članak 22.).

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 2000,00 do 5000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i voditelj poslova novčanom kaznom od 1500,00 do 4000,00 kuna.

(4) U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba, fizička osoba – obrtnik kaznit će se novčanom kaznom od 5000,00 do 30.000,00 kuna.

(5) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka turistički inspektor može pravnoj osobi i fizičkoj osobi – obrtniku na mjestu izvršenja prekršaja naplatiti novčanu kaznu u iznosu od 1250,00 kuna, odgovornoj osobi u pravnoj osobi u iznosu od 1000,00 kuna, a voditelju poslova u iznosu od 750,00 kuna, osim u slučaju iz stavka 4. ovoga članka.

Članak 110.

(1) Novčanom kaznom od 2000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba, fizička osoba – obrtnik ako:

1. ne dostavi Ministarstvu obavijest o početku pružanja usluga i dokaze u roku od osam dana od početka pružanja usluga sukladno članku 13. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona ili ne prijavi svaku promjenu podataka u roku od osam dana od nastale promjene (članak 13. stavci 1. i 2.)
2. organizira putovanja (paket-aranžman i izlet), a da tijekom cijelog putovanja ne koristi najmanje jednog voditelja putovanja koji ispunjava propisane uvjete, za svaku grupu od 15 do 75 putnika, ili ako za razgledavanje zaštićenih cjelina (lokaliteta) ne koristi usluge turističkog vodiča odnosno osobe iz članka 69. stavka 5. ovoga Zakona (članak 24.)
3. za pružanje usluga turističkog vodiča koristi osobu koja nije ovlašten turistički vodič (članak 77.)
4. za pružanje usluga voditelja putovanja koristi osobu koja nema najmanje završenu srednju školu (članak 79. stavak 3.)
5. pisano ne izvijesti davatelja usluga o turističkom predstavniku, njegovim ovlaštenjima i svim nastalim promjenama (članak 81. stavak 3.)
6. ne dostavi Ministarstvu obavijest o početku pružanja usluga prije početka pružanja usluga sukladno članku 95. stavku 3. ovoga Zakona ili ne prijavi svaku promjenu podataka u roku od osam dana od nastale promjene (članak 95. stavak 3.).

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 1.500,00 do 3.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i voditelj poslova novčanom kaznom od 1000,00 do 2000,00 kuna.

(4) U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba, fizička osoba – obrtnik kaznit će se novčanom kaznom od 4000,00 do 20.000,00 kuna.

(5) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka turistički inspektor može pravnoj osobi, fizičkoj osobi – obrtniku na mjestu izvršenja prekršaja naplatiti novčanu kaznu u iznosu od 1000,00 kuna, odgovornoj osobi u pravnoj osobi u iznosu od 750,00 kuna, a voditelju poslova u iznosu od 500,00 kuna, osim u slučaju iz stavka 4. ovoga članka.

Članak 111.

(1) Novčanom kaznom od 2000,00 do 8000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba ako:

1. pruža usluge bez rješenja iz članka 73. stavka 1. ovoga Zakona (članak 73. stavak 1.)
2. kao državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru ili Švicarske Konfederacije privremeno i povremeno pruža usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske suprotno posebnim propisima kojima se uređuje priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča (članak 69. stavak 4.)
3. kao državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru ili Švicarske Konfederacije privremeno i povremeno pruža usluge turističkog vodiča na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) bez položenog posebnog dijela stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 70. stavak 3.)
4. ako ne pruža usluge kroz neki od oblika poslovanja sukladno posebnim propisima ili kao zaposlenik putem ugovora o radu ili putem ugovora o djelu ili ugovora o obavljanju studentskih poslova (članak 73. stavak 5.)
5. ne pruža usluge turističkog vodiča u skladu s izdanim rješenjem (članak 75. stavak 1.)
6. ne pruža usluge počasnog turističkog vodiča samo povremeno (članak 76. stavak 2.)
7. pruža turističke usluge aktivnog i pustolovnog turizma bez odgovarajućeg uvjerenja/certifikata kojim se utvrđuje sposobnost i razina vještine obavljanja aktivnosti iz članka 92. stavka 1. ovoga Zakona (članak 93. stavak 1. točka 6.)
8. pruža turističke usluge na poljoprivrednom gospodarstvu, uzgajalištu vodenih organizama, vodama, lovištu i u šumi šumoposjednika koje nisu obuhvaćene člankom 94. stavcima 2. i 3. ovoga Zakona, ili ih pruža većem broju turista od propisanog ili bez ispunjavanja propisanih uvjeta (članak 94. stavci 2. – 5.).

(2) U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba kaznit će se novčanom kaznom od 4000,00 do 16.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka turistički inspektor može kazniti fizičku osobu iz stavka 1. ovoga članka na mjestu izvršenja prekršaja novčanom kaznom u iznosu od 1000,00 kuna, osim u slučaju iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 112.

(1) Novčanom kaznom od 1200,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba ako:

1. prilikom pružanja usluga turističkog vodiča ne nosi na vidljivom mjestu iskaznicu turističkog vodiča kojom se utvrđuje njegovo svojstvo (članak 75. stavak 3.)

2. prilikom pružanja usluga voditelja putovanja na vidljivom mjestu ne nosi oznaku s naznakom »voditelj putovanja« i svojim imenom i prezimenom (članak 79. stavak 4.).

(2) U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba kaznit će se novčanom kaznom od 2400,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka turistički inspektor može kazniti fizičku osobu iz stavka 1. ovoga članka na mjestu izvršenja prekršaja novčanom kaznom u iznosu od 600,00 kuna, osim u slučaju iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 112.a

(1) Novčanom kaznom od 5000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba – davatelj usluga informacijskog društva, fizička osoba – obrtnik – davatelj usluga informacijskog društva ako ne istakne PDV identifikacijski broj pružatelja usluge sukladno članku 6.a ovoga Zakona (članak 6.a).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi – davatelj usluga informacijskog društva novčanom kaznom od 3000,00 do 10.000,00 kuna.

(3) U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba – davatelj usluga informacijskog društva, fizička osoba – obrtnik – davatelj usluga informacijskog društva kaznit će se novčanom kaznom od 15.000,00 do 90.000,00 kuna.

Članak 112.b

(1) Novčanom kaznom od 5000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba, fizička osoba – obrtnik ako kao organizator putniku, kojemu je za neizvršeni ugovor o putovanju u paket-aranžmanu izdan vaučer temeljem članka 6. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o pružanju usluga u turizmu (»Narodne novine«, br. 42/20.), ne vrati sva plaćanja izvršena u korist putnika, sukladno članku 37. stavcima 6. i 7., a u roku iz članka 37. stavka 8. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom od 5000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba, fizička osoba – obrtnik ako kao organizator putniku, kojemu je za neizvršeni ugovor o putovanju u paket-aranžmanu izdan vaučer temeljem članka 6. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o pružanju usluga u turizmu (»Narodne novine«, br. 42/20.), ne vrati sva plaćanja izvršena u korist putnika, sukladno članku 38. stavcima 2. i 3. ovoga Zakona.

(3) Za prekršaje iz stavaka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 3000,00 do 10.000,00 kuna.

(4) U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka pravna osoba, fizička osoba – obrtnik kaznit će se novčanom kaznom od 15.000,00 do 90.000,00 kuna.

- PRILOZI**
- Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću
 - Izjava o usklađenosti prijedloga propisa s pravnom stečevinom Europske unije
 - Usporedni prikaz podudaranja odredbi propisa Europske unije s prijedlogom propisa
 - Obrazac iskaza o procjeni učinaka propisa

OBRAZAC IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naslov dokumenta	Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu, s Konačnim prijedlogom zakona
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo turizma i sporta
Svrha dokumenta	Izvješćivanje
Datum dokumenta	22.7.2025.
Verzija dokumenta	1.
Vrsta dokumenta	Izvješće
Naziv nacrt zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu, s Konačnim prijedlogom zakona
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	Zakon o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu predviđen je Planom zakonodavnih aktivnosti Vlade Republike Hrvatske za 2025. (redni br. 93)
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrt	Ministarstvo turizma i sporta
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrt?	Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga zakona sastojala se od predstavnika stručnih službi Ministarstva turizma i sporta
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način? Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje? Ako nije, zašto?	Nacrt prijedloga zakona bio je objavljen na portalu eSavjetovanje u razdoblju od 20.6.2025. do 20.7.2025.
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Fizičke osobe, predstavnici udruga, komora i jedinica lokalne samouprave

ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI	Kao u tablici u prilogu
Primjedbe koje su prihvaćene Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje	
Troškovi provedenog savjetovanja	Provedba savjetovanja nije iziskivala financijske izdatke

Izvješće o provedenom savjetovanju - Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu, s Konačnim prijedlogom zakona

Redni broj	Korisnik/Sekcija/Komentar	Odgovor
1	MIRNA MATIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Zakon mora osigurati vođenje na zaštićenim kulturnim lokalitetima (pogotovo UNESCO) samo uz položen stručni ispit kako bi se spriječila pogrešna interpretacija. Više puta sam čula strane vodiče kako pogrešno interpretiraju lokalne priče. Nije jasno određeno značenje privremeno i povremeno. Kako će se računati i kontrolirati to privremeno i povremeno? Nužno je poznavanje hrvatskoga jezika kako bi vođenje bilo kvalitetno i sigurno. Kako netko tko ne poznaje jezik, svaku ulicu i trg naših gradova može jamčiti da će predstaviti našu zemlju onako kako bi je predstavili lokalni vodiči? I tko će to i kako uopće kontrolirati?	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih

kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje

	pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat.
--	---

2 **MARIJANA JOKA RESTOVIĆ**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Poštovani, od izuzetne je važnosti da se liberalizacija Zakona ne odvija na štetu najvrijednijeg što imamo a to su zaštićeni UNESCO lokaliteti. Smatram kako nije moguće da netko tko ne boravi na određenom području na odgovarajuć način prezentira kulturu lokalne zajednice, a upravo je kultura jedna od ključnih sastavnica UNESCO lokaliteta. Bez lokalnog vodiča koji ujedno predstavlja i domaćina, cijelo iskustvo boravka se svodi na nabiranje godina i puko iznošenje informacija. Potrebno je svakako da vodič ima položen ispit jer u suprotnom ne možemo očekivati da će iznesene informacije biti točne, ili barem iz provjerenih izvora jer su na internetu dostupne nerijetko nepotpune i netočne informacije. Lokalni vodič je gostu od višestruke koristi jer mu može dati praktične savjete i smjernice, što znači puno više od samog iznošenja povijesnih i geografskih činjenica. Lokalni vodič je također važan i za svoju zajednicu jer će promovirati lokalne obrtnike i način života. Smatram također da je poznavanje hrvatskog jezika (B2) nužno radi sigurnosti i kvalitetne komunikacije sa lokalnom zajednicom. Ukoliko ne pokažemo visoku razinu poštivanja vlastitog identiteta, kulture, običaja i načina života, ne možemo očekivati da ih razumiju i poštuju naši gosti.

Nije prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije.

3 IVAN ČEPIĆ

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Poštovani, u nastavku dostavljam konkretne primjedbe i prijedloge vezane uz nacrt izmjena i dopuna Zakona o pružanju usluga u turizmu, s naglaskom na regulaciju rada turističkih vodiča. Smatram da je nužno osigurati visoku razinu kvalitete i stručnosti u obavljanju ove djelatnosti te ravnopravne uvjete za sve dionike na tržištu. Primjedbe i prijedlozi: Poznavanje hrvatskog jezika Predlažem da se kao obavezan uvjet za sve turističke vodiče, a osobito kao temelj za priznavanje stranih kvalifikacija, propiše minimalna razina B2 znanja hrvatskog jezika, sukladno Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike. Trenutno neodređena formulacija "u dostatnoj mjeri" otvara prostor za zloupotrebu i neujednačenu primjenu. Deficitarni jezici Smatram da se dopuštenja za vođenje na temelju stranih kvalifikacija trebaju ograničiti isključivo na jezike koji su verificirani kao deficitarni na hrvatskom tržištu. Vjerodostojnost kvalifikacija Kvalifikacije za turističke vodiče trebaju se priznavati isključivo na temelju službenih isprava obrazovnih ili drugih nadležnih institucija, a ne temeljem izjava ili potvrda trgovačkih društava, agencija ili drugih pravnih subjekata. Napominjem da u nekim državama ne postoji formalni sustav obrazovanja vodiča, te agencije izdaju potvrde temeljem iskustva, što ne osigurava jednak standard. Kontinuitet boravka u RH Predlažem uvođenje obveze dokaza o kontinuiranom boravku u Republici Hrvatskoj, u trajanju od najmanje 6 mjeseci, kao kriterij za dokazivanje poznavanja lokalne kulture, običaja i jezika. Definiranje pojmova "povremeno" i "privremeno" Potrebno je precizno definirati pojmove "povremeno" i "privremeno" kada je riječ o pružanju usluga turističkog vođenja kako bi se spriječila njihova proizvoljna interpretacija. Način priznavanja kvalifikacija Tražim jasno definiranje postupka priznavanja kvalifikacija – uključujući kriterije poput trajanja edukacije (satnica), sadržaja programa, kao i obaveznog poznavanja hrvatske povijesti, kulture i zakonodavstva. Zaključno, uvjeren sam da bi uvažavanje navedenih prijedloga doprinijelo očuvanju profesionalnih standarda u sektoru te osiguralo kvalitetnu uslugu za sve posjetitelje Republike Hrvatske. S poštovanjem, Ivan Čepić +385 98 917 6652

Nije prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljani Republike Hrvatske, državljani druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljani treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljani druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država

članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodno navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga.

4	MAGDA BARIŠIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Predložene izmjene Zakona ne štite ono najvrjednije što imamo, našu kulturnu i UNESCO baštinu. Posebno zabrinjava što se za te lokalitete ne traži nikakva dodatna provjera znanja vodiča. Turisti ne dolaze gledati samo kamenje, nego čuti priču i osjetiti duh mjesta, a to im može prenijeti samo netko tko ovdje živi, poznaje običaje, jezik i priče koje ne pišu na internetu. Bez stručnih i licenciranih vodiča riskiramo površne informacije, slabiju kvalitetu doživljaja i gubitak reputacije Hrvatske kao autentične kulturne destinacije. Pozivam da se UNESCO lokaliteti posebno zaštite, da se uvedu jasni uvjeti za sve strane vodiče i osigura inspekcijski nadzor. Bez jasnih pravila i stručnosti, gubimo ono što nas čini posebnima.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom Odredbama.
5	IRENA KUAČ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Ne slažem se s predloženim modelom liberalizacije tržišta vodičkih usluga koji omogućuje povremeno i privremeno pružanje usluge turističkog vodiča u Hrvatskoj bez poznavanja hrvatskog jezika i bez načela reciprociteta. U većini zemalja članica OECD-a i EU, zanimanje turističkog vodiča je regulirano i pristup stranih vodiča je strogo uvjetovan: Turska: strani vodiči mogu voditi samo ako polože ispit i znaju turski jezik. Vođenje bez dozvole je strogo kažnjivo. Grčka: vodič mora završiti školu pod nadzorom Ministarstva turizma i govoriti grčki. Strancima se dozvoljava rad privremeno, samo ako nedostaje vodiča za određeni jezik. Japan: vodiči moraju položiti državni ispit, dokazati znanje japanskog jezika, i registrirati se. Kazne za neregistrirane vodiče dosežu i 3.500 eura. U tom kontekstu, zašto bi Hrvatska išla suprotnim smjerom i omogućila liberalizaciju bez jezičnih i stručnih uvjeta? Predlažem: 1. Uvođenje obveze poznavanja	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se

hrvatskog jezika na minimalno B2 razini za strane vodiče, neovisno o jeziku grupe; 2. Svjesna sam obveze poštivanja međunarodnih ugovora, međutim u okviru međunarodnog prava predlažem uvođenje načela reciprociteta – priznavanje zahtjeva na pravo na vođenje u Hrvatskoj na 1 g isključivo za državljane zemalja koje omogućuju jednak tretman hrvatskim vodičima; 3. Povećanje kazni za strance koji pružaju usluge bez ispunjenih uvjeta, u skladu s primjerima kao što je Japan; 4. Nadalje, kako će se vrednovati stručnost iz zemalja koje su potpuno deregulirale zanimanje (npr. Češka)? Ako neka zemlja nema ni licencu ni ispit, što točno Hrvatska priznaje? Gdje je tu logika? Je li ""deregulirani neregulirani vodič"" jednak domaćem vodiču koji je polagao stručni ispit i poznaje zakonodavstvo, jezik i kulturnu baštinu? Neprihvatljivo je stavljati hrvatske vodiče u neravnopravan položaj, dok mnoge zemlje i dalje štite vlastita tržišta kroz jezične, stručne i zakonske barijere. Hrvatski vodiči nisu manje vrijedni – niti bi ih zakon trebao tako tretirati. Nadalje, rad inspekcija mora biti učinkovitiji jer se s terena dobija dojam kako se zaustavljaju isključivo hrvatski turistički vodiči s plavom licencom. Lokalni turistički vodiči su ambasadori svoje zemlje koji sa svojim znanjem, iskustvom i ljubavi prema svom kraju i domovini daju uslugu posjetiteljima iz cijelog svijeta kroz oči lokalnog vodiča te je nužno zaštititi vodiče! Isti ti lokalni vodiči skupo plaćaju polaganje licence za turističkog vodiča zasebno za opći dio, zasebno za svaku županiju, plaćaju poreze i davanja državi za svaki odrađeni posao dok stranci ništa od toga ne trebaju odnosno dozvoljava se siva ekonomija od koje Republika Hrvatska nema korist već štetu. Ovime se ugrožava državna blagajna kao i egzistencija mnogih koji žive isključivo od posla lokalnog vodiča. Izražavam svoje nezadovoljstvo novim odredbama koji su protiv diskriminacije stranih državljana turističkih vodiča, ali za potpunu diskriminaciju licenciranih lokalnih vodiča RH. Dok je za državljane RH zakonom određeno kako za svaku pojedinu županiju moraju posebno polagati i platiti tečaj i licencu, dok bi strani kolege bi dobili mogućnost obavljanja usluga vođenja na čitavom teritoriju RH bez ikakve stručne provjere od strane nadležnih institucija, te bez poznavanja hrvatskog jezika. Kao izuzetak navode se zaštićeni lokaliteti vezani uz ""domovinski rat"". Zar je to jedini dio povijesti koji trebamo štiti od krivih, a ponekad i nedobronamjernih interpretacija stranih kolega kojima ne može biti stalo do naše domovine kao nama koji smo se tu rodili i odrastali? Pred zakonom bi svi trebali biti isti, stoga apeliram da se turističkim vodičima pruži ravnopravan tretman, te kao i licencirani vodiči RH polažu ispite i to na hrvatskom jeziku, službenom jeziku RH i EU, kao što su domaći vodiči za obavljanje usluga vođenja na određenom stranom jeziku morali pokazati zavidno znanje. Također, strani vodiči koji nisu živjeli na određenom području nisu kompetentni odgovoriti na sva pitanja gostiju. Naposljetku, zašto posjetitelj angažira usluge "" lokalnog vodiča""? Zasigurno ne kako bi mu vodič prenio informacije dostupne u literaturi, već zbog onoga što nije dostupno ni u jednom izvoru, a to je proživljen život, iskustvo, uspomene i emocija i ljubav

namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnopravan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat.

	koju gaji za svoj rodni kraj. Zato trebamo zaštititi svoje vodiče, jer je njihova interpretacija baštine slika i glas naše domovine koja se odašilje u svijet!	
6	ANITA VUKOJA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Smatram da je neprihvatljivo koliko se kroz ovakve prijedloge pokušava degradirati naša prošlost, sadašnjost i budućnost. Radi se o zaštićenim lokalitetima koji nisu samo prostori- to su nositelji našeg identiteta, kulturne baštine, i povijesnog pamćenja. Odluke koje se donose trebale bi biti usmjerene na edukaciju, očuvanje i poštovanje, a ne zanemarivanje i potencijalno uništavanje onoga što nas kao društvo oblikuje. Sramotno je koliko se olako pristupa zaštiti ovih prostora, kao da im se želi izbrisati svaka vrijednost u korist trenutnih interesa. Pozivam vas da sagledate širi značaj ovih lokaliteta i postupite s odgovornošću prema generacijama koje dolaze! Očuvanje prošlosti nije opcija, to je dug prema budućnosti!	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.

7 **MATEO NOVAKOVIĆ**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O
PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA

Poštovani, u okviru javnog savjetovanja o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu, želim iznijeti svoj stav o dvije točke koje smatram iznimno važnima za zaštitu vodičke struke i kulturne baštine Hrvatske. 1. UNESCO lokalitete trebaju voditi isključivo lokalni, licencirani vodiči. Smisao zaštite UNESCO lokaliteta nije samo u očuvanju fizičkog prostora, već i u načinu na koji se on interpretira posjetiteljima. Ti lokaliteti nose duboku kulturnu i povijesnu težinu, a njihovo predstavljanje zahtijeva znanje, osjetljivost i razumijevanje lokalnog konteksta. Smatram da vođenje na tim mjestima mora biti povjereno samo vodičima koji su stručno osposobljeni u Republici Hrvatskoj i koji imaju položeni stručni ispit. Strani vodiči, koliko god dobronamjerni, često nemaju lokalno znanje, kontakt sa zajednicom, niti osjećaj za povijesne i kulturne nijanse koje su ključne za kvalitetnu interpretaciju. UNESCO lokaliteti nisu prostor za površnu komercijalizaciju, već za odgovornu prezentaciju identiteta ove zemlje. Zbog toga bi zakon trebao jasno odrediti da pravo vođenja na takvim mjestima imaju isključivo lokalni vodiči s licencom. 2. Poznavanje hrvatskog jezika mora biti obavezan uvjet za svakog vodiča. Vjerujem da je poznavanje hrvatskog jezika osnovni preduvjet za kvalitetno i odgovorno vođenje. Tko ovdje radi i predstavlja našu povijest, kulturu i svakodnevicu, mora moći komunicirati s lokalnim stanovništvom, razumjeti kontekst i zakonodavni okvir te biti sposoban reagirati u različitim situacijama. Bez jezika nema ni razumijevanja ni pripadnosti prostoru o kojem se govori. Hrvatski jezik nije prepreka, već nužan alat svakog vodiča koji želi ovdje profesionalno raditi. Predlažem da se zakonom propiše minimalna razina znanja hrvatskog jezika – B2 prema Zajedničkom europskom referentnom okviru. Molim da uzmete u obzir ove prijedloge. Pišem ih iz osobnog iskustva, u želji da se sačuva profesionalni integritet struke i zaštiti ono što smatram zajedničkom vrijednošću – znanje, stručnost i kulturna odgovornost. S poštovanjem, Turistički vodič iz Splita, Mateo Novaković

Nije prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije.

8 SANDRA BANDERA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA želim istaknuti nekoliko ključnih nedostataka i problema koji nisu uzeti u obzir u predloženim izmjenama. Prvo, neprihvatljivo je da se ne uvažavaju osobitosti pojedinih područja. Na primjer, u Rijeci su često situacije gdje mađarski turistički vodiči promoviraju povijest "mađarske Rijeke", dok talijanski vodiči pričaju o "Fiume" kao dijelu otetom Italiji. To stvara zbunjenost i nerazumijevanje, potiče revizionizam i ideje koje nisu u skladu s realnim činjenicama i trenutnim nacionalnim interesima. Takve se specifičnosti moraju sistematski uzeti u obzir pri oblikovanju pravila i komunikacije u turizmu. Drugo, problematika plaćanja poreza i financijskih obveza lokalnih turističkih vodiča nije adekvatno adresirana. Kao turistički vodič koji radi 12 mjeseci u godini, a čiji je jedini prihod od turizma, podnosim punu financijsku odgovornost prema državi, uključujući plaćanje poreza i drugih davanja tijekom cijele godine. Međutim, predloženim mjerama smanjit će obim posla, što znači i manje prihode, ali obveze prema državnoj blagajni ostaju iste. Ovakav pristup može ugroziti opstojnost malih pružatelja usluga u turizmu. Stoga, kao kritika i osvrt na prijedlog izmjena, tražim da se uvažavaju: * - specifičnosti i složenost povijesno-kulturnih konteksta pojedinih područja kako bi se izbjegle kontradiktorne i provokativne interpretacije turizma; * ravnomjerno vrednovanje utjecaja poreznih i financijskih obveza na lokalne turističke djelatnike, s posebnim naglaskom na one čiji su prihodi sezonski ili sniženog intenziteta, kako bi se omogućila fer i održiva fiskalna politika. Bez ovih promjena, smatram da prijedlozi nisu u potpunosti održivi niti pravični prema svima koji žive isključivo od turizma na lokalnoj razini kao i uvijek račun će platiti građani i porezni obveznici RH a netko drugi će "ubрати vrhnje"	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Porezne obveze nisu predmet ovoga Zakona.
9 ANDREAS DUJMOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Liberalizacija bez garancija? Račun će platiti Hrvatska! Nacrt prijedloga izmjena Zakona o pružanju usluga u turizmu budi ozbiljnu zabrinutost među licenciranim turističkim vodičima. Iako su intencije usklađivanja s OECD-om i EU direktivama razumljive, način na koji se predlaže liberalizacija otvara prostor za katastrofalne dugoročne posljedice po našu struku i, što je ključno, po kvalitetu hrvatskog turističkog proizvoda. Nije svaka liberalizacija napredak. Uklanjanje obaveze prebivališta za vodiče iz zemalja izvan EGP-a, uz nedefiniran "privremeni" rad, stvara teren za nekontrolirani priljev jeftine radne snage. To direktno vodi u damping cijena i opasno urušava zarade domaćih vodiča, koji redovito plaćaju poreze, doprinose i prolaze zahtjevne edukacije. Ovo nije pravedna konkurencija, već sustavno potkopavanje profesionalnosti koje u konačnici financijski iscrpljuje i državu, uskraćujući joj značajne prihode od poreza i	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se

doprinosu koje bi licencirani domaći vodiči uplaćivali. Nadalje, bez obaveznog poznavanja hrvatskog jezika (minimalno B2), kako se to zahtijeva u mnogim europskim zemljama, otvara se Pandorina kutija pogrešnih interpretacija i plitkih prezentacija naše bogate kulturne baštine. UNESCO lokaliteti i mjesta vezana uz Domovinski rat zaslužuju interpretaciju s dubinom i autentičnošću koju mogu pružiti samo oni koji istinski razumiju povijest, kulturu i osjećaje lokalnog stanovništva. Predlažemo obavezan poseban ispit za SVE vodiče na ovim cjelinama. Želimo istaknuti i ključnu pravnu pogrešku u tumačenju liberalizacije. Dok Direktiva o uslugama (2006/123/EZ) promiče načelo zemlje porijekla za prekogranično pružanje usluga, to nije bezuvjetno. Turističko vođenje, osobito na zaštićenim kulturnim i UNESCO lokalitetima, spada u domenu usluga od općeg interesa i direktno se tiče zaštite nacionalne kulturne baštine. U takvim slučajevima, Europsko pravo dozvoljava primjenu načela zemlje odredišta (u ovom slučaju, Hrvatske). To znači da država članica može nametnuti vlastite zahtjeve pružateljima usluga koji dolaze iz drugih zemalja, a ne samo priznavati njihove matične kvalifikacije bez dodatne provjere. Zanimljivo je da ovo načelo ne samo da ugrožava našu struku, već i devalvira samu kulturnu baštinu predajući je u ruke onima koji je možda ne razumiju u punom kontekstu. Za državu, turistički vodiči nisu samo uslužni radnici; oni su ambasadori i ključni nositelji identiteta destinacije. Lokalni vodiči, sa svojim dubokim poznavanjem jezika, običaja, povijesti i suvremenog života, pružaju autentično iskustvo koje je temelj održivog i visokokvalitetnog turizma. Ako dopustimo da strani vodiči, bez odgovarajuće edukacije i lokalnog razumijevanja, preuzmu vođenje našom baštinom, riskiramo razvodnjavanje hrvatskog brenda na globalnom tržištu. Gubimo priliku za prenošenje specifične priče, duha mjesta i emocija koje samo lokalni poznavatelj može pružiti. To dugoročno umanjuje našu konkurentnost i pretvara turizam u masovnu, površnu djelatnost umjesto u autentično iskustvo koje turisti traže i cijene. Zaštita i osnaživanje lokalnih vodiča stoga je strateška investicija u budućnost hrvatskog turizma i očuvanje nacionalnog identiteta. Inspekcijski nadzor je ključan, a trenutne kazne su sramotno niske i ne odvraćaju od prekršaja. Ako želimo red i kvalitetu, moramo osigurati da kazne budu drastične, možda u visini prosječne bruto plaće, i da sustav nadzora funkcionira. Ne dopustimo da kratkoročna "usklađivanja" žrtvuju dugoročnu vrijednost i integritet hrvatskog turizma. Zaštitimo naše vodiče, zaštitimo našu baštinu, zaštitimo naš identitet!

procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost". Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu

		ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljaniin Republike Hrvatske, državljaniin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljaniin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljaniin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat.
10	DARIO BIOČIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Ovaj prijedlog zakona je ukratko - sramotan. Turistički vodiči su ambasadori svake regije i ambasadori nacije u cjelini i rade više za promociju naše države u svijetu nego ijedan od političara. Već dugo, više od desetljeća me sram države u kojoj živim, pokušavam to sakrit ispred gostiju i prikazat našu Hrvatsku u "najljepšim bojama", ali vi se uvijek nekako potrudite da se svakim danom sve gore i gore osjećamo dok radimo posao koji volimo. Svakog dana dosegne neko novo dno i točno kad pomisliš da se svi zajedno kao narod ne možemo dublje srozati, vi nas uvjerite da smo još uvijek daleko od pravog dna koji je u vašim glavama. Čak nisam ni čitao cijeli prijedlog zakona jer samo prvih nekoliko članaka izaziva hitnu potrebu za prestankom čitanja jer je sve zajedno čista uvreda za zdrav razum.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretan prijedlog na odredbe Nacrta prijedloga, već općeniti komentar.
11	DARIO MIKULANDRA	Djelomično prihvaćen

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

posebno ističem slijedeće: - Tražimo posebnu zaštitu kulturnih i UNESCO lokaliteta – vođenje samo uz stručni ispit na institucijama koje imaju za to ovlaštenu licencu. - jasno definiranje vođenja, licenci i koncesija za Nacionalne parkove, te propisivanje obvezne kontrole Nacionalnih parkova svih licenciranih vodiča, kako bi se izuzeli moguće zloporabe i vođenja nacionalnih parkova od strane nelicenciranih osoba. ▫ Jasno definiranje "privremeno i povremeno" vođenja (da se ne zloupotrebljava za stalni rad) ▫ Obvezna registracija, licenciranje i porezni nadzor svih stranih vodiča ▫ Isključenje vodiča iz trećih zemalja i iz OECD zemalja izvan EGP-a ▫ Reciprocitet – ako naši vodiči ne mogu tamo, ni njihovi ne mogu ovdje ▫ Obavezno znanje hrvatskog jezika (minimalno B2) ▫ Inspekcija i visoke kazne za rad bez licence – podržavamo kaznu u iznosu 10 prosječne bruto plaće (oko 14000 €) na svim lokalitetima. Uvođenje obveze kontrole licenci od strane svih subjekata u turizmu koji prodaju karte (receptije katedrala, NP-ova, parkova...). uvođenje kazne za subjekte kod kojih se nađe vodič koji nema licencu a obavlja posao vođenja. ▫ Podržavamo inicijativu za oznake/licence za strane vodiče kao obvezu uz znanje hrv jezika ▫ Posebnu licencu za vođenje UNESCO ovih lokaliteta. mogućnost uvođenja strogih koncesija za vođenje istih uz konstantno provjeravanje licence, da vi se spriječilo pogrešno i netočno prezentiranje UNESCO lokaliteta (tim vodičima je najveći domet Wikipedija) - Uvođenje obveze stalnog unapređenja vodiča kroz sudjelovanje na stručnim seminarima, vlastitih tematskih tura i rada na unapređenju vlastitog znanja (lično kao kod liječnika) - i na kraju najvažnije: smatram da je javna rasprava o ovako važnom zakonu ne smije provoditi u periodu kada su većina profesionalnih vodiča danima na terenu, i zaposleni, već se ista treba obavljati i periodu kad je najmanje poslova u turističkom sektoru.

Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. Važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u

Republici Hrvatskoj može pružati državljani Republike Hrvatske, državljani druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljani treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljani druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežu položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika

napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

12	MAJA BILIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Potrebno je uvesti obavezu poznavanja hrvatskog jezika na nivu B2, te utvrditi točan vremenski okvir u kojemu je moguće davati povremene i preivremene usluge vodenja.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije.
----	---	--

13	DUNJA ODAK PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Ne slažem se s ovim Nacrtom prijedloga zakona jer bi zakoni RH trebali štiti prvenstveno interese vlastitih državljana kojih je, nažalost, sve manje, a ukoliko ovaj prijedlog prođe, vjerujem da će ih biti još i manje jer će mnogi koji žive isključivo od posla turističkog vodiča morati u inozemstvo kao i pola milijuna naših državljana koji su otišli trbuhom za kruhom. Paradoks je da svoj posao neće moći obavljati u drugim zemljama jer je većina njih zaštitila svoje državljanje, kulturu i jezik. Posao turističkog vodiča nije lak, ispiti za vodiče nisu ni jeftini ni jednostavni, davanja državi poprilična i definitivno je suludo i predlagati ovakve izmjene.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.
14	ANA NINIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Ja odlučno odbijam ovaj prijedlog zakona! Kao turistički vodič kojem želite oduzeti posao sam zgrozена samom pomisli da želite dopustiti bilo kome da objašnjava našu povijest i kulturu bez ikakvog znanja jezika i kulture. Toliko ljudi iz cijelog svijeta sam imala priliku voditi i pokazivati Sibenik i okolicu i rekli su da je najbolje sto su uvijek u svakom mjestu imali lokalnog vodiča od kojeg su slušali prave price o životu tu i svemu što se događalo jer tako uče jos vise i saznaju kako živimo, sto ustvari I žele. Stalno se za nesto borimo! Zasto nam ne date da radimo i prezentiramo našu zemlju kako Bog zapovijeda a ne da bilo tko moze doći i govoriti bilo kakve gluposti, a mi to ne možemo u drugim zemljama koje su bile pametne i zastitile svoju zemlju, kulturu i povijest?! Zašto nam samo dajete poticaj da napustimo ovu državu iako se borimo zubima i noktima da zaradimo nesto a vi nam to ne date nego želite sve uskratiti i dati drugima da žive ovdje i zarađuju na našoj državi?!	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.
15	ZLATKA RODIN PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Smatram da ovaj prijedlog Zakona nije u skladu s interesima građana Republike Hrvatske, države za koju smo se, ne tako davno, borili da bi danas bila servirana na pladnju svim interesnim sferama. Posebice je važno ovako nešto spriječiti u trenutku u kojem bilježimo najveći demografski pad, stalno iseljavanje domaćeg stanovništva i uvoz radne snage, a o učinku inflacije na kućne budžete prosječnog stanovnika Lijepe naše ne treba ni govoriti. Na ovaj se način naše ljude čini manje konkurentnima, doslovno im se otima posao a samim time i kruh iz ruke, a osim tog ekonomskog aspekta udarac je to na dostojanstvo, ponos i samopoštovanje građana Republike Hrvatske. Osim toga, kakva kvalitetu pružaju vodiči koji o nekom lokalitetu saznaju preko interneta, površno i pogrešno interpretirajući činjenice koje nekad čak zadiru i u osjetljiva područja? Tko može ispričati značajne baštinske priče bolje od vodiča kojeg je	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ).Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili

iznjedrilo samo podneblje čiju baštinu interpretira? Taj je ambasador svojega grada, županije, zemlje koji u svakom trenutku čvrsto stoji iza onoga što govori. Smatram da oni koji ovdje žele obirati vrhne našeg mlijeka trebaju to raditi pod jednakim uvjetima kao i mi - dijeliti sudbinu ovoga naroda, plaćati poreze u okviru ekonomske zajednice u koju je Hrvatska uključena, poznavati kulturu, jezik i običaje te stoga predlažem sljedeće: - Uvođenje obaveze poznavanja hrvatskog jezika za strane vodiče, najmanje na razini B2 - Uvođenje načela reciprociteta – pravo vođenja u Hrvatskoj dati samo državljanima onih zemalja koje isto omogućuju hrvatskim vodičima - Obavezna registracija, licenciranje i porezni nadzor svih stranih vodiča - Isključenje vodiča iz trećih zemalja i iz OECD zemalja koje nisu članice EGP-a - Jasna definicija pojma „privremeno i povremeno pružanje usluga“ kako bi se spriječile zloupotrebe i prikriveni stalni rad - Strože kazne za rad bez licence - Učinkovit i kontinuiran inspekcijski nadzor - Posebna zakonska zaštita kulturnih lokaliteta, osobito najvrjednijih, UNESCO lokaliteta – interpretaciju treba povjeriti isključivo licenciranim turističkim vodičima s posebnim stručnim ispitom - Uvođenje sustava oznaka/licenci za strane vodiče kao obvezu

izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. Važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati

usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežu položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice

		i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
16	UNA BULATOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Jako se protivim ovom zakonu, i mislim da će takva promjena rezultirati degradacijom kvalitete zanimanja turističkog vodiča, ali i naše ponude. Ne smijemo podcjenjivati ulogu vodiča u očuvanju i reprezentaciji našeg povijesnog bogatstva.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.
17	MARINA ARABADŽIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Jako razočaravajuće jer smo ostali kao na vjetrometini bez zaštite onih koji odlučuju o našim životima i egzistenciji. Busamo se u domoljubna prsa a ovim prijedlogom zakona upravo dozvoljavamo da nam tko god želi interpretira našu povijest kako god želi. Jako zabrinjavajuće i tužno. Nisam protiv da radi tko god položi ispite kao sto smo mi licencirani vodiči morali. Ovako smo u startu u nepovoljnom položaju. Ulažimo u kvalitetu i dozvolimo onima koji će se potruditi da nauče na kvalitetan način o našoj povijesti i kulturnoj baštini. Ako prođe ovaj prijedlog zakona onda budite sigurni da će još mladih ljudi potražiti svoju sreću i egzistenciju van naše države.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.
18	SRIMAC, OBRT ZA USLUGE, VL. ČORKALO ŽELJKO, TISNO, PAVE CRVELINA 8 PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Moje mišljenje kao samostalnog licenciranog turističkog vodiča u RH je da je razvoj situacije i prijedlog novog zakon vrlo nepovoljan za nas vodiče, pogotovo nas koji se profesionalno bavimo ovom djelatnošću. Da će pratitelj neke grupe gostiju iz neke strane zemlje uskoro moći biti vodič na nekoj dosad zaštićenoj lokaciji u RH, smanjit će kvalitetu interpretacije baštine tog lokaliteta i općenito bilo koje destinacije u RH, jer taj pratitelj nije licencirani vodič za to područje i gostima može ispričati bilo što. Velika je razlika ima li vodič položen ispit za određenu županiju ili ima informacije iz interneta. S druge strane lokalni vodič je jedno, a pratitelj iz strane zemlje koji igra ulogu vodiča jer njegov poslodavac želi uštedjeti lokalnog vodiča je skroz nešto drugo. Tu gube svi, pogotovo gosti, a nama licenciranim lokalnim turističkim vodičima je egzistencija promjenama ovog zakona ugrožena. Apeliram na političare i zastupnike u Saboru RH da odgovorno i savjesno donose odluke u ovom visokom tijelu RH i da zaštite nas licencirane lokalne vodiče, jer mi smo interpretatori baštine naše zemlje.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.

19	MARTINA KRIŠTO KOTLAR PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Izražavam svoje nezadovoljstvo novim odredbama koji su protiv diskriminacije stranih državljana turističkih vodiča, ali za potpunu diskriminaciju licenciranih lokalnih vodiča RH. Dok je za državljane RH zakonom određeno kako za svaku pojedinu županiju moraju posebno polagati i platiti tečaj i licencu, dok bi strani kolege bi dobili mogućnost obavljanja usluga vođenja na čitavom teritoriju RH bez ikakve stručne provjere od strane nadležnih institucija, te bez poznavanja hrvatskog jezika. Kao izuzetak navode se zaštićeni lokaliteti vezani uz "domovinski rat". Zar je to jedini dio povijesti koji trebamo štititi od krivih, a ponekad i nedobronamjernih interpretacija stranih kolega kojima ne može biti stalo do naše domovine kao nama koji smo se tu rodili i odrastali? Želimo uskladiti odredbe kako bi izašli ususret drugim članicama OECD-a, a o pravima i zaštiti vlastitim građanima koji plaćaju porez i pune blagajnu RH ne razmišljamo. Pred zakonom bi svi trebali biti isti, stoga apeliram da se turističkim vodičima pruži ravnopravan tretman, te kao i licencirani vodiči RH polažu ispite i to na hrvatskom jeziku, službenom jeziku RH i EU, kao što su domaći vodiči za obavljanje usluga vođenja na određenom stranom jeziku morali pokazati zavidno znanje. Također, strani vodiči koji nisu živjeli na određenom području nisu kompetentni odgovoriti na sva pitanja gostiju. Naposljetku, zašto posjetitelj angažira usluge "lokalnog vodiča"? Zasigurno ne kako bi mu vodič prenio informacije dostupne u literaturi, već zbog onoga što nije dostupno ni u jednom izvoru, a to je proživljen život, iskustvo, uspomene i emocija i ljubav koju gaji za svoj rodni kraj. Zato trebamo zaštititi svoje vodiče, jer je njihova interpretacija baštine slika i glas naše domovine koja se odašilje u svijet! Hvala.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.
20	DIANA BOLANČA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Ovim putem izražavam svoje neslaganje s odredbama koje omogućuju stranim turističkim vodičima da bez poznavanja hrvatskog jezika i bez stručnih kvalifikacija obavljaju usluge turističkog vođenja na teritoriju Republike Hrvatske. Smatramo da je ovakav prijedlog štetan iz više razloga: 1. Neravnopravan položaj domaćih vodiča – Hrvatski turistički vodiči ulažu vlastita sredstva i vrijeme u obrazovanje, stručne ispite, licenciranje te specijalizaciju po županijama. Plaćaju poreze i posluju u skladu sa zakonima Republike Hrvatske. Omogućavanje nereguliranog rada stranim vodičima koji nemaju iste obveze i standarde direktno ih stavlja u nepovoljan položaj i ugrožava njihovu egzistenciju. 2. Pad kvalitete turističke usluge – Bez obveznog znanja hrvatskog jezika (minimalno razina B2) i stručnih kvalifikacija, strani vodiči nisu u mogućnosti kvalitetno interpretirati hrvatsku kulturnu i povijesnu baštinu, što rezultira dezinformacijama i površnim predstavljanjem naše zemlje turistima. 3. Ugrožavanje kulturne baštine i međunarodnog	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša

ugleda Hrvatske – Kulturni lokaliteti, osobito oni pod zaštitom UNESCO-a, zahtijevaju stručnu i odgovornu interpretaciju. Amaterski ili nestručni pristup dovodi do banalizacije, komercijalizacije i gubitka autentičnosti, čime se šteti ne samo kulturnom identitetu, već i ugledu Hrvatske kao kulturno osviještene turističke destinacije. Zbog navedenog, tražimo da se u Zakonu uvrste sljedeće mjere: - Uvođenje obaveze poznavanja hrvatskog jezika za strane vodiče, najmanje na razini B2 - Uvođenje načela reciprociteta – pravo vođenja u Hrvatskoj dati samo državljanima onih zemalja koje isto omogućuju hrvatskim vodičima - Obavezna registracija, licenciranje i porezni nadzor svih stranih vodiča - Isključenje vodiča iz trećih zemalja i iz OECD zemalja koje nisu članice EGP-a - Jasna definicija pojma „privremeno i povremeno pružanje usluga“ kako bi se spriječile zloupotrebe i prikriveni stalni rad - Strože kazne za rad bez licence - Učinkovit i kontinuiran inspekcijski nadzor - Posebna zakonska zaštita kulturnih lokaliteta, osobito najvrjednijih, UNESCO lokaliteta – interpretaciju treba povjeriti isključivo licenciranim turističkim vodičima s posebnim stručnim ispitom - Uvođenje sustava oznaka/licenci za strane vodiče kao obvezu Zaključno, naglašavamo da hrvatska kulturna baština nije samo zbir činjenica već živi izraz nacionalnog identiteta. Zahtijevamo da se turističko vođenje u Hrvatskoj ne shvaća isključivo kao tržišna djelatnost, već i kao odgovorna profesija s jasnim stručnim i etičkim standardima. Zaštitite hrvatske vodiče, zaštitite hrvatsku baštinu. S poštovanjem, Diana Bolanča, predsjednica UTV "Mihovil" Šibenik

i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti

posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežu položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod

		privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
21	INA NIKOLIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Kao profesionalni licencirani vodiči, izražavamo zabrinutost zbog prijedloga koji ne pruža dovoljnu zaštitu kulturnoj i UNESCO baštini Hrvatske, posebno u kontekstu privremenog i povremenog vođenja od strane vodiča iz drugih država. Posebno ističemo sljedeće primjedbe i prijedloge: 1. Zaštita kulturnih lokaliteta, posebno UNESCO lokaliteta Tražimo da se zakonom osigura da vođenje na zaštićenim kulturnim lokalitetima (posebno UNESCO) bude moguće samo uz polaganje posebnog stručnog ispita. Kulturna baština nije samo fizički prostor – to su i lokalne priče, običaji, jezik i način života koje mogu vjerodostojno prenijeti samo educirani vodiči koji poznaju lokalni kontekst. 2. Jasna definicija "privremeno i povremeno" Pojam mora biti precizno definiran jer sezona u Hrvatskoj traje svega nekoliko mjeseci. Trenutna neodređenost omogućava stalni rad pod krinkom povremenog angažmana, što je protivno načelima jednakosti i održivosti. 3. Obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija stranih vodiča Svi strani vodiči koji rade na privremenoj osnovi moraju biti registrirani, imati vidljivu službenu oznaku (iskaznicu ili bedž) i biti podložni poreznim i inspekcijskim pravilima RH – kao i domaći vodiči. 4. Isključenje vodiča iz trećih zemalja i OECD-a koji nisu članice EGP-a Vođenje mora biti dopušteno samo onima koji imaju poslovni nastan u RH i položen stručni ispit. Vodičima iz trećih zemalja vođenje ne smije biti dopušteno. 5. Načelo reciprociteta Ako hrvatski vodiči ne mogu raditi u nekoj zemlji, ni vodičima iz te zemlje ne smije biti dopušteno vođenje u RH. 6. Obavezno znanje hrvatskog jezika (minimalno B2) Zbog sigurnosti posjetitelja, komunikacije s lokalnom zajednicom i očuvanja dostojanstva profesije, vodiči koji rade na području RH moraju poznavati hrvatski jezik. 7. Inspekcijski nadzor i visoke kazne Podržavamo prijedlog o značajnom povećanju kazni za nelegalno vođenje – predlažemo kaznu u visini prosječne bruto plaće u RH (oko 1.400 €), koja bi se odnosila i na domaće i strane vodiče. Bez nadzora i učinkovitog sankcioniranja zakon neće imati nikakav učinak. 8. UNESCO lokaliteti kao prioritet zaštite Naglašavamo važnost sustavne i univerzalne zaštite UNESCO lokaliteta – jer ako ih mi ne štitimo, neće ih poštovati ni naši gosti. Oni nisu samo „kamenje i datumi“ – već živi prostori u kojima se odvija život lokalne zajednice. Profesionalni lokalni vodiči prenose duh mjesta i osiguravaju održivi turizam. Zaključno: Liberalizacija tržišta ne smije značiti odustajanje od zaštite kulturne baštine, lokalne zajednice i profesionalnih standarda. Europska unija	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske

traži uklanjanje diskriminacije, ali ne zabranjuje nacionalne mehanizme zaštite kad su oni opravdani, uravnoteženi i usmjereni na javni interes. Tražimo da Ministarstvo u konačnom prijedlogu zakona jasno uvaži ove prijedloge kako bismo očuvali dignitet vodičke struke i identitet prostora u kojem radimo.

konfederacije. Važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti

s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnopravan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

22 **GABRIJELA TERZE**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O
PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA

Kao profesionalni licencirani vodiči, izražavamo zabrinutost zbog prijedloga koji ne pruža dovoljnu zaštitu kulturnoj i UNESCO baštini Hrvatske, posebno u kontekstu privremenog i povremenog vođenja od strane vodiča iz drugih država. Posebno ističemo sljedeće primjedbe i prijedloge: 1. Zaštita kulturnih lokaliteta, posebno UNESCO lokaliteta Tražimo da se zakonom osigura da vođenje na zaštićenim kulturnim lokalitetima (posebno UNESCO) bude moguće samo uz polaganje posebnog stručnog ispita. Kulturna baština nije samo fizički prostor – to su i lokalne priče, običaji, jezik i način života koje mogu vjerodostojno prenijeti samo educirani vodiči koji poznaju lokalni kontekst. 2. Jasna definicija "privremeno i povremeno" Pojam mora biti precizno definiran jer sezona u Hrvatskoj traje svega nekoliko mjeseci. Trenutna neodređenost omogućava stalni rad pod krinkom povremenog

Djelomično prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija;

angažmana, što je protivno načelima jednakosti i održivosti. 3. Obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija stranih vodiča Svi strani vodiči koji rade na privremenoj osnovi moraju biti registrirani, imati vidljivu službenu oznaku (iskaznicu ili bedž) i biti podložni poreznim i inspekcijskim pravilima RH – kao i domaći vodiči. 4. Isključenje vodiča iz trećih zemalja i OECD-a koji nisu članice EGP-a Vođenje mora biti dopušteno samo onima koji imaju poslovni nastan u RH i položen stručni ispit. Vodičima iz trećih zemalja vođenje ne smije biti dopušteno. 5. Načelo reciprociteta Ako hrvatski vodiči ne mogu raditi u nekoj zemlji, ni vodičima iz te zemlje ne smije biti dopušteno vođenje u RH. 6. Obavezno znanje hrvatskog jezika (minimalno B2) Zbog sigurnosti posjetitelja, komunikacije s lokalnom zajednicom i očuvanja dostojanstva profesije, vodiči koji rade na području RH moraju poznavati hrvatski jezik. 7. Inspekcijski nadzor i visoke kazne Podržavamo prijedlog o značajnom povećanju kazni za nelegalno vođenje – predlažemo kaznu u visini prosječne bruto plaće u RH (oko 1.400 €), koja bi se odnosila i na domaće i strane vodiče. Bez nadzora i učinkovitog sankcioniranja zakon neće imati nikakav učinak. 8. UNESCO lokaliteti kao prioritet zaštite Naglašavamo važnost sustavne i univerzalne zaštite UNESCO lokaliteta – jer ako ih mi ne štitimo, neće ih poštovati ni naši gosti. Oni nisu samo „kamenje i datumi“ – već živi prostori u kojima se odvija život lokalne zajednice. Profesionalni lokalni vodiči prenose duh mjesta i osiguravaju održivi turizam. Zaključno: Liberalizacija tržišta ne smije značiti odustajanje od zaštite kulturne baštine, lokalne zajednice i profesionalnih standarda. Europska unija traži uklanjanje diskriminacije, ali ne zabranjuje nacionalne mehanizme zaštite kad su oni opravdani, uravnoteženi i usmjereni na javni interes. Tražimo da Ministarstvo u konačnom prijedlogu zakona jasno uvaži ove prijedloge kako bismo očuvali dignitet vodičke struke i identitet prostora u kojem radimo.

borba protiv prijevара i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. Važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu

dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežu položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti

samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Prilikom izmjena provedbenog propisa o iskaznici za turističke vodiče razmotrit će se prijedlog o izgledu iskaznica. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

23 **NATAŠA MARDEŠIĆ**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O
PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA

Kao profesionalni licencirani vodiči, izražavamo zabrinutost zbog prijedloga koji ne pruža dovoljnu zaštitu kulturnoj i UNESCO baštini Hrvatske, posebno u kontekstu privremenog i povremenog vođenja od strane vodiča iz drugih država. Posebno ističemo sljedeće primjedbe i prijedloge: 1. Zaštita kulturnih lokaliteta, posebno UNESCO lokaliteta Tražimo da se zakonom osigura da vođenje na zaštićenim kulturnim lokalitetima (posebno UNESCO) bude moguće samo uz polaganje posebnog stručnog ispita. Kulturna baština nije samo fizički prostor – to su i lokalne priče, običaji, jezik i način života koje mogu vjerodostojno prenijeti samo educirani vodiči koji poznaju lokalni kontekst. 2. Jasna definicija "privremeno i povremeno" Pojam mora biti precizno definiran jer sezona u Hrvatskoj traje svega nekoliko mjeseci. Trenutna neodređenost omogućava stalni rad pod krinkom povremenog angažmana, što je protivno načelima jednakosti i održivosti. 3. Obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija stranih vodiča Svi strani vodiči koji rade na privremenoj osnovi moraju biti registrirani, imati vidljivu službenu oznaku (iskaznicu ili bedž) i biti podložni poreznim i inspekcijskim pravilima RH – kao i domaći vodiči. 4. Isključenje vodiča iz trećih zemalja i OECD-a koji nisu članice EGP-a Vođenje mora biti dopušteno samo onima koji imaju poslovni nastan u RH i položen stručni ispit. Vodičima iz trećih zemalja vođenje ne smije biti dopušteno. 5. Načelo reciprociteta Ako hrvatski vodiči ne mogu raditi u nekoj zemlji, ni vodičima iz te zemlje ne smije biti dopušteno vođenje u RH. 6. Obavezno znanje hrvatskog jezika (minimalno B2) Zbog sigurnosti posjetitelja, komunikacije s lokalnom zajednicom i očuvanja dostojanstva profesije, vodiči koji rade na području RH moraju poznavati hrvatski jezik. 7. UNESCO lokaliteti kao prioritet zaštite Naglašavamo važnost sustavne i univerzalne zaštite UNESCO lokaliteta – jer ako ih mi ne štitimo, neće ih poštovati ni naši gosti. Oni nisu samo „kamenje i datumi“ – već živi prostori u kojima se odvija život lokalne zajednice. Profesionalni lokalni vodiči prenose duh mjesta i osiguravaju održivi turizam. Zaključno: Liberalizacija tržišta ne smije značiti odustajanje od zaštite kulturne baštine, lokalne zajednice i profesionalnih standarda. Europska unija traži uklanjanje diskriminacije, ali ne zabranjuje

Djelomično prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Prilikom izmjena provedbenog propisa o iskaznici za turističke vodiče razmotrit će se prijedlog o izgledu iskaznica. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju

nacionalne mehanizme zaštite kad su oni opravdani, uravnoteženi i usmjereni na javni interes. Tražimo da Ministarstvo u konačnom prijedlogu zakona jasno uvaži ove prijedloge kako bismo očuvali dignitet vodičke struke i identitet prostora u kojem radimo.

stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. Važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki

pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

24	DOINA SOVAILA ŠARAN PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Protivim se prijedlogu Zakona jer ne štiti dovoljno našu kulturnu baštinu. Lokaliteti s umjetničkom, povijesnom i arheološkom vrijednošću moraju biti posebno zaštićeni i dostupni samo licenciranim vodičima s položenim ispitom. Pojam "privremeno i povremeno" nije jasno definiran – tražimo ograničenje broja dana i obveznu registraciju stranih vodiča, radi kontrole i zaštite domaće struke. Reciprocitet mora biti stvaran – ako naši vodiči moraju polagati ispite u EU, isto se mora tražiti i od stranaca u RH. Također podržavam veće kazne i jači nadzor za neregulirano vođenje. Ovaj zakon mora štiti i kulturnu baštinu i nas – profesionalne vodiče.	Djelomično prihvaćen Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežu položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
----	---	--

25	GRAD ZAGREB PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Člankom 1. stavak 2. Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pružanju usluga u turizmu, proširena je mogućnost pružanja usluga turističkog vodiča i na državljane države članice Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) i države pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koji ispunjavaju uvjete za turističkog vodiča propisane ovim Zakonom. Mišljenja smo da bi u tom slučaju trebalo izmijeniti i odredbu članka 5. stavak 2. točka 8. Zakona o pružanju usluga u turizmu, s obzirom da se u istoj navodi da pod uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, pojedine turističke usluge mogu pružati i državljani države koja nije država ugovornica Ugovora u Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. Naime, kako iz intencije izmjena Zakona proizlazi da se i za te osobe ne traži prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj, to bi trebalo izmijeniti i navedenu odredbu, na način da se umjesto teksta „državljeni države koja nije ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije koji imaju prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj“ u članku 5. stavak 2. točka 8. navede: „državljanke države članice Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) i države pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koji ispunjavaju uvjete za turističkog vodiča propisane ovim Zakonom.“ Obrazloženje: istu odredbu potrebno je izmijeniti zbog usklađivanja s predloženom odredbom u članku 1. stavak 2. Nacrta prijedloga“	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Odredbe članka 5. Zakona o pružanju usluga u turizmu su odredbe općeg dijela propisa koje se odnose na pružanje usluga u turizmu uređenih odredbama toga Zakona, od važnosti za cjelinu propisa. Potreba brisanja navedene odredbe razmotrit će se prilikom sveobuhvatnijih izmjena Zakona.
----	---	--

26	INES DERANJA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Ne slažemo se s prijedlogom koji omogućuje stranim vodičima da bez poznavanja hrvatskog jezika i bez stručnih kvalifikacija obavljaju vodičke usluge u Hrvatskoj. Takav model stavlja hrvatske licencirane vodiče u neravnopravan položaj, dok mnoge zemlje poput Grčke, Turske i Japana strogo reguliraju pristup svom tržištu, zahtijevajući znanje jezika, stručne ispite i službene dozvole. Ovaj prijedlog ne štiti niti hrvatsko tržište rada, niti kulturnu baštinu, niti dugoročne ciljeve održivog turizma, već otvara prostor nelojalnoj konkurenciji i sivoj ekonomiji. Zalažemo se za: - Obavezno znanje hrvatskog jezika (najmanje na razini B2) za sve strane vodiče – bez jezika nema ni razumijevanja konteksta ni kvalitetnog predstavljanja zemlje. - Načelo reciprociteta – pravo vođenja omogućiti isključivo državljanima zemalja koje isto omogućuju hrvatskim vodičima. - Strože kazne za neregistrirani rad, po uzoru na učinkovite sustave poput japanskog. - Učinkovitiji inspekcijski nadzor, s jednakim kriterijima za sve – jer se trenutno najviše kontroliraju upravo hrvatski vodiči s važećim licencama. Lokalni vodiči nisu samo interpreti znamenitosti – oni su ambasadori hrvatskog identiteta, kulture, jezika i tradicije. Oni oblikuju doživljaj Hrvatske u očima posjetitelja. Profesionalni vodiči razumiju povijesni kontekst, društvene odnose, lokalne specifičnosti i vrijednosti koje čine hrvatski identitet jedinstvenim. Zaštita domaćih vodiča je i pitanje kulturne suverenosti. Održivi turizam ne temelji se na deregulaciji i snižavanju standarda, već na autentičnosti, znanju i očuvanju lokalne zajednice. Hrvatski vodiči ulažu vlastita sredstva u obrazovanje, licenciranje, specijalizaciju po županijama, plaćaju poreze i poštuju zakon. Liberalizacija bez kontrole ugrožava njihovu egzistenciju i nanosi dugoročnu štetu ne samo struci, već i državnoj blagajni, lokalnim zajednicama i slici Hrvatske u svijetu. Ines Deranja	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnopravan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
27	HANA TURUDIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Uvjeti koje fizičke osobe u RH trebaju zadovoljiti za licencu turističkog vodiča trebaju ostati na istoj razni kao sada i primjenjivati se baš za sve turističke vodiče prema načelu reciprociteta- onima gdje je državljanin RH dozvoljen rad turističkog vodiča.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnopravan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru.

28	HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Predlažemo da se Zakonom jasno definira i osigura posebna zaštita kulturnih lokaliteta, osobito onih pod zaštitom UNESCO-a. Smatramo da interpretaciju takvih lokaliteta treba povjeriti isključivo licenciranim turističkim vodičima s položenim posebnim stručnim ispitom. Neadekvatna interpretacija kulturne baštine dovodi do širenja dezinformacija, improvizacije i pada kvalitete prezentacije, čime se izravno ugrožava međunarodni ugled Hrvatske kao autentične i kulturno odgovorne turističke destinacije. Dodatno, predlažemo uvođenje načela reciprociteta u pristupu tržištu rada za turističke vodiče – ako hrvatskim vodičima nije dopušten rad u nekoj zemlji, ista se praksa treba primijeniti i na vodiče iz te zemlje u Hrvatskoj. Također, zalažemo se za učinkovit nadzor i sankcioniranje svih oblika neregistriranog rada u sektoru turističkog vođenja. Predlažemo da novčana kazna za prekršitelje iznosi najmanje visinu prosječne bruto plaće u Republici Hrvatskoj, kako bi se osigurala učinkovita provedba zakonskih odredbi.	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevара i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanе država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
----	--	--

29	LARISA MOČIBOB PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Ovaj prijedlog zakonskih izmjena ide izravno na štetu Hrvatskih građana. Nisu u pitanju samo hrvatski turistički vodiči, već kvalitetna, stručna i cjelovita prezentacija povijesti Hrvatske. Uvjeti za pružanje usluga turističkog vodiča, kako hrvatskih tako i stranih građana, moraju biti isti, a odnose se na najmanje završeno školsko obrazovanje, znanje stranog i hrvatskog jezika te položen stručni ispit za turističkog vodiča u RH. Također, licenca se izdaje po Županjama, a na ovaj bi način stranac mogao ući u Hrvatsku i voditi turiste bez licence gdje god želi. Neprihvatljivo je stavljati hrvatske vodiče u neravnopravni položaj, dok mnoge zemlje i dalje štite vlastita tržišta kroz jezične, stručne i zakonske barijere. Molim Vas zaštitite vlastite turističke vodiče i kulturu.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.
----	---	---

30 **KRISTINA FABIJANIĆ**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Ne slažemo se s predloženim modelom liberalizacije tržišta vodičkih usluga koji omogućuje povremeno i privremeno pružanje usluge turističkog vodiča u Hrvatskoj bez poznavanja hrvatskog jezika i bez načela reciprociteta. U većini zemalja članica OECD-a i EU, zanimanje turističkog vodiča je regulirano i pristup stranih vodiča je strogo uvjetovan: Turska: strani vodiči mogu voditi samo ako polože ispit i znaju turski jezik. Vođenje bez dozvole je strogo kažnjivo. Grčka: vodič mora završiti školu pod nadzorom Ministarstva turizma i govoriti grčki. Strancima se dozvoljava rad privremeno, samo ako nedostaje vodiča za određeni jezik. Japan: vodiči moraju položiti državni ispit, dokazati znanje japanskog jezika, i registrirati se. Kazne za neregistrirane vodiče dosežu i 3.500 eura. U tom kontekstu, zašto bi Hrvatska išla suprotnim smjerom i omogućila liberalizaciju bez jezičnih i stručnih uvjeta? Tražimo: 1. Uvođenje obveze poznavanja hrvatskog jezika na minimalno B2 razini za strane vodiče, neovisno o jeziku grupe; 2. Svjesni smo obveze poštivanja međunarodnih ugovora. Međutim u okviru međunarodnog prava tražimo uvođenje načela reciprociteta – priznavanje zahtjeva na pravo na vođenje u Hrvatskoj na 1 g isključivo za državljane zemalja koje omogućuju jednak tretman hrvatskim vodičima; 3. Povećanje kazni za strance koji pružaju usluge bez ispunjenih uvjeta, u skladu s primjerima kao što je Japan; Ako neka zemlja nema ni licencu ni ispit, što točno Hrvatska priznaje? Gdje je tu logika? Je li "deregulirani neregulirani vodič" jednak domaćem vodiču koji je polagao stručni ispit i poznaje zakonodavstvo, jezik i kulturnu baštinu? Neprihvatljivo je stavljati hrvatske vodiče u neravnopravan položaj, dok mnoge zemlje i dalje štite vlastita tržišta kroz jezične, stručne i zakonske barijere. Hrvatski vodiči nisu manje vrijedni – niti bi ih zakon trebao tako tretirati. Nadalje, rad inspekcija mora biti učinkovitiji jer se s terena dobija dojam kako se zaustavljaju isključivo hrvatski turistički vodiči s plavom licencom. Zaključak: Lokalni turistički vodiči su ambasadori svoje zemlje koji sa svojim znanjem, iskustvom i ljubavi prema svom kraju i domovini daju uslugu posjetiteljima iz cijelog svijeta kroz oči lokalca te je nužno zaštititi vodiče! Isti ti lokalni vodiči skupo plaćaju polaganje licence za turističkog vodiča zasebno za opći dio, zasebno za svaku županiju, plaćaju poreze i davanja državi za svaki odrađeni posao dok stranci ništa od toga ne trebaju odnosno dozvoljava se siva ekonomija od koje Republika Hrvatska nema korist već štetu. Ovime se ugrožava državna blagajna kao i egzistencija mnogih koji žive isključivo od posla lokalnog vodiča.

Djelomično prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnopravan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

31	LIVIO KARAVANIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Ne slažemo se s predloženim modelom liberalizacije tržišta vodičkih usluga koji omogućuje povremeno i privremeno pružanje usluge turističkog vodiča u Hrvatskoj bez poznavanja hrvatskog jezika i bez načela reciprociteta. U većini zemalja članica OECD-a i EU, zanimanje turističkog vodiča je regulirano i pristup stranih vodiča je strogo uvjetovan: Turska: strani vodiči mogu voditi samo ako polože ispit i znaju turski jezik. Vođenje bez dozvole je strogo kažnjivo. Grčka: vodič mora završiti školu pod nadzorom Ministarstva turizma i govoriti grčki. Strancima se dozvoljava rad privremeno, samo ako nedostaje vodiča za određeni jezik. Japan: vodiči moraju položiti državni ispit, dokazati znanje japanskog jezika, i registrirati se. Kazne za neregistrirane vodiče dosežu i 3.500 eura. U tom kontekstu, zašto bi Hrvatska išla suprotnim smjerom i omogućila liberalizaciju bez jezičnih i stručnih uvjeta? Tražimo: 1. Uvođenje obveze poznavanja hrvatskog jezika na minimalno B2 razini za strane vodiče, neovisno o jeziku grupe; 2. Svjesni smo obveze poštivanja međunarodnih ugovora. Međutim u okviru međunarodnog prava tražimo uvođenje načela reciprociteta – priznavanje zahtjeva na pravo na vođenje u Hrvatskoj na 1 g isključivo za državljane zemalja koje omogućuju jednak tretman hrvatskim vodičima; 3. Povećanje kazni za strance koji pružaju usluge bez ispunjenih uvjeta, u skladu s primjerima kao što je Japan; Ako neka zemlja nema ni licencu ni ispit, što točno Hrvatska priznaje? Gdje je tu logika? Je li "deregulirani neregulirani vodič" jednak domaćem vodiču koji je polagao stručni ispit i poznaje zakonodavstvo, jezik i kulturnu baštinu? Neprihvatljivo je stavljati hrvatske vodiče u neravnotežan položaj, dok mnoge zemlje i dalje štite vlastita tržišta kroz jezične, stručne i zakonske barijere. Hrvatski vodiči nisu manje vrijedni – niti bi ih zakon trebao tako tretirati. Nadalje, rad inspekcija mora biti učinkovitiji jer se s terena dobija dojam kako se zaustavljaju isključivo hrvatski turistički vodiči s plavom licencom. Zaključak: Lokalni turistički vodiči su ambasadori svoje zemlje koji sa svojim znanjem, iskustvom i ljubavi prema svom kraju i domovini daju uslugu posjetiteljima iz cijelog svijeta kroz oči lokalca te je nužno zaštititi vodiče! Isti ti lokalni vodiči skupo plaćaju polaganje licence za turističkog vodiča zasebno za opći dio, zasebno za svaku županiju, plaćaju poreze i davanja državi za svaki odrađeni posao dok stranci ništa od toga ne trebaju odnosno dozvoljava se siva ekonomija od koje Republika Hrvatska nema korist već štetu. Ovime se ugrožava državna blagajna kao i egzistencija 5000 ljudi i njihovih obitelji koji žive od posla lokalnog turističkog vodiča.	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
32	MARIJA MOČIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Osim lokaliteta vezanih za Domovinski rat, potrebno je posebno zaštititi sve kulturne lokalitete, osobito	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima

one pod zaštitom UNESCO-a te bi vođenje na njima trebalo biti moguće samo uz polaganje posebnog stručnog ispita. UNESCO lokaliteti nisu samo stare zidine ili ruševine, već mjesta s dušom čije price samo lokalni vodiči mogu uistinu oživjeti uz anegdote iz svakodnevnog života te predstavljaju most između priča iz prošlosti i života danas na tim prostorima. Također, vođenje ne predstavlja samo podatke koji se mogu naučiti s Wikipedije, nego i i osobne doživljaje, običaje, kulturnu baštinu. Otvaranjem tržišta prema državljanima OECD zemalja, hrvatski turizam gubio bi na autentičnosti. Također, potrebno je obvezno poznavanje hrvatskog jezika na razini barem B2 radi sigurnosti gostiju i kvalitetne komunikacije s lokalnom zajednicom. Potrebno je osigurati redovnu inspekciju s adekvatnim kaznama za rad bez licence (npr. kazna u visini prosječne bruto plaće RH) jer bez kontrole nema postojanja zakona. Osim toga, načelo reciprociteta bi se trebalo uzeti u obzir i ako hrvatski vodiči ne smiju voditi u nekoj zemlji, onda ni vodiči iz tih zemalja ne bi smjeli voditi u Hrvatskoj.

proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

33 **SANDRA ŠAMANOVIĆ**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O
PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM

Djelomično prihvaćen
 Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može

PRIJEDLOGOM ZAKONA

Kao profesionalni licencirani vodiči, izražavamo zabrinutost zbog prijedloga koji ne pruža dovoljnu zaštitu kulturnoj i UNESCO baštini Hrvatske, posebno u kontekstu privremenog i povremenog vođenja od strane vodiča iz drugih država. Posebno ističemo sljedeće primjedbe i prijedloge: 1. Zaštita kulturnih lokaliteta, posebno UNESCO lokaliteta Tražimo da se zakonom osigura da vođenje na zaštićenim kulturnim lokalitetima (posebno UNESCO) bude moguće samo uz polaganje posebnog stručnog ispita. Kulturna baština nije samo fizički prostor – to su i lokalne priče, običaji, jezik i način života koje mogu vjerodostojno prenijeti samo educirani vodiči koji poznaju lokalni kontekst. 2. Jasna definicija "privremeno i povremeno" Pojam mora biti precizno definiran jer sezona u Hrvatskoj traje svega nekoliko mjeseci. Trenutna neodređenost omogućava stalni rad pod krinkom povremenog angažmana, što je protivno načelima jednakosti i održivosti. 3. Obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija stranih vodiča Svi strani vodiči koji rade na privremenoj osnovi moraju biti registrirani, imati vidljivu službenu oznaku (iskaznicu ili bedž) i biti podložni poreznim i inspekcijskim pravilima RH – kao i domaći vodiči. 4. Isključenje vodiča iz trećih zemalja i OECD-a koji nisu članice EGP-a Vođenje mora biti dopušteno samo onima koji imaju poslovni nastan u RH i položen stručni ispit. Vodičima iz trećih zemalja vođenje ne smije biti dopušteno. 5. Načelo reciprociteta Ako hrvatski vodiči ne mogu raditi u nekoj zemlji, ni vodičima iz te zemlje ne smije biti dopušteno vođenje u RH. 6. Obavezno znanje hrvatskog jezika (minimalno B2) Zbog sigurnosti posjetitelja, komunikacije s lokalnom zajednicom i očuvanja dostojanstva profesije, vodiči koji rade na području RH moraju poznavati hrvatski jezik. 7. Inspekcijski nadzor i visoke kazne Podržavamo prijedlog o značajnom povećanju kazni za nelegalno vođenje – predlažemo kaznu u visini prosječne bruto plaće u RH (oko 1.400 €), koja bi se odnosila i na domaće i strane vodiče. Bez nadzora i učinkovitog sankcioniranja zakon neće imati nikakav učinak. 8. UNESCO lokaliteti kao prioritet zaštite Naglašavamo važnost sustavne i univerzalne zaštite UNESCO lokaliteta – jer ako ih mi ne štitimo, neće ih poštovati ni naši gosti. Oni nisu samo „kamenje i datumi“ – već živi prostori u kojima se odvija život lokalne zajednice. Profesionalni lokalni vodiči prenose duh mjesta i osiguravaju održivi turizam. Zaključno: Liberalizacija tržišta ne smije značiti odustajanje od zaštite kulturne baštine, lokalne zajednice i profesionalnih standarda. Europska unija traži uklanjanje diskriminacije, ali ne zabranjuje nacionalne mehanizme zaštite kad su oni opravdani, uravnoteženi i usmjereni na javni interes. Tražimo da Ministarstvo u konačnom prijedlogu zakona jasno uvaži ove prijedloge kako bismo očuvali dignitet vodičke struke i identitet prostora u kojem radimo.

koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. Važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države

ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežu položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Prilikom izmjena provedbenog propisa o iskaznici za turističke vodiče razmotrit će se prijedlog o izgledu iskaznica. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika

napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

34 **SANDRA ŽERAVICA**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O
PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA

Ne znam, kako je moguće da vodiči iz drugih zemalja, mogu prenijeti ljepotu Domovine, onako kvalitetno, dobro, znano kao mi licencirani turistički vodiči iz Hrvatske? Mi smo svojim znanjem, zalaganjem i trudom definitivno približili ljepotu iste turistima koji dolaze. Nedopustivo je da vodiči iz drugih zemalja s upitnim poznavanjem naše kulturne baštine preuzmu naš divan posao. Mislim da trebamo zaštititi naša blaga koja su pod UNESCO lokalitetom, te dopustiti vođenje istih isključivo uz polaganje stručnog ispita. Potrebna je obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija svih stranih vodiča koji se vode na privremenoj osnovi. Naravno, i precizno definirati što znači "privremeno i povremeno". Ne dopustiti da strani vodič prilikom objašnjavanja pokazuje na otok Hvar, nazivajući ga Pelješcem !Trebali bi obvezno imati znanje hrvatskog jezika (B2) . I, naravno uvesti primjerene kazne za nepoštivanje zakona . Vodiči iz trećih zemalja ne bi smjeli voditi u RH. Srdačno ! Hvala!

Djelomično prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ).Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevара i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO

lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog

navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

35 **VIKTORIA PERIŠIĆ CAKTAŠ**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O
PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA

Kao profesionalni licencirani vodiči, izražavamo zabrinutost zbog prijedloga koji ne pruža dovoljnu zaštitu kulturnoj i UNESCO baštini Hrvatske, posebno u kontekstu privremenog i povremenog vođenja od strane vodiča iz drugih država. Posebno ističemo sljedeće primjedbe i prijedloge: 1. Zaštita kulturnih lokaliteta, posebno UNESCO lokaliteta Tražimo da se zakonom osigura da vođenje na zaštićenim kulturnim lokalitetima (posebno UNESCO) bude moguće samo uz polaganje posebnog stručnog ispita. Kulturna baština nije samo fizički prostor – to su i lokalne priče, običaji, jezik i način života koje mogu vjerodostojno prenijeti samo educirani vodiči koji poznaju lokalni kontekst. 2. Jasna definicija "privremeno i povremeno" Pojam mora biti precizno definiran jer sezona u Hrvatskoj traje svega nekoliko mjeseci. Trenutna neodređenost omogućava stalni rad pod krinkom povremenog angažmana, što je protivno načelima jednakosti i održivosti. 3. Obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija stranih vodiča Svi strani vodiči koji rade na privremenoj osnovi moraju biti registrirani, imati vidljivu službenu oznaku (iskaznicu ili bedž) i biti podložni poreznim i inspekcijskim pravilima RH – kao i domaći vodiči. 4. Isključenje vodiča iz trećih zemalja i OECD-a koji nisu članice EGP-a Vođenje mora biti dopušteno samo onima koji

Djelomično prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni

imaju poslovni nastan u RH i položen stručni ispit. Vodičima iz trećih zemalja vođenje ne smije biti dopušteno. 5. Načelo reciprociteta Ako hrvatski vodiči ne mogu raditi u nekoj zemlji, ni vodičima iz te zemlje ne smije biti dopušteno vođenje u RH. 6. Obavezno znanje hrvatskog jezika (minimalno B2) Zbog sigurnosti posjetitelja, komunikacije s lokalnom zajednicom i očuvanja dostojanstva profesije, vodiči koji rade na području RH moraju poznavati hrvatski jezik. 7. Inspekcijski nadzor i visoke kazne Podržavamo prijedlog o značajnom povećanju kazni za nelegalno vođenje – predložimo kaznu u visini prosječne bruto plaće u RH (oko 1.400 €), koja bi se odnosila i na domaće i strane vodiče. Bez nadzora i učinkovitog sankcioniranja zakon neće imati nikakav učinak. 8. UNESCO lokaliteti kao prioritet zaštite Naglašavamo važnost sustavne i univerzalne zaštite UNESCO lokaliteta – jer ako ih mi ne štitimo, neće ih poštovati ni naši gosti. Oni nisu samo „kamenje i datumi“ – već živi prostori u kojima se odvija život lokalne zajednice. Profesionalni lokalni vodiči prenose duh mjesta i osiguravaju održivi turizam. Zaključno: Liberalizacija tržišta ne smije značiti odustajanje od zaštite kulturne baštine, lokalne zajednice i profesionalnih standarda. Europska unija traži uklanjanje diskriminacije, ali ne zabranjuje nacionalne mehanizme zaštite kad su oni opravdani, uravnoteženi i usmjereni na javni interes. Tražimo da Ministarstvo u konačnom prijedlogu zakona jasno uvaži ove prijedloge kako bismo očuvali dignitet vodičke struke i identitet prostora u kojem radimo.

razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. Važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Prilikom izmjena provedbenog propisa o iskaznici

za turističke vodiče razmotrit će se prijedlog o izgledu iskaznica. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Prilikom izmjena provedbenog propisa o iskaznici za turističke vodiče razmotrit će se prijedlog o izgledu iskaznica. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Svi

		turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
36	ANA VULETIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA UNESCO lokaliteti (posebno oni u kojima se živi) moraju biti zaštićeni, a zaštita lokalnih turističkih vodiča ključ je održivog turizma! Kao turistički vodiči znamo koliko je važno da posjetitelji osjete pravi duh mjesta, a ne samo da čitaju s interneta. UNESCO lokaliteti nisu samo zgrade to su domovi i zajednice s bogatom poviješću i tradicijom. Upravo ta živost i autentičnost ono je što nas čini posebnima u svijetu. Zaštita tih lokaliteta nije nepoštena diskriminacija to je odgovornost prema ljudima koji tu žive i rade, prema zajednicama koje čuvaju tu baštinu i prema svima koji zaslužuju kvalitetno i istinito vođenje. EU komisija razumije važnost transparentnosti i jednakih pravila i postoji mnogo opravdanih razloga da se zaštite lokalni vodiči i UNESCO lokaliteti. Mi nismo protiv liberalizacije, ovo je poziv na poštenu i kvalitetnu konkurenciju u kojoj stručnost, edukacija i poštovanje prema lokalnoj zajednici nisu samo riječi nego stvarnost. Lokalni vodiči ne poznaju samo povijest i posebnosti mjesta, nego su i prvi čuvari reda i zaštite baštine na terenu. Oni su ti koji prepoznaju i upozoravaju na vandalizam, nepravilnosti ili ugroze, time direktno pomažući održivosti turizma i sigurnosti lokaliteta. Ako izgubimo taj nadzor, otvaramo vrata nelojalnoj konkurenciji i riziku da se naša baština umjesto da se čuva polako uništava. Mi samo tražimo jednaka pravila za sve i očit interes države za očuvanje struke koja štiti i interpretira baštinu na odgovoran način, čuva kulturni identitet i specifičnosti lokaliteta i pruža posjetiteljima autentično iskustvo. Ako država ne može odmah zaštititi cijelu kulturnu baštinu neka barem počne s UNESCO lokalitetima, posebno onima gdje ljudi žive i svakodnevno dišu povijest. To je naša jedinstvena vrijednost i temelj na kojem gradimo kvalitetu i održivost turizma. Ako UNESCO lokaliteti nisu dovoljno važni da budu posebno zaštićeni onda gubimo i vjerodostojnost kada od drugih tražimo poštovanje prema našoj baštini.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.
37	LEA BOŽANIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Kao profesionalni licencirani vodiči, izražavamo zabrinutost zbog prijedloga koji ne pruža dovoljnu zaštitu kulturnoj i UNESCO baštini Hrvatske, posebno u kontekstu privremenog i povremenog vođenja od strane vodiča iz drugih država. Posebno ističemo sljedeće primjedbe i prijedloge: 1. Zaštita kulturnih lokaliteta, posebno UNESCO lokaliteta. Tražimo da se zakonom osigura da vođenje na zaštićenim kulturnim lokalitetima (posebno UNESCO) bude moguće samo uz polaganje posebnog stručnog ispita. Kulturna baština nije samo	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog

fizički prostor – to su i lokalne priče, običaji, jezik i način života koje mogu vjerodostojno prenijeti samo educirani vodiči koji poznaju lokalni kontekst. 2. Jasna definicija "privremeno i povremeno" Pojam mora biti precizno definiran jer sezona u Hrvatskoj traje svega nekoliko mjeseci. Trenutna neodređenost omogućava stalni rad pod krinkom povremenog angažmana, što je protivno načelima jednakosti i održivosti. 3. Obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija stranih vodiča Svi strani vodiči koji rade na privremenoj osnovi moraju biti registrirani, imati vidljivu službenu oznaku (iskaznicu ili bedž) i biti podložni poreznim i inspekcijskim pravilima RH – kao i domaći vodiči. 4. Isključenje vodiča iz trećih zemalja i OECD-a koji nisu članice EGP-a Vođenje mora biti dopušteno samo onima koji imaju poslovni nastan u RH i položen stručni ispit. Vodičima iz trećih zemalja vođenje ne smije biti dopušteno. 5. Načelo reciprociteta Ako hrvatski vodiči ne mogu raditi u nekoj zemlji, ni vodičima iz te zemlje ne smije biti dopušteno vođenje u RH. 6. Obavezno znanje hrvatskog jezika (minimalno B2) Zbog sigurnosti posjetitelja, komunikacije s lokalnom zajednicom i očuvanja dostojanstva profesije, vodiči koji rade na području RH moraju poznavati hrvatski jezik. 7. Inspekcijski nadzor i visoke kazne Podržavamo prijedlog o značajnom povećanju kazni za nelegalno vođenje – predlažemo kaznu u visini prosječne bruto plaće u RH (oko 1.400 €), koja bi se odnosila i na domaće i strane vodiče. Bez nadzora i učinkovitog sankcioniranja zakon neće imati nikakav učinak. 8. UNESCO lokaliteti kao prioritet zaštite Naglašavamo važnost sustavne i univerzalne zaštite UNESCO lokaliteta – jer ako ih mi ne štitimo, neće ih poštovati ni naši gosti. Oni nisu samo „kamenje i datumi“ – već živi prostori u kojima se odvija život lokalne zajednice. Profesionalni lokalni vodiči prenose duh mjesta i osiguravaju održivi turizam. Zaključno: Liberalizacija tržišta ne smije značiti odustajanje od zaštite kulturne baštine, lokalne zajednice i profesionalnih standarda. Europska unija traži uklanjanje diskriminacije, ali ne zabranjuje nacionalne mehanizme zaštite kad su oni opravdani, uravnoteženi i usmjereni na javni interes. Tražimo da Ministarstvo u konačnom prijedlogu zakona jasno uvaži ove prijedloge kako bismo očuvali dignitet vodičke struke i identitet prostora u kojem radimo. □ Tražimo posebnu zaštitu kulturnih i UNESCO lokaliteta – vođenje samo uz stručni ispit □ Jasno definiranje "privremeno i povremeno" vođenja (da se ne zloupotrebljava za stalni rad) □ Obvezna registracija, licenciranje i porezni nadzor svih stranih vodiča □ Isključenje vodiča iz trećih zemalja i iz OECD zemalja izvan EGP-a □ Reciprocitet – ako naši vodiči ne mogu tamo, ni njihovi ne mogu ovdje □ Obavezno znanje hrvatskog jezika (minimalno B2) □ Inspekcija i visoke kazne za rad bez licence – podržavamo kaznu u iznosu prosječne bruto plaće (oko 1.400 €) □ Podržavamo inicijativu za oznake/licence za strane vodiče kao obvezu □ UNESCO lokaliteti nisu Wikipedija – oni trebaju profesionalnu interpretaciju, ne samo prenesene činjenice

interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevара i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. Važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog

vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Prilikom izmjena provedbenog propisa o iskaznici za turističke vodiče razmotrit će se prijedlog o izgledu iskaznica. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članice Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih

stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

38 **LUKA PAVLOVIĆ**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O
PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA

Novi prijedlog zakona je apsolutno nepovoljan za hrvatske turističke vodiče. Ne slažemo se s njim jer u potpunosti degradira našu struku i umanjuje našu važnost kao - AMBASADORA naše zemlje u svijetu. Jer, dojam kojim strancima ostavljamo - jest slika ugleda naše zemlje, naše velike povijesne i kulturne baštine - i tako inozemni gosti doživljavaju Hrvatsku. Ovaj opasan i nepovoljan prijedlog zakona baca sjenu na budućnost naše struke. Prvo i najvažnije je - zaštita naše kulturne baštine - kroz zaštitu UNESCO lokaliteta (apsurdno je da se o ovome uopće treba raspravljati ili napominjati !) Dakle UNESCO lokaliteti nisu samo stari zidovi, kamene ruševine, povijesne činjenice... itd., već mjesta sa dušom, pričom i posebnosti, te samo domaći turistički vodiči mogu objasniti, interpretirati i dočarati svoj grad stranim gostima, a time maksimalno pridonijeti njihovom doživljaju, shvaćanju i poimanju RH. Nisu samo sportski uspjesi naše zemlje bitni za promociju RH u svijetu, nego i turistički vodiči sa svojom predanošću i ustrajnim radom izuzetno pridonose tome. Vi navodite, tj. u prijedlogu novoga zakona - da strani turistički vodiči slobodno mogu voditi zaštićene UNESCO lokalitete sa svojim turističkim grupama, što je u potpunosti pogrešno jer : 1.) NEMA NAČELA RECIPROCITETA (ukoliko naši vodiči ne smiju voditi u drugim zemljama, nijedan strani vodič bez položenog ispita za vodiča, poznavanja hrvatskog jezika, naše povijesti, kulture i običaja - NE BI SMIO voditi grupe po našim lokalitetima) 2.) Treba napraviti obaveznu registraciju, licenciranje i porednu evidenciju svih stranih vodiča koji vode na privremenoj i povremenoj osnovi, te jasno trebale definirati što znači "PRIVREMENO i POVREMENO" jer sezona traje maksimalno 5 mjeseci i to ne smije biti zloupotrebjeno za stalni rad ! 3.) Treba osigurati redovnu inspekciju sa adekvatnim kaznama za rad bez licence (npr. kazna u visini prosječne bruto plaće u RH) jer bez kazni nema poštivanja zakona. 4.) EU i

Djelomično prihvaćen
Zahvaljujemo na komentaru. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već

	OECD traže liberalizaciju tržišta kako bi spriječilo neopravdanu diskriminaciju, no liberalizacija bez zaštitnih mjera, kontrole i procjene posljedica može ugroziti lokalno stanovništvo i naše interese koji moraju biti na prvom mjestu. Sve ovo što sam naveo, a i mnogo drugih činjenica koje su navele moje cijenjene kolegice i kolege - jasno vam govori da je novi prijedlog zakona po ovim pitanjima štetan po interese naše zemlje i nas turističkih vodiča. Iskreno se nadam da ćete naše prijedloge ozbiljno shvatiti, te vas u ime mojih cijenjenih kolegica i kolega, te u svoje ime srdačno pozdravljam. Luka Pavlović Predsjednik Društva turističkih vodiča Splita	je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
39	JELENA BOČKINAC PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Hrvatska je zemlja iznimno turbulentne prošlosti i bogatog kulturnog nasljeđa. To je oblikovalo jedinstveni mentalitet njenih stanovnika koji jedini sa strašću i predanošću mogu predstavljati svoju zemlju. Nije dovoljno pročitati par rečenica na Wikipediji i to reproducirati bez duše. Ovogodišnji slogani TZa su "Puna života", "Puna priča"... Zar doista mislite da taj doživljaj mogu prenijeti ljudi koji nisu odrasli ovdje? Ono za što su se naši preci borili bilo je očuvanje nacionalnog identiteta, a on će se na taj način potpuno izgubiti. Naša povijest i lokaliteti, posebno oni pod UNESCOvom zaštitom ne smiju predstavljati ljudi koji za to nemaju položen stručni ispit za turističkog vodiča, a pogotovo treba zabraniti bilo kakve dozvole za povremena vođenja onima koji dolaze iz zemalja koje nisu članice EU.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.
40	GORJANA-MILANA SULIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za

Obavezno zaštititi kulturnu baštinu, osobito UNESCO lokalitete!, jer turisti ne dolaze slusati samo činjenice dostupne na internetu, već žele doživjeti prostori razumjeti život lokalne zajednice. Taj doživljaj im može prenijeti samo lokalni, turistički vodič. Također, vodiči kojima će biti dozvoljeno pružati na privremenoj i povremenoj osnovi usluge vođenja, obavezno poznavanje hrvatskog jezika na razini B2, a zbog učinkovite komunikacije sa lokalnim stanovništvom, kao i sigurnosti gostiju. Trebalo bi isključiti i državljane OECD zemalja, koje nisu članice EU iz mogućnosti obavljanja privremenog i povremenog vođenja.

ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za

	EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije.
--	--

41	SANJA, OBRT ZA TURISTIČKE USLUGE, VL. SANJA KLASIĆ, SPLIT, STARČEVIĆEVA 28 PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Novi prijedlog zakona o pružanju usluga turističkog vodiča je nepovoljan za nas i ne slažemo se s njim ,degradira struku i utječe na kvalitetu usluge.„Zaštita lokaliteta nije diskriminacija,Unesco područja bi obavezno trebala biti zasticena, a vođenje istih moralo bi biti moguće samo uz polaganje stručnih ispita i znanje hrvatskog jezika kako bi se očuvala kvaliteta usluge i održivi turizam.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ).Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije.
----	---	--

42	DARKO PEREŽA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Cijela hrvatska, a posebno UNESCO lokaliteti nisu samo povijesne lokacije – to su mjesta s identitetom, značenjem i pričom. Samo licencirani lokalni vodiči sa stručnim ispitom mogu osigurati kvalitetnu, točnu i autentičnu interpretaciju takvih prostora. Bez lokalnog vodiča, interpretacija se svodi na niz generičkih informacija bez konteksta i osobne povezanosti s mjestom. Lokalni vodiči su prva crta zaštite baštine – prepoznaju vandalizam, neprikladno ponašanje i pomažu u njegovom sprječavanju. Ako ne štitimo vlastitu baštinu, šaljemo poruku da nam nije stalo – što se direktno odražava i na ponašanje posjetitelja.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.
43	IVANA ANTOLIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Poštovanje, nikako nećemo ostati skrštenih ruku i čekati da se ovakvim prijedlogom zakona, mi hrvatski vodiči dovedemo u diskriminirajući položaj od strane vlastite zemlje čiju povijest sa ponosom i ljubavlju tumačimo gostima. Neću se dotaći nelojalne konkurencije niti sam homofob ali ovakvu pljusku da primimo mi koji smo u prvim redovima hrvatskog turizma, to je nečuveno. Pričati o našim užancama, povijesti, načinu života, sa žarom prenoseći ljubav prema ovoj maloj zemlji, možemo samo mi i nitko drugi. Niti vodiči iz prvih, niti petih, niti trećih zemalja. Dosta nam je da se mimoilazimo sa onima koji o našoj zemlji ne znaju ništa, sa onima koji su na Wikipediji pročitali tko smo mi. Dopustiti ovom zakonu da se prošulja, bio bi to početak gubitka vlastitog identiteta za koji se ova mala država bori od pamtivijeka i zbog kojega nam se gosti dive. Bez njega smo nitko i ništa. Je li vi stvarno to želite?	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.

44	IVANA KILIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Novim prijedlogom zakona dovodi se lokalne vodiče u nepovoljan položaj i utječe se na kvalitetu usluge prema gostima jer smo mi ti koji živimo tu, poznajemo jezik, kulturu i običaje i samim time pružamo autentičnost. Uložili smo puno vremena i truda, educirali se dodatno kako bi pružili što kvalitetniju uslugu. S druge strane se vodičima iz drugih zemalja bez posebnih kriterija i uvjeta omogućuje prezentiranje naše baštine pomoću informacija dostupnih na internetu i bez poznavanja jezika, kulture i običaja. Ovime bi se nanijela šteta lokalcima a i gostima! Tražimo posebnu zaštitu kulturnih lokaliteta, osobito UNESCO lokaliteta. Vođenje na njima mora biti moguće samo uz polaganje posebnog stručnog ispita. Jasno isključiti državljane OECD zemalja koje nisu članice EGP-a iz privremenog i povremenog vođenja	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevара i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije.
----	--	--

45	NATALIJA NOVAKOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Novi prijedlog zakona skroz degradira struku turističkog vodica i svodi je na razinu citanja podataka s wikipedije. Unesco područja bi obavezno trebala bit zasticena jer ono sto mi godinama ucimo, proucavamo i zbog cega idemo po predavanjima, se ne bi trebalo svest na 3 recenice izgooglane online. Vec sam vidala kolege iz Europske unije kako vode sami, s odobrenjem ili bez, nisam ulazila u to. Niti su se orijentacijski snalazili po gradu niti su znali sta pricat. Bit turisticki vodic je zapravo puno teze nego sto se cini. A s novim zakonom se to svodi na neke skripte kojima ce se kolege iz EU dobacivat. Uzas. Nadalje, kako je moguće uopće da se sada razmislija uopće o tome da se i vodicima van EU dopusti da vode goste u Hrvatskoj i to vazne lokalitete pod zastitom? Također bilo bi u redu da vodicima koji dobiju odobrenje da rade kod nas bi trebali znat hrvatski jer kako ce drugacije objasniti neke razlike između određenih hrvatskih regija. Također, treba poboljšati kontrole stranih vodica, pratitelja. Cesto inspekcija izađe pa kontrolira nas a tamo mu Kinezi vodi na crno. I neće se bakcat s kinezom jer treba prevoditelja. To je apsurd! Treba uvesti u zakon da ko god obavlja poslove pratitelja ili vodica se smatra da zna ili engleski ili hrvatski te da za napisat im kaznu nije potreban prevoditelj.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.
----	---	---

46	VIKTORIJA MODRIĆ FLIES PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA UNESCO lokaliteti (posebno oni u kojima se živi) moraju biti zaštićeni, a zaštita lokalnih turističkih vodiča ključ je održivog turizma! Kao turistički vodiči znamo koliko je važno da posjetitelji osjete pravi duh mjesta, a ne samo da čitaju s interneta. UNESCO lokaliteti nisu samo zgrade to su domovi i zajednice s bogatom poviješću i tradicijom. Upravo ta živost i autentičnost ono je što nas čini posebnima u svijetu. Zaštita tih lokaliteta nije nepoštena diskriminacija to je odgovornost prema ljudima koji tu žive i rade, prema zajednicama koje čuvaju tu baštinu i prema svima koji zaslužuju kvalitetno i istinito vođenje. EU komisija razumije važnost transparentnosti i jednakih pravila i postoji mnogo opravdanih razloga da se zaštite lokalni vodiči i UNESCO lokaliteti. Mi nismo protiv liberalizacije, ovo je poziv na poštenu i kvalitetnu konkurenciju u kojoj stručnost, edukacija i poštovanje prema lokalnoj zajednici nisu samo riječi nego stvarnost. Lokalni vodiči ne poznaju samo povijest i posebnosti mjesta, nego su i prvi čuvari reda i zaštite baštine na terenu. Oni su ti koji prepoznaju i upozoravaju na vandalizam, nepravilnosti ili ugroze, time direktno pomažući održivosti turizma i sigurnosti lokaliteta. Ako izgubimo taj nadzor, otvaramo vrata nelojalnoj konkurenciji i riziku da se naša baština umjesto da se čuva polako uništava. Mi samo tražimo jednaka pravila za sve i očit interes države za očuvanje struke koja štiti i interpretira baštinu na odgovoran način, čuva kulturni identitet i specifičnosti lokaliteta i pruža posjetiteljima autentično iskustvo. Ako država ne može odmah zaštititi cijelu kulturnu baštinu neka barem počne s UNESCO lokalitetima, posebno onima gdje ljudi žive i svakodnevno dišu povijest. To je naša jedinstvena vrijednost i temelj na kojem gradimo kvalitetu i održivost turizma. Ako UNESCO lokaliteti nisu dovoljno važni da budu posebno zaštićeni onda gubimo i vjerodostojnost kada od drugih tražimo poštovanje prema našoj baštini.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.
47	NINA POLIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA Ovaj novi Zakon o pružanju usluga u turizmu je jako nepovoljan za nas turističke vodiče koji imamo položeno nekoliko županija i koji smo jako puno ulagali u svoje znanje. Dozvoljavte strancima da vode svoje goste na području naše zemlje dok s druge strane ti isti stranci čuvaju suverenitet svojih država i nama ne dozvoljavaju da igramo po istim pravilima. Držite malo do suvereniteta naše Republike Hrvatske i vodite manje globalističku politiku koja će nas dovesti do toga da ćemo se prestati baviti ovim poslom i da vam više nitko neće htjeti u Hrvatskoj biti turistički vodič. Imamo jako puno ilegalnih vodiča iz trećih zemalja koji ilegalno vode goste u Zadru i koje nas inspektorat ne kaznjava, a sad ćemo imati i jako puno stranih državljana Eu zemalja koji će preuzeti naš posao i ostaviti nas bez kruha. To im ovaj novi Zakon dozvoljava.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.

48	JELENA BABIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Nadovezujem se na kolegičin osvrt: u mnogim zemljama OECD-a i EU zanimanje turističkog vodiča je regulirano i pristup stranih vodiča je strogo uvjetovan. Turska: strani vodiči mogu voditi samo ako polože ispit i znaju turski jezik. Vođenje bez dozvole je strogo kažnjivo. Grčka: vodič mora završiti školu pod nadzorom Ministarstva turizma i govoriti grčki. Strancima se dozvoljava rad privremeno, samo ako nedostaje vodiča za određeni jezik. Japan: vodiči moraju položiti državni ispit, dokazati znanje japanskog jezika, i registrirati se. Kazne za neregistrirane vodiče dosežu i 3.500 Eura. U Italiji kazne za neregistrirane vodiče: 3.500-12.000 Eura U Francuskoj obavezno znanje francuskog jezika i ishodovanje diplome... U tom kontekstu, zašto bi Hrvatska išla suprotnim smjerom i omogućila liberalizaciju bez jezičnih i stručnih uvjeta? Ovime se otvara mogućnost iskrivljenog tumačenja povijesti, kulture i narodnog identiteta. Nije riječ samo o iznošenju činjenica, već i o neiznošenju činjenica. Izostavljanjem, primjerice, jednog dijela povijesnog konteksta vrlo je lako stvoriti sliku koja je jednostrana i neobjektivna te je na takav način nemoguće razumjeti razvoj, današnje stanje, pa i današnje granice RH. Nije jasno zašto je predložen samo Domovinski rat kao zaštićena cjelina, jer ratova između susjednih zemalja je bilo i prije i uvijek su osjetljiva tema, a nažalost još uvijek su predmetom različitih tumačenja, tenzija, a u nekim slučajevima čak i pretenzija. Vodiči se susreću sa raznim situacijama, ali upravo iz svog iskustva najbolje mogu ukazati na potencijalne probleme. Nije jasno ako neka zemlja ima licencu bitno nižih standarda u odnosu na licencu RH, je li to dovoljno da bi netko vodio u Hrvatskoj i gdje je tu načelo reciprociteta u odnosu na hrvatske vodiče? Ovim prijedlogom se hrvatski vodiči stavljaju u neravnopravan položaj, dok mnoge zemlje i dalje štite vlastita tržišta kroz jezične, stručne i zakonske barijere. Hrvatski vodiči nisu manje vrijedni – niti bi ih zakon trebao tako tretirati. Smanjivanje standarda u smislu prihvaćanja takvih licenci nije rješenje koje bi trebalo zadovoljiti RH jer pridonosi gubitku našeg identiteta. Prema načelu reciprociteta, ali i uz primjenu zaštitnih mehanizama u svrhu očuvanja našeg identiteta i baštine, tražimo: 1. Vodiči iz zemalja OECD i EU, jednako kao i vodiči iz RH, trebaju proći edukaciju i položiti stručne ispite za opći i posebni dio, sukladno programu propisanom od strane Ministarstva obrazovanja RH. 2. Vodiči iz zemalja OECD i EU, jednako kao i vodiči iz RH, trebaju poznavati hrvatski jezik na razini B2. 3. Vodiči iz zemalja OECD i EU, jednako kao i vodiči iz RH, trebaju biti registrirani.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Ovim Nacrtom prijedloga zakona daje se mogućnost da usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj, uz ispunjavanje svih uvjeta propisanih tim Zakonom, a između ostalog i polaganje stručnog ispita za turističkog vodiča, mogu pružati uz državljane Republike Hrvatske, državljana druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i državljani država članica OECD-a i država pristupnica Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom
49	PETRA JERKOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Ne slažemo se s predloženim modelom liberalizacije	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog

tržišta vodičkih usluga koji omogućuje povremeno i privremeno pružanje usluge turističkog vodiča u Hrvatskoj bez poznavanja hrvatskog jezika i bez načela reciprociteta. U većini zemalja članica OECD-a i EU, zanimanje turističkog vodiča je regulirano i pristup stranih vodiča je strogo uvjetovan: Turska: strani vodiči mogu voditi samo ako polože ispit i znaju turski jezik. Vođenje bez dozvole je strogo kažnjivo. Grčka: vodič mora završiti školu pod nadzorom Ministarstva turizma i govoriti grčki. Strancima se dozvoljava rad privremeno, samo ako nedostaje vodiča za određeni jezik. Japan: vodiči moraju položiti državni ispit, dokazati znanje japanskog jezika, i registrirati se. Kazne za neregistrirane vodiče dosežu i 3.500 eura. U tom kontekstu, zašto bi Hrvatska išla suprotnim smjerom i omogućila liberalizaciju bez jezičnih i stručnih uvjeta? Tražimo: 1. Uvođenje obveze poznavanja hrvatskog jezika na minimalno B2 razini za strane vodiče, neovisno o jeziku grupe; 2. Svjesni smo obveze poštivanja međunarodnih ugovora. Međutim u okviru međunarodnog prava tražimo uvođenje načela reciprociteta – priznavanje zahtjeva na pravo na vođenje u Hrvatskoj na 1 g isključivo za državljane zemalja koje omogućuju jednak tretman hrvatskim vodičima; 3. Povećanje kazni za strance koji pružaju usluge bez ispunjenih uvjeta, u skladu s primjerima kao što je Japan; 4. Nadalje, kako će se vrednovati stručnost iz zemalja koje su potpuno deregulirale zanimanje (npr. Češka)? Ako neka zemlja nema ni licencu ni ispit, što točno Hrvatska priznaje? Gdje je tu logika? Je li "deregulirani neregulirani vodič" jednak domaćem vodiču koji je polagao stručni ispit i poznaje zakonodavstvo, jezik i kulturnu baštinu? Neprihvatljivo je stavljati hrvatske vodiče u neravnopravan položaj, dok mnoge zemlje i dalje štite vlastita tržišta kroz jezične, stručne i zakonske barijere. Hrvatski vodiči nisu manje vrijedni – niti bi ih zakon trebao tako tretirati. Nadalje, rad inspekcija mora biti učinkovitiji jer se s terena dobija dojam kako se zaustavljaju isključivo hrvatski turistički vodiči s plavom licencom. Zaključak: Lokalni turistički vodiči su ambasadori svoje zemlje koji sa svojim znanjem, iskustvom i ljubavi prema svom kraju i domovini daju uslugu posjetiteljima iz cijelog svijeta kroz oči lokalca te je nužno zaštititi vodiče! Isti ti lokalni vodiči skupo plaćaju polaganje licence za turističkog vodiča zasebno za opći dio, zasebno za svaku županiju, plaćaju poreze i davanja državi za svaki odrađeni posao dok stranci ništa od toga ne trebaju odnosno dozvoljava se siva ekonomija od koje Republika Hrvatska nema korist već štetu. Ovime se ugrožava državna blagajna kao i egzistencija mnogih koji žive isključivo od posla lokalnog vodiča.

referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20), kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnopravan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Ne može se prihvatiti navod da strani turistički vodiči vode bez edukacije u Republici Hrvatskoj iz razloga što je važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljani Republike Hrvatske, državljani druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljani treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljani druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta

profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) se uređuje podzakonskim propisima, a ne ovim Zakonom. Odredbama nacrtu prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

50 **KARMEN BEZBRADICA**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja

Bilo bi lijepo, no čini mi se da je neostvarivo, tražiti da državljani država članica OECD-a koje se ovim Zakonom nastoji dovesti u ravnopravan položaj, ravnopravno sudjeluju u plaćanju komunalnih doprinosa i državnih poreza, koji se između ostalog koriste za održavanje i restauraciju ulica, trgova, palača, crkvi i katedrala čiju će povijest i značaj u hrvatskoj kulturi i identitetu interpretirati i pritom stjecati materijalnu korist. Ono što se sigurno može napraviti je da se točno odredi što znači privremeni i povremeni rad tih državljana, da se u pisanju Pravilnika o zaštićenim cjelinama uključi i struka - licencirani turistički vodiči. Nadalje, UNESCO-vi lokaliteti ne mogu biti izdvojeni iz zaštićenih cjelina, opravdanje da je literatura lako dostupna ne drži vodu. Strani vodiči moraju imati znanje hrvatskog jezika, makar B2 razinu, proći stručni ispit kako bi dokazali poznavanje hrvatske povijesti, kulturne i prirodne baštine, biti registrirani i također licencirani kako bi se i nad njihovim radom lakše provodio nadzor.

Nije prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ).Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša

i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Predstavnici udruga turističkih vodiča imenovani su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika o popisu zaštićenih cjelina (lokaliteta)..

51 **MARIJA DUŽEVIĆ RADOŠ**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja
 Već dugi niz godina licencirani turistički vodiči se zalažu za zaštitu struke kroz sljedeće: - Tražimo posebnu zaštitu kulturnih i UNESCO lokaliteta – vođenje samo uz stručni ispit - Jasno definiranje "privremeno i povremeno" vođenja (da se ne zloupotrebljava za stalni rad) - Obvezna registracija, licenciranje i porezni nadzor svih stranih vodiča - Isključenje vodiča iz trećih zemalja i iz OECD zemalja izvan EGP-a - Reciprocitet – ako naši vodiči ne mogu raditi u određenim državama, ni njihovi vodiči ne mogu ovdje - Obavezno znanje hrvatskog jezika (minimalno B2) - Inspekcija i visoke kazne za rad bez licence – podržavamo kaznu u iznosu prosječne bruto plaće (oko 1.400 €) - Podržavamo inicijativu za oznake/licence za strane vodiče kao

Djelomično prihvaćen
 Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne

obvezu - UNESCO lokaliteti nisu Wikipedija – oni trebaju profesionalnu interpretaciju, ne samo prenesene činjenice Zaštitimo nacionalne interese!

sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje

		pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom Odredbama. Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
52	IVICA ŠKRILJEVEČKI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja nema diskriminacije ako svi (državljeni RH, kao i članica EEZ i/ili OECD) imaju pravo pristupiti ispitu za turističkog vodiča po zaštićenim lokalitetima po istim uvjetima	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom.

53	HANA TURUDIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja Državljeni RH - turistički vodiči biti će u nepovoljnijem položaju ako RH inzistira na ovom stajalištu. RH bi trebala inzistirati na zaštiti poslovnih interesa svojih državljana čija se populacija rapidno smanjuje te predlažemo najmanje uvođenje načela reciprociteta te obvezu uvođenja poznavanja hrvatskog jezika, (najmanje B2 razinu) i zadržavanja obvezu polaganja stručnog ispita. Mišljenja smo da je potrebno kvalitetu pružanja usluge podizati a ne smanjivati kriterije.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU).
----	---	--

54 **PATRICIA CVINAR**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O
PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja

Kao licencirani turistički vodič ne mogu se složiti s predloženim modelom liberalizacije tržišta vodičkih usluga koji omogućuje povremeno i privremeno pružanje usluge turističkog vodiča u Hrvatskoj bez poznavanja hrvatskog jezika i bez načela reciprociteta. Što znači povremeno i privremeno? Turistička sezona traje maksimalno 6 mjeseci, te bi se kroz ovakvu, prilično labavu definiciju, moglo podvući i vođenje tijekom cijele sezone. Potrebno je definirati točan broj dana za povremeno i točan broj dana za privremeno pružanje usluga. Osim toga, lokalni vodiči skupo plaćaju polaganje licence za turističkog vodiča zasebno za opći dio, zasebno za svaku županiju, plaćaju poreze i davanja državi za svaki odrađeni posao dok stranci ništa od toga ne trebaju. Osim što se na taj način nanosi šteta percepciji Hrvatske kao turističke destinacije, nanosi se šteta i cjelokupnoj ekonomiji Republike Hrvatske.

Nije prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU).

55	MARIJA MOČIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja Državljeni OECD zemalja izvan EGP-a bi trebali moći voditi isključivo ako imaju poslovni nastan u RH. U suprotnom, omogućava se trajno i nekontrolirano pružanje usluga bez odgovornosti prema državi domaćinu i bez doprinosa sustavu. Svi strani vodici koji vode na privremenoj osnovi moraju biti registrirani, licencirani i evidentirani u poreznom sustavu RH, kako bi se osigurala pravednost i transparentnost te zaštitili domaći pružatelji usluga. Pojmovi „privremeno i povremeno“ moraju biti precizno definirani. Ovim navodnim nacelom nediskriminacije se zapravo diskriminiraju lokalni vodici koji ispunjavaju uvjete za obavljanje djelatnosti turističkih vodica. Ako bi doslo do liberalizacije tržišta, strani vodici bi obavezno trebali ispunjavati sve uvjete za obavljanje posla koje trebaju i domaći vodici. Osobe bez potrebne edukacije ne bi smjele interpretirati hrvatsku bastinu.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga.
----	---	---

56 **VEDRANA MEMIŠ**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O
PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja

Kao licencirani turistički vodič ne mogu se složiti s predloženim modelom liberalizacije tržišta vodičkih usluga koji omogućuje povremeno i privremeno pružanje usluge turističkog vodiča u Hrvatskoj bez poznavanja hrvatskog jezika i bez načela reciprociteta. Što znači povremeno i privremeno? Turistička sezona traje maksimalno 6 mjeseci, te bi se kroz ovakvu, prilično labavu definiciju, moglo podvući i vođenje tijekom cijele sezone. Potrebno je definirati točan broj dana za povremeno i točan broj dana za privremeno pružanje usluga. Osim toga, lokalni vodiči skupo plaćaju polaganje licence za turističkog vodiča zasebno za opći dio, zasebno za svaku županiju, plaćaju poreze i davanja državi za svaki odrađeni posao dok stranci ništa od toga ne trebaju. Osim što se na taj način nanosi šteta percepciji Hrvatske kao turističke destinacije, nanosi se šteta i cjelokupnoj ekonomiji Republike Hrvatske.

Nije prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU).

57	SANDRA ŠAMANOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja Liberizacija tržišta ne smije značiti odustajanje od zaštite kulturne baštine, lokalne zajednice i profesionalnih standarda. EU traži uklanjanje diskriminacija, ali ne zabranjuje nacionalne mehanizme zaštite kad su oni opravdani, uravnoteženi i usmjereni na javni interes.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom.
58	VIKTORIA PERIŠIĆ CAKTAŠ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja Kao profesionalni licencirani vodiči, izražavamo zabrinutost zbog prijedloga koji ne pruža dovoljnu zaštitu kulturnoj i UNESCO baštini Hrvatske, posebno u kontekstu privremenog i povremenog vođenja od strane vodiča iz drugih država. Posebno ističemo sljedeće primjedbe i prijedloge: 1. Zaštita kulturnih lokaliteta, posebno UNESCO lokaliteta Tražimo da se zakonom osigura da vođenje na zaštićenim kulturnim lokalitetima (posebno UNESCO) bude moguće samo uz polaganje posebnog stručnog ispita. Kulturna baština nije samo fizički prostor – to su i lokalne priče, običaji, jezik i način života koje mogu vjerodostojno prenijeti samo educirani vodiči koji poznaju lokalni kontekst. 2. Jasna definicija "privremeno i povremeno" Pojam mora biti precizno definiran jer sezona u Hrvatskoj traje svega nekoliko mjeseci. Trenutna neodređenost omogućava stalni rad pod krinkom povremenog angažmana, što je protivno načelima jednakosti i održivosti. 3. Obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija stranih vodiča Svi strani vodiči koji rade na privremenoj osnovi moraju biti registrirani, imati vidljivu službenu oznaku (iskaznicu ili bedž) i biti podložni poreznim i inspeksijskim pravilima RH – kao i domaći vodiči. 4. Isključenje vodiča iz trećih zemalja i OECD-a koji nisu članice EGP-a Vođenje mora biti dopušteno samo onima koji imaju poslovni nastan u RH i položen stručni ispit. Vodičima iz trećih zemalja vođenje ne smije biti dopušteno. 5. Načelo reciprociteta Ako hrvatski vodiči ne mogu raditi u nekoj zemlji, ni vodičima iz te zemlje ne smije biti dopušteno vođenje u RH. 6.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za

Obavezno znanje hrvatskog jezika (minimalno B2)
 Zbog sigurnosti posjetitelja, komunikacije s lokalnom zajednicom i očuvanja dostojanstva profesije, vodiči koji rade na području RH moraju poznavati hrvatski jezik. 7. Inspekcijski nadzor i visoke kazne
 Podržavamo prijedlog o značajnom povećanju kazni za nelegalno vođenje – predlažemo kaznu u visini prosječne bruto plaće u RH (oko 1.400 €), koja bi se odnosila i na domaće i strane vodiče. Bez nadzora i učinkovitog sankcioniranja zakon neće imati nikakav učinak. 8. UNESCO lokaliteti kao prioritet zaštite
 Naglašavamo važnost sustavne i univerzalne zaštite UNESCO lokaliteta – jer ako ih mi ne štitimo, neće ih poštovati ni naši gosti. Oni nisu samo „kamenje i datumi“ – već živi prostori u kojima se odvija život lokalne zajednice. Profesionalni lokalni vodiči prenose duh mjesta i osiguravaju održivi turizam. Zaključno: Liberalizacija tržišta ne smije značiti odustajanje od zaštite kulturne baštine, lokalne zajednice i profesionalnih standarda. Europska unija traži uklanjanje diskriminacije, ali ne zabranjuje nacionalne mehanizme zaštite kad su oni opravdani, uravnoteženi i usmjereni na javni interes. Tražimo da Ministarstvo u konačnom prijedlogu zakona jasno uvaži ove prijedloge kako bismo očuvali dignitet vodičke struke i identitet prostora u kojem radimo.

njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive

2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnice Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom Odredbama.

59	ANA VULETIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja Kodeks o liberalizaciji ne nalaže ukidanje svih uvjeta već traži da se izbjegne svaka NEOPRAVDANA diskriminacija. Nije svaka zaštitna mjera diskriminacija! Liberalizacija ne znači ukidanje stručnih ni teritorijalnih kriterija. Lokalni turistički vodiči nisu protiv otvaranja tržišta, suradnje ni Europe, ali jesmo za očuvanje struke, visoke kvalitete usluge i najvažnije naše kulturne baštine. Tražimo da država pokaže interes za očuvanje ove struke koja promiče hrvatski identitet, štiti kulturnu baštinu i osigurava visoku razinu znanja i interpretacije. Samo tako možemo imati ODRŽIVI TURIZAM koji nije masovan i površan nego kvalitetan i dugoročno koristan lokalnim zajednicama. Zato vjerujemo da ni EU ne očekuje ishitrene poteze već održive i uravnotežene modele razvoja koji štite zajednice i baštinu. Zaštitite kulturnu baštinu, a obavezno UNESCO lokalitete!	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Ne može se prihvatiti navod da strani turistički vodiči vode bez edukacije u Republici Hrvatskoj iz razloga što je važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima.
----	--	--

60	DARKO PEREŽA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja Predlažem da državljani OECD zemalja izvan EGP-a mogu voditi isključivo ako imaju poslovni nastan u RH. U suprotnom, omogućava se trajno i nekontrolirano pružanje usluga bez odgovornosti prema državi domaćinu i bez doprinosa sustavu. Svi strani vodiči koji vode na privremenoj osnovi moraju biti registrirani, licencirani i evidentirani u poreznom sustavu RH, kako bi se osigurala pravednost i transparentnost te zaštitili domaći pružatelji usluga. Pojmovi „privremeno i povremeno“ moraju biti precizno definirani – npr. maksimalan broj dana ili vođenja godišnje – kako se ne bi zlorabili za stalno i neregulirano obavljanje vodičkog posla, što dovodi do nelojalne konkurencije, pada kvalitete usluge, snižavanja cijene rada, manjeg prihoda za lokalnu zajednicu.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga.
----	---	---

61	IVICA PROFACA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja Čak i kad bismo prihvatili da se ne smije diskriminirati osobe iz zemalja OECD-a koje nisu članice EU, to nikako ne smije značiti da itko od njih može obavljati posao turističkog vodiča bez ispunjavanja zakonskih uvjeta, i to onih koje moraju ispunjavati domaći vodiči za opću i posebnu licencu. To uključuje i znanje hrvatskog jezika, onako kako je to predviđeno i u drugim zemljama u kojima je regulirana djelatnost turističkog vodiča (Cipar, Grčka, Francuska, Italija...). Ako bi se dopustilo obavljanje posla turističkog vodiča bez ispunjavanja kriterija koje moraju imati domaći vodiči, onda se po krinkom izbjegavanja diskriminacije zapravo diskriminiraju svi koji moraju imati ispunjene uvjete. Posljedično, uz ugrožavanje posla domaćih turističkih vodiča, bez propisane edukacije smanjuje se i kvaliteta prezentacije vrijedne nacionalne kulturne i povijesne baštine. To u ovom slučaju mora biti važnije od davanja prava na vođenje	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Ne može se prihvatiti navod da strani turistički vodiči vode bez edukacije u Republici Hrvatskoj iz razloga što je važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije.
----	--	--

62	VIKTORIJA MODRIĆ FLIES PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja Kodeks o liberalizaciji ne nalaže ukidanje svih uvjeta već traži da se izbjegne svaka NEOPRAVDANA diskriminacija. Nije svaka zaštitna mjera diskriminacija! Liberalizacija ne znači ukidanje stručnih ni teritorijalnih kriterija. Lokalni turistički vodiči nisu protiv otvaranja tržišta, suradnje ni Europe, ali jesmo za očuvanje struke, visoke kvalitete usluge i najvažnije naše kulturne baštine. Tražimo da država pokaže interes za očuvanje ove struke koja promiče hrvatski identitet, štiti kulturnu baštinu i osigurava visoku razinu znanja i interpretacije. Samo tako možemo imati ODRŽIVI TURIZAM koji nije masovan i površan nego kvalitetan i dugoročno koristan lokalnim zajednicama. Zato vjerujemo da ni EU ne očekuje ishitrene poteze već održive i uravnotežene modele razvoja koji štite zajednice i baštinu. Zaštitite kulturnu baštinu, a obavezno UNESCO lokalitete!	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Ne može se prihvatiti navod da strani turistički vodiči vode bez edukacije u Republici Hrvatskoj iz razloga što je važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima.
----	---	--

63	KRISTINA NUIĆ PRKA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, a) Ocjena stanja U ime Zajednice društava turističkih vodiča Hrvatske: - Nediskriminacija je i inzistiranje na poštivanju reciprociteta. Obzirom da i turističkim vodičima koji će tražiti poslovni nastan namjeravate priznavati pravo obavljanja djelatnosti bez polaganja ispita (kako ste sami napisali) ovim radite još veću razornu štetu za sve turističke vodiče i sljedeće što očekujemo ovakvim mačehinskim postupanjem je potpuna deregulacija. Ponovno ističemo kako djelatnost turističkog vodiča mora biti povezana za teritorij te ni mi kao hrvatski vodiči ne možemo poznavati kulturnu baštinu npr. Koreje bez dana, sata ni minute obrazovanja. Vodiči su glas hrvatske baštine, a ovakvim postupanjem, bez kriterijima radi se neizmijerna šteta: - za domaće vodiče ovakvo postupanje znači gubitak posla i prihoda domaćih licenciranih vodiča te odlazak brojnih mladih ljudi koji dobro poznaju strane jezike u druge zemlje (čemu Vam onda služi Ministarstvo demografije?), podrazumijeva i nelojalnu konkurenciju jer strani vodiči neće plaćati u Hrvatskoj poreze, doprinose i članarine, kao i snižavanje cijene usluge odnosno dampinga i degradacije profesije - strani vodiči ne poznaju lokalnu povijest, zakonodavstvo, kulturu, jezik ili kontekst; - nema garancije da su prošli potrebnu edukaciju ili stručno osposobljavanje prema lokalnim standardima (u brojnim zemljama ova djelatnost je neregulirana) - naglašavamo kako se radi velika šteta kulturnoj baštini i ugledu destinacije (netočne informacije, ignoriranje lokalnih pravila ponašanja i zaštite baštine, uništavanje dugoročne vrijednosti destinacije kao autentične i kulturno relevantne) - porezni gubici za državu (ističemo kako nema granice između privremenog i povremenog obavljanja djelatnosti te stalnog nastana jer strani vodiči nisu obvezni prijavljivati dolaske ni djelatnosti) - strani vodiči ne izdaju račune i ne plaćaju prihode - inspekcijski nadzor nema dovoljno ljudi niti je postavljen adekvatan sustav kontrola; sustav praćenja aktivnosti vodiča ne postoji - ovakvim postupanjem dolazimo do gubitka identiteta i interpretacijskog standarda što je i u drugim zemljama rezultiralo smanjenim ugledom zemlje u svijetu - gubitak kvalitete	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta. Prilikom svakog sljedećeg davanja izjave o pružanju usluge na privremenoj ili povremenoj osnovi u Republici Hrvatskoj, turistički vodič je dužan uz izjavu dati izjavu o učestalosti i broju dana pružanja usluge u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
64	PATRICIA CVINAR PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom Upravo je nevjerovatno citati o ovom prijedlogu zakona i ponovno se upustati u diskusiju koju su turistički vodici Hrvatske pokrenuli i kvalitetno argumentirali prije nekoliko godina. Ne možemo vjerovati da se prema nasoj kulturno-povijesnoj baštini ovako odnosimo,. Uz dužno postovanje prema kolegama iz inozemstva i bez imalo sumnje u njihovu generalnu stručnost i mogućnost učenja i sticanja novih znanja, zelim naglasiti da posao vodiča nije samo prezentacija onog što je naučio iz knjige već gostu pružiti specifičan doživljaj i s puno	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju

takta prikazati sliku Hrvatske kako jucer, tako i danas, odgovoriti na sva njegova potencijalna pitanja na mnoštvo tema, na koje odgovor može dati samo i isključivo lokalac. Nas je posao graditi mostove, upoznavati druge kulture, predstavljati vlastitu, stvarati poveznice, buditi emocije, siriti entuzijazam, interpretirati povijest u skladu sa naučenim gradivom ali i doziviljenim osobnim iskustvom. U trenutku odgovornosti olicenje smo svega onoga što nasu malu zemlju čini upravo takvom kakva je....nesavršena al svjesna, hrabra, povijesna, sportska, kulturna, slojevit, pristupačan, otvoren, prirodno lijepa.... Turizam kao glavna gospodarstvena grana zbilje zasluzuje bolje dugorocno plansko razmisljanje pa cak i ako se zakljucci istog ne podudaraju sa trenutnim europskim trendom. Turisticki vodici su iznimno vazna karika hrvatskog gospodarskog lanca, na izvoru su povratnih informacija, sami su glavni!!! izvor informacija posjetiteljima. O njima uvelike ovisi gdje i da li ce gosti dozivjeti upravo one trenutke koji nas obilježavaju i cine dobrim domacinima, zanimljivim i autenticnim društvom, poželjnom destinacijom. Za tu smo se vrlo odgovornu ulogu skolovali, izmedju ostalog al vrlo vazno, u Republici Hrvatskoj, gradili zivotno i radno iskustvo, ucimo na svakodnevnoj osnovi, zivimo u korak s vremenom, volimo, postujemo, razumijemo i toleriramo. Stoga, u nadi da svaki ovaj komentar neće bit suvisan, trazimo, u najmanju ruku, kako slijedi: - posebnu zastitu kulturnih i UNESCO lokaliteta - vodjenje samo uz strucni ispit - jasno definiranje "privremeno i povremeno" vodjenja (da se ne zloupotrebljava za stalni rad) - obaveznu registraciju, licenciranje i porezni nadzor svih stranih vodiča reciprocitet - obavezno znanje hrvatskog jezika (min B2) - inspekciju i visoke kazne za rad bez licence

javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljani treće države koji ima prijavljeno

prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog

		vodiča protivno odredbama zakona.
65	VEDRANA MEMIŠ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom Posebno je važno osigurati obaveznu zaštitu UNESCO lokaliteta, jer njihovo zanemarivanje šalje poruku da nam ti dragocjeni dijelovi naše baštine nisu važni. UNESCO lokaliteti predstavljaju najvrijednije dijelove naše kulturne baštine i zahtijevaju najvišu razinu stručnosti, znanja i poštovanja. Lokalni vodiči su na tim lokalitetima odrasli, živjeli, osjećali svoju baštinu, za njih taj lokalitet nije isključivo UNESCO lokalitet, već uspomena iz djetinjstva, proživljena mladost i svakodnevni život kojeg osjećaju svakom svojom stanicom. Takav lokalni vodič može kvalitetno i sa osjećajem pripadanja tom mjestu, tom kamenu, toj tvrđavi.... prenijeti svoju priču posjetitelju - za razliku od (jednako stručnog) stranog vodiča koji taj lokalitet ne osjeća, već je o njemu samo učio iz knjiga, ili s Wikipedie.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.

66	ANA VULETIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom Posebno je važno osigurati obaveznu zaštitu UNESCO lokaliteta, jer njihovo zanemarivanje šalje poruku da nam ti dragocjeni dijelovi naše baštine nisu važni. A, UNESCO lokaliteti predstavljaju najvrijednije dijelove naše kulturne baštine i zahtijevaju najvišu razinu stručnosti, znanja i poštovanja. Vođenje na takvim lokalitetima ne podrazumijeva samo poznavanje činjenica već i duboku povezanost s prostorom, njegovom poviješću i ljudima koji tu žive. Samo lokalni vodiči koji istinski žive i dišu s tim prostorom mogu pružiti autentičan doživljaj i podržati održivi turizam. Zato je nužno čuvati ono što gradi kulturni identitet naše zemlje, ne samo same zidove, već i sve žive elemente: jezik, običaje, način života i duh zajednice. Državljeni zemalja članica OECD-a koje nisu u EGP-u ne bi smjeli imati pravo na privremeni i povremeni rad kao turistički vodiči jer to dovodi do dodatne nelojalne konkurencije i otežava kontrolu struke.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevара i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije.
67	ARIJANA VIDAN PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom Upravo je nevjerojatno citati o ovom prijedlogu zakona i ponovno se upustati u diskusiju koju su	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz

turistički vodici Hrvatske pokrenuli i kvalitetno argumentirali prije nekoliko godina. Ne možemo vjerovati da se prema nasoj kulturno-povijesnoj bastini ovako odnosimo,. Uz dužno postovanje prema kolegama iz inozemstva i bez imalo sumnje u njihovu generalnu stručnost i mogućnost učenja i sticanja novih znanja, zelim naglasiti da posao vodica nije samo prezentacija onog što je naučio iz knjige već gostu pružiti specifičan doživljaj i s puno takta prikazati sliku Hrvatske kako jučer, tako i danas, odgovoriti na sva njegova potencijalna pitanja na mnoštvo tema, na koje odgovor može dati samo i isključivo lokalac. Nas je posao graditi mostove, upoznavati druge kulture, predstavljati vlastitu, stvarati poveznice, buditi emocije, siriti entuzijazam, interpretirati povijest u skladu sa naučenim gradivom ali i doživljenim osobnim iskustvom. U trenutku odgovornosti olicenje smo svega onoga što nasu malu zemlju čini upravo takvom kakva je....nesavršena al svjesna, hrabra, povijesna, sportska, kulturna, slojevita, pristupacna, otvorena, prirodno lijepa.... Turizam kao glavna gospodarstvena grana zbilje zaslužuje bolje dugoročno plansko razmišljanje pa čak i ako se zaključci istog ne podudaraju sa trenutnim europskim trendom. Turistički vodici su iznimno važna karika hrvatskog gospodarskog lanca, na izvoru su povratnih informacija, sami su glavni!!! izvor informacija posjetiteljima. O njima uvelike ovisi gdje i da li će gosti doživjeti upravo one trenutke koji nas obilježavaju i čine dobrim domaćinima, zanimljivim i autentičnim društvom, poželjnom destinacijom. Za tu smo se vrlo odgovornu ulogu skolovali, između ostalog al vrlo važno, u Republici Hrvatskoj, gradili životno i radno iskustvo, učimo na svakodnevnoj osnovi, živimo u korak s vremenom, volimo, postujemo, razumijemo i toleriramo. Stoga, u nadi da svaki ovaj komentar neće biti suvisan, tražimo, u najmanju ruku, kako slijedi: - posebnu zaštitu kulturnih i UNESCO lokaliteta - vođenje samo uz stručni ispit - jasno definiranje "privremeno i povremeno" vođenja (da se ne zloupotrebljava za stalni rad) - obaveznu registraciju, licenciranje i porezni nadzor svih stranih vodica - reciprocitet - obavezno znanje hrvatskog jezika (min B2) - inspekciju i visoke kazne za rad bez licence

Direktive o uslugama (2006/123/EZ).Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi.Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i

državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

68	AJLIN ANDREIS SARUN PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom Svakako bi trebalo osim Domovinskog rata zaštititi i cjeline koje su pod zaštitom Unesca. Nema toga puno u Hrvatskoj, a značilo bi znatno za zaštitu naše kulturne baštine.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.
69	VIKTORIJA MODRIĆ FLIES PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom Također, propisuje se da turistički vodič državljanin države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske sukladno propisu kojim se uređuju uvjeti za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča, ali se posebno štite zaštićene cjeline (lokaliteti) vezani uz Domovinski rat i UNESCO lokaliteti.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije.

70	VIKTORIJA MODRIĆ FLIES PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom Posebno je važno osigurati obaveznu zaštitu UNESCO lokaliteta, jer njihovo zanemarivanje šalje poruku da nam ti dragocjeni dijelovi naše baštine nisu važni. A, UNESCO lokaliteti predstavljaju najvrijednije dijelove naše kulturne baštine i zahtijevaju najvišu razinu stručnosti, znanja i poštovanja. Vođenje na takvim lokalitetima ne podrazumijeva samo poznavanje činjenica već i duboku povezanost s prostorom, njegovom poviješću i ljudima koji tu žive. Samo lokalni vodiči koji istinski žive i dišu s tim prostorom mogu pružiti autentičan doživljaj i podržati održivi turizam. Zato je nužno čuvati ono što gradi kulturni identitet naše zemlje, ne samo same zidove, već i sve žive elemente: jezik, običaje, način života i duh zajednice. Državljeni zemalja članica OECD-a koje nisu u EGP-u ne bi smjeli imati pravo na privremeni i povremeni rad kao turistički vodiči jer to dovodi do dodatne nelojalne konkurencije i otežava kontrolu struke.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ).Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevара i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije.
71	KRISTINA NUIĆ PRKA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom U ime Zajednice društava turističkih vodiča Hrvatske: Poštovani, prije samog donošenja zakona niste	Djelomično prihvaćen Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora

održali nijedan sastanak sa strukom, te niste uvažili nijedan prijedlog koji smo isticali na dosadašnjim sastancima, što smatramo iznimno nekorektnim. Ni do sad osobe iz trećih zemalja nisu mogle biti vodiči bez državljanstva, ali sad će to moći bez državljanstva, prebivališta i edukacije, osim svih zemalja EU, i preostale države članice OECD-a: Australija, Kanada, Republika Čile, Republika Kolumbija, Republika Kostarika, Island, Država Izrael, Japan, Republika Koreja, Sjedinjene Meksčke Države, Novi Zeland, Kraljevina Norveška, Švicarska Konfederacija, Republika Turska, Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske, Sjedinjene Američke Države te države u postupku pristupa Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija: Argentinska Republika, Savezna Republika Brazil, Republika Bugarska, Rumunjska, Republika Peru, i Kraljevina Tajland i Republika Indonezija. Još jednom inzistiramo na poštivanju struke te ovim putem ponavljamo zahtjeve uz isticanje nekoliko dodatnih pitanja, koje uopće niste regulirali. - Primjedba Odbora za turizam i pri donošenju samog zakona koja se odnosila na definiciju "poznavanja jezika u dovoljnoj mjeri" za strane turističke vodiče niste uvažili kao ni prijedlog da se u Zakonu definira znanje hrvatskog jezika na razini B2 prema Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike kako ne bi dolazilo do pogrešne interpretacije povijesti i kulture. Prijeloge niste prihvatili navodeći kako je isto uređeno člankom 73. važećeg Zakona, koji je na snazi od 1. siječnja 2018. , a koji nije predmet novog Zakona, odnosno zakona koji je sad na snazi. Pri donošenju zakona ste naveli kako turistički vodič treba znati jezik na kojem će pružati usluge turističkog vodiča razine B2 prema stupnjevima Zajedničkog europskog referentnog okvira u razumijevanju i govoru, a hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga turističkog vodiča., što podrazumijeva znanje jezika razine B2" - zakon ne poznaje formu "podrazumijevanja" te i ovaj put pri donošenju Zakona o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu inzistiramo da ispravite grešku koja ide na štetu struke. Podredno, i u ovom dijelu inzistiramo na reciprocitetu. U Japanu, Turskoj i Grčkoj ne možete pristupiti tržištu bez poznavanja jezika u točno određenoj razini. - nije uvažen prijedlog uvjeta četverogodišnjeg srednjoškolskog obrazovanja, a koji zahtjev i ovim putem ponavljamo - inzistiranje izmjena u dijelu koji se odnosi na reguliranje pristupu edukaciji za državljane neeuropskih zemalja- nije uvaženo načelo reciprociteta (primjerice u Rusiji, Kini, kao i brojnim drugim neeuropskim zemljama ne možete postati vodič bez njihovog državljanstva); načelo reciprociteta nije uvedeno ni općenito za obavljanje djelatnosti (na koje razdoblje želite davati dozvole i uz koje uvjete)- npr. u Turskoj ne smijete biti ni pratitelj u autobusu, a uz inspekciju postoji i turistička policija koja redovno obavlja kontrole, što nažalost ni sad u Hrvatskoj nije slučaj - niste definirali što znači privremeno i povremeno obavljanje djelatnosti odnosno niste definirali kriterije- koliko dana godišnje, broj ulazaka u zemlju koji bi jasno odredili granicu između privremenog i povremenog naspram

znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom Odredbama. Nacrt prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

	redovnog, trajnog poslovanja - molili smo povećanje prekršajnih kazni kako bi bile usklađene s drugim zemljama Europske unije, međutim u ovom dijelu ih niste uskladili. Duplo su manje. Inzistiramo na duplom povećanju kazni te kontrolama kao u drugim zemljama Otvaranjem tržišta za turističke vodiče bez adekvatnih ograničenja i zaštitnih mehanizama će imati brojne negativne posljedice, kako za domaće vodiče tako i za kulturnu baštinu, tržište rada i kvalitetu usluge.	
72	IVANA SMOLJO MANDARIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, c) Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći Ove prijedloge smatram izuzetno lošim i nepovoljnim kako za (turističku) struku tako i za lokalne zajednice. Lokaliteti na kojima bi ovakvom nekontroliranom liberalizacijom turiste smjeli voditi strani državljani pa čak i ne samo državljani članica EU-a već i oni iz potpuno drugačijeg kulturološkog okruženja, nisu zatvoreni parkovi za turiste već žive sredine u kojem lokalni licencirani vodiči osim točne interpretacije kulturno-povijesne baštine paze i na održivost i suživot turista s lokalnim stanovništvom, pravovremeno reagiraju u hitnim situacijama i surađuju s policijom (slučajevi krađa). Ne vidim kako bi isto radili "vodiči" s nedovoljnom razinom poznavanja hrvatskog jezika i kao , i sami, stranci u tim sredinama. U Prijedlogu nije pojašnjeno što znači privremeno i povremeno obavljanje djelatnosti kao i na koji način bi se kontroliralo. Također, hoće li strani vodiči u tom slučaju imati jasno prepoznatljivu iskaznicu kao i licencirani vodiči ili će se pod krinkom provlačiti svi (i oni koji ne ishode privremenu dozvolu). Sve skupa, loše za hrvatske vodiče jer ih stavlja u nepovoljniji položaj od stranih vodiča koji nemaju obvezu polaganja ispita, loše za lokalnu zajednicu	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu lokaliteta povijesne i umjetničke nacionalne baštine kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana je obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20), kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju,

učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Prilikom izmjena provedbenog propisa o iskaznici za turističke vodiče razmotrit će se prijedlog o izgledu iskaznica.

73 **PATRICIA CVINAR**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, c) Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Otvaranje tržišta bez jasnih pravila i kontrole stvara nelojalnu konkurenciju i dovodi u nepovoljan položaj lokalne vodiče koji poštuju zakon, ulažu u stručno usavršavanje i štite kulturnu baštinu. Zato je važno:

1. Državljeni zemalja članica OECD-a koje nisu u EGP-u ne bi smjeli imati pravo na privremeni i povremeni rad kao turistički vodiči jer to dovodi do dodatne nelojalne konkurencije i otežava kontrolu struke. 2. Zaštita kulturnih lokaliteta, osobito UNESCO lokaliteta Kulturna baština Republike Hrvatske a posebno UNESCO lokaliteti zahtijevaju najvišu razinu stručnosti i poseban status. Predlažemo da vođenje na takvim lokalitetima bude moguće samo uz položen poseban dio stručnog ispita. 3. Jedinstveni uvjeti za sve – provjera stručnih kvalifikacija i obavezno poznavanje kulturne baštine Vodič mora imati stručno znanje o zakonima, povijesti, kulturi i baštini lokaliteta kako bi mogao pružiti kvalitetnu interpretaciju i odgovorno raditi. 4. Obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija Svi vodiči, uključujući strane koji ovdje rade privremeno i povremeno moraju biti registrirani, imati licencu i biti upisani u poreznu evidenciju radi sprječavanja rada „na crno“ i osiguravanja ravnopravnih uvjeta. 5. Jasno definirati pojam „privremeno i povremeno“ Kod nas turistička sezona traje pretežno 4 mjeseca (svibanj, lipanj, kolovoz, rujan) što znači da bez precizne definicije pojam „privremeno i povremeno“ može postati stalni rad bez dodatnih obveza. 6. Obavezan reciprocitet Hrvatskim vodičima mora biti omogućeno isto u drugim državama. Otvaranje tržišta treba biti obostrano uz uvažavanje jednakih uvjeta. 7. Obavezno poznavanje jezika (razina B2) radi sigurnosti gostiju Vodiči moraju znati hrvatski jezik za komunikaciju s lokalnim institucijama (hitne službe, policija, muzeji) kako bi mogli reagirati u nepredviđenim situacijama i osigurati sigurnost gostiju. 8. Kontrola inspekcija na terenu s adekvatnim kaznama Ključni faktor učinkovitosti ovih mjera jest redovita i stroga kontrola inspekcija na terenu. Potrebno je uvesti sustav pravovremenih nadzora i izricanja visokih novčanih kazni za sve koji

Djelomično prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od

krše propise jer su upravo kazne i nadzor najefikasniji način sprječavanja nelegalnog rada i nelojalne konkurencije. 9) EU i OECD traže liberalizaciju tržišta kako bi spriječili neopravdanu diskriminaciju, no liberalizacija bez zaštitnih mjera, kontrole i procjene posljedica može ugroziti lokalno stanovništvo. Zato vjerujemo da oni ne očekuju ishitrene poteze već održive i uravnotežene modele razvoja koji štite zajednice i baštinu.

javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne

prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnopravan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

- 74 **UDRUŽENJE OBRTNIKA SPLIT**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O
PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA, c) Posljedice koje će
donošenjem zakona proisteći
 Predložene izmjene Zakona o pružanju usluga u turizmu ne pružaju dovoljnu zaštitu kulturne baštine Republike Hrvatske, a osobito ne UNESCO lokaliteta koji predstavljaju najvrjedniji segment naše turističke ponude. Turisti ne dolaze samo promatrati spomenike i slušati informacije dostupne na internetu, oni žele čuti priču, osjetiti duh prostora i razumjeti život lokalne zajednice. Takvo autentično iskustvo može pružiti samo profesionalni lokalni turistički vodič koji istinski poznaje prostor, njegove

Djelomično prihvaćen
 Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog

ljude, dijalekte, anegdote i svakodnevicu. UNESCO lokaliteti nisu samo „kameni spomenici“ već živi prostori čiji se identitet i ravnoteža mogu očuvati isključivo ako ih interpretiraju stručni lokalni vodiči. Oni su istovremeno i prva linija zaštite od vandalizma, nepoštivanja pravila i neprimjerenog ponašanja posjetitelja. Ako kao država ne štitimo i ne poštujemo vlastitu baštinu, ne možemo to očekivati ni od naših gostiju. Nezaštićena baština izravno dovodi do širenja dezinformacija i improvizacije, pada kvalitete interpretacije, nelojalne konkurencije i pada vrijednosti rada vodiča, smanjenih koristi za lokalnu zajednicu te u konačnici do gubitka međunarodne reputacije Hrvatske kao autentične i kulturno odgovorne destinacije. Naglašavamo da EU i OECD podržavaju liberalizaciju tržišta, ali liberalizacija bez jasnih zaštitnih mehanizama, kontrole i analize posljedica može dugoročno ugroziti lokalne zajednice i njihovu baštinu. Smatramo da je obveza Republike Hrvatske osigurati održiv i uravnotežen model koji štiti lokalnu zajednicu i kulturnu baštinu, umjesto donošenja ishitrenih rješenja s mogućim dugoročnim negativnim posljedicama. Stoga tražimo da se u zakonu osiguraju učinkoviti mehanizmi zaštite kulturne i nematerijalne baštine kroz sljedeće prijedloge:

- Posebna zaštita kulturnih lokaliteta, osobito UNESCO lokaliteta – interpretacija smije biti povjerena isključivo vodičima s položenim posebnim stručnim ispitom.
- Isključiti državljane OECD zemalja koje nisu članice EGP-a iz mogućnosti povremenog i privremenog vođenja, osim ako imaju registriran poslovni nastan u RH i rade pod istim uvjetima kao domaći vodiči.
- Obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija svih stranih vodiča koji pružaju usluge vođenja na privremenoj i povremenoj osnovi.
- Jasno definirati pojam „privremeno i povremeno“, s obzirom na to da turistička sezona u Hrvatskoj traje svega 4–5 mjeseci što omogućuje zloupotrebu tog statusa za cjelogodišnji rad.
- Primijeniti načelo reciprociteta – ako hrvatski vodiči nemaju pravo rada u nekoj zemlji, jednaka se praksa primjenjuje i obrnuto.
- Za državljane trećih zemalja (izvan EU/EGP) obavljanje vođenja dozvoliti isključivo ako imaju registriran poslovni nastan u RH, polože propisane ispite i ispunjavaju sve uvjete kao domaći vodiči.
- Osigurati redovite inspekcije i učinkovite sankcije za sve oblike neregistriranog rada (predlažemo kaznu u visini prosječne bruto plaće u RH).

Pozivamo nadležne institucije da ove prijedloge pažljivo razmotre i u zakonski okvir ugrade rješenja koja će istinski štititi našu kulturnu i nematerijalnu baštinu, osobito UNESCO lokalitete. Vjerujemo da se otvoreno tržište može uskladiti s odgovornošću prema prostoru, zajednici i identitetu ali samo uz uravnotežen pristup i učinkovit nadzor.

interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevара i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog

vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Prilikom izmjena provedbenog propisa o iskaznici za turističke vodiče razmotrit će se prijedlog o izgledu iskaznica. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnice Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom Odredbama. Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

75	VEDRANA MEMIŠ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, c) Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći Otvaranje tržišta bez jasnih pravila i kontrole stvara nelojalnu konkurenciju i dovodi u nepovoljan položaj lokalne vodiče koji poštuju zakon, ulažu u stručno usavršavanje i štite kulturnu baštinu. Europski parlament jasno izrazio stav kojim smatra da turistički vodiči imaju ključnu ulogu u promicanju kulturne baštine u sinergiji s lokalnim teritorijem, njegovim tradicijama i posebnostima te da smatra kako bi ova profesija trebala imati odgovarajuću zaštitu na tržištu rada kako bi se zajamčile visokokvalitetne usluge uz očuvanje poštenog i otvorenog tržišnog natjecanja.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.
76	ANA VULETIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, c) Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći Otvaranje tržišta bez jasnih pravila i kontrole stvara nelojalnu konkurenciju i dovodi u nepovoljan položaj lokalne vodiče koji poštuju zakon, ulažu u stručno usavršavanje i štite kulturnu baštinu. Zato je važno: 1. Državljeni zemalja članica OECD-a koje nisu u EGP-u ne bi smjeli imati pravo na privremeni i povremeni rad kao turistički vodiči jer to dovodi do dodatne nelojalne konkurencije i otežava kontrolu struke. 2. Zaštita kulturnih lokaliteta, osobito UNESCO lokaliteta Kulturna baština Republike Hrvatske a posebno UNESCO lokaliteti zahtijevaju najvišu razinu stručnosti i poseban status. Predlažemo da vođenje na takvim lokalitetima bude moguće samo uz položen poseban dio stručnog ispita. 3. Jedinствени uvjeti za sve – provjera stručnih kvalifikacija i obavezno poznavanje kulturne baštine Vodič mora imati stručno znanje o zakonima, povijesti, kulturi i baštini lokaliteta kako bi mogao pružiti kvalitetnu interpretaciju i odgovorno raditi. 4. Obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija Svi vodiči, uključujući strane koji ovdje rade privremeno i povremeno moraju biti registrirani, imati licencu i biti upisani u poreznu evidenciju radi sprječavanja rada „na crno“ i osiguravanja ravnopravnih uvjeta. 5. Jasno definirati pojam „privremeno i povremeno“ Kod nas turistička sezona traje pretežno 4 mjeseca (svibanj, lipanj, kolovoz, rujanj) što znači da bez precizne definicije pojam „privremeno i povremeno“ može postati stalni rad bez dodatnih obveza. 6. Obavezan reciprocitet Hrvatskim vodičima mora biti omogućeno isto u drugim državama. Otvaranje tržišta treba biti obostrano uz uvažavanje jednakih uvjeta. 7. Obavezno poznavanje jezika (razina B2) radi sigurnosti gostiju Vodiči moraju znati hrvatski jezik za komunikaciju s lokalnim institucijama (hitne službe, policija, muzeji) kako bi mogli reagirati u nepredviđenim situacijama i osigurati sigurnost gostiju. 8. Kontrola inspekcija na terenu s adekvatnim kaznama Ključni faktor učinkovitosti ovih mjera jest redovita i stroga kontrola inspekcija na terenu. Potrebno je uvesti sustav pravovremenih	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjenjenih postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi

nadzora i izricanja visokih novčanih kazni za sve koji krše propise jer su upravo kazne i nadzor najefikasniji način sprječavanja nelegalnog rada i nelojalne konkurencije. 9. 9) EU i OECD traže liberalizaciju tržišta kako bi spriječili neopravdanu diskriminaciju, no liberalizacija bez zaštitnih mjera, kontrole i procjene posljedica može ugroziti lokalno stanovništvo. Zato vjerujemo da oni ne očekuju ishitrene poteze već održive i uravnotežene modele razvoja koji štite zajednice i baštinu.

kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom, važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i

povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

77	SAMANTA BIČANIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, c) Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći Dopuštanjem stranim turističkim vodičima koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj (i ne žive aktivno u njoj) smanjujete kvalitetu prikazivanja hrvatske povijesti, kulturne i prirodne baštine, kao i prikaz kulturnih specifičnosti hrvatskog društva koje mogu znati samo državljani Republike Hrvatske koji su u njoj rođeni ili tu aktivno i dugoročno žive. Osim toga, umanjujete značaj financijskog i vremenskog ulaganja stručnih vodiča iz Hrvatske koje ste vi sami postavili kao uvjete za dobivanje licence i aktivano obavljanje posla turističkog vodiča. Iako nam stručna edukacija ne traje dugo, naša je osobna edukacija neprekidna. Turistički vodiči ne prestaju ulagati svoje vrijeme i novac kako bi na što vjerniji način predstavili svoju zemlju, i za to nije dovoljno iščitavanje površnih informacija na internetu u svrhu kratkotrajnog dolaska u Hrvatsku s gostima. Nadalje, možete li jamčiti da će svi ti strani vodiči registrirati svoju djelatnost u poreznom sustavu Republike Hrvatske i plaćati sve zakonske obveze koje su hrvatski turistički vodiči primorani plaćati kako bi mogli raditi i zarađivati za svoj kruh, a koje su poprilično visoke za jednu osobu koja u Hrvatskoj još uvijek najviše radi svega šest mjeseci zbog prirode turističke sezone, a obvezna je plaćati poreze i doprinose tijekom cijele godine?	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. Porezne obveze nisu predmet ovoga Zakona.
----	--	---

78	DARKO PEREŽA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, c) Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći Vođenje grupa od strane vodiča iz trećih zemalja (izvan EGP-a i RH) bez stručnog ispita i odgovarajuće dozvole dovodi u pitanje sigurnost, točnost i profesionalnost usluge. Takva praksa ne postoji ni u većini drugih zemalja EU. Uvođenje načela reciprociteta - Ako hrvatski vodiči ne mogu legalno voditi u određenoj zemlji, tada državljani te zemlje ne bi trebali moći voditi u Hrvatskoj. Načelo reciprociteta je ključno za uspostavu ravnoteže u međunarodnoj razmjeni usluga. Radi kvalitetne komunikacije sa zajednicom i gostima, kao i u svrhu sigurnosti, svi vodiči koji djeluju u Hrvatskoj moraju poznavati hrvatski jezik barem na razini B2. Liberalizacija da – ali ne na štetu lokalne zajednice. Tržište treba biti otvoreno, ali ne nauštrb kvalitete, autentičnosti i interesa lokalnog stanovništva. Tražimo model koji je održiv, pravedan i uravnotežen, a ne liberalizaciju po svaku cijenu.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU).
79	VIKTORIJA MODRIĆ FLIES PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, c) Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći Otvaranje tržišta bez jasnih pravila i kontrole stvara nelojalnu konkurenciju i dovodi u nepovoljan položaj lokalne vodiče koji poštuju zakon, ulažu u stručno usavršavanje i štite kulturnu baštinu. Zato je važno: 1. Državljanima zemalja članica OECD-a koje nisu u EGP-u ne bi smjeli imati pravo na privremeni i povremeni rad kao turistički vodiči jer to dovodi do dodatne nelojalne konkurencije i otežava kontrolu struke. 2. Zaštita kulturnih lokaliteta, osobito UNESCO lokaliteta Kulturna baština Republike Hrvatske a posebno UNESCO lokaliteti zahtijevaju najvišu razinu stručnosti i poseban status. Predlažemo da vođenje na takvim lokalitetima bude moguće samo uz položen poseban dio stručnog ispita. 3. Jedinstveni uvjeti za sve – provjera stručnih kvalifikacija i obavezno poznavanje kulturne baštine Vodič mora imati stručno znanje o zakonima,	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može

povijesti, kulturi i baštini lokaliteta kako bi mogao pružiti kvalitetnu interpretaciju i odgovorno raditi. 4. Obvezna registracija, licenciranje i porezna evidencija Svi vodiči, uključujući strane koji ovdje rade privremeno i povremeno moraju biti registrirani, imati licencu i biti upisani u poreznu evidenciju radi sprječavanja rada „na crno“ i osiguravanja ravnopravnih uvjeta. 5. Jasno definirati pojam „privremeno i povremeno“ Kod nas turistička sezona traje pretežno 4 mjeseca (svibanj, lipanj, kolovoz, rujan) što znači da bez precizne definicije pojam „privremeno i povremeno“ može postati stalni rad bez dodatnih obveza. 6. Obavezan reciprocitet Hrvatskim vodičima mora biti omogućeno isto u drugim državama. Otvaranje tržišta treba biti obostrano uz uvažavanje jednakih uvjeta. 7. Obavezno poznavanje jezika (razina B2) radi sigurnosti gostiju Vodiči moraju znati hrvatski jezik za komunikaciju s lokalnim institucijama (hitne službe, policija, muzeji) kako bi mogli reagirati u nepredviđenim situacijama i osigurati sigurnost gostiju. 8. Kontrola inspekcija na terenu s adekvatnim kaznama Ključni faktor učinkovitosti ovih mjera jest redovita i stroga kontrola inspekcija na terenu. Potrebno je uvesti sustav pravovremenih nadzora i izricanja visokih novčanih kazni za sve koji krše propise jer su upravo kazne i nadzor najefikasniji način sprječavanja nelegalnog rada i nelojalne konkurencije. 9. 9) EU i OECD traže liberalizaciju tržišta kako bi spriječili neopravdanu diskriminaciju, no liberalizacija bez zaštitnih mjera, kontrole i procjene posljedica može ugroziti lokalno stanovništvo. Zato vjerujemo da oni ne očekuju ishitrene poteze već održive i uravnotežene modele razvoja koji štite zajednice i baštinu.

koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevара i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta

profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljane država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u

		odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
80	KRISTINA NUIĆ PRKA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, c) Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći U ime Zajednice društava turističkih vodiča Hrvatske: Pri dosadašnjim sastancima rečeno nam je kako je Komisija prihvatila argumente tzv. osjetljivog pitanja za lokalitete vezane uz Domovinski rat, ali i Drugi svjetski rat, što ste izostavili. Jasno nam je rečeno kako ćete znatno umanjiti broj lokaliteta iznimne kulturne važnosti, te smo svaki takav lokalitet vezali uz događanja u navedenim ratovima jer i sad smatramo kako bi se zaštita lokaliteta trebala temeljiti na sveobuhvatnim stručnim kriterijima koji uključuju: dokumentiranu povijesnu, kulturnu i društvenu vrijednost lokaliteta, stupanj autentičnosti i očuvanosti. Naglašavamo da se naši branitelji nisu borili samo za mjesta na kojima su bili frontovi. Na Srđu se branio Dubrovnik, ne samo Srđ. Na Dračevcu se branio Zadar, ne samo Dračevac. Nadalje, niste se konzultirali s vodičima o prijedlozima lokaliteta koje spominjete iako već godinu dana pripremate popis istih. Primjerice, Maslenički most ne možete zaštititi čak i ako ga stavite pod zaštićeni lokalitet jer se njime prolazi samo u vozilu te o njemu može pričati i tour leader bez ikakvih dozvola, unatoč zaštiti. Ponovno ističem uvrijeđenost svih kolega turističkih vodiča uzrokovanu nepoštivanjem struke te nepostojanjem volje za suradnjom i radom u interesu hrvatskih turističkih vodiča i baštine. U prijevodu, skinuti ćete gotovo 1000 lokaliteta za koje su se branitelji borili, te na popis staviti lokalitete kojima ionako nitko ne može pristupiti, a kamoli ih interpretirati. Naši branitelji se nisu borili za točkasti pristup lokalitetima već za cjelokupnu Hrvatsku unutar svojih granica. Ističemo kako je i sama Europska Komisija u svom izvješću navela primjer Češke u kojoj je deregulacija struke turističkih vodiča loše utjecala na ugled zemlje u svijetu kao i Rezoluciju Europskog parlamenta od 25. ožujka 2021. (2020/2038) kojom je Europski parlament jasno izrazio stav kojim smatra da turistički vodiči imaju ključnu ulogu u promicanju kulturne baštine u sinergiji s lokalnim teritorijem, njegovim tradicijama i posebnostima te da smatra kako bi ova profesija trebala imati odgovarajuću zaštitu na tržištu rada kako bi se zajamčile visokokvalitetne usluge uz očuvanje poštenog i otvorenog tržišnog natjecanja. Na ovom pitanju se ipak ništa dobro nije napravilo, nego, kao što vidimo iz postojećeg nacrta, upravo suprotno.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) nije predmet ovoga Zakona već provedbenog propisa, u čijem radu sudjeluju članovi Radne skupine, između ostalog, i predstavnici udruga turističkih vodiča.

81	IVICA ŠKRILJEVEČKI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU 'hitni postupak' donošenja zakona nije nužan, a niti je obrazloženo o čemu se točno radi u spomenutom 'postupka povrede prava Europske unije.'	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku zbog pristupanja OECD-u radi čega je potrebno postići potrebnu usklađenost s Kodeksima o liberalizaciji, a ujedno i ostvariti potpunu usklađenost s pravnom stečevinom radi zatvaranja postupka povrede prava Europske unije. Postupak povrede prava Europske unije se provodi zbog nepotpunog usklađenja odredbi Zakona o pružanju usluga u turizmu s pravnom stečevinom Europske unije u pogledu ograničenja pristupa tržištu.
82	PATRICIA CVINAR PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU Nikako pristati na 'hitni postupak radi zatvaranja postupka povrede prava Europske unije.' ukoliko se time ugrožavaju i degradiraju prava građana RH koji rade kao registrirani turistički vodici, placaju porez i ostalo. Traziti odgodu postupka dok se ne regulira trziste rada u turizmu sa reciprocnim uvjetima u pojedinim clanicama EU i drugim zemljama. Bez zaštitnih mehanizama, liberalizacija tržišta vodi u nered i kaos. Treba odustati od hitne procedure i napraviti dodatne procjene učinka na tržište rada, kvalitetu turističke usluge i očuvanje kulturne baštine Republike Hrvatske! Predlažemo redovite inspekcije i kazne u visini prosječne bruto plaće za obavljanje vodičke djelatnosti bez licence. Takve kazne moraju imati odvrćajući učinak, a sustav inspekcije mora biti operativan tijekom cijele turističke sezone.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku zbog pristupanja OECD-u radi čega je potrebno postići potrebnu usklađenost s Kodeksima o liberalizaciji, a ujedno i ostvariti potpunu usklađenost s pravnom stečevinom radi zatvaranja postupka povrede prava Europske unije.
83	JELENA BABIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU Nikako pristati na 'hitni postupak radi zatvaranja postupka povrede prava Europske unije.' bez zaštitnih mehanizama. Ovdje se radi o očuvanju identiteta naše zemlje, o kvaliteti usluge i u konačnici o tržištu rada. EU jamči očuvanje identiteta svih članica, podržava kvalitetu usluge i podržava ekonomsku stabilnost svojih članica. I to su prava EU, i to su prava RH. Nacrt prijedloga Zakona ne nudi nikakve zaštitne mehanizme za očuvanje identiteta naše zemlje i kulture, za kvalitetu usluge, pa niti reciprocitet na području tržišta rada.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku zbog pristupanja OECD-u radi čega je potrebno postići potrebnu usklađenost s Kodeksima o liberalizaciji, a ujedno i ostvariti potpunu usklađenost s pravnom stečevinom radi zatvaranja postupka povrede prava Europske unije.
84	LIVIO KARAVANIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU Nikako pristati na 'hitni postupak radi zatvaranja postupka povrede prava Europske unije.' ukoliko se time ugrožavaju i degradiraju prava građana RH koji rade kao registrirani turistički vodici, placaju porez i ostalo. Predlažemo redovite inspekcije i kazne u visini prosječne bruto plaće za obavljanje vodičke djelatnosti bez licence. Takve kazne moraju imati odvrćajući učinak, a sustav inspekcije mora biti operativan tijekom cijele turističke sezone.	Djelomično prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku zbog pristupanja OECD-u radi čega je potrebno postići potrebnu usklađenost s Kodeksima o liberalizaciji, a ujedno i ostvariti potpunu usklađenost s pravnom stečevinom radi zatvaranja postupka povrede prava Europske unije. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

85	VEDRANA MEMIŠ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU Bez zaštitnih mehanizama, liberalizacija tržišta vodi u nered i kaos. Treba odustati od hitne procedure i napraviti dodatne procjene učinka na tržište rada, kvalitetu turističke usluge i očuvanje kulturne baštine Republike Hrvatske!	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Usklađivanje zakonodavstva s OECD-ovim Kodeksima o liberalizaciji nevidljivih transakcija i kretanja kapitala predstavlja važan korak u procesu pristupanja, a predložene izmjene zakona dio su tog procesa. Cilj je osigurati pravnu sigurnost, transparentnost i usklađenost s međunarodnim standardima, uz očuvanje temeljnih interesa Republike Hrvatske. Vaš komentar će biti uzet u obzir u daljnjoj razradi provedbenih akata i nadzornih mehanizama, kako bi se osigurala ravnoteža između međunarodnih obveza i zaštite domaćeg tržišta i kulturne baštine.
86	ANA VULETIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU Ne liberalizacija tržišta bez zaštitnih mehanizama! Odustati od hitne procedure i napraviti dodatne procjene učinka na tržište rada, kvalitetu turističke usluge i očuvnje kulturne baštine.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Usklađivanje zakonodavstva s OECD-ovim Kodeksima o liberalizaciji nevidljivih transakcija i kretanja kapitala predstavlja važan korak u procesu pristupanja, a predložene izmjene zakona dio su tog procesa. Cilj je osigurati pravnu sigurnost, transparentnost i usklađenost s međunarodnim standardima, uz očuvanje temeljnih interesa Republike Hrvatske. Vaš komentar će biti uzet u obzir u daljnjoj razradi provedbenih akata i nadzornih mehanizama, kako bi se osigurala ravnoteža između međunarodnih obveza i zaštite domaćeg tržišta i kulturne baštine.
87	IVA BULIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU Nikako pristati na 'hitni postupak radi zatvaranja postupka povrede prava Europske unije.' ukoliko se time ugrozavaju i degradiraju prava građana RH koji rade kao registrirani turistički vodici, placaju porez i ostalo. Traziti odgodu postupka dok se ne regulira trziste rada u turizmu sa reciprocnim uvjetima u pojedinim clanicama EU i drugim zemljama.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Usklađivanje zakonodavstva s OECD-ovim Kodeksima o liberalizaciji nevidljivih transakcija i kretanja kapitala predstavlja važan korak u procesu pristupanja, a predložene izmjene zakona dio su tog procesa. Cilj je osigurati pravnu sigurnost, transparentnost i usklađenost s međunarodnim standardima, uz očuvanje temeljnih interesa Republike Hrvatske. Vaš komentar će biti uzet u obzir u daljnjoj razradi provedbenih akata i nadzornih mehanizama, kako bi se osigurala ravnoteža između međunarodnih obveza i zaštite domaćeg tržišta i kulturne baštine.
88	DARKO PEREŽA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU Predlažemo redovite inspekcije i kazne u visini prosječne bruto plaće za obavljanje vodičke djelatnosti bez licence. Takve kazne moraju imati odvraćajući učinak, a sustav inspekcije mora biti operativan tijekom cijele turističke sezone.	Prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
89	VIKTORIJA MODRIĆ FLIES PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU Ne liberalizacija tržišta bez zaštitnih mehanizama! Odustati od hitne procedure i napraviti dodatne procjene učinka na tržište rada, kvalitetu turističke usluge i očuvnje kulturne baštine.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Usklađivanje zakonodavstva s OECD-ovim Kodeksima o liberalizaciji nevidljivih transakcija i kretanja kapitala predstavlja važan korak u procesu pristupanja, a predložene izmjene zakona dio su tog procesa. Cilj je osigurati pravnu sigurnost, transparentnost i usklađenost s međunarodnim standardima, uz očuvanje temeljnih interesa Republike Hrvatske. Vaš komentar će biti uzet u obzir u daljnjoj razradi provedbenih akata i nadzornih mehanizama, kako bi se osigurala ravnoteža između međunarodnih obveza i zaštite domaćeg tržišta i kulturne baštine.

90	IVO BAKALIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU Izvan predloženog teksta izmjena Zakona o pružanju usluga u turizmu, predlažem dopunu članka 20. stavak 2. zakona koji trenutno glasi: „(2) U tvrtki turistička agencija može, uz naznaku kojom se obilježava ime turističke agencije, koristiti i izraze uobičajene u turističkom poslovanju, kao što su: »tours«, »travel« i slično.“ Držim da je navedeno zakonsko određenje zastarjelo te ga je potrebno osuvremeniti u skladu s praksom trgovačkih sudova u kontekstu ustavnog načela razvoja prava kroz sudsku praksu. Djelatnosti turističke agencije propisane su u članku 12. zakona i po sadašnjem zakonodavnom uređenju svako trgovačko društvo koje želi upisati barem jednu djelatnost turističke agencije mora u puni naziv unijeti riječi „turistička agencija, tours, travel i slično“ Problem nastaje onog trenutka kada trgovačko društvo u svom nazivu ima riječi „za turizam“ kao zbirni pojam svih usluga u turizmu. Navesti ću i konkretan primjer. Možda najveće trgovačko društvo u sektoru turizma u Republici Hrvatskoj je VALAMAR RIVIJERA dioničko društvo za turizam. Primjenjujući članak 20. postojećeg zakona, navedeno društvo je za upis djelatnost turističke agencije trebalo promijeniti tvrtku koja bi po zakonu tada trebala glasiti: „VALAMAR RIVIJERA dioničko društvo za turizam, turistička agencija.“ Društvo VALAMAR u popisu svojih djelatnosti ima upisane i djelatnosti turističke agencije, ali je nadležni trgovački sud u razvoju prava kroz sudsku praksu očito i po mojem skromnom mišljenju pravilno zaključio da bi takva tvrtka naše najveće hotelske kuće možda bila i smiješna te je djelatnosti turističke agencije koja moguće čini zanemarivi dio ukupnog poslovanja tog društva podveo pod zajednički naziv „za turizam“. To naravno ne isključuje obvezu postupanja društva po članku 13. zakona. Zbog navedenog se predlaže dopuna članka 20. stavak 2. Zakona o pružanju usluga u turizmu na način da se iza prve rečenice doda tekst: „ Ukoliko trgovačko društvo u punom nazivu ima riječi „za turizam“, a upisuje djelatnosti turističke agencije, dodatni unos riječi „turistička agencija, travel, tours i slično“ nije potreban.“ S poštovanjem, Ivo Bakalić Sudac Trgovačkog suda u Splitu	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Navedeni prijedlog nije predmet ovih izmjena zakona te će se isti razmotriti prilikom sveobuhvatnijih izmjena zakona.
91	PATRICIA CVINAR KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 1. U predloženom stavku 2 iza riječi ovim Zakonom, treba dodati riječi "uz uvjet reciprociteta."	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru.

92	KRISTINA NUIĆ PRKA KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 1. U ime Zajednice društava turističkih vodiča Hrvatske: Dakle, ni državljani dodatnih 50 zemalja ne moraju imati prijavljeno prebivalište kako bi pristupili tržištu na temelju poslovnog nastana. Predlaže se u predloženom stavku 2 iza riječi ovim Zakonom, dodati riječi "uz uvjet reciprociteta."	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru.
93	IVICA ŠKRILJEVEČKI KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. u članke 3, 4, 5 treba dodati tekst 'koji poznaju Hrvatski jezik barem u razini B2 u govoru i pismu' Npr. (4) Turistički vodič državljanin države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ima B2 razinu Hrvatskoj jezika u govoru i pismu, može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske sukladno propisu kojim se uređuju uvjeti za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča. Druga izmjena: (5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) vezanim uz Domovinski rat, TE POVIJESNU I UMJETNIČKU NACIONALNU BAŠTINU koji su zaštićeni propisom kojim se uređuje popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča, ako položi posebni dio stručnog ispita za te zaštićene cjeline (lokalitete).	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu lokaliteta povijesne i umjetničke nacionalne baštine kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ).

94	INA NIKOLIĆ KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. Podržavam prijedlog da se zaštite lokaliteti povezani s Domovinskim ratom jer smatram da strani vodiči najčešće nemaju dovoljno znanja o tom za našu državu i njezine ljude iznimno važnom i bolnom razdoblju. Koliko god se trudili pronaći informacije na internetu, one naprosto nisu dovoljne da bi ih učinile kompetentnima za kvalitetno tumačenje tog dijela naše povijesti. Međutim, ako se uvodi pravilo da za vođenje na takvim lokalitetima treba posebna edukacija i licenca, tada to načelo treba jednako vrijediti i za druga povijesno osjetljiva razdoblja uključujući sve ratove, okupacije ali i kulturne, arhitektonske, umjetničke i društvene promjene kroz stoljeća. Naime, čak i o lokalitetima koji se nalaze na UNESCO-ovu popisu svjetske baštine ne postoje lako dostupni i sveobuhvatni izvori na internetu, osobito ne na jezicima koje govori većina stranaca. Mnoge od tih informacija dostupne su isključivo na hrvatskom jeziku i to često samo u stručnoj ili lokalnoj literaturi. Osim toga, takvi lokaliteti nisu samo skup kamenja, drva i opeke, to su živi prostori koji su se oblikovali i održavali stoljećima. Posjetitelji ne zanima samo suhi, enciklopedijski opis lokacije, to mogu pronaći i sami čitajući Wikipediju. Oni žele čuti što ti prostori znače za ljude koji tu žive. Žele se povezati s destinacijom kroz osobnu perspektivu, sjećanja, lokalne priče i iskustva. A te se priče ne mogu pronaći na internet. One se prenose usmeno, s koljena na koljeno i samo ih lokalni vodiči mogu vjerodostojno prenijeti.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.
95	GRAD ZAGREB KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. U dijelu koji se odnosi na članak 70. stavak 4. predlaže se riječi: „državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije“ zamijene riječima: „državljanin članice Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) i države pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija“ Obrazloženje: Prema predloženoj odredbi proizlazi da na privremenoj i povremenoj osnovi usluge turističkog vodiča mogu pružati samo državljani država ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dok se isto ne omogućava i državljanima država članica OECD-a i državama pristupnicama Kodeksa Također, u istom članku predlaže se uskladiti tekst „države ugovornice“ i „druge države ugovornice“ u stavcima 4. i 5. članka 70. s obzirom da se u stavku 4. koristi pojam „države ugovornice“, a u stavku 5. „druge države ugovornice“. Obrazloženje: Odredba je nejasna na koga se točno primjenjuje.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006) odnosno Zakonom o uslugama („Narodne novine“ broj 80/11) kojim je ista preuzeta u hrvatsko zakonodavstvo i Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (Tekst značajan za EGP) (SL L 255, 30.9.2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 354, 28.12.2013.) mogućnost pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi odnosi se samo na državljane država članica ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije.

96	IVANA ZBAČNIK KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. U svrhu osiguranja jednakosti i kvalitete interpretacije lokalne baštine, predlaže se ujednačavanja obveza za sve vodiče – domaće i strane – u pogledu polaganja posebnih dijelova ispita za pojedine županije ili tematske cjeline, kada se usluge pružaju trajno.obzirom na praksu u drugim državama članicama EU, gdje je vođenje turističkih tura po zaštićenim područjima i UNESCO lokalitetima često moguće isključivo uz lokalnu licencu ili dodatnu stručnu provjeru, predlaže se: · uvođenje posebnog ispita ili dodatne provjere znanja za sve strane vodiče koji žele voditi ture na UNESCO lokalitetima i drugim posebno zaštićenim područjima u Republici Hrvatskoj; · izrada pravilnika kojim će se točno definirati takvi lokaliteti, u suradnji s Ministarstvom kulture i strukom. Ova mjera doprinosi očuvanju vjerodostojne interpretacije nacionalne i svjetske baštine te osigurava visoku kvalitetu vođenja na posebno vrijednim područjima. Obzirom da će se detalji propisati Pravilnicima molimo da se poštuje struka prilikom donošenja Pravilnika	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) se uređuje pravilnikom koji se donosi uz suglasnost Ministarstva kulture i medija, a predstavnici udruga turističkih vodiča su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.
----	---	---

97 **HANA TURUDIĆ**
KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA
ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU,
Članak 2.
 Predlažemo da se popis zaštićenih lokaliteta na odnosi samo na lokalitete povezane s Domovinskim ratom već na popis lokaliteta kulturn baštine od posebnog značaja. Arheološka istraživanja su i dalje u tijeku na sve većem broju nalazišta u RH i nije sve moguće prenijeti online na način da su baš sve relevantne informacije dostupne svima. Koncept liberalizacije usluga kakav se pokušava nametnuti šteti turističkim vodičima državljanima RH. Usluga turističkog vođenja sadrži osim činjenica i veliki broj lokalnih legendi te informacija o specifičnim znanjima i vještinama vezanim za lokalitet na kojem se usluga pruža. Kvaliteta turističkog doživljaja koji bi trebao biti primaran, znatno bi se snizila jer se kvantitativno značajno povećava broj konkurenata lokalnih vodiča koji jedini imaju specifično znanje o destinaciji. Nasuprot tomu RH treba inzistirati na načelu reciprociteta tj. da se uvaži samo za one države članicu u kojim turistički vodiči državljani RH smiju obavljati poslove turističkog vodiča. Predlažem uvesti dodatne provjere za vodiče koje traže privremen i povremen rad u RH. Potrebno je uvesti obveznu registraciju i licenciranje vodiča koji pružaju usluge na privremenoj i povremenoj osnovi tj. uvođenje iskaznica kako bi se istaknuli i kako bi nadzor nad njihovim pružanjem usluga bio jednostavniji.

Prihvaćen
 U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu lokaliteta povijesne i umjetničke nacionalne baštine kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). važećim Zakonom za pružanje usluga turističkog vodiča propisana obveza polaganja stručnog ispita, koji se sastoji od općeg i posebnog dijela. Turistički vodič koji ima položen opći dio stručnog ispita može voditi na području cijele Republike Hrvatske, osim na i u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), dok turistički vodič koji ima položen posebni dio stručnog ispita, a koji polaže posebno po županijama može voditi turiste i po zaštićenim cjelinama (lokalitetima). Usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Iznimno, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin treće države koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, tj. ima položen stručni ispit za turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj. Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može samo privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske, osim na zaštićenim cjelinama (lokalitetima), ako se prijavio Ministarstvu turizma i sporta te uz uvjet da ima zakonit poslovni nastan u matičnoj državi članici i ondje pripada reguliranoj profesiji ili ako je, u slučaju da ta profesija u njihovoj matičnoj državi članici nije regulirana, je obavljao tu profesiju najmanje godinu dana u prethodnih 10 godina. Ukoliko žele pružati usluge na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima), turistički vodiči iz drugih država članica moraju položiti posebni dio stručnog ispita odnosno ispit za svaku županiju. Sukladno Nacrtu prijedloga Zakona propisat će se obveza turističkim vodičima iz drugih država članica da moraju položiti posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete) vezane uz Domovinski rat. Popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) se uređuje podzakonskim propisima, a ne ovim Zakonom. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravnotežan položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnice Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Prilikom izmjena provedbenog propisa o iskaznici za turističke vodiče razmotrit će se prijedlog o izgledu iskaznica.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA
ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU,
Članak 2.**

U svrhu osiguranja jednakosti i kvalitete interpretacije lokalne baštine, predlaže se razmotriti mogućnost ujednačavanja obveza za sve vodiče – domaće i strane – u pogledu polaganja posebnih dijelova ispita za pojedine županije ili tematske cjeline, kada se usluge pružaju trajno. Nadalje, obzirom na praksu u drugim državama članicama EU, gdje je vođenje turističkih tura po zaštićenim područjima i UNESCO lokalitetima često moguće isključivo uz lokalnu licencu ili dodatnu stručnu provjeru, predlaže se:

- uvođenje posebnog ispita ili dodatne provjere znanja za sve strane vodiče koji žele voditi ture na UNESCO lokalitetima i drugim posebno zaštićenim područjima u Republici Hrvatskoj;
- izrada pravilnika kojim će se točno definirati takvi lokaliteti, u suradnji s Ministarstvom kulture i strukom.

Ova mjera doprinosi očuvanju vjerodostojne interpretacije nacionalne i svjetske baštine te osigurava visoku kvalitetu vođenja na posebno vrijednim područjima. Obzirom da će se detalji propisati Pravilnicima molimo da se poštuje struka te prije donošenja istih održe sastanci sa strukom, a ne kao i prilikom donošenja ovog prijedloga zakona.

Nije prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) se uređuje pravilnikom koji se donosi uz suglasnost Ministarstva kulture i medija, a predstavnici udruga turističkih vodiča su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.

99	MARIJA MOČIĆ KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. Nema uopće smisla da bi se lokaliteti vezani uz Domovinski rat tretirali drugacije od UNESCO lokaliteta. Ako se stiti jedne, onda je potrebno zaštititi i druge. Zastita kulturne bastine Hrvatske je od iznimne vaznosti jer to je ono po čemu smo prepoznatljivi svijetu, a lokalni vodici su prva crta obrane te bastine. Samo licencirani lokalni vodici sa stručnim ispitom mogu osigurati kvalitetnu, točnu i autentičnu interpretaciju takvih prostora. Ako bi se dopustilo stranim državljanima obavljanje poslova vodica na tim lokalitetima, potrebno je regulirati to na način da taj vodič može raditi samo ako položi posebni dio stručnog ispita za te zaštićene cjeline (lokalitete).	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) se uređuje pravilnikom, a predstavnici udruga turističkih vodiča su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.
----	---	--

VEDRANA MEMIŠ
KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA
ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU,
Članak 2.

Premda se lokaliteti povezani s Domovinskim ratom trenutno tretiraju drugačije od ostalih propisanih zaštićenih lokaliteta, posebno onih s UNESCO-ovog popisa svjetske baštine, ne bi se trebalo nastaviti u tom smjeru. Lokaliteti iznimnog kulturnog i povijesnog značaja su iznimno složeni za interpretaciju i prezentaciju posjetiteljima jer pretpostavlja ne samo temeljno znanje, nego i poznavanje načina života na određenom lokalitetu i njegov razvoj kroz stoljeća, uz sve umjetničke, povijesne, arhitektonske, arheološke, demografske i druge slojeve za što nije dovoljno pročitati informacije na Wikipediji.

Nije prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete. Popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) se uređuje pravilnikom, a predstavnici udruga turističkih vodiča su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.

101	SANDRA ŠAMANOVIĆ KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. U svrhu osiguranja jednakosti i kvalitete interpretacije lokalne baštine, predlaže se razmotriti mogućnost ujednačavanja obveza za sve vodiče – domaće i strane – u pogledu polaganja posebnih dijelova ispita za pojedine županije ili tematske cjeline, kada se usluge pružaju trajno. Nadalje, obzirom na praksu u drugim državama članicama EU, gdje je vođenje turističkih tura po zaštićenim područjima i UNESCO lokalitetima često moguće isključivo uz lokalnu licencu ili dodatnu stručnu provjeru, predlaže se: · uvođenje posebnog ispita ili dodatne provjere znanja za sve strane vodiče koji žele voditi ture na UNESCO lokalitetima i drugim posebno zaštićenim područjima u Republici Hrvatskoj; · izrada pravilnika kojim će se točno definirati takvi lokaliteti, u suradnji s Ministarstvom kulture i strukom. Ova mjera doprinosi očuvanju vjerodostojne interpretacije nacionalne i svjetske baštine te osigurava visoku kvalitetu vođenja na posebno vrijednim područjima. Smatramo da je važno da se uz lokalitete koji su već obuhvaćeni iznimkom zaštititi i kulturna baština Republike Hrvatske, posebno UNESCO lokaliteti koji predstavljaju najveću vrijednost nacionalnog identiteta i zahtijevaju najvišu razinu stručnosti, znanja i odgovornosti. Time se osigurava kvaliteta interpretacije, očuvanje autentičnosti i održivi turizam.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) se uređuje pravilnikom koji se donosi uz suglasnost Ministarstva kulture i medija, a predstavnici udruga turističkih vodiča su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.
-----	--	---

102	ANTONIA BUDIMIR BEKAN KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. Izmjenama Zakona otvara se mogućnost da turistički vodiči iz država članica OECD-a, uključujući i one izvan EU, bez prebivališta u RH, pod određenim uvjetima pružaju usluge turističkog vođenja na području RH. Smatram da je ova liberalizacija štetna iz više razloga: ugrožavanje lokalnih turističkih vodiča i kvalitetne interpretacije jer turistički vodič nije samo prenositelj informacija, već intepretator baštine, i kao takav djeluje kao ambasador iste; nepravедna tržišna konkurencija s obzirom da turistički vodiči ulažu u obrazovanje, a po ovoj regulativi strani vodiči dobivaju pravo rada bez istih troškova (financijskih ili vremenskih) i to dovodi do nelojalne konkurencije na štetu hrvatskih državljana; potencijal za nesankcionirano vođenje s čim se na terenu već susrećemo, bez ikakvog djelovanja Državnog inspektorata i bez obzira na gomilu prijava s terena; kulturna sigurnost i strateški interes jer davanje prava tumačenja nacionalne povijesti i identiteta strancima koji nisu kulturalno ukorijenjeni ni integrirani predstavlja dugoročni rizik za očuvanje identitetskog narativa i lokalnog glasa.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom.
103	VIKTORIA PERIŠIĆ CAKTAŠ KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. Nema ni jednog suvislog razloga zbog kojih bi se lokaliteti povezani s Domovinskim ratom tretirali drukčije od dosad propisanih zaštićenih lokaliteta, posebno onih s UNESCO-ovog popisa svjetske baštine. Ako se - očito - smatra da samo dodatna edukacija i posebna licenca mogu dati kvalifikaciju za vođenje na lokalitetima važnim za Domovinski rat, onda je taj uvjet za lokalitete iznimnog kulturnog i povijesnog značaja još složeniji za ispunjavanje jer pretpostavlja ne samo temeljno znanje, nego i poznavanje načina života na određenom lokalitetu i njegov razvoj kroz stoljeća, uz sve umjetničke, povijesne, arhitektonske, arheološke, demografske i druge slojeve. Ovako, ispada da je samo za činjenice vezane uz Domovinski rat "sumnjivo" kako će ih interpretirati netko tko nema posebnu licencu temeljem zakonom propisanog obrazovanja, a za povijesnu i kulturnu baštinu dovoljna je razina Wikipedije.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2.

Nema ni jednog suvislog razloga zbog kojih bi se lokaliteti povezani s Domovinskim ratom tretirali drukčije od dosad propisanih zaštićenih lokaliteta, posebno onih s UNESCO-ovog popisa svjetske baštine. Ako se - očito - smatra da samo dodatna edukacija i posebna licenca mogu dati kvalifikaciju za vođenje na lokalitetima važnim za Domovinski rat, onda je taj uvjet za lokalitete iznimnog kulturnog i povijesnog značaja još složeniji za ispunjavanje jer pretpostavlja ne samo temeljno znanje, nego i poznavanje načina života na određenom lokalitetu i njegov razvoj kroz stoljeća, uz sve umjetničke, povijesne, arhitektonske, arheološke, demografske i druge slojeve. Ovako, ispada da je samo za činjenice vezane uz Domovinski rat "sumnjivo" kako će ih interpretirati netko tko nema posebnu licencu temeljem zakonom propisanog obrazovanja, a za povijesnu i kulturnu baštinu dovoljna je razina Wikipedije.

Nije prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.

105	HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. U svrhu osiguranja jednakosti i kvalitete interpretacije lokalne baštine, predlaže se razmotriti mogućnost ujednačavanja obveza za sve vodiče – domaće i strane – u pogledu polaganja posebnih dijelova ispita za pojedine županije ili tematske cjeline, kada se usluge pružaju trajno. Nadalje, obzirom na praksu u drugim državama članicama EU, gdje je vođenje turističkih tura po zaštićenim područjima i UNESCO lokalitetima često moguće isključivo uz lokalnu licencu ili dodatnu stručnu provjeru, predlaže se: · uvođenje posebnog ispita ili dodatne provjere znanja za sve strane vodiče koji žele voditi ture na UNESCO lokalitetima i drugim posebno zaštićenim područjima u Republici Hrvatskoj; · izrada pravilnika kojim će se točno definirati takvi lokaliteti, u suradnji s Ministarstvom kulture i strukom. Ova mjera doprinosi očuvanju vjerodostojne interpretacije nacionalne i svjetske baštine te osigurava visoku kvalitetu vođenja na posebno vrijednim područjima.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Svi turistički vodiči koji žele trajno pružati usluge na području Republike Hrvatske moraju ispunjavati iste uvjete propisane Zakonom. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) se uređuje pravilnikom koji se donosi uz suglasnost Ministarstva kulture i medija, a predstavnici udruga turističkih vodiča su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.
106	DARKO PEREŽA KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. Samo licencirani lokalni vodiči sa stručnim ispitom mogu osigurati kvalitetnu, točnu i autentičnu interpretaciju takvih prostora. Bez lokalnog vodiča, interpretacija se svodi na niz generičkih informacija bez konteksta i osobne povezanosti s mjestom. Lokalni vodiči su prva crta zaštite baštine – prepoznaju vandalizam, neprikladno ponašanje i pomažu u njegovom sprječavanju. Ako ne štitimo vlastitu baštinu, šaljemo poruku da nam nije stalo – što se direktno odražava i na ponašanje posjetitelja.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.

IVICA PROFACA
KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA
ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU,
Članak 2.

Nema ni jednog suvislog razloga zbog kojih bi se lokaliteti povezani s Domovinskim ratom tretirali drukčije od dosad propisanih zaštićenih lokaliteta, posebno onih s UNESCO-ovog popisa svjetske baštine. Ako se - očito - smatra da samo dodatna edukacija i posebna licenca mogu dati kvalifikaciju za vođenje na lokalitetima važnim za Domovinski rat, onda je taj uvjet za lokalitete iznimnog kulturnog i povijesnog značaja još složeniji za ispunjavanje jer pretpostavlja ne samo temeljno znanje, nego i poznavanje načina života na određenom lokalitetu i njegov razvoj kroz stoljeća, uz sve umjetničke, povijesne, arhitektonske, arheološke, demografske i druge slojeve. Ovako, ispada da je samo za činjenice vezane uz Domovinski rat "sumnjivo" kako će ih interpretirati netko tko nema posebnu licencu temeljem zakonom propisanog obrazovanja, a za povijesnu i kulturnu baštinu dovoljna je razina Wikipedije.

Nije prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.

108	VIKTORIJA MODRIĆ FLIES KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. Smatramo da je važno da se uz lokalitete koji su već obuhvaćeni iznimkom zaštititi i kulturna baština Republike Hrvatske, posebno UNESCO lokaliteti koji predstavljaju najveću vrijednost nacionalnog identiteta i zahtijevaju najvišu razinu stručnosti, znanja i odgovornosti. Time se osigurava kvaliteta interpretacije, očuvanje autentičnosti i održivi turizam.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ). Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevara i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.
-----	---	---

109	VIKTORIJA MODRIĆ FLIES KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. Uz postojeću odredbu, predlažemo dodati: (5a) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije na ili u zaštićenim kulturnim cjelinama (lokalitetima), posebno lokalitetima upisanim na UNESCO popis svjetske baštine, može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča samo ako položi posebni dio stručnog ispita za te zaštićene cjeline (lokalitete).	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. U kontekstu prava Europske unije (EU), nacionalno pravo ne može koristiti zaštitu UNESCO lokaliteta kao opravdanje za ograničavanje slobode pružanja usluga, ako ta ograničenja nisu u skladu s načelima proporcionalnosti, nužnosti i nediskriminacije iz Direktive o uslugama (2006/123/EZ).Prilikom utvrđivanja novih ili izmjene postojećih uvjeta, uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje ne smiju utjecati izravno ili neizravno na diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta. Uvjeti kojima se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje moraju biti opravdani zaštitom javnog interesa. Zaštita javnog interesa može se objektivno opravdati na temelju javne politike, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili prevladavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti; zaštita potrošača, primatelja usluga i radnika; jamstvo odgovarajuće sudske zaštite; osiguravanje pravednosti trgovinskih transakcija; borba protiv prijevара i sprečavanje utaje ili izbjegavanja poreza te očuvanje učinkovitosti fiskalnog nadzora; prometna sigurnost; zaštita okoliša i urbanog okoliša; zdravlje životinja; intelektualno vlasništvo; zaštita i očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; ciljevi socijalne politike i ciljevi kulturne politike. Pod prevladavajućim razlozima od javnog interesa ne podrazumijevaju se razlozi isključivo gospodarske prirode ili administrativni razlozi. Povijest, značenje i vrijednosti UNESCO lokaliteta su međunarodno dokumentirani, temeljito istraženi u znanstvenoj i stručnoj literaturi, dostupni na brojnim jezicima i izvorima. Zbog toga tvrdnja da samo lokalni vodiči imaju pristup znanju potrebnom za njihovu interpretaciju ne ispunjava gore navedene uvjete.
110	KRISTINA NUIĆ PRKA KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 2. Obzirom da će se detalji propisati Pravilnicima molimo da se poštuje struka te prije donošenja istih održe sastanci sa strukom, a ne kao i prilikom donošenja ovog prijedloga zakona.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Predstavници udruga turističkih vodiča imenovani su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.

111	IVICA ŠKRILJEVEČKI KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 5. Termine 'povremeno' i 'privremno' je potrebno definirati, npr. povremeno = ne više od 6 puta unutar perioda od 6 mjeseci uzastopno ili 10 puta kumulativno u periodu od 3 godine, privremeno = maksimalno na period do godine dana svakih 5 godina (ako se dolazi 'privremno' na više od 1 godine unutar perioda od 5 godina to bi onda se to kvalificira kao dugotrajniji, potencijalno stalni nastan)	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Definiranje „privremenog i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvatanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga.
112	IVICA ŠKRILJEVEČKI KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 7. Iznose za kazne treba povećati kako za pojedince tako i za poslovne subjekte	Prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
113	ANA BAŠIĆ ALERIĆ KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, Članak 14. nadopuna: uvažavajući prijedlog strukovnih udruga hrvatskih turističkih vodiča da se zaštite lokaliteti unutar gradskih jezgri zbog kojih turisti i traže tumačenje od strane LOKALNOG vodiča.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Predstavnicima udruga turističkih vodiča imenovani su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.

114 **MONIKA KATARZYNA MIKOLAJSKA**
KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA
ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU,
Članak 14.

Ne slažemo se s predloženim modelom liberalizacije tržišta vodičkih usluga koji omogućuje povremeno i privremeno pružanje usluge turističkog vodiča u Hrvatskoj bez poznavanja hrvatskog jezika i bez načela reciprociteta. U većini zemalja članica OECD-a i EU, zanimanje turističkog vodiča je regulirano i pristup stranih vodiča je strogo uvjetovan: Turska: strani vodiči mogu voditi samo ako polože ispit i znaju turski jezik. Vođenje bez dozvole je strogo kažnjivo. Grčka: vodič mora završiti školu pod nadzorom Ministarstva turizma i govoriti grčki. Strancima se dozvoljava rad privremeno, samo ako nedostaje vodiča za određeni jezik. Japan: vodiči moraju položiti državni ispit, dokazati znanje japanskog jezika, i registrirati se. Kazne za neregistrirane vodiče dosežu i 3.500 eura. U tom kontekstu, zašto bi Hrvatska išla suprotnim smjerom i omogućila liberalizaciju bez jezičnih i stručnih uvjeta? Tražimo: 1. Uvođenje obveze poznavanja hrvatskog jezika na minimalno B2 razini za strane vodiče, neovisno o jeziku grupe; 2. Svjesni smo obveze poštivanja međunarodnih ugovora. Međutim u okviru međunarodnog prava tražimo uvođenje načela reciprociteta – priznavanje zahtjeva na pravo na vođenje u Hrvatskoj na 1 g isključivo za državljane zemalja koje omogućuju jednak tretman hrvatskim vodičima; 3. Povećanje kazni za strance koji pružaju usluge bez ispunjenih uvjeta, u skladu s primjerima kao što je Japan; Ako neka zemlja nema ni licencu ni ispit, što točno Hrvatska priznaje? Gdje je tu logika? Je li "deregulirani neregulirani vodič" jednak domaćem vodiču koji je polagao stručni ispit i poznaje zakonodavstvo, jezik i kulturnu baštinu? Neprihvatljivo je stavljati hrvatske vodiče u neravno pravo položaj, dok mnoge zemlje i dalje štite vlastita tržišta kroz jezične, stručne i zakonske barijere. Hrvatski vodiči nisu manje vrijedni – niti bi ih zakon trebao tako tretirati. Nadalje, rad inspekcija mora biti učinkovitiji jer se s terena dobija dojam kako se zaustavljaju isključivo hrvatski turistički vodiči s plavom licencom. Zaključak: Lokalni turistički vodiči su ambasadori svoje zemlje koji sa svojim znanjem, iskustvom i ljubavi prema svom kraju i domovini daju uslugu posjetiteljima iz cijelog svijeta kroz oči lokalca te je nužno zaštititi vodiče! Isti ti lokalni vodiči skupo plaćaju polaganje licence za turističkog vodiča zasebno za opći dio, zasebno za svaku županiju, plaćaju poreze i davanja državi za svaki odrađeni posao dok stranci ništa od toga ne trebaju odnosno dozvoljava se siva ekonomija od koje Republika Hrvatska nema korist već štetu. Ovime se ugrožava državna blagajna kao i egzistencija mnogih koji žive isključivo od posla lokalnog vodiča.

Djelomično prihvaćen

Zahvaljujemo na komentaru. Vezano uz prijedlog definiranja razine znanja hrvatskog jezika napominjemo da sukladno važećem Zakonu turistički vodič mora znati jezik na kojem pruža usluge najmanje na razini B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira. Navedeno znači da vodič koji pruža usluge na hrvatskom jeziku mora znati hrvatski jezik najmanje na razini B2. Ukoliko pruža usluge na nekom drugom stranom jeziku, mora poznavati hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga. U pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija turističkih vodiča iz drugih država članica Europske unije skrećemo pažnju na odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, kojim je prenesena Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija (izmijenjena Direktivom 2013/55/EU), provjera znanja jezika mora biti razmjerna djelatnosti koja će se obavljati, a provodi se samo u slučaju profesija koje utječu na sigurnost pacijenata, a drugih profesija kada postoji osnovana sumnja o dovoljnom poznavanju jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje se namjeravaju obavljati. Takva provjera može se vršiti samo nakon izdavanja Europske profesionalne kartice i priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, ali ne i kod privremenog i povremenog pružanja usluga turističkog vodiča u drugoj državi članici Europske unije. Ističemo da načelo reciprociteta nije dopušteno unutar Europske unije, jer je u suprotnosti s temeljnim slobodama unutarnjeg tržišta (čl. 56. UFEU). Uvođenje načela reciprociteta za države članice OECD-a koje nisu ujedno države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije, dovelo bi u neravno pravo položaj državljanke država članice OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji koje nisu ujedno države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Stoga se bez uvođenja načela reciprociteta omogućuje potpuna usklađenost s načelom nediskriminacije kako je propisano Kodeksima o liberalizaciji. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

115	INA NIKOLIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 2. Mišljenja sam da je pojam pružanja usluga privremeno i povremeno nejasan te ga je potrebno jasnije definirati.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Definiranje „privremeno i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga.
116	HANA TURUDIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 2. Mišljenja sam da je pojam pružanja usluga privremeno i povremeno nejasan te ga je potrebno jasnije definirati.	Nije prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Definiranje „privremeno i povremenog“ drugačije od onoga što propisuju Direktive EU, odnosno u ovom slučaju Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23), je ne samo suprotno pravu EU-a već je suprotno nacionalnom pravu. Definicija iz Direktive 2005/36/EZ iz GLAVE II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA, članak 5. Načelo slobode pružanja usluga: „Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti.“ Definicija iz članka 5. Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20, 123/23): „22. pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi – pružanje usluga kojem ne prethodi postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije uz uvjet poslovnog nastana u drugoj državi članici, a koje se procjenjuje za svaki pojedinačni slučaj, uzimajući u obzir njezino trajanje, učestalost, redovitost i stalnost“. Iz svega prethodnog navedenog proizlaze razlozi nemogućnosti prihvaćanja vašeg prijedloga vezano uz prijedlog drugačijeg definiranja privremenog i povremenog pružanja usluga.
117	INA NIKOLIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 3. - 11. Predlažem povećanje kazni za pružanje usluga turističkog vođenja bez odgovarajuće licence, posebno u slučajevima kada vodič nema položen ispit za zaštićeni lokalitet ili nema priznatu stručnu kvalifikaciju. Minimalna novčana kazna treba iznositi najmanje 1.400 EUR kako bi se osigurala učinkovitost nadzora i odvratanje od nepravilnog rada.	Prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

118	HANA TURUDIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 3. - 11. Predlažem povećanje kazni za pružanje usluga turističkog vođenja bez odgovarajuće licence, posebno u slučajevima kada vodič nema položen ispit za zaštićeni lokalitet ili nema priznatu stručnu kvalifikaciju. Minimalna novčana kazna treba iznositi najmanje 1.400 EUR kako bi se osigurala učinkovitost nadzora i odvratanje od nepravilnog rada. Potrebni su češći nadzori inspektora na terenu.	Prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
119	PATRICIA CVINAR PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 3. - 11. Predlažem povećanje kazni za pružanje usluga turističkog vođenja bez odgovarajuće licence, posebno u slučajevima kada vodič nema položen ispit za zaštićeni lokalitet ili nema priznatu stručnu kvalifikaciju. Minimalna novčana kazna treba iznositi najmanje 1.400 EUR kako bi se osigurala učinkovitost nadzora i odvratanje od nepravilnog rada.	Prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
120	SANDRA ŠAMANOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 3. - 11. Predlažem povećanje kazni za pružanje usluga turističkog vođenja bez odgovarajuće licence, posebno u slučajevima kada vodič nema položen ispit za zaštićeni lokalitet ili nema priznatu stručnu kvalifikaciju. Minimalna novčana kazna treba iznositi najmanje 1.400 EUR kako bi se osigurala učinkovitost nadzora i odvratanje od nepravilnog rada.	Prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
121	ANA VULETIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 3. - 11. Predlažem povećanje kazni za pružanje usluga turističkog vođenja bez odgovarajuće licence, posebno u slučajevima kada vodič nema položen ispit za zaštićeni lokalitet ili nema priznatu stručnu kvalifikaciju. Minimalna novčana kazna treba iznositi najmanje 1.400 EUR kako bi se osigurala učinkovitost nadzora i odvratanje od nepravilnog rada.	Prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.
122	VIKTORIJA MODRIĆ FLIES PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 3. - 11. Predlažem povećanje kazni za pružanje usluga turističkog vođenja bez odgovarajuće licence, posebno u slučajevima kada vodič nema položen ispit za zaštićeni lokalitet ili nema priznatu stručnu kvalifikaciju. Minimalna novčana kazna treba iznositi najmanje 1.400 EUR kako bi se osigurala učinkovitost nadzora i odvratanje od nepravilnog rada.	Prihvaćen Zahvaljujemo na komentaru. Odredbama Nacrta prijedloga zakona propisat će se veće kazne za pružanje usluga turističkog vodiča protivno odredbama zakona.

123	INA NIKOLIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 14. Pravilnike donijeti u suradnji sa turističkim vodičima	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Predstavnici udruga turističkih vodiča imenovani su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.
124	HANA TURUDIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 14. Navedeni Pravilnik potrebno je donijeti u suradnji s turističkim vodičima u RH.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Predstavnici udruga turističkih vodiča imenovani su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.
125	ANA VULETIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 14. Pravilnike donijeti u suradnji sa turističkim vodičima	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Predstavnici udruga turističkih vodiča imenovani su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.
126	VIKTORIJA MODRIĆ FLIES PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Uz članak 14. Pravilnike donijeti u suradnji sa turističkim vodičima	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Predstavnici udruga turističkih vodiča imenovani su članovi Radne skupine za izradu prijedloga pravilnika.
127	SANDRA GRGAS PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU Sama činjenica da se ova bitka vodi više od 10 godina te da se savjetovanje provodi usred turističke sezone dovoljno govori o mačehinskom odnosu države zakonodavca prema lokalnim vodičima koji turistima ne prenose samo znanje o prirodnoj i kulturnoj baštini. Prenose ono čega nema na Wikipediji; emociju, doživljaj i naš način života koji čini naš identitet izgrađen kroz burna stoljeća turbulentne povijesti. I prije 10 godina smo upozoravali da implementacija europskih Direktiva ne znači da država nema instrumente i načine da dodatno kroz svoje nacionalno zakonodavstvo regulira i zaštiti struku...ako smatra da joj je to važno.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na komentaru. Nije konkretna primjedba na Nacrt prijedloga zakona, već općeniti komentar.

**IZJAVA O USKLADENOSTI PRIJEDLOGA PROPISA S PRAVNOM STEČEVINOM
EUROPSKE UNIJE**

1. Naziv prijedloga propisa

Zakon o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu, s Konačnim prijedlogom zakona

2. Stručni nositelj izrade prijedloga propisa

MINISTARSTVO TURIZMA I SPORTA

3. Veza s Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije

Predviđeno Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije za 2025. godinu.

Rok: III. kvartal 2025.

4. Preuzimanje odnosno provedba pravne stečevine Europske unije

a) Odredbe primarnih izvora prava Europske unije

Ugovor o funkcioniranju Europske unije
Članak/članci 46, 49, 56, 57

b) Sekundarni izvori prava Europske unije

Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija Tekst značajan za EGP (SL L 255, 30.9.2005)

c) Ostali izvori prava Europske unije

5. Prilog: tablice usporednih prikaza za propise kojima se preuzimaju odredbe sekundarnih izvora prava Europske unije u zakonodavstvo Republike Hrvatske

Da.

Potpis EU koordinatora stručnog nositelja izrade prijedloga propisa, datum i pečat

Tonči Glavina

Ministar

(potpis)

17. srpnja 2025.

(datum i pečat)

Potpis EU koordinatora Ministarstva vanjskih i europskih poslova, datum i pečat

Andreja Metelko-Zgombić

Državna tajnica

(potpis)

(datum i pečat)

RV
AK

USPOREDNI PRIKAZ PODUDARANJA ODREDBI PROPISA EUROPSKE UNIJE S PRIJEDLOGOM PROPISA

1. Naziv propisa Europske unije

Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija Tekst značajan za EGP

2. Naziv prijedloga propisa

Zakon o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu

3. Uskladenost odredbi propisa Europske unije (sekundarni izvori prava) s odredbama prijedloga propisa

a)	b)	c)	d)
Odredbe propisa Europske unije	Odredbe prijedloga propisa	Je li sadržaj odredbe propisa Europske unije u potpunosti preuzet u odredbu	Obrazloženje (ako sadržaj odredbe propisa Europske unije nije preuzet ili je djelomično preuzet)

		prijedlo ga propisa ?	u odredbu prijedlog a propisa)
Članak 1. Svrha Ovom se Direktivom utvrđuju pravila za pristup i obavljanje profesije, na temelju kojih države članice koje pristup reguliranim profesijama i njihovo obavljanje na svom državnom području uvjetuju posjedovanjem određenih stručnih kvalifikacija (dalje u tekstu „država članica domaćin”) priznaju stručne kvalifikacije stečene u drugim državama članicama (dalje u tekstu „matična država članica”), koje nositelju omogućuju obavljanje iste profesije kao u matičnoj državi članici.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

Članak 2. Područje primjene 1. Ova se Direktiva primjenjuje na sve državljane država članica koji žele obavljati reguliranu profesiju, uključujući i slobodne profesije, u državi članici različitoj od one u kojoj su stekli svoje stručne kvalifikacije, bilo u svojstvu samozaposlene ili zaposlene osobe. 2. Svaka država članica može dopustiti da državljani država članica koji posjeduju dokaz o stručnim kvalifikacijama koje nisu stečene u toj državi članici, obavljaju reguliranu profesiju u smislu članka 3. stavka 1. točke (a) na njezinom državnom području u skladu s njezinim pravilima. U slučaju profesija obuhvaćenih glavom III., poglavljem III., kod tog se početnog priznavanja moraju poštovati minimalni uvjeti osposobljavanja utvrđeni u tom poglavlju. 3. Odgovarajuće odredbe ove Direktive ne primjenjuju se na regulirane profesije za koje su zasebnim instrumentom prava Zajednice predviđena druga posebna rješenja koja se izravno odnose na priznavanje stručnih kvalifikacija.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 3. Definicije 1. Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije: („regulirana profesija”: profesionalna djelatnost ili skupina a profesionalnih djelatnosti čiji je pristup, obavljanje ili jedan) od načina obavljanja na temelju zakonskih ili drugih propisa, izravno ili neizravno uvjetovan posjedovanjem određenih		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih

stručnih kvalifikacija; posebno korištenje profesionalnog naziva koji je zakonskim ili drugim propisima ograničen na nositelje određenih stručnih kvalifikacija predstavlja jedan od načina obavljanja djelatnosti. Ako se prva rečenica ove definicije ne primjenjuje, profesija iz stavka 2. smatra se reguliranom profesijom; („stručne kvalifikacije”: kvalifikacije koje se potvrđuju b dokazom o formalnoj osposobljenosti, potvrdom) kompetencije iz članka 11. točke (a) (i) i/ili stručnim iskustvom;			stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
(„dokaz o formalnoj osposobljenosti”: diplome, svjedodžbe i c drugi dokazi koje je izdalo nadležno tijelo u državi članici na) temelju zakonskih i drugih propisa te države članice i kojima se potvrđuje uspješno završeno stručno osposobljavanje koje je većim dijelom stečeno u Zajednici. Ako se prva rečenica ove definicije ne primjenjuje, dokaz o formalnoj formalnim kvalifikacijama osposobljenosti iz stavka 3. smatra se dokazom o formalnoj osposobljenosti;			
(„nadležno tijelo”: svaka vlast ili tijelo koje je država članica d izričito ovlastila za izdavanje odnosno primanje dokaza o) osposobljenosti i drugih dokumenata i informacija kao i za primanje zahtjeva i donošenje odluka iz ove Direktive; („regulirano obrazovanje i osposobljavanje”: svako e osposobljavanje koje je izričito usmjereno na obavljanje) određene profesije i koje obuhvaća jedan ili više programa koji su, kada je to prikladno, nadopunjeni odgovarajućim stručnim osposobljavanjem odnosno vježbeničkom ili stručnom praksom. Struktura i stupanj stručnog osposobljavanja odnosno vježbeničke ili stručne prakse određuje se zakonima i drugim propisima predmetne države članice ili ga nadzire ili odobrava za to određeno tijelo;			

(f, „stručno iskustvo”: stvarno i zakonsko obavljanje predmetne) profesije u državi članici; („razdoblje prilagodbe”: obavljanje regulirane profesije u g državi članici domaćinu pod odgovornošću kvalificiranog) stručnjaka; to razdoblje stručne prakse pod nadzorom može biti popraćeno dodatnim osposobljavanjem. Razdoblje stručne prakse pod nadzorom se ocjenjuje. Detaljna pravila u pogledu razdoblja prilagodbe i njegovog ocjenjivanja te statusa migranta za vrijeme stručne prakse pod nadzorom utvrđuje nadležno tijelo države članice domaćina. Status osobe koja obavlja stručnu praksu pod nadzorom u državi članici, posebno u pogledu prava boravka i obveza, socijalnih prava i naknada, novčanih pomoći i plaće, utvrđuju nadležna tijela države članice u skladu s važećim pravom Zajednice; („provjera osposobljenosti”: provjera ograničena na stručno h znanje podnositelja zahtjeva, koju provode nadležna tijela) države članice domaćina, radi ocjene podnositeljeve sposobnosti obavljanja regulirane profesije u toj državi članici. Nadležna će tijela za potrebe provođenja te provjere sastaviti popis predmeta koji nisu obuhvaćeni diplomom odnosno drugim dokazom o formalnoj osposobljenosti podnositelja, što se utvrđuje usporedbom obrazovanja i osposobljavanja koju zahtijeva država članica domaćin, s obrazovanjem i osposobljavanjem koju je stekao podnositelj zahtjeva. Kod provjere osposobljenosti treba uzeti u obzir činjenicu da je podnositelj zahtjeva u matičnoj državi članici odnosno u državi članici iz koje dolazi kvalificirani stručnjak. Provjera obuhvaća odabrane predmete s popisa čije je znanje prijeko potrebno za obavljanje profesije u državi članici domaćinu. Ona također može uključivati poznavanje pravila struke koja			
--	--	--	--

se primjenjuju na odgovarajuće djelatnosti u državi članici domaćinu. Pojedinosti u vezi s provođenjem provjere sposobnosti i statusom podnositelja zahtjeva u državi članici domaćinu koji se želi pripremiti za provjeru sposobnosti u toj državi članici određuju nadležna tijela te države; („direktor poduzeća”: svaka osoba koja je u okviru predmetne i profesije radila u poduzeću:) i. kao direktor poduzeća ili podružnice poduzeća; - i kao zamjenik vlasnika ili direktora poduzeća, ako taj položaj i uključuje odgovornost koja je istovjetna odgovornosti . vlasnika odnosno direktora kojega zamjenjuje; - ii na rukovodećem položaju s dužnostima trgovačke i/ili i. tehničke prirode i koji uključuje odgovornost za jedan ili više odjela poduzeća. 2. Profesija koju obavljaju članovi udruge odnosno organizacije iz Priloga I. smatra se reguliranom profesijom. Glavna svrha udruga i organizacija iz prvog podstavka je promicanje i održavanje visokih profesionalnih standarda u području odgovarajuće profesije. Udruge i organizacije priznaju se u posebnom obliku u državama članicama te svojim članovima izdaju dokaze o formalnoj osposobljenosti, vode računa o tome da njihovi članovi poštuju propisana pravila profesionalnog ponašanja i dodjeljuju im pravo korištenja profesionalnog naziva ili kratica profesionalnog naziva, te sva prava koja im pripadaju na temelju statusa koji odgovara toj formalnoj osposobljenosti. Država članica će svaki puta kada dodijeli priznanje udruzi odnosno organizaciji iz prvog podstavka o tome obavijestiti			
--	--	--	--

Komisiju, a Komisija će objaviti odgovarajuću obavijest u Službenom listu Europske unije. 3. Dokazi o formalnoj osposobljenosti koje je izdala treća zemlja smatraju se takvima ako je država članica priznala te dokaze u skladu s člankom 2. stavkom 2. i potvrdila da je nositelj stekao tri godine odgovarajućeg stručnog iskustva na njezinom državnom području.			
Članak 4. Učinci priznavanja 1. Priznavanjem stručnih kvalifikacija država članica domaćin omogućava korisniku pristup profesiji za koju je osposobljen u matičnoj državi članici kao i obavljanje te profesije pod jednakim uvjetima koji vrijede za njezine državljane. 2. Za potrebe ove Direktive, profesija koju podnositelj zahtjeva želi obavljati u državi članici domaćinu je profesija za koju je podnositelj osposobljen u matičnoj državi članici, pod uvjetom da su djelatnosti koje ona obuhvaća usporedive.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
GLAVA II. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA Članak 5. Načelo slobode pružanja usluga	Članak 2. Naslov iznad članka 70. i članak 70. mijenjaju se i glase: „Pružanje usluga na području Republike Hrvatske te na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) Članak 70.	Djelomično preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju

1. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe prava Zajednice te članke 6. i 7. ove Direktive, države članice ne smiju ni zbog kojeg razloga koji se odnosi na stručne kvalifikacije ograničavati slobodu pružanja usluga u drugoj državi članici: (ako pružatelj usluga u državi članici ima zakoniti poslovni a nastan radi obavljanja iste profesije u toj državi (dalje u tekstu) država članica poslovnog nastana); i (kad se pružatelj usluga seli, ako je u državi članici poslovnog b nastana određenu profesiju obavljao najmanje dvije godine u) razdoblju od deset godina prije pružanja usluga, u slučaju da profesija u toj državi članici nije regulirana. Uvjet kojim se zahtijeva dvije godine obavljanja profesije ne primjenjuje se ako je obavljanje profesije ili obrazovanje i osposobljavanje za tu profesiju regulirano. 2. Odredbe iz ovog poglavlja primjenjuju se samo kad pružatelj usluga odlazi na državnom području države članice domaćina privremeno ili povremeno obavljati profesiju iz stavka 1. Privremena i povremena priroda pružanja usluga procjenjuje se za svaki slučaj posebno pri čemu posebno treba voditi računa o njezinu trajanju, učestalosti, redovitosti i stalnosti. 3. Kad se pružatelj usluga seli, na njega se primjenjuju pravila stručne, zakonske ili administrativne prirode koja su izravno povezana sa stručnim kvalifikacijama, npr. s definicijom profesije, korištenjem profesionalnih naziva i s težom povredom pravila struke koja je izravno i posebno povezana sa zaštitom potrošača i sigurnošću, te s disciplinskim odredbama koje se primjenjuju u državi članici domaćinu na stručnjake koji obavljaju istu profesiju u toj državi članici.	(1) Turistički vodič, ako položi opći dio stručnog ispita za turističkog vodiča, može pružati usluge na području Republike Hrvatske, osim na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima). (2) Na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) turistički vodič može pružati usluge ako položi posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete). (3) Turističkom vodiču koji traži priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan za pružanje usluga turističkog vodiča, postojanje obveze i opseg polaganja stručnog ispita utvrđuje se u postupku koji se provodi u skladu s propisom kojim se uređuje priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča. (4) Turistički vodič državljanin države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske sukladno propisu kojim se uređuju uvjeti za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča. (5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) vezanim uz Domovinski rat koji su zaštićeni propisom kojim se uređuje popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča, ako položi posebni dio stručnog ispita za te zaštićene cjeline (lokalitete). (6) Ministar pravilnikom propisuje popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) umjetničke, arheološke i/ili povijesne baštine te		inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15) članak/članci Članak 6.
--	---	--	--

	lokalitete vezane uz Domovinski rat, uz prethodno mišljenje ministara nadležnih za kulturu, branitelje i poslove zaštite prirode. (7) Ministar pravilnikom propisuje uvjete za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija u Republici Hrvatskoj za pružanje usluga turističkih vodiča, sukladno zakonu kojim je uređeno priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija.“		
Članak 6. Izuzeća Država članica domaćin će u skladu s člankom 5. stavkom 1. izuzeti pružatelje usluga koji imaju poslovni nastan u drugoj državi članici od zahtjeva koje postavlja stručnjacima koji imaju poslovni nastan na njezinu državnom području koji se odnose na: (odobrenje, registraciju ili članstvo u strukovnoj organizaciji ili a tijelu. Kako bi se olakšala primjena disciplinskih odredaba) koje su na snazi na njihovu državnom području u skladu s člankom 5. stavkom 3., države članice mogu predvidjeti automatsku privremenu registraciju ili pro forma članstvo u takvim strukovnim organizacijama ili tijelima, pod uvjetom da registracija odnosno članstvo ni na koji način ne odlažu ili kompliciraju pružanje usluga i ne povlače za sobom nikakve dodatne troškove za pružatelja usluga. Nadležno tijelo šalje nadležnoj strukovnoj organizaciji ili tijelu presliku prijave i, kad je to primjenjivo, produljene prijave iz članka 7. stavka 1., uz preslike dokumenata iz članka 7. stavka 2., potrebnih za profesije koje utječu na javno zdravlje i sigurnost iz članka 7. stavka 4. ili na koje se primjenjuje automatsko priznavanje iz		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

glave III. poglavlja III., što predstavlja automatsku privremenu registraciju ili pro forma članstvo; (registraciju pri državnom tijelu nadležnom za socijalnu b sigurnost u svrhu podmirenja računa kod osiguravatelja, koji) se odnose na djelatnosti koje se obavljaju u korist osiguranika. Međutim, pružatelj usluga je dužan unaprijed, ili u hitnim slučajevima naknadno, obavijestiti tijelo iz točke (b) o uslugama koje je pružio.			
Članak 7. Prijava koja se daje unaprijed ako se pružatelj usluga seli 1. Države članice mogu zahtijevati da pružatelj usluga, kad se prvi put seli iz jedne države članice u drugu da bi pružao usluge, unaprijed obavijesti nadležno tijelo u državi članici domaćinu prijavom u pisanom obliku uključujući detaljne podatke o svakom osiguranju ili drugom načinu osobne ili kolektivne zaštite s obzirom na profesionalnu odgovornost. Takva prijava se mora jedanput godišnje produljiti ako pružatelj usluga u toj godini namjerava privremeno ili povremeno pružati usluge u toj državi članici. Pružatelj usluga može dopuniti prijavu na bilo koji način. 2. Pored toga, pri prvom pružanju usluga ili ako su se okolnosti bitno promijenile, što je dokazano dokumentima, države članice mogu zahtijevati da se prijavi prilože sljedeći dokumenti: (a) dokaz o državljanstvu pružatelja usluga; (potvrda da njezin nositelj ima poslovni nastan u državi članici b u svrhu obavljanja djelatnosti o kojima je riječ i da u trenutku)		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

izdavanja potvrde nema čak ni privremenu zabranu obavljanja tih djelatnosti; (c) dokaz o stručnim kvalifikacijama; (za slučajeve iz članka 5. stavka 1. točke (b) bilo koji dokaz da d je pružatelj usluge obavljao djelatnost o kojoj je riječ) najmanje dvije godine tijekom prethodnih deset godina; (za profesije u području sigurnosti, ako to država članica traži e za svoje državljane, potvrda o nekažnjavanju.) 3. Usluga se obavlja pod profesionalnim nazivom države članice poslovnog nastana, ako takav profesionalni naziv postoji u toj državi članici za profesionalnu djelatnost o kojoj je riječ. Profesionalni naziv se navodi na službenom jeziku ili na jednom od službenih jezika države članice poslovnog nastana na takav način da se izbjegne moguća zamjena s profesionalnim nazivom države članice domaćina. Ako u državi članici poslovnog nastana takav profesionalni naziv ne postoji, pružatelj usluga dužan je navesti svoju formalnu osposobljenost na službenom jeziku ili na jednom od službenih jezika države članice. Iznimno se usluga pruža pod profesionalnim nazivom države članice domaćina u slučajevima navedenim u glavi III. poglavlju III. 4. Pri prvom pružanju usluga, u slučaju reguliranih profesija koje utječu na javno zdravlje ili sigurnost i na koje se primjenjuje automatsko priznavanje iz glave III., poglavlja III., nadležno tijelo države članice domaćina može provjeriti stručne kvalifikacije pružatelja usluga. Takva je prethodna provjera moguća samo kad je svrha provjere spriječiti ozbiljnu štetu za zdravlje ili sigurnost primatelja usluga zbog nedostatnih stručnih kvalifikacija pružatelja usluga i kad takva provjera ne prelazi ono što je potrebno za tu svrhu.			
---	--	--	--

U roku od najviše mjesec dana nakon primitka prijave i popratnih dokumenata, nadležno tijelo dužno je nastojati obavijestiti pružatelja usluga o svojoj odluci da ne provjerava njegove kvalifikacije, odnosno o ishodu takve provjere. Ako postoje poteškoće koje bi mogle uzrokovati zakašnjenje, nadležno je tijelo tijekom prvog mjeseca dužno obavijestiti pružatelja usluga o razlozima kašnjenja i vremenskom okviru za odluku koja se mora donijeti u roku od dva mjeseca od primitka potpune dokumentacije. Ako je razlika između stručnih kvalifikacija pružatelja usluga i osposobljavanja potrebnog u državi članici domaćinu tako velika da ugrožava javno zdravlje i sigurnost, država članica domaćin je pružatelju usluga dužna omogućiti da dokaže, u prvom redu putem provjere osposobljenosti, da je stekao znanje odnosno stručnost koji mu nedostaju. U svakom slučaju, pružanje usluga mora biti omogućeno u roku od mjesec dana od donošenja odluke u skladu s prethodnim podstavkom. Ako nadležno tijelo ne postupi u rokovima utvrđenim prethodnim podstavcima, usluga se može pružati. Ako su kvalifikacije potvrđene u skladu s ovim stavkom, usluga se pruža pod profesionalnim nazivom države članice domaćina.			
Članak 8. Administrativna suradnja 1. Nadležna tijela države članice domaćina mogu zatražiti od nadležnih tijela države članice poslovnog nastana da za svako pružanje usluga osiguraju sve podatke koje se tiču zakonitosti poslovnog nastana pružatelja usluga i njegovog primjerenog ponašanja, kao i nepostojanja disciplinskih i kaznenih sankcija		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem

stručne naravi. Nadležna tijela države članice poslovnog nastana osiguravaju te podatke u skladu s odredbama članka 56. 2. Nadležna su tijela dužna osigurati razmjenu svih podataka potrebnih za pravilno podnošenje pritužbi primatelja usluga protiv pružatelja usluga. Primatelji usluga moraju biti obaviješteni o ishodu pritužbe.			inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 9. Podaci koji se daju primateljima usluga Ako se usluga pruža na temelju profesionalnog naziva države članice poslovnog nastana ili na temelju formalne osposobljenosti pružatelja usluga, nadležna tijela države članice domaćina pored ostalih zahtjeva u pravu Zajednice koji se odnose na obavijesti, mogu zatražiti da pružatelj usluga primatelju podastre bilo koji ili sve od sljedećih podataka: (ako je pružatelj usluga upisan u trgovački registar ili slični a javni registar, naziv registra u kojem je upisan, njegov) registarski broj ili odgovarajući način identifikacije sadržan u tom registru; (ako djelatnost treba odobriti u državi članici poslovnog b nastana, naziv i adresu nadležnog nadzornog tijela;) (c naziv strukovne udruge ili sličnog tijela u kojem je pružatelj) usluga registriran; (profesionalni naziv, ili kad takav naziv ne postoji, formalna d osposobljenost pružatelja usluga i državu članicu u kojoj ih je) stekao; (ako pružatelj usluga obavlja djelatnost na koju se plaća porez e na dodanu vrijednost (PDV), identifikacijski broj za PDV iz) članka 22. stavka 1. Šeste direktive Vijeća 77/388/EEZ od 17.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

svibnja 1977. o usklađivanju zakonodavstava država članica o porezima na promet – Zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za određivanje poreza (23); (detaljne podatke o svakom osiguranju ili drugom načinu f osobne ili kolektivne zaštite s obzirom na profesionalnu) odgovornost.			
GLAVA III. SLOBODA POSLOVNOG NASTANA POGLAVLJE I. Opći sustav prepoznavanja dokaza o osposobljenosti Članak 10. Područje primjene Ovo se poglavlje odnosi na sve profesije koje nisu obuhvaćene poglavljima II. i III. ove glave, te u sljedećim slučajevima kad podnositelj zahtjeva zbog posebnih i izvanrednih razloga ne ispunjava uvjete utvrđene u tim poglavljima: (na djelatnosti navedene u Prilogu IV., kad migrant ne a ispunjava uvjete navedene u člancima 17., 18. i 19.;) (na liječnike sa završenim osnovnim tečajem osposobljavanja, b liječnike specijaliste, medicinske sestre za opću zdravstvenu) njegu, doktore dentalne medicine, specijaliste dentalne medicine, veterinare, primalje, farmaceute i arhitekta, kad migrant ne ispunjava zahtjeve za učinkovito i zakonito obavljanje profesija navedene u člancima 23., 27., 33., 37., 39., 43. i 49.;		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

(na arhitekta kad migrant ima dokaze o formalnoj c osposobljenosti koja nije navedena u Prilogu V. točki 5.7.;) (ne dovodeći u pitanje članak 21. stavak 1., članke 23. i 27., na d liječnike, medicinske sestre, doktore dentalne medicine,) veterinare, primalje, farmaceute i arhitekta koji imaju dokaz o formalnoj osposobljenosti za specijalista koji su morali završiti tečaj osposobljavanja na temelju kojeg se stječe profesionalni naziv naveden u Prilogu V., točkama 5.1.1., 5.2.2., 5.3.2., 5.4.2., 5.5.2., 5.6.2. i 5.7.1. i isključivo u svrhu priznavanja te specijalizacije; (na medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu i e specijalizirane medicinske sestre koje imaju dokaz o) formalnoj osposobljenosti za specijalistice koje su završile osposobljavanje na temelju kojeg se dobiva profesionalni naziv naveden u Prilogu V. točki 5.2.2., kad migrant traži priznavanje u drugoj državi članici u kojoj takve profesionalne djelatnosti obavljaju specijalizirane medicinske sestre koje nisu završile tečaj osposobljavanja za opću zdravstvenu njegu; (na specijalizirane medicinske sestre koje nisu završile tečaj f osposobljavanja za opću zdravstvenu njegu kad migrant traži) priznavanje u drugoj državi članici u kojoj odgovarajuće profesionalne djelatnosti obavljaju medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, specijalizirane medicinske sestre koje nisu završile tečaj osposobljavanja za opću zdravstvenu njegu ili specijalizirane medicinske sestre koje imaju dokaz o formalnoj osposobljenosti za specijalistice koje su završile tečaj osposobljavanja na temelju kojeg se dobiva profesionalni naziv naveden u Prilogu V. točki 5.2.2.; (g na migrante koji ispunjavaju zahtjeve navedene u članku 3.) stavku 3.			
---	--	--	--

Članak 11. Razine kvalifikacije Za potrebe primjene članka 13., razine stručnih kvalifikacija određuju se na sljedeći način: (potvrda stručnosti koju izdaje nadležno tijelo u matičnoj a državi članici određeno u skladu sa zakonskim ili drugim) propisima te države članice na temelju: itečaja osposobljavanja koji nije dio svjedodžbe ili diplome u .smislu točaka (b), (c), (d) ili (e), ili posebnog ispita bez prethodnog osposobljavanja ili obavljanja profesije s punim radnim vremenom u državi članici tijekom triju uzastopnih godina ili istovjetnog trajanja sa skraćenim radnim vremenom tijekom prethodnih 10 godina; i ili općeg osnovnog ili srednjoškolskog obrazovanja kojim se i potvrđuje da je osoba stekla opća znanja; . (svjedodžba o uspješno završenom srednjoškolskom b obrazovanju koja je:) iopće naravi i nadopunjena studijem ili stručnim .osposobljavanjem, osim one navedene u točki (c), i/ili vježbeničkom ili stručnom praksom koja se zahtijeva uz taj studij; i ili tehničke ili stručne naravi i nadopunjena, kad je to i potrebno, studijem ili stručnim osposobljavanjem, kao što je . navedeno u točki (i), i/ili vježbeničkom ili stručnom praksom koja se zahtijeva uz taj studij; (diploma koja potvrđuje uspješno završeno: c) iosposobljavanje na razini nakon završetka srednjeg .obrazovanja, osim onog navedenog u točkama (d) i (e) u		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
---	--	---------------	--

trajanju od najmanje jedne godine ili u istovjetnom trajanju kad se odvija povremeno, kojem je, u pravilu, uvjet pristupa uspješno završeno srednjoškolsko obrazovanje potrebno za upis na sveučilište ili visoko učilište ili završeno istovjetno obrazovanje na razini nakon završetka srednjeg obrazovanja, kao i stručno osposobljavanje koje se može zahtijevati uz taj program na razini nakon završetka srednjeg obrazovanja; ili i u slučaju reguliranih profesija, osposobljavanje s posebnom i strukturom, uključeno u Prilog II., istovjetno stupnju . osposobljavanja predviđenog točkom (i), koje osigurava usporediv stručni standard i koje polaznika priprema za usporediv stupanj odgovornosti i djelatnosti. Popis iz Priloga II. može se izmijeniti u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., kako bi se uzelo u obzir osposobljavanje koje ispunjava zahtjeve predviđene prethodnom rečenicom; (diploma koja potvrđuje uspješno završeno osposobljavanje na d razini nakon završetka srednjeg obrazovanja u trajanju od) najmanje tri ili najviše četiri godine ili istovjetnog trajanja kad se odvija povremeno, na sveučilištu ili visokom učilištu ili drugoj ustanovi koja osigurava isti stupanj osposobljavanja, kao i stručno osposobljavanje koje se može zahtijevati uz taj program na razini nakon završetka srednjeg obrazovanja; (diploma koja potvrđuje da je nositelj diplome uspješno završio e program na razini nakon završetka srednjeg obrazovanja u) trajanju najmanje četiri godine ili studij istovjetnog trajanja kad se odvija povremeno na sveučilištu ili visokom učilištu ili drugoj ustanovi koja osigurava isti stupanj osposobljavanja i, kad je to potrebno, da je nositelj diplome završio stručno osposobljavanje koje se zahtijeva uz taj program na razini nakon završetka srednjeg obrazovanja.			
--	--	--	--

Članak 12. Jednaki tretman kvalifikacija Svaki dokaz o formalnoj osposobljenosti ili skup dokaza o formalnoj osposobljenosti koje je izdalo nadležno tijelo u državi članici, kojima se potvrđuje uspješno završeno osposobljavanje u Zajednici koje je ta država članica priznala kao istovjetno i koji nositelju tih dokaza dodjeljuju jednaka prava pristupa profesiji ili njegovog obavljanja ili ga pripremaju za obavljanje te profesije, smatrat će se dokazom o formalnoj osposobljenosti obuhvaćenim u članku 11., uključujući i stupanj o kojem je riječ. Svaka stručna kvalifikacija koja, iako ne ispunjava zahtjeve sadržane u zakonskim i drugim propisima koji su na snazi u matičnoj državi članici za pristup profesiji ili njezino obavljanje, nositelju kvalifikacija dodjeljuje stečena prava na temelju tih propisa, također će se smatrati dokazom o formalnoj osposobljenosti prema istim uvjetima koji su određeni u prvom podstavku. To posebno vrijedi ako matična država članica poviši stupanj osposobljavanja potreban za pristup profesiji i njezino obavljanje, te ako pojedinac koji je prošao prethodno potrebno osposobljavanje koje ne ispunjava uvjete nove kvalifikacije koristi stečena prava na temelju nacionalnih zakona i drugih propisa; u tom slučaju država članica domaćin za potrebe primjene članka 13. smatra prethodno osposobljavanje istovjetnim stupnju novog osposobljavanja.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
---	--	---------------	--

Članak 13. Uvjeti priznavanja 1. Ako se za pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje u državi članici domaćinu zahtijevaju posebne stručne kvalifikacije, nadležno tijelo te države članice je pod istim uvjetima koji se primjenjuju na njezine državljane dužno dozvoliti pristup toj profesiji i njezino obavljanje podnositeljima zahtjeva koji imaju potvrdu kompetencije ili dokaz o formalnoj osposobljenosti koji zahtijeva druga država članica za pristup toj profesiji i njezinom obavljanju na njezinom državnom području. Potvrde o stručnosti ili dokaz o formalnoj osposobljenosti moraju ispunjavati sljedeće uvjete: (biti izdane od strane nadležnog tijela u državi članici određeno a u skladu sa zakonskim i drugim propisima te države članice;) (potvrđivati stupanj stručne kvalifikacije koji je najmanje b istovjetan stupnju koji je za jedan stupanj niži od onog koji se) zahtijeva u državi članici domaćinu, kako je navedeno u članku 11. 2. Pristup profesiji i njezino obavljanje, kako je navedeno u stavku 1., odobrava se i podnositeljima zahtjeva koji su obavljali profesiju iz navedenog stavka dvije godine s punim radnim vremenom tijekom prethodnih 10 godina u drugoj državi članici koja tu profesiju ne regulira, pod uvjetom da imaju jednu ili više potvrda o stručnosti ili dokumenata koji dokazuju formalnu osposobljenost.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
--	--	---------------	--

Potvrde o stručnosti i dokaz o formalnoj osposobljenosti moraju ispunjavati sljedeće uvjete: (mora ih izdati nadležno tijelo u državi članici, određeno u skladu sa zakonskim i drugim propisima te države članice;) (moraju potvrđivati stupanj stručne kvalifikacije koji je najmanje istovjetan stupnju koji je za jedan stupanj niži od onog koji se zahtijeva u državi članici domaćinu, kako je navedeno u članku 11.; (moraju potvrđivati da je njihov nositelj pripremljen za obavljanje profesije o kojoj je riječ. Međutim, dvogodišnje stručno iskustvo navedeno u prvom podstavku ne smije se zahtijevati ako dokaz o formalnoj osposobljenosti koju podnositelj ima potvrđuje uređeno obrazovanje i osposobljavanje u smislu članka 3. stavka 1. točke (e) na stupnjevima kvalifikacija navedenim u članku 11. točkama (b), (c), (d) ili (e). Uređeno usavršavanje i osposobljavanje navedeni u Prilogu III. smatraju se takvim reguliranim usavršavanjem i osposobljavanjem na stupnju navedenom u članku 11. točki (c). Popis iz Priloga III. može se izmijeniti u skladu s postupkom navedenim u članku 58. stavku 2. kako bi se uzelo u obzir regulirana edukacija i osposobljavanje koje predviđa usporediv stručni standard i koje priprema polaznika tečaja osposobljavanja za usporediv stupanj odgovornosti i djelatnosti. 3. Iznimno od stavka 1. točke (b) i stavka 2. točke (b), država članica domaćin dozvolit će pristup reguliranoj profesiji i njezino obavljanje kad se za pristup toj profesiji na njezinom državnom području zahtijeva dokaz o kvalifikacijama kojim se potvrđuje uspješno završen četverogodišnji studij na visokom			
---	--	--	--

učilištu ili sveučilištu i kad podnositelj ima kvalifikaciju navedenu u članku 11. točki (c).			
Članak 14. Kompenzacijske mjere 1. Članak 13. ne sprečava državu članicu domaćina da od podnositelja zahtijeva razdoblje prilagodbe do tri godine ili provjeru osposobljenosti ako: (je trajanje osposobljavanja za koje je pružio dokaz u skladu s a uvjetima iz članka 13. stavka 1. ili 2. najmanje godinu dana) kraće od onog koje zahtijeva država članica domaćin; (završeno osposobljavanje obuhvaća znatno drukčiju građu od b one koja je obuhvaćena dokazom o formalnoj osposobljenosti) koja se zahtijeva u državi članici domaćinu; (regulirana profesija u državi članici domaćinu sadrži jednu ili c više uređenih profesionalnih djelatnosti koje ne postoje u) odgovarajućoj profesiji u matičnoj državi članici podnositelja u smislu članka 4. stavka 2., a ta se razlika odnosi na posebno osposobljavanje koje se zahtijeva u državi članici domaćinu i koje obuhvaća znatno drukčiju građu od one obuhvaćene u potvrdi stručnosti podnositelja ili u dokazu o njegovoj formalnoj osposobljenosti. 2. Ako država članica domaćin koristi mogućnost predviđenu u stavku 1., ona mora podnositelju ponuditi izbor između razdoblja prilagodbe i provjere osposobljenosti.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

Kad država članica s obzirom na određenu profesiju smatra da je potrebno odstupiti od zahtjeva određenih u prethodnom podstavku, koji se odnose na to da se podnositelju omogućuje izbor između razdoblja prilagodbe i provjere osposobljenosti, o tome se unaprijed obavješćuju druge države članice i Komisija, i pruža dostatno opravdanje za to odstupanje. Ako nakon što primi sve potrebne podatke Komisija smatra da je odstupanje navedeno u drugom podstavku neprimjereno, odnosno da nije u skladu s pravom Zajednice, zatražit će u roku od tri mjeseca od predmetne države članice da se uzdrži od poduzimanja predviđene mjere. Ako u spomenutom roku odgovor Komisije izostane, odstupanje se može primijeniti. 3. Iznimno od načela prema kojem podnositelj ima pravo izbora, kako je određeno u stavku 2. za profesije čije obavljanje zahtijeva određeno poznavanje nacionalnog prava i kod kojih je pružanje savjeta i/ili pomoći u vezi s nacionalnim pravom bitan i stalan aspekt profesionalne djelatnosti, država članica domaćin može propisati razdoblje prilagodbe ili provjeru osposobljenosti. To se također primjenjuje i na slučajeve navedene u članku 10. točkama (b) i (c), članku 10. točki (d) koja se odnosi na liječnike i doktore dentalne medicine, u članku 10. točki (f) kad migrant traži priznavanje u drugoj državi članici u kojoj odgovarajuće profesionalne djelatnosti obavljaju medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu ili specijalizirane medicinske sestre koje imaju dokaz o formalnoj osposobljenosti za specijaliste koji su završili osposobljavanje na temelju kojeg se dobiva profesionalni naziv naveden u Prilogu V. točki 5.2.2. i članku 10. točki (g). U slučajevima obuhvaćenim člankom 10. točkom (a), država članica domaćin može zahtijevati razdoblje prilagodbe ili			
--	--	--	--

provjeru osposobljenosti ako migrant namjerava obavljati profesionalne djelatnosti kao samozaposlena osoba ili direktor poduzeća, koje zahtijevaju poznavanje i primjenu posebnih nacionalnih propisa koji su na snazi, pod uvjetom da nadležna tijela države članice domaćina zahtijevaju poznavanje i primjenu tih propisa za pristup tim aktivnostima i od svojih državljana. 4. Za potrebe primjene stavka 1. točaka (b) i (c), „bitno različita građa” znači građu čije je poznavanje bitno za bavljanje profesijom i s obzirom na koju se osposobljavanje koje je migrant završio bitno razlikuje u pogledu trajanja i sadržaja od onog koje zahtijeva država članica domaćin. 5. Stavak 1. primjenjuje se poštujući načelo proporcionalnosti. Ako država članica domaćin namjerava zahtijevati od podnositelja da obavi razdoblje prilagodbe, odnosno da položi provjeru osposobljenosti, ona najprije mora utvrditi je li znanje koje je podnositelj stekao tijekom svojega stručnog iskustva u državi članici, ili u nekoj trećoj zemlji, takve prirode da u cijelosti ili djelomično obuhvaća bitne razlike navedene u stavku 4.			
Članak 15. Odricanje od kompenzacijskih mjera na temelju zajedničkih platformi 1. Za potrebe ovog članka, „zajednička platforma” znači skup kriterija za stručne kvalifikacije koji su prikladni za usklađivanje bitnih razlika utvrđenih među zahtjevima osposobljavanja koji za određenu profesiju postoje u različitim državama članicama. Te se bitne razlike utvrđuju usporedbom trajanja i sadržaja osposobljavanja u najmanje dvije trećine		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih

država članica, uključujući sve države članice koje tu profesiju reguliraju. Razlike u sadržaju osposobljavanja mogu biti posljedica znatnih razlika u područjima koja profesionalne djelatnosti pokrivaju. 2. Zajedničke platforme, kako su određene u stavku 1., mogu Komisiji podnijeti države članice ili strukovne udruge ili organizacije koje su predstavljene na nacionalnoj i europskoj razini. Ako Komisija nakon savjetovanja s državama članicama smatra da nacrt zajedničke platforme olakšava uzajamno priznavanje stručnih kvalifikacija, ona može predložiti nacrt mjera u svrhu njihova donošenja u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2. 3. Ako stručne kvalifikacije podnositelja ispunjavaju kriterije utvrđene u mjeri usvojenoj u skladu sa stavkom 2., država članica domaćin odustat će od primjene kompenzacijskih mjera iz članka 14. 4. Stavci od 1. do 3. ne utječu na nadležnost država članica da odlučuju o stručnim kvalifikacijama koje se zahtijevaju za obavljanje profesija na njihovom državnom području te na sadržaj i ustroj njihovih sustava obrazovanja i stručnog osposobljavanja. 5. Ako država članica smatra da kriteriji utvrđeni mjerom usvojenom u skladu sa stavkom 2. više ne pružaju dovoljno jamstva s obzirom na stručne kvalifikacije, ona će o tome izvijestiti Komisiju koja će prema potrebi predložiti nacrt mjere u skladu s postupkom navedenim u članku 58. stavku 2. 6. Komisija do 20. listopada 2010. Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o primjeni ovog članka i prema potrebi odgovarajućim prijedlozima za njegovu izmjenu.			kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
--	--	--	---

POGLAVLJE II. Priznavanje stručnog iskustva			
Članak 16. Zahtjevi koji se odnose na stručno iskustvo Ako u državi članici pristup jednoj od djelatnosti navedenih u Prilogu IV. ili obavljanje te djelatnosti ovisi o općem, poslovnom ili stručnom znanju i sposobnostima, ta će država članica priznati prethodno obavljanje djelatnosti u drugoj državi članici kao dovoljan dokaz tog znanja i sposobnosti. Ta se djelatnost morala obavljati u skladu s člancima 17., 18. i 19.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 17. Djelatnosti navedene u popisu I. u Prilogu IV. 1. U slučaju djelatnosti iz popisa I. u Prilogu IV., tu je djelatnost korisnik morao prethodno obavljati: (a šest uzastopnih godina kao samozaposlena osoba ili kao) direktor poduzeća; ili		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih

(tri uzastopne godine kao samozaposlena osoba ili kao direktor b poduzeća, kad korisnik dokaže da je završio osposobljavanje u) trajanju od najmanje tri godine za djelatnost o kojoj je riječ, što dokazuje svjedodžbom koju je priznala država članica ili koju je nadležno stručno tijelo ocijenilo potpuno valjanom; ili (četiri uzastopne godine kao samozaposlena osoba ili kao c direktor poduzeća, kad korisnik može dokazati da je za) djelatnost o kojoj je riječ prethodno završio osposobljavanje od najmanje dvije godine, što dokazuje svjedodžbom koju je priznala država članica ili koju je nadležno stručno tijelo ocijenilo potpuno valjanom; ili (tri uzastopne godine kao samozaposlena osoba, kad korisnik d može dokazati da je obavljao djelatnost o kojoj je riječ kao) samozaposlena osoba najmanje pet godina; ili (pet uzastopnih godina na rukovodećem položaju od kojih je e najmanje tri godine obavljao tehničke dužnosti i bio) odgovoran za najmanje jedan odjel u poduzeću, kad korisnik može dokazati da je za djelatnost o kojoj je riječ prethodno završio osposobljavanje od najmanje tri godine, što dokazuje svjedodžbom koju je priznala država članica ili koju je nadležno stručno tijelo ocijenilo potpuno valjanom. 2. U slučaju (a) i (d) obavljanje djelatnosti nije smjelo završiti prije više od deset godina od dana kad je osoba o kojoj je riječ podnijela potpun zahtjev nadležnom tijelu iz članka 56. 3. Stavak 1. točka (e) ne primjenjuje se na djelatnosti iz prijašnje skupine 855, frizerske salone, iz nomenklature ISIC.			stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
---	--	--	--

Članak 18. Djelatnosti navedene u popisu II. Priloga IV. 1. U slučaju djelatnosti iz popisa II. Priloga IV., tu je djelatnost korisnik morao prethodno obavljati: (a pet uzastopnih godina kao samozaposlena osoba ili kao) direktor poduzeća; ili (tri uzastopne godine kao samozaposlena osoba ili kao direktor b poduzeća, ako korisnik dokaže da je za djelatnost o kojoj je) riječ prethodno završio osposobljavanje od najmanje tri godine, što dokazuje svjedodžbom koju je priznala država članica ili koju je nadležno stručno tijelo ocijenilo potpuno valjanom; ili (četiri uzastopne godine kao samozaposlena osoba ili kao c direktor poduzeća, kad korisnik može dokazati da je za) djelatnost o kojoj je riječ prethodno završio osposobljavanje od najmanje dvije godine, što dokazuje svjedodžbom koju je priznala država članica ili koju je nadležno stručno tijelo ocijenilo potpuno valjanom; ili (tri uzastopne godine kao samozaposlena osoba, ako korisnik d može dokazati da je obavljao djelatnost o kojoj je riječ kao) samostalni djelatnik najmanje pet godina; ili (pet uzastopnih godina kao zaposlena osoba, ako korisnik e može dokazati da je prethodno završio osposobljavanje u) trajanju od najmanje tri godine za djelatnost o kojoj je riječ, što dokazuje svjedodžbom koju je priznala država članica ili koju je nadležno stručno tijelo ocijenilo potpuno valjanom, ili (šest uzastopnih godina kao zaposlena osoba, ako korisnik f može dokazati da je prethodno završio osposobljavanje u) trajanju od najmanje dvije godine za djelatnost o kojoj je riječ, što dokazuje svjedodžbom koju je priznala država članica ili koju je nadležno stručno tijelo ocijenilo potpuno valjanom.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
---	--	---------------	--

2. U slučajevima (a) i (d) djelatnost nije smjela završiti prije više od deset godina prije dana kad je osoba o kojoj je riječ podnijela potpun zahtjev nadležnom tijelu iz članka 56.			
Članak 19. Djelatnosti navedene u popisu III. Priloga IV. 1. U slučaju djelatnosti iz popisa III. Priloga IV., tu je djelatnost korisnik morao prethodno obavljati: (a tri uzastopne godine kao samozaposlena osoba ili kao) direktor poduzeća; ili (dvije uzastopne godine kao samozaposlena osoba ili kao b direktor poduzeća, ako korisnik može dokazati da je) prethodno završio osposobljavanje za djelatnost o kojoj je riječ, što dokazuje svjedodžbom koju je priznala država članica ili koju je nadležno stručno tijelo ocijenilo potpuno valjanom; ili (dvije uzastopne godine kao samozaposlena osoba ili kao c direktor poduzeća, ako korisnik može dokazati da je obavljao) djelatnost o kojoj je riječ kao zaposlenje najmanje tri godine; ili (tri uzastopne godine kao zaposlena osoba, ako korisnik može d dokazati da je prethodno završio osposobljavanje za djelatnost) o kojoj je riječ, što dokazuje svjedodžbom koju je priznala država članica ili koju je nadležno stručno tijelo ocijenilo potpuno valjanom.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

2. U slučajevima (a) i (c) djelatnost nije smjela završiti prije više od deset godina prije dana kad je osoba o kojoj je riječ podnijela potpun zahtjev nadležnom tijelu iz članka 56.			
Članak 20. Izmjena popisa djelatnosti iz Priloga IV. Popisi djelatnosti iz Priloga IV. na koje se primjenjuje priznavanje stručnog iskustva u skladu s člankom 16., mogu se mijenjati u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., kako bi se ažurirala ili razjasnila nomenklatura, pod uvjetom da to ne uključuje nikakve promjene kod djelatnosti povezanih s pojedinim kategorijama.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
POGLAVLJE III. Priznavanje na temelju usklađivanja minimalnih uvjeta osposobljavanja Odjeljak 1. Opće odredbe Članak 21.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih

Načelo automatskog priznavanja 1. Svaka država članica priznaje dokaze o formalnoj osposobljenosti za liječnike, koji omogućuju pristup profesionalnim djelatnostima liječnika s osnovnom osposobljenošću i liječnika specijalista, kao i dokaze o formalnoj osposobljenosti za medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, doktore dentalne medicine, specijaliste dentalne medicine, veterinare, farmaceute i arhitekta, navedene u točkama 5.1.1., 5.1.2., 5.2.2., 5.3.2., 5.3.3., 5.4.2., 5.6.2. i 5.7.1. Priloga V., koji zadovoljavaju minimalne uvjete osposobljavanja iz članaka 24., 25., 31., 34., 35., 38., 44. i 46. te u svrhu pristupa profesionalnim djelatnostima i njihovom obavljanju priznaje tim dokazima na svom državnom području jednaku valjanost kao i dokazima o formalnoj osposobljenosti koje sama izdaje. Takve dokaze o formalnoj osposobljenosti moraju izdati nadležna tijela država članica i treba im priložiti, gdje je to primjereno, dokumente navedene u točkama 5.1.1., 5.1.2., 5.2.2., 5.3.2., 5.3.3., 5.4.2., 5.6.2. i 5.7.1. Priloga V. Odredbe prvog i drugog podstavka ne utječu na stečena prava iz članaka 23., 27., 33., 37., 39. i 49. 2. Svaka država članica, u svrhu obavljanja opće medicinske prakse u okviru svog nacionalnog sustava socijalnog osiguranja, priznaje dokaze o formalnoj osposobljenosti iz točke 5.1.4. Priloga V., koje su države članice izdale državljanima drugih država članica u skladu s minimalnim uvjetima osposobljavanja koji su utvrđeni člankom 28. Odredbe prethodnog podstavka ne utječu na stečena prava iz članka 30.			stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
--	--	--	--

3. Svaka država članica priznaje dokaze o formalnoj osposobljenosti za primalje navedene u točki 5.5.2. Priloga V., koje su države članice dodijelile državljanima drugih država članica, a koji zadovoljavaju minimalne uvjete osposobljavanja iz članka 40. i udovoljavaju kriterijima koji su utvrđeni člankom 41., te u svrhu pristupa profesionalnim djelatnostima i njihovog obavljanja, priznaje tim dokazima na svom državnom području jednaku valjanost kao i dokazima o formalnoj osposobljenosti koje sama izdaje. Ova odredba ne utječe na stečena prava iz članaka 23. i 43. 4. Države članice nisu dužne priznati valjanost dokaza o formalnoj osposobljenosti iz točke 5.6.2. Priloga V., za osnivanje novih javnih ljekarni. Za potrebe ovog stavka, novim se ljekarnama smatraju i ljekarne koje su otvorene manje od tri godine. 5. Dokaz o formalnoj osposobljenosti za arhitekte iz točke 5.7.1. Priloga V., koji se automatski priznaje u skladu sa stavkom 1., dokazuje završen program osposobljavanja koji nije započeo prije referentne akademske godine iz tog Priloga. 6. Svaka država članica za obavljanje i pristup profesionalnoj djelatnosti liječnika, medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu, doktora dentalne medicine, veterinaru, primalja i farmaceuta, traži posjedovanje dokaza o formalnoj osposobljenosti iz točaka 5.1.1., 5.1.2., 5.1.4., 5.2.2., 5.3.2., 5.3.3., 5.4.2., 5.5.2. i 5.6.2. Priloga V., koji potvrđuju da je osoba tijekom svojeg osposobljavanja, gdje je to primjereno, stekla znanja i vještine iz članka 24. stavka 3., članka 31. stavka 6., članka 34. stavka 3., članka 38. stavka 3., članka 40. stavka 3. i članka 44. stavka 3. Znanje i vještine iz članka 24. stavka 3., članka 31. stavka 6., članka 34. stavka 3., članka 38. stavka 3., članka 40. stavka 3. i			
---	--	--	--

članka 44. stavka 3. mogu se izmijeniti u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., kako bi se uskladili sa znanstvenim i tehničkim napretkom. Takvo ažuriranje ni u jednoj državi članici ne smije imati za posljedicu izmjene njezinih postojećih zakonskih načela u vezi sa strukturom profesije koja se odnosi na osposobljavanje i uvjete pristupa za fizičke osobe. 7. Svaka država članica obavješćuje Komisiju o zakonskim i drugim propisima koje usvaja u vezi s izdavanjem dokaza o formalnoj osposobljenosti s područja koje pokriva ovo poglavlje. Uz to, za dokaze o formalnoj osposobljenosti s područja navedenog u Odjeljku 8., ta se obavijest upućuje ostalim državama članicama. Komisija objavljuje odgovarajuću komunikaciju u Službenom listu Europske unije, u kojem navodi nazive koje su usvojile države članice za dokaze o formalnoj osposobljenosti i, prema potrebi, tijelo koje izdaje dokaz o formalnoj osposobljenosti, potvrde koje se prilažu tom dokazu i odgovarajući profesionalni naziv iz točaka 5.1.1., 5.1.2., 5.1.3., 5.1.4., 5.2.2., 5.3.2., 5.3.3., 5.4.2., 5.5.2., 5.6.2. i 5.7.1. Priloga V.			
Članak 22. Zajedničke odredbe o osposobljavanju Što se tiče osposobljavanja iz članaka 24., 25., 28., 31., 34., 35., 38., 40., 44. i 46.: (države članice mogu odobriti izvanredno osposobljavanje pod a uvjetima koje utvrde nadležna tijela; ta tijela osiguravaju da) sveukupno trajanje, razina i kvaliteta takve osposobljavanja		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih

nije manja od redovnog osposobljavanja u punoj nastavnoj satnici; (u skladu s postupcima koji su specifični za svaku državu članicu, trajno obrazovanje i osposobljavanje osiguravaju) osobama koje su završile svoj studij, da bi ostale u tijeku sa strukovnim kretanjima u mjeri koja im je potrebna za održavanje sigurne i učinkovite prakse.			stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 23. Stečena prava 1. Ne dovodeći u pitanje stečena prava specifična za određene profesije, u slučaju kada dokazi o formalnoj osposobljenosti za liječnike, koji omogućuju pristup profesionalnim djelatnostima liječnika s osnovnom osposobljenošću i liječnika specijalista, kao i dokazi o formalnoj osposobljenosti za medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, doktore dentalne medicine, specijaliste dentalne medicine, veterinare, primalje i farmaceute koje posjeduju državljani država članica, ne udovoljavaju svim uvjetima osposobljavanja iz članaka 24., 25., 31., 34., 35., 38., 40. i 44., svaka država članica priznaje dovoljnima dokaze o formalnoj osposobljenosti koje su izdale te države članice, ako oni potvrđuju uspješno završeno osposobljavanje koje je započelo prije referentnog datuma iz točaka 5.1.1., 5.1.2., 5.2.2., 5.3.2., 5.3.3., 5.4.2., 5.5.2. i 5.6.2. Priloga V., te ako je uz njih priložena potvrda u kojoj se navodi da su osobe kojima je izdana učinkovito i zakonito obavljale djelatnost o kojoj je riječ najmanje tri godine za redom, unutar pet godina prije njezinog izdavanja. 2. Iste odredbe odnose se i na dokaze o formalnoj osposobljenosti za liječnike, koji omogućuju pristup profesionalnim djelatnostima liječnika s osnovnom		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

osposobljenošću i liječnika specijalista, kao i na dokaze o formalnoj osposobljenosti za medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, doktore dentalne medicine, specijaliste dentalne medicine, veterinare, primalje i farmaceute, stečene na državnom području nekadašnje Demokratske Republike Njemačke, a koji ne udovoljavaju svim minimalnim zahtjevima za osposobljavanje iz članaka 24., 25., 31., 34., 35., 38., 40. i 44., ako ti dokazi potvrđuju uspješno završeno osposobljavanje koje je započelo prije: (3. listopada 1990. za liječnike s osnovnom osposobljenošću, a medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, doktore) dentalne medicine s osnovnom osposobljenošću, specijaliste dentalne medicine, veterinare, primalje i farmaceute; i (b) 3. travnja 1992. za liječnike specijaliste. Dokazi o formalnoj osposobljenosti iz prvog podstavka daju nositelju pravo obavljanja profesionalne djelatnosti na čitavom državnom području Njemačke pod istim uvjetima kao i dokazi o formalnoj osposobljenosti iz točke 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 i 5.6.2. Priloga V., koje su izdala nadležna njemačka tijela. 3. Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 37. stavka 1., svaka država članica priznaje dokaze o formalnoj osposobljenosti za liječnike, koji omogućuju pristup profesionalnim djelatnostima liječnika s osnovnom osposobljenošću i liječnika specijalista, kao i dokaze o formalnoj osposobljenosti za medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, veterinare, primalje, farmaceute i arhitekta, koje je državljanima država članica izdala nekadašnja Čehoslovačka, ili za koje je osposobljavanje, za Češku Republiku i Slovačku, započelo prije 1. siječnja 1993., kada tijela bilo koje od dvije spomenute države članice potvrde da su ti dokazi o formalnoj osposobljenosti na njihovom državnom području jednake pravne valjanosti kao i dokazi o formalnoj			
--	--	--	--

osposobljenosti koje izdaju one same te, za arhitekte, kao dokazi o formalnoj osposobljenosti predviđeni za te države članice u točki 6. Priloga VI., u vezi s pristupom profesionalnim djelatnostima i njihovim obavljanjem, za liječnike s osnovnom osposobljenošću, liječnike specijaliste, medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, veterinare, primalje, farmaceute u odnosu na djelatnosti iz članka 45. stavka 2. i arhitekte u odnosu na djelatnosti iz članka 48. Uz takvu potvrdu treba priložiti i potvrdu koju su izdala ta ista tijela, a u kojoj se navodi da su te osobe učinkovito i zakonito obavljale djelatnost o kojoj je riječ na njihovom državnom području najmanje tri godine za redom, unutar pet godina prije dana njezinog izdavanja. 4. Svaka država članica priznaje dokaze o formalnoj osposobljenosti za liječnike, koji omogućuju pristup profesionalnim djelatnostima liječnika s osnovnom osposobljenošću i liječnika specijalista, kao i dokaze o formalnoj osposobljenosti za medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, doktore dentalne medicine, specijaliste dentalne medicine, veterinare, primalje, farmaceute i arhitekte, koje je državljanima država članica izdao nekadašnji Sovjetski Savez, ili čije je osposobljavanje počelo (a) za Estoniju, prije 20. kolovoza 1991.; (b) za Latviju, prije 21. kolovoza 1991.; (c) za Litvu, prije 11. ožujka 1990., kada tijela bilo koje od triju spomenutih država članica potvrde da su ti dokazi na njihovom državnom području jednake pravne valjanosti kao i dokazi o formalnoj osposobljenosti koje izdaju one same te, za arhitekte, kao dokazi o formalnoj osposobljenosti predviđeni za te države članice u točki 6. Priloga VI., u vezi s pristupom profesionalnim djelatnostima i			
--	--	--	--

njihovim obavljanjem, za liječnike s osnovnom osposobljenošću, liječnike specijaliste, medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, doktore dentalne medicine, specijaliste dentalne medicine, veterinare, primalje, farmaceute u odnosu na djelatnosti iz članka 45. stavka 2. i arhitekte u odnosu na djelatnosti iz članka 48. Uz takvu potvrdu treba priložiti i potvrdu koju su izdala ta ista tijela, a u kojoj se navodi da su te osobe učinkovito i zakonito obavljale djelatnost o kojoj je riječ na njihovom državnom području najmanje tri godine za redom, unutar pet godina prije dana njezinog izdavanja. Što se tiče dokaza o formalnoj osposobljenosti za veterinare koje je izdao nekadašnji Sovjetski Savez ili za koje je osposobljavanje počelo, za Estoniju, prije 20. kolovoza 1991., uz potvrdu iz prethodnog podstavka treba priložiti i potvrdu koju su izdale vlasti u Estoniji, a u kojoj se navodi da su te osobe učinkovito i zakonito obavljale djelatnost o kojoj je riječ na njihovom državnom području najmanje pet godina za redom, unutar sedam godina prije dana njezinog izdavanja. 5. Svaka država članica priznaje dokaze o formalnoj osposobljenosti za liječnike, koji omogućuju pristup profesionalnim djelatnostima liječnika s osnovnom osposobljenošću i liječnika specijalista, kao i dokaze o formalnoj osposobljenosti za medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, doktore dentalne medicine, specijaliste dentalne medicine, veterinare, primalje, farmaceute i arhitekte, koje je državljanima država članica izdala nekadašnja Jugoslavija, ili za koje je osposobljavanje započelo, za Sloveniju, prije 25. lipnja 1991., kada tijela gore spomenutih država članica potvrde da su ti dokazi na njihovom državnom području jednake pravne valjanosti kao i dokazi o formalnoj osposobljenosti koje izdaju one same te, za arhitekte, kao			
--	--	--	--

dokazi o formalnoj osposobljenosti predviđeni za te države članice točkom 6. Priloga VI., u vezi s pristupom profesionalnim djelatnostima i njihovim obavljanjem, za liječnike s osnovnom osposobljenošću, liječnike specijaliste, medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, doktore dentalne medicine, specijaliste dentalne medicine, veterinare, primalje, farmaceute u odnosu na djelatnosti iz članka 45. stavka 2. i arhitekta u odnosu na djelatnosti iz članka 48. Uz takvu potvrdu treba priložiti i potvrdu koju su izdala ta ista tijela, a u kojoj se navodi da su te osobe učinkovito i zakonito obavljale djelatnost o kojoj je riječ na njihovom državnom području najmanje tri godine za redom, unutar pet godina prije dana njezinog izdavanja. 6. Državljanima država članica čiji dokazi o formalnoj osposobljenosti za liječnike, medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, doktore dentalne medicine, veterinare, primalje i farmaceute nisu u skladu sa nazivima koji su dodijeljeni tim državama članicama u točkama 5.1.1., 5.1.2., 5.1.3., 5.1.4., 5.2.2., 5.3.2., 5.3.3., 5.4.2., 5.5.2. i 5.6.2. Priloga V., svaka država članica priznaje kao dovoljan dokaz, dokaze o formalnoj osposobljenosti koje su izdale te države članice i uz koje su priložene potvrde koje su izdale nadležne vlasti ili tijela. U potvrdi iz prvog podstavka navodi se da dokaz o formalnoj osposobljenosti potvrđuje uspješno završeno osposobljavanje u skladu s člancima 24., 25., 28., 31., 34., 35., 38., 40. i 44., a država članica koja ga je izdala smatra ga jednakim kvalifikacijama čiji su nazivi navedeni u točkama 5.1.1., 5.1.2., 5.1.3., 5.1.4., 5.2.2., 5.3.2., 5.3.3., 5.4.2., 5.5.2. i 5.6.2. Priloga V.			
--	--	--	--

Odjeljak 2. Liječnici Članak 24. Osnovno medicinsko osposobljavanje 1. Za pristupanje osnovnom medicinskom osposobljavanju zahtijeva se posjedovanje diplome ili svjedodžbe koja omogućava pristup tim studijima na sveučilištima. 2. Osnovno medicinsko osposobljavanje obuhvaća ukupno najmanje šest godina studija ili 5 500 sati teoretskog i praktičnog osposobljavanja koje se odvija na sveučilištu ili pod njegovim nadzorom. Za osobe koje su studij započele prije 1. siječnja 1972., program osposobljavanja iz prvog podstavka može obuhvaćati šestomjesečno praktično osposobljavanje u punoj nastavnoj satnici na sveučilišnom stupnju pod nadzorom nadležnih tijela. 3. Osnovno medicinsko osposobljavanje osigurava da je osoba stekla sljedeća znanja i vještine: (odgovarajuće poznavanje znanosti na kojima se temelji a medicina i dobro razumijevanje znanstvenih metoda,) uključujući i načela mjerenja bioloških funkcija, ocjenjivanja znanstveno utvrđenih činjenica i analize podataka; (dostatno razumijevanje strukture, funkcija i ponašanja zdravih b i bolesnih osoba, kao i odnosa između zdravstvenog stanja) čovjeka te njegovog fizičkog i društvenog okruženja; (odgovarajuće poznavanje kliničkih disciplina i postupaka, c koje joj daje cjelovitu sliku o duševnim i tjelesnim bolestima,)		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
--	--	---------------	--

o medicini sa stajališta profilakse, dijagnoze i terapije te o ljudskom razmnožavanju; (d odgovarajuće kliničko iskustvo u bolnicama pod) odgovarajućim nadzorom.			
Članak 25. Specijalističko medicinsko usavršavanje 1. Za pristupanje specijalističkom medicinskom usavršavanju zahtijeva se da je završen i potvrđen šestogodišnji studij kao dio programa osposobljavanja iz članka 24., tijekom kojega je polaznik stekao odgovarajuće znanje iz osnovne medicine. 2. Specijalističko medicinsko usavršavanje obuhvaća teoretsko i praktično usavršavanje na sveučilištu ili u kliničkoj bolnici ili, prema potrebi, u zdravstvenoj ustanovi koju su u tu svrhu ovlastile nadležne vlasti ili tijela. Države članice osiguravaju da minimalno trajanje specijalističkog medicinskog tečaja usavršavanja iz točke 5.1.3. Priloga V. nije kraće od trajanja predviđenog u toj točki. Usavršavanje se odvija pod nadzorom nadležnih vlasti ili tijela. Ono uključuje osobno sudjelovanje liječnika specijalizanta u djelatnostima i odgovornostima koje proizlaze iz tih usluga. 3. Usavršavanje se provodi u punoj satnici u posebnim ustanovama koje priznaju nadležne vlasti. Ono obuhvaća sudjelovanje u svim medicinskim djelatnostima odjela na kojemu se usavršavanje odvija, uključujući dežurstva, tako da specijalizant posvećuje sve svoje profesionalne djelatnosti svojem praktičnom i teoretskom usavršavanju tijekom cijelog		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

radnog tjedna i čitave godine, u skladu s uvjetima koje su utvrdila nadležna tijela. Sukladno tome, na tim se radnim mjestima dobiva primjerena naknada za rad. 4. Države članice za izdavanje dokaza o specijalističkom medicinskom usavršavanju zahtijevaju posjedovanje dokaza o osnovnom medicinskom osposobljavanju iz točke 5.1.1. Priloga V. 5. Minimalna razdoblja usavršavanja iz točke 5.1.3. Priloga V. mogu se izmijeniti u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., radi njihovog usklađivanja sa znanstvenim i tehničkim napretkom.			
Članak 26. Vrste specijalističkog medicinskog usavršavanja Dokaz o formalnoj osposobljenosti za liječnika specijalista iz članka 21. jest dokaz koji su izdale nadležne vlasti ili tijela iz točke 5.1.2. Priloga V. za dotično specijalističko usavršavanje, a koji odgovara profesionalnim nazivima koji se koriste u različitim državama članicama i navedeni su u točki 5.1.3. Priloga V. O uključivanju u točku 5.1.3. Priloga V. novih medicinskih specijalizacija koje su zajedničke u najmanje dvije petine država članica može se odlučivati u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., radi ažuriranja ove Direktive u svjetlu promjena u nacionalnom zakonodavstvu.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

Članak 27. Stečena prava liječnika specijalista 1. Država članica domaćin može od liječnika specijalista, čije je izvanredno specijalističko medicinsko usavršavanje bilo uređeno zakonskim i drugim propisima koji su na snazi od 20. lipnja 1975., a koji su započeli svoje specijalističko usavršavanje najkasnije do 31. prosinca 1983., zahtijevati da svojim dokazima o formalnoj osposobljenosti prilože potvrdu u kojoj je navedeno da su oni stvarno i zakonito obavljali odgovarajuće djelatnosti najmanje tri uzastopne godine tijekom pet godina koje su prethodile izdavanju te potvrde. 2. Svaka država članica priznaje kvalifikaciju liječnika specijalista koja je u Španjolskoj dodijeljena liječnicima koji su završili svoje specijalističko usavršavanje prije 1. siječnja 1995., čak i kad to usavršavanje ne zadovoljava minimalne uvjete usavršavanja predviđenog u članku 25., ako je dokazu o toj kvalifikaciji priložena svjedodžba, koju su izdale nadležne španjolske vlasti i koja potvrđuje da je ta osoba položila ispit iz posebnog specijalističkog usavršavanja koji je održan u skladu s izvanrednim mjerama u vezi s priznavanjem, utvrđenima Kraljevskom uredbom 1497/99., kako bi se provjerilo je li stupanj znanja i vještina takve osobe usporediv sa znanjem i vještinama liječnika koji posjeduju dokaz o kvalifikaciji za liječnika specijalista, koji je za Španjolsku utvrđen u točkama 5.1.2. i 5.1.3. Priloga V. 3. Svaka država članica koja je ukinula svoje zakone i druge propise koji se odnose na dodjeljivanje dokaza o formalnoj osposobljenosti za liječnika specijalista iz točaka 5.1.2. i 5.1.3. Priloga V. i koja je usvojila mjere koje se odnose na stečena prava koja pripadaju njezinim državljanima, priznaje državljanima drugih država članica pravo da iskoriste te mjere		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
--	--	---------------	--

ako su ti dokazi o formalnoj osposobljenosti izdani prije datuma kad je država članica domaćin prestala izdavati takve dokaze za specijalizaciju o kojoj je riječ. Datumi stavljanja izvan snage tih propisa navedeni su u točki 5.1.3. Priloga V.			
Članak 28. Posebno usavršavanje iz opće medicine 1. Za pristupanje posebnom usavršavanju iz opće medicine zahtijeva se da je završen i potvrđen šestogodišnji studij kao dio programa osposobljavanja iz članka 24. 2. Posebno usavršavanje iz opće medicine, na temelju kojeg se dodjeljuju dokazi o formalnoj osposobljenosti koji su izdani prije 1. siječnja 2006., traje najmanje dvije godine u punoj nastavnoj satnici. Ako je dokaz o formalnoj osposobljenosti izdan nakon tog dana, osposobljavanje traje najmanje tri godine u punoj nastavnoj satnici. Ako program usavršavanja iz članka 24. obuhvaća praktično usavršavanje koje se odvija u ovlaštenoj bolnici s odgovarajućom opremom i uslugama opće medicine ili u sklopu ovlaštene ambulante opće medicine ili ovlaštenog doma zdravlja u kojemu liječnici pružaju primarnu zdravstvenu zaštitu, trajanje tog praktičnog usavršavanja može se, do najviše godinu dana, uključiti u razdoblje iz prvog podstavka za potvrde o osposobljenosti koje su izdane 1. siječnja 2006. ili nakon tog dana. Mogućnost koja je predviđena u drugom podstavku dostupna je samo onim državama članicama u kojima je posebno		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

usavršavanje iz opće medicine trajalo dvije godine od 1. siječnja 2001. 3. Posebno usavršavanje iz opće medicine odvija se u punoj nastavnoj satnici, pod nadzorom nadležnih vlasti ili tijela. Više je praktične nego teoretske prirode. Praktično usavršavanje odvija se, s jedne strane, u razdoblju od najmanje šest mjeseci u ovlaštenoj bolnici s odgovarajućom opremom i uslugama i, s druge strane, u razdoblju od najmanje šest mjeseci u sklopu ovlaštene ambulate opće medicine ili ovlaštenog doma zdravlja u kojemu liječnici pružaju primarnu zdravstvenu zaštitu. Praktično usavršavanje odvija se u suradnji s drugim zdravstvenim ustanovama ili strukturama koje se bave općom medicinom. Međutim, ne dovodeći u pitanje minimalna razdoblja navedena u drugom podstavku, praktično usavršavanje može se odvijati tijekom razdoblja od najviše šest mjeseci u drugim ovlaštenim ustanovama ili zdravstvenim strukturama koje se bave općom medicinom. Usavršavanje zahtijeva da polaznik osobno sudjeluje u profesionalnim djelatnostima i odgovornostima osoba s kojima radi. 4. Kao uvjet za izdavanje dokaza o formalnoj osposobljenosti iz opće medicine, države članice zahtijevaju posjedovanje dokaza o formalnoj osposobljenosti iz osnovne medicinske osposobljenosti iz točke 5.1.1. Priloga V. 5. Države članice mogu izdati dokaze o formalnoj osposobljenosti iz točke 5.1.4. Priloga V. liječniku koji nije završio usavršavanje predviđeno ovim člankom, ali je završio drukčije, dodatno usavršavanje, koje potvrđuju dokazi o			
---	--	--	--

formalnoj osposobljenosti koje su izdala nadležna tijela u državi članici. Međutim, ona ne smiju dodjeljivati dokaze o formalnoj osposobljenosti osim ako se tim dokazima potvrđuje znanje koje je po kakvoći na istovjetnom stupnju kao znanje stečeno osposobljavanjem koje je predviđeno ovim člankom. Države članice, između ostalog, određuju opseg u kojemu dodatno usavršavanje i stručno iskustvo koje je podnositelj već stekao mogu zamijeniti usavršavanje predviđeno ovim člankom. Države članice mogu izdati dokaze o formalnoj osposobljenosti iz točke 5.1.4. Priloga V. samo ako je podnositelj stekao najmanje šestomjesečno iskustvo iz opće medicine u ambulanti opće medicine ili u domu zdravlja u kojemu liječnici pružaju primarnu zdravstvenu zaštitu onih vrsta koje su navedene u stavku 3.			
Članak 29. Obavljanje profesije liječnika opće medicine Svaka država članica, u skladu s odredbama koje se odnose na stečena prava, za obavljanje djelatnosti liječnika opće medicine u okviru svojeg nacionalnog sustava socijalne sigurnosti zahtijeva posjedovanje dokaza o formalnoj osposobljenosti iz točke 5.1.4. Priloga V. Države članice mogu od ovog uvjeta izuzeti osobe koje su trenutačno uključene u posebno usavršavanje iz opće medicine.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

Članak 30. Stečena prava liječnika opće medicine 1. Svaka država članica određuje stečena prava. Međutim, ona kao stečeno pravo mora priznati pravo obavljanja djelatnosti liječnika opće medicine u okviru svojeg nacionalnog sustava socijalne sigurnosti, bez dokaza o formalnoj osposobljenosti iz točke 5.1.4. Priloga V., svim liječnicima koji na referentni datum naveden u toj točki imaju to pravo na temelju odredaba koje vrijede za liječničku profesiju i omogućuju pristup profesionalnim djelatnostima liječnika s osnovnom osposobljenošću, te koji na taj datum imaju poslovni nastan na njezinom državnom području, u skladu s odredbama članka 21. ili članka 23. Nadležne vlasti svake države članice na zahtjev izdaju potvrdu o pravu na obavljanje djelatnosti liječnika opće medicine u okviru njihovih nacionalnih sustava socijalne sigurnosti, bez dokaza iz točke 5.1.4. Priloga V., liječnicima koji imaju stečena prava u skladu s prvim podstavkom. 2. Svaka država članica priznaje potvrde iz drugog podstavka stavka 1., koje su države članice izdale državljanima drugih država članica i takvim potvrdama priznaje jednaku valjanost na svojem državnom području kao dokazu o formalnoj osposobljenosti koje ona izdaje, a kojima dozvoljava obavljanje djelatnosti liječnika opće medicine u okviru svojeg nacionalnog sustava socijalne sigurnosti.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
--	--	---------------	--

Odjeljak 3. Medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu Članak 31. Osposobljavanje medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu 1. Za pristupanje osposobljavanju za medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu zahtijeva se završeno desetogodišnje opće obrazovanje, potvrđeno diplomom, svjedodžbom ili drugim dokazima koje su izdale nadležne vlasti ili tijela u državi članici, ili svjedodžbom kojom se potvrđuje uspjeh na ispitu, jednakog stupnja, za pristupanje školi za medicinske sestre. 2. Osposobljavanje medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu odvija se u punoj nastavnoj satnici i uključuje najmanje program opisan u točki 5.2.1. Priloga V. Sadržaj naveden u točki 5.2.1. Priloga V. može se mijenjati u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., radi njegovog usklađivanja sa znanstvenim i tehničkim napretkom. Takvo ažuriranje ni u jednoj državi članici ne smije imati za posljedicu izmjene njezinih postojećih zakonskih načela u vezi sa strukturom profesije koja se odnosi na osposobljavanje i uvjete pristupa za fizičke osobe. 3. Osposobljavanje medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu obuhvaća najmanje tri godine studija ili 4 600 sati teoretskog i kliničkog osposobljavanja, pri čemu trajanje teoretskog osposobljavanja predstavlja najmanje jednu trećinu, a trajanje kliničkog osposobljavanja najmanje jednu polovinu minimalnog trajanja osposobljavanja. Države članice mogu		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
--	--	----------------------	---

priznati djelomična izuzeća osobama koje su dio svojeg osposobljavanja stekle na programima studija koji su najmanje jednakog stupnja. Države članice osiguravaju da su institucije koje pružaju osposobljavanje medicinskih sestara odgovorne za usklađivanje teoretskog i kliničkog osposobljavanja tijekom cjelokupnog studijskog programa. 4. Teoretsko osposobljavanje je onaj dio osposobljavanja za medicinsku sestru u kojemu polaznice tečaja za medicinsku sestru stječu stručno znanje, razumijevanje i vještine koje su potrebne za organiziranje, pružanje i procjenu cjelovite zdravstvene njege. Osposobljavanje pružaju nastavnici zdravstvene njege i druge nadležne osobe, u školama za medicinske sestre i drugim obrazovnim ustanovama koje je odabrala obrazovna institucija. 5. Kliničko osposobljavanje je onaj dio izobrazbe za medicinsku sestru u kojem polaznice tečaja osposobljavanja za medicinsku sestru uče, u timu i u izravnom kontaktu sa zdravim ili bolesnim pojedincima i/ili zajednicom, organizirati, pružati i procjenjivati potrebnu cjelovitu zdravstvenu njegu, na temelju znanja i vještina koje su stekle. Polaznica uči ne samo kako raditi u timu, već i kako voditi tim te kako organizirati cjelovitu zdravstvenu njegu, što uključuje i zdravstveno obrazovanje za pojedince i male skupine, unutar zdravstvenih ustanova ili u zajednici. Ovo se osposobljavanje odvija u bolnicama i drugim zdravstvenim institucijama te u zajednici, pod odgovornošću nastavnika zdravstvene njege, u suradnji s drugim kvalificiranim medicinskim sestrama, odnosno uz njihovu			
---	--	--	--

pomoć. Ostalo kvalificirano osoblje također može sudjelovati u nastavnom procesu. Polaznice tečaja osposobljavanja za medicinsku sestru sudjeluju u djelatnostima predmetnog odjela ako su te djelatnosti primjerene njihovoj izobrazbi, što im omogućuje da nauče preuzimati odgovornosti uključene u zdravstvenu njegu. 6. Osposobljavanje medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu mora osigurati da je osoba stekla sljedeća znanja i vještine: (odgovarajuće poznavanje znanosti na kojima se temelji opća a zdravstvena njega, uključujući dostatno razumijevanje) strukture, fizioloških funkcija i ponašanja zdravih i bolesnih osoba, kao i odnosa između zdravstvenog stanja čovjeka te njegovog fizičkog i društvenog okruženja; (bdostatno poznavanje naravi i etike struke, te općih načela) zdravlja i zdravstvene njege; (odgovarajuće kliničko iskustvo; takvo iskustvo, koje se treba c odabrati zbog svoje obrazovne vrijednosti, treba se stjecati) pod nadzorom kvalificiranog sestrinskog osoblja i na mjestima na kojima su broj kvalificiranog osoblja i oprema primjereni za zdravstvenu njegu pacijenta; (sposobnost sudjelovanja u praktičnom osposobljavanju d zdravstvenog osoblja i iskustvo u radu s tim osobljem;) (e iskustvo u radu s članovima ostalih profesija u zdravstvenom) sektoru.			
--	--	--	--

Članak 32. Obavljanje profesije medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu Za potrebe ove Direktive, djelatnosti medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu su djelatnosti koje se obavljaju profesionalno, a koje su navedene u točki 5.2.2. Priloga V.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 33. Stečena prava medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu 1. Kad se opća pravila o stečenim pravima primjenjuju na medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu, djelatnosti iz članka 23. morale su uključivati preuzimanje pune odgovornost za planiranje, organiziranje i provođenje zdravstvene njege koja se pruža pacijentu. 2. U pogledu kvalifikacija medicinske sestre za opću zdravstvenu njegu stečenih u Poljskoj, primjenjuju se samo sljedeće odredbe o stečenim pravima. Državljanima država članica čiji su dokazi o formalnoj osposobljenosti za medicinsku sestru za opću zdravstvenu njegu dodijeljeni u Poljskoj, odnosno čije je osposobljavanje počelo u Poljskoj prije 1. svibnja 2004., a koji ne zadovoljavaju minimalne uvjete osposobljavanja navedene u članku 31., države članice priznaju sljedeće dokaze o formalnoj osposobljenosti za medicinsku		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

sestru za opću zdravstvenu njegu kao dostatan dokaz, ako im je priložena potvrda u kojoj je navedeno da su ti državljani država članica stvarno i zakonito obavljali tu djelatnost u Poljskoj u dolje određenom razdoblju: (dokaz o formalnoj osposobljenosti za medicinsku sestru na a dodiplomskom stupnju (dyplom licencjata pielęgniarstwa) –) najmanje tri uzastopne godine tijekom pet godina prije dana izdavanja potvrde, (dokaz o formalnoj osposobljenosti za medicinsku sestru kojim b se potvrđuje završeno poslijesrednjoškolsko obrazovanje) stečeno u strukovnoj medicinskoj školi (dyplom pielęgniararki albo pielęgniararki dyplomowanej) – najmanje pet uzastopnih godina tijekom sedam godina prije dana izdavanja potvrde. Navedene djelatnosti morale su uključivati preuzimanje pune odgovornosti za planiranje, organiziranje i provođenje zdravstvene njege koja se pruža pacijentu. 3. Države članice priznaju dokaze o formalnoj osposobljenosti iz zdravstvene njege, koji su u Poljskoj dodijeljeni onim medicinskim sestrama koje su prije 1. svibnja 2004. završile osposobljavanje koje nije zadovoljavalo minimalne uvjete osposobljavanja navedene u članku 31., a koja je potvrđena diplomom „diplomirani” dobivenom na temelju posebnog programa usavršavanja iz članka 11. Zakona od 20. travnja 2004. o izmjenama Zakona o profesijama medicinske sestre i primalje i o nekim drugim pravnim aktima (Službeni list Republike Poljske od 30. travnja 2004., br. 92, pos. 885), te Uredbe ministra zdravstva od 11. svibnja 2004. o detaljnim uvjetima obavljanja studija za medicinske sestre i primalje, koje imaju svjedodžbu o završenoj srednjoj školi (završni ispit – matura) i diplomantice su medicinske gimnazije ili strukovnih medicinskih škola za profesije medicinske sestre i primalje (Službeni list Republike Poljske od 13. svibnja 2004., br. 110,			
--	--	--	--

pos. 1170), kako bi se provjerilo je li stupanj znanja i sposobnosti takve osobe usporediv sa znanjem i sposobnostima medicinskih sestara koje imaju kvalifikacije koje su, u slučaju Poljske, određene u točki 5.2.2. Priloga V.			
Odjeljak 4. Doktori dentalne medicine Članak 34. Osnovno osposobljavanje doktora dentalne medicine 1. Za pristupanje osnovnom osposobljavanju doktora dentalne medicine zahtijeva se posjedovanje diplome ili svjedodžbe koja omogućuje pristup tim studijima na sveučilištima ili visokim učilištima, kojima je priznat jednak stupanj u državi članici. 2. Osnovno osposobljavanje doktora dentalne medicine obuhvaća ukupno najmanje pet godina redovnog teoretskog i praktičnog studija, koji obuhvaća najmanje program opisan u točki 5.3.1. Priloga V., koji se obavlja na sveučilištu ili na visokom učilištu koje pruža osposobljavanje kojem je priznat jednak stupanj ili koje je pod nadzorom sveučilišta. Sadržaj naveden u točki 5.3.1. Priloga V., može se mijenjati u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., radi njegovog usklađivanja sa znanstvenim i tehničkim napretkom. Takvo ažuriranje ni u jednoj državi članici ne smije imati za posljedicu izmjene njezinih postojećih zakonskih načela u vezi		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

sa strukturom profesija koja se odnosi na osposobljavanje i uvjete pristupa za fizičke osobe. 3. Osnovno osposobljavanje doktora dentalne medicine mora osigurati da je osoba stekla sljedeća znanja i vještine: (primjereno poznavanje znanosti na kojoj se temelji dentalna a medicina i dobro razumijevanje znanstvenih metoda,) uključujući načela mjerenja bioloških funkcija, procjenu znanstveno utvrđenih činjenica i analizu podataka; (primjereno poznavanje građe, fiziologije i ponašanja zdrave i b bolesne osobe, kao i utjecaja prirodnog i društvenog okruženja) na zdravstveno stanje čovjeka, ako ti čimbenici utječu na dentalnu medicinu; (primjereno poznavanje strukture i funkcije zubi, usne šupljine, c čeljusti i povezanih tkiva, zdravih i bolesnih, i njihove) povezanosti s općim zdravstvenim stanjem i fizičkom i socijalnom dobrobiti pacijenta; (primjereno poznavanje kliničkih disciplina i metoda koje daju d doktorima dentalne medicine jasnu sliku o anomalijama,) ozljedama i bolestima zubi, usne šupljine, čeljusti i povezanih tkiva, i o preventivi, dijagnostici i terapijskoj dentalnoj medicini; (e) odgovarajuće kliničko iskustvo pod primjerenim nadzorom. Ovo osposobljavanje mora doktoru dentalne medicine osigurati vještine potrebne za obavljanje svih aktivnosti koje uključuju prevenciju, dijagnostiku i liječenje anomalija i bolesti zubi, usne šupljine, čeljusti i povezanih tkiva.			
--	--	--	--

Članka 35. Specijalističko usavršavanje doktora dentalne medicine 1. Za pristup specijalističkom usavršavanju doktora dentalne medicine zahtijeva se završen i potvrđen petogodišnji teoretski i praktični studij u okviru osposobljavanja iz članka 34. ili posjedovanje dokumenata iz članaka 23. i 37. 2. Specijalističko usavršavanje doktora dentalne medicine obuhvaća teoretski i praktični studij u sveučilišnom centru, zdravstvenom nastavnom i istraživačkom centru, ili prema potrebi, u zdravstvenoj ustanovi koju su u tu svrhu odobrile nadležne službe ili tijela. Redovni specijalistički programi dentalne medicine traju minimalno tri godine, a izvode se pod nadzorom nadležnih službi ili tijela. Takvo usavršavanje uključuje osobno sudjelovanje doktora dentalne medicine koji je na specijalizaciji u aktivnosti i odgovornostima dotične ustanove. Minimalno razdoblje usavršavanja iz drugog podstavka može se izmijeniti u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., u svrhu prilagodbe znanstvenom i tehničkom napretku. 3. Države članice za izdavanje dokaza o specijalističkom usavršavanju doktora dentalne medicine zahtijevaju posjedovanje dokaza o osnovnom osposobljavanju doktora dentalne medicine iz točke 5.3.2. Priloga V.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
---	--	---------------	--

Članak 36. Obavljanje profesionalne djelatnosti doktora dentalne medicine 1. Za potrebe ove Direktive, profesionalne djelatnosti doktora dentalne medicine su djelatnosti utvrđene u stavku 3. koje se obavljaju u okviru stručnih kvalifikacija navedenih u točki 5.3.2. Priloga V. 2. Profesija doktora dentalne medicine temelji se na osposobljavanju doktora dentalne medicine iz članka 34. i predstavlja posebnu profesiju koja se razlikuje od drugih općih i specijaliziranih liječničkih profesija. Za obavljanje djelatnosti doktora dentalne medicine zahtijeva se posjedovanje dokaza o formalnim kvalifikacijama iz točke 5.3.2. Priloga V. Prema osobama koje posjeduju takav dokaz o formalnoj osposobljenosti postupat će se jednako kao i prema onima na koje se primjenjuju članci od 23. do 37. 3. Države članice osiguravaju da je doktorima dentalne medicine omogućen pristup i obavljanje djelatnosti preventive, dijagnostike i liječenja anomalija i bolesti zubi, usne šupljine, čeljusti i povezanih tkiva, uz poštovanje propisa i pravila profesionalne etike na referentni datum iz točke 5.3.2. Priloga V.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 37. Stechena prava doktora dentalne medicine 1. Svaka država članica u svrhu obavljanja profesionalnih djelatnosti doktora dentalne medicine, u okviru kvalifikacija koje su navedene u točki 5.3.2. Priloga V., priznaje dokaz o formalnoj osposobljenosti za doktora izdan u Italiji,		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanj

Španjolskoj, Austriji, Češkoj Republici i Slovačkoj, osobama koje počinju medicinsko obrazovanje na ili prije referentnog datuma koji je naveden u tom Prilogu za dotičnu državu članicu, ako mu je priložena potvrda koju su izdala nadležna tijela te države članice. Ta potvrda mora pokazati da su ispunjena sljedeća dva uvjeta: (da dotične osobe u toj državi članici stvarno, zakonito i kao a glavnu djelatnost obavljaju djelatnosti iz članka 36., najmanje) tri uzastopne godine, tijekom pet godina prije izdavanja takve potvrde; (da su te osobe ovlaštene obavljati navedene djelatnosti pod b jednakim uvjetima kao i osobe koje posjeduju dokaze o) formalnoj osposobljenosti navedene za tu državu članicu u točki 5.3.2. Priloga V. Osobe koje su uspješno završile najmanje trogodišnji studij, koji nadležna tijela u predmetnoj državi članici potvrđuju istovjetnim osposobljavanju iz članka 34., izuzimaju se od trogodišnjeg praktičnog radnog iskustva iz drugog podstavka točke (a). Za Češku Republiku i Slovačku se dokazima o formalnoj osposobljenosti dobivenim u bivšoj Čehoslovačkoj priznaju jednaki stupnjevi kao češkim i slovačkim dokazima o formalnoj osposobljenosti i pod istim uvjetima koji su navedeni u prethodnim podstavcima. 2. Svaka država članica priznaje dokaz o formalnoj osposobljenosti za liječnika izdan u Italiji osobama koje su počele sveučilišno medicinsko osposobljavanje nakon 28. siječnja 1980. i najkasnije 31. prosinca 1984., ako im je priložena potvrda koju su izdala talijanska nadležna tijela.			em inozemnih stručnih kvalifikac ija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
---	--	--	--

Ta potvrda mora pokazati da su ispunjena sljedeća tri uvjeta: (da su dotične osobe položile odgovarajuću provjeru a osposobljenosti koju održavaju talijanska nadležna tijela, kako) bi se utvrdilo da te osobe posjeduju razinu znanja i vještine usporedive s onima koje imaju osobe koje posjeduju dokaz o formalnim kvalifikacijama formalnoj osposobljenosti navedene za Italiju u točki 5.3.2 Priloga V.; (da su te osobe u Italiji stvarno, zakonito i kao glavnu b djelatnost obavljale djelatnosti iz članka 36. najmanje tri) uzastopne godine, tijekom pet godina prije izdavanja takve potvrde; (da su te osobe ovlaštene obavljati ili da stvarno, zakonito i kao c glavnu djelatnost obavljaju djelatnosti iz članka 36., pod istim) uvjetima kao i nositelji dokaza o formalnoj osposobljenosti navedenim za tu državu članicu u točki 5.3.2. Priloga V. Osobe koje su uspješno završile najmanje trogodišnji studij, koji nadležna tijela potvrđuju istovjetnim osposobljavanju iz članka 34., izuzimaju se od provjere osposobljenosti iz drugog podstavka točke (a). Prema osobama koje su počele sveučilišno medicinsko osposobljavanje nakon 31. prosinca 1984. postupa se jednako kao i prema gore navedenim osobama, ako je navedeni trogodišnji studij počeo prije 31. prosinca 1994.			
--	--	--	--

Odjeljak 5. Veterinari Članak 38. Osposobljavanje veterinarar 1. Osposobljavanje veterinarar obuhvaća ukupno najmanje pet godina redovnog teorijskog i praktičnog studija na sveučilištu ili visokom učilištu koja pruža osposobljavanje, kojoj je priznat jednak stupanj ili koja je pod nadzorom sveučilišta, a koji obuhvaća najmanje program studija naveden u točki 5.4.1. Priloga V. Sadržaj naveden u točki 5.4.1. Priloga V., može se izmijeniti u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., u svrhu prilagodbe znanstvenom i tehničkom napretku. Takvo ažuriranje ni u jednoj državi članici ne smije imati za posljedicu izmjene njezinih postojećih zakonskih načela u vezi sa strukturom profesije koja se odnosi na osposobljavanje i uvjete pristupa za fizičke osobe. 2. Za pristupanje veterinarskom osposobljavanju zahtijeva se posjedovanje diplome ili svjedodžbe koja omogućuje upis na sveučilišne ustanove ili visoka učilišta kojima država članica priznaje istovjetni stupanj u svrhu odgovarajućeg studija. 3. Osposobljavanjem veterinarar osigurava se da je osoba stekla sljedeća znanja i vještine: (a primjereno poznavanje znanosti na kojoj se temelje) djelatnosti veterinarar;		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
---	--	----------------------	---

(primjereno poznavanje građe i djelovanja organizma zdravih b životinja, njihovog uzgoja, reprodukcije i higijene općenito,) kao i njihove prehrane, uključujući tehnologiju za proizvodnju i konzerviranje hrane koja odgovara njihovim potrebama; (c) primjereno poznavanje ponašanja i zaštite životinja; (primjereno poznavanje uzroka, prirode, tijeka, učinaka, d dijagnoze i liječenja bolesti životinja, bilo pojedinačno ili u) skupinama, uključujući posebno poznavanje bolesti prenosivih na ljude; (e) primjereno poznavanje preventivne veterinarske medicine; (primjereno poznavanje higijene i tehnologije za proizvodnju, f izradu i stavljanje na tržište hrane za životinje ili hrane) životinjskog porijekla, namijenjene za prehranu ljudi; (g) primjereno poznavanje zakona i drugih propisa koji se odnose) na gore navedena područja; (h) primjereno kliničko i drugo praktično iskustvo, pod) odgovarajućim nadzorom.			
Članak 39. Stečena prava veterinara Ne dovodeći u pitanje članak 23. stavak 4., u odnosu na državljane država članica čije je dokaze o formalnoj osposobljenosti izdala Estonija, ili čije je osposobljavanje počelo u Estoniji prije 1. svibnja 2004., države članice priznaju takve dokaze o formalnoj osposobljenosti za veterinara, ako im je priložena potvrda koja navodi da su takve osobe učinkovito i zakonito obavljale te djelatnosti u Estoniji najmanje pet uzastopnih godina tijekom sedam godina prije izdavanja takve potvrde.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

Odjeljak 6. Primalje Članak 40. Osposobljavanje primalja 1. Osposobljavanje primalja obuhvaća ukupno najmanje: (posebno osposobljavanje u punoj nastavnoj satnici za a primalje, koje obuhvaća najmanje trogodišnje teoretsko i) praktično osposobljavanje (smjer I.) uključujući najmanje program opisan u točki 5.5.1. Priloga V.; ili (posebno osposobljavanje u punoj nastavnoj satnici za primalje b u trajanju od 18 mjeseci (smjer II.), koje uključuje najmanje) program studija opisan u točki 5.5.1. Priloga V., koji nije u skladu s istovjetnim osposobljavanjem medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu. Države članice moraju osigurati da su ustanove koje provode osposobljavanje primalja, odgovorne za usklađivanje teorijskog i praktičnog osposobljavanja tijekom cjelokupnog studijskog programa. Sadržaj naveden u točki 5.5.1. Priloga V. može se izmijeniti u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., u svrhu prilagodbe znanstvenom i tehničkom napretku. Takvo ažuriranje ni u jednoj državi članici ne smije imati za posljedicu izmjene njezinih postojećih zakonskih načela u vezi sa strukturom profesija koja se odnosi na osposobljavanje i uvjete pristupa za fizičke osobe.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
---	--	---------------	--

2. Za pristupanje osposobljavanju za primalje mora biti ispunjen jedan od sljedećih uvjeta: (a završenih najmanje prvih deset godina općeg školskog obrazovanja za smjer I., ili (posjedovanje dokaza o formalnoj osposobljenosti za b medicinsku sestru za opću zdravstvenu njegu, navedenih za) smjer II. u točki 5.2.2. Priloga V. 3. Osposobljavanje primalja mora osigurati da je ta osoba stekla sljedeća znanja i vještine: (primjerno poznavanje znanosti na kojoj se temelje djelatnosti a primalja, posebno porodništva i ginekologije;) (b primjereno poznavanje profesionalne etike i zakonodavstva) na tom području; (detaljno poznavanje bioloških funkcija, anatomije i fiziologije c porodništva i neonatologije, kao i poznavanje odnosa između) zdravstvenog stanja čovjeka i njegovog fizičkog i socijalnog okruženja te njegovog ponašanja; (primjereno kliničko iskustvo u ovlaštenim ustanovama pod d nadzorom osoblja osposobljenog za primaljstvo i porodništvo;) (primjereno razumijevanje osposobljavanja zdravstvenih e djelatnika i iskustvo u radu s takvim osobljem.)			
---	--	--	--

Članak 41. Postupci za priznavanje dokaza o formalnoj osposobljenosti za primalje 1. Dokazi o formalnoj osposobljenosti za primalje iz točke 5.5.2. Priloga V. automatski se priznaju u skladu s člankom 21., ako ispunjavaju barem jedan od sljedećih kriterija: (najmanje trogodišnje osposobljavanje u punoj nastavnoj a satnici za primalje:) iza koju se zahtijeva posjedovanje diplome, svjedodžbe ili .drugog dokaza o kvalifikaciji koji omogućuje upis na sveučilišta ili druga visoka učilišta ili na drugi način osigurava istovjetan stupanj znanja; ili iijoj slijede dvije godine stručne prakse za koje je izdana . potvrda u skladu sa stavkom 2.; (osposobljavanje u punoj nastavnoj satnici za primalje u b trajanju od najmanje dvije godine ili 3 600 sati, pod uvjetom) da osoba ima dokaz o formalnoj osposobljenosti za medicinsku sestru za opću zdravstvenu njegu, iz točke 5.2.2. Priloga V.; (osposobljavanje u punoj nastavnoj satnici za primalje u c trajanju od najmanje 18 mjeseci ili 3 000 sati, pod uvjetom da) osoba ima dokaz o formalnoj osposobljenosti za medicinsku sestru za opću zdravstvenu njegu, iz točke 5.2.2. Priloga V., nakon čega slijedi jednogodišnja stručna praksa za koju je izdana potvrda, u skladu sa stavkom 2. 2. Potvrdu iz stavka 1. izdaju nadležne vlasti u matičnoj državi članici. Ona potvrđuje da je osoba nakon pribavljanja dokaza o formalnoj osposobljenosti za primalju tijekom odgovarajućeg razdoblja na zadovoljavajući način obavljala sve djelatnosti		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
--	--	---------------	--

primalje u bolnici ili zdravstvenoj ustanovi koja je odobrena za tu svrhu.			
Članka 42. Obavljanje profesionalne djelatnosti primalje 1. Odredbe ovog odjeljka primjenjuju se na djelatnosti primalja kako ih je odredila svaka država članica ne dovodeći u pitanje stavak 2. i koje se obavljaju pod profesionalnim nazivima navedenima u točki 5.5.2. Priloga V. 2. Države članice osiguravaju da je primaljama omogućen pristup i obavljanje najmanje sljedećih djelatnosti: (a primjereno informiranje i savjetovanje u vezi s planiranjem) obitelji; (dijagnosticiranje trudnoće i praćenje normalnog tijeka b trudnoće; obavljanje pregleda potrebnih za praćenje razvoja) normalnog tijeka trudnoće; (propisivanje ili savjetovanje o pregledima koji su potrebni za c najraniju moguću dijagnozu rizičnih trudnoća;) (izvođenje programa za pripremu roditelja i potpuna priprema d za porod, uključujući savjete o higijeni i prehrani;) (njega i pomoć majci tijekom poroda i praćenje stanja fetusa u e maternici, odgovarajućim kliničkim metodama i tehničkim) sredstvima;		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

(izvođenje spontanih poroda uključujući prema potrebi f epiziotomiju i u hitnim slučajevima, porode na zadak;) (prepoznavanje znakova koji upozoravaju na nepravilnost kod g majke ili djeteta, koji zahtijevaju upućivanje k liječniku i) prema potrebi pomoć liječnika; poduzimanje potrebnih hitnih mjera u odsutnosti liječnika, posebno ručno odstranjivanje placente nakon kojeg može slijediti ručni pregled maternice; (pregled i njega novorođenčeta; poduzimanje svih inicijativa u h slučaju potrebe i izvođenje hitnog oživljavanja, ako je) potrebno; (njega majke i praćenje njezinog napretka u razdoblju nakon i poroda te davanje svih potrebnih savjeta majci o njezi djeteta,) kako bi joj se omogućilo da svom djetetu pruži optimalan razvoj; (j) provođenje liječenja koje propiše liječnik; (k) priprema potrebnih pisanih izvješća.			
Članak 43. Stečena prava primalja 1. Državljanima države članice čiji dokazi o formalnoj osposobljenosti za primalje ispunjavaju sve minimalne uvjete osposobljavanja iz članka 40., iako u skladu s člankom 41. nisu priznati ako im nije priložena potvrda o stručnoj praksi iz članka 41. stavka 2., svaka država članica priznaje kao dovoljan dokaz o formalnoj osposobljenosti koji su izdale te države članice prije referentnog datuma navedenog u točki 5.5.2. Priloga V., i uz koji je priložena potvrda koja navodi da su ti državljani stvarno i zakonito obavljali predmetne djelatnosti najmanje dvije uzastopne godine tijekom pet godina prije izdavanja potvrde. 2. Uvjeti utvrđeni u stavku 1. primjenjuju se na državljane država članica čiji dokaz o formalnoj osposobljenosti za		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

primalju potvrđuje uspješno završeno osposobljavanje na državnom području bivše Demokratske Republike Njemačke i zadovoljavanje svih minimalnih uvjeta osposobljavanja iz članka 40., ali gdje se dokaz o formalnoj osposobljenosti u smislu članka 41. ne priznaje ako mu nije priložena potvrda o stručnom iskustvu iz članka 41. stavka 2., ako potvrđuje da je program osposobljavanja započeo prije 3. listopada 1990. 3. U pogledu poljskih dokaza o formalnoj osposobljenosti za primalju, primjenjuju se samo sljedeće odredbe u vezi sa stečenim pravima. Države članice priznaju državljanima država članica čiji je dokaz o formalnoj osposobljenosti za primalju izdan ili koji su započeli osposobljavanje u Poljskoj prije 1. svibnja 2004., a koji ne ispunjavaju minimalne uvjete osposobljavanja iz članka 40., ako mu je priložena potvrda o tome da su te osobe stvarno i zakonito obavljale djelatnosti primalje tijekom razdoblja određenog dolje: (dokaz o formalnoj osposobljenosti za primalju na a dodiplomskom stupnju (dyplom licencjata położnictwa):) najmanje tri uzastopne godine tijekom pet godina prije dana izdavanja potvrde; (dokaz o formalnoj osposobljenosti za primalju koji dokazuje b završeno poslijesrednjoškolsko osposobljavanje u strukovnoj) medicinskoj školi (dyplom położnej): najmanje pet uzastopnih godina tijekom sedam godina prije dana izdavanja potvrde. 4. Države članice priznaju dokaze o formalnoj osposobljenosti za primaljstvo izdane primaljama u Poljskoj koje su završile osposobljavanje prije 1. svibnja 2004., koje ne ispunjavaju minimalne uvjete osposobljavanja iz članka 40., potvrđene diplomom „diplomirani”, na temelju posebnog programa usavršavanja iz članka 11. Zakona od 20. travnja 2004. o			
---	--	--	--

izmjenama zakona o profesiji medicinskih sestara i primalja te o nekim drugim pravnim aktima (Službeni list Republike Poljske od 30. travnja 2004., br. 92, pos. 885), te Uredbe ministra zdravstva od 11. svibnja 2004. o detaljnim uvjetima obavljanja studija za medicinske sestre i primalje, koje imaju svjedodžbu o završenoj srednjoj školi (završni ispit – matura) i diplomantice su medicinske gimnazije ili strukovnih medicinskih škola za profesije medicinske sestre i primalje (Službeni list Republike Poljske od 13. svibnja 2004., br. 110, pos. 1170) kako bi se provjerilo je li stupanj znanja i sposobnosti takve osobe usporediv sa znanjem i sposobnostima primalja koje imaju kvalifikacije koje su, u slučaju Poljske, određene u točki 5.2.2. Priloga V.			
Odjeljak 7. Farmaceut Članak 44. Osposobljavanje farmaceuta 1. Za pristupanje programu osposobljavanja farmaceuta zahtijeva se posjedovanje diplome ili svjedodžbe koja u državi članici omogućuje pristup tom studiju na sveučilištu ili visokom učilištu kojoj se priznaje istovjetni stupanj. 2. Dokaz o formalnoj osposobljenosti za farmaceuta potvrđuje osposobljavanje u trajanju od najmanje pet godina, koje uključuje najmanje: (četiri godine redovnog teoretskog i praktičnog a osposobljavanja u punoj nastavnoj satnici na sveučilištu ili na)		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

visokom učilištu kojoj se priznaje istovjetni stupanj ili koja je pod nadzorom sveučilišta; (šest mjeseci pripravničkog staža u javnoj ljekarni ili u bolnici b pod nadzorom farmaceutskeg odjela te bolnice.) Takvo osposobljavanje obuhvaća najmanje program naveden u točki 5.6.1. Priloga V. Sadržaj naveden u točki 5.6.1. Priloga V. može se izmijeniti u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., u svrhu prilagodbe znanstvenom i tehničkom napretku. Takvo ažuriranje ni u jednoj državi članici ne smije imati za posljedicu izmjene njezinih postojećih zakonskih načela u vezi sa strukturom profesija koja se odnosi na osposobljavanje i uvjete pristupa za fizičke osobe. 3. Osposobljavanje farmaceuta osigurava da je osoba stekla sljedeća znanja i vještine: (a primjereno poznavanje lijekova i tvari koje se koriste u) proizvodnji lijekova; (primjereno poznavanje farmaceutske tehnologije i fizikalnog, b kemijskog, biološkog i mikrobiološkog testiranja medicinskih) proizvoda; (primjereno poznavanje metabolizma i učinaka medicinskih c proizvoda i djelovanja toksičnih tvari, te korištenja) medicinskih proizvoda; (primjereno znanje potrebno za procjenu znanstvenih podataka d u vezi lijekova kako bi se na temelju tog znanja mogli) dostaviti odgovarajući podaci; (e primjereno poznavanje zakonskih i drugih zahtjeva povezanih) s farmaceutskom praksom.			
---	--	--	--

Članak 45. Obavljanje profesionalne djelatnosti farmaceuta 1. Za potrebe ove Direktive, djelatnosti farmaceuta su djelatnosti za čiji se pristup i obavljanje zahtijevaju stručne kvalifikacije, u jednoj ili više država članica, i koje su dostupne osobama koje posjeduju dokaz o formalnoj osposobljenosti naveden u točki 5.6.2. Priloga V. 2. Države članice jamče da osobe koje posjeduju dokaz o formalnoj osposobljenosti iz farmacije sveučilišnog stupnja ili stupnja koji se smatra istovjetnim ispunjavaju odredbe članka 44. i da imaju pravo na pristup i obavljanje barem sljedećih djelatnosti uz zadovoljavanje, gdje je to prikladno, zahtjeva za dodatnim stručnim iskustvom: (a) priprema farmaceutske oblike medicinskih proizvoda; (b) izrada i testiranje medicinskih proizvoda; (c) testiranje lijekova u laboratorijima za testiranje lijekova; (d) skladištenje, čuvanje i distribucija lijekova na veliko; (e) priprema, testiranje, skladištenje i nabavka lijekova u javnim ljekarnama; (f) priprema, testiranje, skladištenje i izdavanje lijekova u bolnicama; (g) informiranje i savjetovanje o lijekovima. 3. Ako država članica uvjetuje pristup ili obavljanje djelatnosti farmaceuta dodatnim stručnim iskustvom, pored posjedovanja dokaza o formalnoj osposobljenosti iz točke 5.6.2. Priloga V., ta država članica kao dovoljan dokaz u vezi s tim priznaje potvrdu koju izdaju nadležne vlasti u matičnoj državi članici koja navodi da je osoba obavljala te djelatnosti u matičnoj državi članici tijekom jednako dugog razdoblja.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
---	--	---------------	--

4. Priznanje iz stavka 3. ne primjenjuje se na dvogodišnje razdoblje stručnog iskustva koje se zahtijeva u Velikom Vojvodstvu Luksemburga za dodjelu državne koncesije u javnoj farmaciji. 5. Ako je država članica na dan 16. rujna 1985. imala uspostavljen sustav natječaja na temelju ispita čija je svrha da između osoba iz stavka 2. odabere one koji mogu postati vlasnici novih ljekarna osnovanih u skladu s nacionalnim sustavom zemljopisne podjele, ta država članica može, odstupajući od stavka 1., nastaviti s takvim sustavom natječaja i zahtijevati od državljana država članica koji posjeduju dokaz o formalnoj osposobljenosti za farmaceuta iz točke 5.6.2. Priloga V., ili za koje vrijede odredbe članka 23., da sudjeluju u takvim natjecajima.			
Odjeljak 8. Arhitekt Članak 46. Osposobljavanje arhitekata 1. Osposobljavanje arhitekata obuhvaća ukupno najmanje četiri godine redovnog studija ili šest godina studija od kojih su najmanje tri godine na sveučilištu ili usporedivoj obrazovnoj ustanovi. Osposobljavanje se završava uspješno položenim ispitom sveučilišnog stupnja. Takvo osposobljavanje koje mora biti sveučilišnog stupnja, a kojem je arhitektura glavni element, mora uravnoteženo		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

pokrivati teoretske i praktične aspekte arhitektonskog osposobljavanja i osigurati stjecanje sljedećeg znanja i vještina: (a sposobnost arhitektonskog projektiranja koje ispunjava) estetske i tehničke zahtjeve; (primjereno poznavanje povijesti arhitekture i teorija, te b povezanih umjetnosti, tehnologija i društvenih znanosti;) (c poznavanje lijepih umjetnosti kod utjecaja na kvalitetu) arhitektonskog projektiranja; (primjereno znanje o urbanizmu, planiranju i vještinama koje d su potrebne za proces planiranja;) (razumijevanje odnosa između ljudi i građevina, između e građevina i njihovog okruženja te razumijevanje potrebe da se) građevine i prostor međusobno prilagode ljudskim potrebama i mjerama; (razumijevanje profesije i uloge arhitekta u zajednici, posebno f kod pripreme idejnih osnova koje uvažavaju društvene) čimbenike; (g razumijevanje metoda istraživanja i metoda za pripremu) idejnog plana projekta; (razumijevanje strukturnih, arhitektonskih i građevinskih h problema povezanih s građevinskim planiranjem;) (primjereno poznavanje fizikalnih problema i tehnologija i i funkcije zgrada kako bi njihova unutrašnjost pružala udobnost) i zaštitu od klimatskih utjecaja; (potrebne vještine projektiranja, koje omogućuju ispunjavanje j zahtjeva korisnika u okviru granica određenih troškovnim) čimbenicima i građevinskim propisima; (primjereno poznavanje djelatnosti, organizacije, propisa i k postupaka koji su uključeni u realizaciju projektnih osnova i))			
--	--	--	--

za povezivanje planova u sustav cjelovitog prostornog planiranja. 2. Znanja i vještine popisani u stavku 1. mogu se izmijeniti u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2. s ciljem njihove prilagodbe znanstvenom i tehničkom napretku. Takve prilagodbe ne smiju ni za jednu državu članicu uključivati nikakve izmjene postojećih zakonskih načela koja se odnose na strukturu profesija s obzirom na osposobljavanje i uvjete pristupa za fizičke osobe.			
Članak 47. Odstupanje od uvjeta osposobljavanja arhitekata 1. Odstupajući od odredbe članka 46., priznaje se također da sljedeće ispunjava članak 21: osposobljavanje koje je postojalo 5. kolovoza 1985., koje je pružao „Fachhochschulen” u Saveznoj Republici Njemačkoj, a trajalo je tri godine, ako ispunjava uvjete iz članka 46. i omogućuje pristup djelatnostima iz članka 48. u toj državi članici pod profesionalnim nazivom „arhitekt”, te ako je nakon tog osposobljavanja slijedilo četverogodišnje stručno iskustvo u Saveznoj Republici Njemačkoj, što potvrđuje potvrda koju je izdala strukovna organizacija kod koje je registriran arhitekt koji želi koristiti odredbe ove Direktive. Strukovna organizacija mora najprije osigurati da rad koji izvrši arhitekt u području arhitekture nedvosmisleno potvrđuje primjenu sveukupnog znanja i vještina iz članka 46. stavka 1. Ova se potvrda izdaje po istom postupku koji se primjenjuje kod upisa u popis strukovne organizacije.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

2. Iznimno od odredbe članka 46. također se priznaje da sljedeće ispunjava članak 21: osposobljavanje koje je dio programa socijalnih poboljšanja ili izvanrednog sveučilišnog studija koje ispunjava zahtjeve iz članka 46., što se potvrđuje ispitom iz arhitekture koji položi osoba koja je sedam godina ili više radila na području arhitekture, pod nadzorom arhitekta ili arhitektonskog biroa. Taj ispit mora biti na sveučilišnom stupnju i istovjetan zaključnom ispitu iz prvog podstavka stavka 1. članka 46.			
Članak 48. Obavljanje profesionalne djelatnosti arhitekata 1. Za potrebe ove Direktive, profesionalne djelatnosti arhitekta su djelatnosti koje se redovito izvršavaju na temelju profesionalnog naziva „arhitekt”. 2. Državljanima države članice koji su ovlašteni koristiti taj naziv u skladu sa zakonom, koji ovlašćuje nadležno tijelo države članice da dodijeli taj naziv državljanima država članica koji se posebno ističu kvalitetom svog rada na području arhitekture, smatrat će se da zadovoljavaju uvjete koji se traže za obavljanje djelatnosti arhitekta na temelju profesionalnog naziva „arhitekt”. Potvrdom koju takvim osobama izda matična država članica potvrđuje se da one obavljaju djelatnosti u arhitekturi.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

Članak 49. Stečena prava arhitekata 1. Svaka država članica priznaje dokaz o formalnoj osposobljenosti za arhitekta naveden u Prilogu VI., koji izda druga država članica, a koji potvrđuje program osposobljavanja koji je počeo najkasnije u referentnoj akademskoj godini iz tog Priloga, čak i ako on ne ispunjava minimalne uvjete iz članka 46. te u svrhu pristupa i obavljanja profesionalnih djelatnosti arhitekta, takvim dokazima na svom državnom području priznaje jednak učinak kao dokazima o formalnoj osposobljenosti za arhitekta koje je sama izdala. U takvim se okolnostima priznaju potvrde koje izdaju nadležna tijela Savezne Republike Njemačke, koja potvrđuju da su dokazi o formalnoj osposobljenosti koje su nakon 8. svibnja 1945. izdale nadležne vlasti Demokratske Republike Njemačke istovjetne takvim dokazima iz tog Priloga. 2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., svaka država članica priznaje sljedeće dokaze o formalnoj osposobljenosti te im u svrhu pristupa i obavljanja profesionalnih djelatnosti arhitekta priznanje isti učinak na svom državnom području kao dokazima o formalnoj osposobljenosti koje sama izdaje: potvrde koje državljanima država članica izdaju države članice koje su usvojile pravila koja uređuju pristup i obavljanje djelatnosti arhitekta na sljedeće datume: (a) 1. siječnja 1995. za Austriju, Finsku i Švedsku; (1. svibnja 2004. za Češku Republiku, Estoniju, Cipar, Latviju, b Litvu, Mađarsku, Maltu, Poljsku, Sloveniju i Slovačku;) (c) 5. kolovoza 1987. za ostale države članice.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
---	--	---------------	--

Potvrde iz prvog podstavka potvrđuju da je osoba bila ovlaštena najkasnije do tog datuma koristiti profesionalni naziv arhitekta i da je prema tim pravilima stvarno obavljala te djelatnosti najmanje tri uzastopne godine tijekom pet godina prije izdavanja potvrde.			
POGLAVLJE IV. Zajedničke odredbe o poslovnom nastanu Članak 50. Dokumentacija i formalnosti 1. Kad nadležne vlasti države članice domaćina odlučuju o zahtjevu za odobrenje obavljanja regulirane profesije na temelju ove Glave, te nadležne vlasti mogu zahtijevati dokumente i potvrde navedene u Prilogu VII. Dokumenti iz točaka 1. (d), (e) i (f) Priloga VII. na dan njihovog podnošenja ne smiju biti stariji od tri mjeseca. Države članice, tijela i druge pravne osobe osiguravaju povjerljivost podataka koje prime. 2. U slučaju opravdanih sumnji, država članica domaćin može zahtijevati od nadležnih vlasti države članice potvrdu o autentičnosti potvrde i dokaza o formalnoj osposobljenosti izdanih u drugoj državi članici te, prema potrebi, potvrdu činjenice da korisnik za profesije iz poglavlja III. ove glave ispunjava minimalne uvjete osposobljavanja određene u člancima 24., 25., 28., 31., 34., 35., 38., 40., 44. i 46.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih

3. U slučajevima opravdane sumnje, kad je dokaz o formalnoj osposobljenosti određen u članku 3. stavku 1. točki (c) izdalo nadležno tijelo države članice, a uključuje osposobljavanje stečeno u cijelosti ili djelomično u organizaciji zakonski ustanovljenoj na državnom području druge države članice, država članica domaćin ima pravo provjeriti kod nadležnog tijela države članice koja je izdala dokaz: (je li tečaj osposobljavanja u ustanovi koja je izvodila a osposobljavanje formalno potvrdila obrazovna ustanova) ustanovljena u državi članici koja je izdala dokaz; (je li dokaz o izdanoj formalnoj osposobljenosti jednak onom b koji bi bio izdan da je program u cijelosti izveden u državi) članici koja je izdala dokaz; i (daje li dokaz o formalnoj osposobljenosti jednaka c profesionalna prava na državnom području države članice koja) je izdala dokaz. 4. Kada država članica domaćin za pristup reguliranim profesijama zahtijeva od svojih državljana da svečano prisegnu ili da daju prisegnutu izjavu, a tekst te prisege ili izjave ne mogu koristiti državljani drugih država članica, država članica domaćin osigurava da te osobe mogu koristiti odgovarajući istovjetni tekst.			stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 51. Postupak uzajamnog priznavanja stručnih kvalifikacija 1. Nadležno tijelo države članice domaćina potvrđuje primitak zahtjeva u roku od jednog mjeseca od primitka i u slučaju nepotpune dokumentacije obavješćuje o tome podnositelja zahtjeva.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju

2. Nadležno tijelo države članice mora provesti postupak ispitivanja zahtjeva za odobrenje obavljanja regulirane profesije što je brže moguće i u svakom slučaju izdati propisno utemeljenu odluku u roku tri mjeseca od dana kada podnositelj zahtjeva preda potpunu dokumentaciju. Međutim, taj se rok može produžiti za mjesec dana u slučajevima na koje se primjenjuju poglavlja I. i II. ove glave.			inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
3. Protiv odluke, ili ako odluka nije donesena u roku, dopuštena je žalba u skladu s nacionalnim pravom.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 52. Korištenje profesionalnih naziva 1. Ako je u državi članici domaćinu korištenje profesionalnih naziva za neku od djelatnosti unutar predmetne profesije regulirano, državljani drugih država članica koji su ovlašteni obavljati reguliranu profesiju na temelju glave III. koriste profesionalne nazive države članice domaćina koji odgovaraju		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih

toj profesiji u toj državi članici, kao i odgovarajuće kratice povezane s tim nazivom. 2. Ako je u državi članici domaćinu određenu profesiju regulirala neka udruga ili organizacija u smislu članka 3. stavka 2., državljani država članica ne smiju koristiti profesionalni naziv koji izdaje ta organizacija ili udruga, kao ni odgovarajuću kraticu, osim ako podnesu dokaze da su članovi te udruge ili organizacije. Ako je članstvo u nekoj udruzi ili organizaciji uvjetovano određenim kvalifikacijama, ona to može zahtijevati za državljane drugih država članica koji posjeduju stručne kvalifikacije samo u skladu s uvjetima određenim ovom Direktivom.			stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
GLAVA IV. DETALJNA PRAVILA ZA OBAVLJANJE PROFESIJE Članak 53. Znanje jezika Osobe kojima su priznate stručne kvalifikacije moraju znati jezike koji su im potrebni za obavljanje profesije u državi članici domaćinu.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

Članak 54. Korištenje akademskih naziva Ne dovodeći u pitanje članke 7. i 52., država članica domaćin osigurava da se odgovarajućim osobama dodijeli pravo na korištenje akademskih naziva dodijeljenih u matičnoj državi članici, i po mogućnosti njihovih kratica, na jeziku matične države članice. Država članica domaćin može zahtijevati da iza tog naziva slijedi naziv i adresa ustanove ili ispitnog povjerenstva koje ju je dodijelilo. Ako bi moglo doći do zamjene akademskog naziva matične države članice s nazivom u državi članici domaćinu, koji u toj državi zahtijeva dodatno osposobljavanje koje osoba nije stekla, država članica domaćin može zahtijevati od te osobe da koristi akademski naziv matične države članice u odgovarajućem obliku koji odredi država članica domaćin.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 55. Odobrenje zavoda za zdravstveno osiguranje Ne dovodeći u pitanje članak 5. stavak 1. i članak 6. prvi podstavak točke (b), države članice koje zahtijevaju od osoba koje su stekle stručne kvalifikacije na njihovom državnom području da obave pripravničko razdoblje osposobljavanja uz rad i/ili razdoblje stjecanja stručnog iskustva kako bi dobile odobrenje zavoda za zdravstveno osiguranje, odstupaju od tog zahtjeva za osobe koje posjeduju dokaze o stručnim kvalifikacijama za liječnike i doktore dentalne medicine stečene u drugim državama članicama.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

GLAVA V. UPRAVNA SURADNJA I ODGOVORNOST ZA PROVEDBU Članak 56. Nadležna tijela 1. Nadležna tijela države članice domaćina i matične države članice blisko surađuju i uzajamno se pomažu kako bi olakšale primjenu ove Direktive. One osiguravaju povjerljivost podataka koje razmjenjuju. 2. Nadležna tijela države članice domaćina i matične države članice razmjenjuju podatke o poduzetim disciplinskim mjerama ili kaznenim sankcijama te bilo kakvim drugim teškim i posebnim okolnostima koje bi mogle utjecati na obavljanje djelatnosti iz ove Direktive, poštujući zakone o zaštiti osobnih podataka predviđene u Direktivi 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (24) i Direktivi 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (25). Država članica domaćin ispituje istinitost okolnosti, a njezina tijela odlučuju o prirodi i opsegu istraživanja koja treba provesti te obavješćuju državu članicu domaćina o zaključcima koje donose na temelju dostupnih podataka. 3. Svaka država članica će najkasnije 20. listopada 2007. odrediti vlasti i tijela nadležna za izdavanje i primanje dokaza o formalnoj osposobljenosti i ostalih dokumenata ili podataka, te		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
--	--	---------------	--

vlasti i tijela nadležna za primanje zahtjeva i donošenje odluka iz ove Direktive, te odmah o tome obavješćuje ostale države članice i Komisiju. 4. Svaka država članica određuje koordinatora za djelatnosti tijela iz stavka 1. i o tome obavješćuje ostale države članice i Komisiju. Dužnosti koordinatora su sljedeće: (a) promicati jedinstvenu primjenu ove Direktive; (sakupljati sve informacije koje su relevantne za primjenu ove b Direktive, kao što su informacije o uvjetima pristupa) reguliranim profesijama u državama članicama. Za potrebe ispunjavanja dužnosti koje su opisane u točki (b), koordinatori mogu tražiti pomoć kontaktnih točaka iz članka 57.			
Članak 57. Kontaktne točke Svaka država članica najkasnije do 20. listopada 2007. određuje kontaktne točke čije su dužnosti: (pružati građanima i kontaktnim točkama ostalih država članica a potrebne informacije o priznavanju stručnih kvalifikacija) predviđene ovom Direktivom, kao što su informacije o nacionalnom zakonodavstvu kojim se uređuju profesije i njihovo obavljanje, uključujući i socijalno zakonodavstvo i prema potrebi etička pravila; (pomoći građanima da ostvare prava dodijeljena ovom b Direktivom, gdje je to prikladno, u suradnji s ostalim)		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

kontaktnim točkama i nadležnim tijelima države članice domaćina. Na zahtjev Komisije, kontaktne točke obavješćuju Komisiju o rezultatima upita koje rješavaju, sukladno odredbama točke (b), u roku od dva mjeseca od dana njihova primitka.			
Članak 58. Odbor za priznavanje stručnih kvalifikacija 1. Komisiji pomaže Odbor za priznavanje stručnih kvalifikacija, dalje u tekstu „Odbor”, sastavljen od predstavnika država članica, kojemu predsjedava predstavnik Komisije. 2. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članci 5. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uz poštovanje odredbi članka 8. te Odluke. Razdoblje iz članka 5. stavka 6. Odluke 1999/468/EZ iznosi dva mjeseca. 3. Odbor usvaja svoj poslovnik.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 59. Savjetovanje Komisija na odgovarajući način osigurava savjetovanje stručnjaka iz predmetnih stručnih skupina, posebno u kontekstu rada Odbora iz članka 58., i dostavlja obrazloženo izvješće o tim savjetovanjima navedenom Odboru.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem

			inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
GLAVA VI. OSTALE ODREDBE Članak 60. Izvješća 1. Počevši od 20. listopada 2007., države članice će Komisiji svake dvije godine slati izvješća o primjeni sustava. Osim općenitih primjedbi, izvješće mora sadržavati statistički sažetak donesenih odluka i opis glavnih problema pri primjeni ove Direktive. 2. Počevši od 20. listopada 2007., Komisija će svakih pet godina sastavljati izvješće o provedbi ove Direktive.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 61. Klauzula o odstupanju Ako zbog primjene neke od odredbi ove Direktive država članica naiđe na velike poteškoće na određenom području, Komisija proučava te poteškoće u suradnji s dotičnom državom članicom.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem

Komisija u skladu s postupkom iz članka 58. stavka 2., prema potrebi odlučuje da se dotičnoj državi dopusti odstupanje od te odredbe na određeno vrijeme.			inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 62. Stavljanje izvan snage Od 20. listopada 2007. stavljaju se izvan snage direktive 77/452/EEZ, 77/453/EEZ, 78/686/EEZ, 78/687/EEZ, 78/1026/EEZ, 78/1027/EEZ, 80/154/EEZ, 80/155/EEZ, 85/384/EEZ, 85/432/EEZ, 85/433/EEZ, 89/48/EEZ, 92/51/EEZ, 93/16/EEZ i 1999/42/EZ. Upućivanje na direktive koje se stavljaju izvan snage smatra se upućivanjem na ovu Direktivu, a stavljanje izvan snage ne utječe na akte usvojene na temelju tih direktiva.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 63. Prenošenje Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 20. listopada 2007. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Kad države članice donose ove mjere, one prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih

navodi takva uputa. Načine tog upućivanja utvrđuju države članice.			stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 64. Stupanje na snagu Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od objave u Službenom listu Europske unije.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Članak 65. Adresati Ova je Direktiva upućena državama članicama.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih

			stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
PRILOG I. Popis strukovnih udruga ili organizacija koje ispunjavaju uvjete iz članka 3. stavka 2. IRSKA (1) 1. The Institute of Chartered Accountants in Ireland (2) 2. The Institute of Certified Public Accountants in Ireland (2) 3. The Association of Certified Accountants (2) 4. Institution of Engineers of Ireland 5. Irish Planning Institute UJEDINJENA KRALJEVINA 1. Institute of Chartered Accountants in England and Wales 2. Institute of Chartered Accountants of Scotland 3. Institute of Chartered Accountants in Ireland 4. Chartered Association of Certified Accountants 5. Chartered Institute of Loss Adjusters 6. Chartered Institute of Management Accountants 7. Institute of Chartered Secretaries and Administrators 8. Chartered Insurance Institute 9. Institute of Actuaries 10. Faculty of Actuaries 11. Chartered Institute of Bankers 12. Institute of Bankers in Scotland		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

13. Royal Institution of Chartered Surveyors 14. Royal Town Planning Institute 15. Chartered Society of Physiotherapy 16. Royal Society of Chemistry 17. British Psychological Society 18. Library Association 19. Institute of Chartered Foresters 20. Chartered Institute of Building 21. Engineering Council 22. Institute of Energy 23. Institution of Structural Engineers 24. Institution of Civil Engineers 25. Institution of Mining Engineers 26. Institution of Mining and Metallurgy 27. Institution of Electrical Engineers 28. Institution of Gas Engineers 29. Institution of Mechanical Engineers 30. Institution of Chemical Engineers 31. Institution of Production Engineers 32. Institution of Marine Engineers 33. Royal Institution of Naval Architects 34. Royal Aeronautical Society 35. Institute of Metals 36. Chartered Institution of Building Services Engineers 37. Institute of Measurement and Control 38. British Computer Society (1) Irski državljani su također članovi sljedećih udruga ili organizacija u Ujedinjenoj Kraljevini: Institute of Chartered Accountants in England and Wales Institute of Chartered Accountants of Scotland Institute of Actuaries			
--	--	--	--

Faculty of Actuaries The Chartered Institute of Management Accountants Institute of Chartered Secretaries and Administrators Royal Town Planning Institute Royal Institution of Chartered Surveyors Chartered Institute of Building. (2) Samo za djelatnost knjigovodstvene revizije			
PRILOG II. Popis programa s posebnom strukturom iz članka 11. točke (c) podstavka ii. 1. Tečajevi paramedicinskog osposobljavanja i tečajevi osposobljavanja za njegu djece Osposobljavanje za sljedeće: u Njemačkoj: —pedijatrijska medicinska sestra (Kinderkrankenschwester/Kinderkrankenpfleger), —fizioterapeut (Krankengymnast(in)/Physiotherapeut(in)) (1), —radni terapeut/ergoterapeut (Beschäftigungs- und Arbeitstherapeut/Ergotherapeut), — logoped (Logopäde/Logopädin), — ortoptičar (Orthoptist(in)), —odgajatelj(ica) s državnim ispitom (Staatlich anerkannte(r) Erzieher(in)), —pedagog-terapeut s državnim ispitom (Staatlich anerkannte(r) Heilpädagog(-in)), —medicinski laboratorijski tehničar (medizinisch-technische(r) Laboratoriums-Assistent(in)),			

— medicinski rendgen tehničar (medizinisch-technische(r) Radiologie-Assistent(in)), — medicinski tehničar za funkcionalnu dijagnostiku (medizinisch-technische(r) Assistent(in) für Funktionsdiagnostik), — veterinarski tehničar (veterinärmedizinisch-technische(r) Assistent(in)), — dijetetičar (Diätassistent(in)), — farmaceutski tehničar (Pharmazieingenieur) osposobljavanje završeno prije 31. ožujka 1994. u prijašnjoj Njemačkoj Demokratskoj Republici ili na državnom području novih država, — psihijatrijska medicinska sestra (Psychiatrische(r) Krankenschwester/Krankenpfleger), — terapeut za govor (Sprachtherapeut(in)); u Češkoj Republici: — zdravstveni asistent (zdravotnický asistent), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 13 godina, uključujući osnovnoškolsko obrazovanje u trajanju od najmanje osam godina i četverogodišnje srednje strukovno obrazovanje u srednjoj medicinskoj školi, koje završava ispitom „maturitní zkouška”; — asistent nutricionist (nutriční asistent), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 13 godina, uključujući osnovnoškolsko obrazovanje u trajanju od najmanje osam godina i četverogodišnje srednje strukovno obrazovanje u srednjoj medicinskoj školi, koje završava ispitom „maturitní zkouška”;			
--	--	--	--

u Italiji: — zubotehničar (odontotecnico), — optičar (ottico); na Cipru: — zubotehničar (οδοντοτεχνίτης), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 14 godina, uključujući osnovnoškolsko obrazovanje u trajanju od najmanje šest godina, šestogodišnje srednjoškolsko obrazovanje i dvogodišnje poslijesrednjoškolsko strukovno obrazovanje, iza kojeg slijedi jednogodišnja stručna praksa; — optičar (τεχνικός οπτικός), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 14 godina, uključujući osnovnoškolsko obrazovanje u trajanju od najmanje šest godina, šestogodišnje srednjoškolsko obrazovanje i dvogodišnje poslijesrednjoškolsko strukovno obrazovanje, iza kojeg slijedi jednogodišnja stručna praksa; u Latviji: — zbarska medicinska sestra (zobārstniecības māsa), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 13 godina, uključujući najmanje 10 godina obrazovanja u općoj školi, dvije godine strukovnog obrazovanja u medicinskoj školi iza kojeg slijedi tri godine stručne prakse, nakon koje se mora položiti ispit da bi se dobila svjedodžba o specijalizaciji; — biomedicinski laborant (biomedicīnas laborants),			
---	--	--	--

koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 12 godina, uključujući najmanje 10 godina obrazovanja u općoj školi, dvije godine strukovnog obrazovanja u medicinskoj školi iza kojeg slijede dvije godine stručne prakse, nakon koje se mora položiti ispit da bi se dobila svjedodžba o specijalizaciji; — zubotehničar (zobu tehnikis), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 12 godina, uključujući najmanje 10 godina obrazovanja u općoj školi, dvije godine strukovnog obrazovanja u medicinskoj školi iza kojeg slijede dvije godine stručne prakse, nakon koje mora položiti da bi se dobila svjedodžba o specijalizaciji; — asistent fizioterapeut (fizioterapeita asistents), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 13 godina, uključujući najmanje 10 godina obrazovanja u općoj školi i tri godine strukovnog obrazovanja u medicinskoj školi iza kojeg slijede dvije godine stručne prakse, na kraju koje se mora položiti ispit da bi se dobila svjedodžba o specijalizaciji; u Luksemburgu: —medicinski rendgen tehničar (assistant(e) technique médical(e) en radiologie), —medicinski laboratorijski tehničar (assistant(e) technique médical(e) de laboratoire), —psihijatrijska medicinska sestra (infirmier/ière psychiatrique), —medicinski tehničar - kirurgija (assistant(e) technique médical(e) en chirurgie), —pedijatrijska medicinska sestra (infirmier/ière puériculteur/trice), —medicinska sestra - anestetičar (infirmier/ière anesthésiste),			
--	--	--	--

—kvalificirani maser/maserka (masseur/euse diplômé(e)), — odgajatelj (éducateur/trice); u Nizozemskoj: — veterinarski asistent (dierenartsassistent), koje obuhvaća obrazovanje i tečaj osposobljavanja u ukupnom trajanju od najmanje 13 godina, a uključuje: i najmanje tri godine strukovnog osposobljavanja u strukovnoj školi koje završava ispitom i koje se u nekim slučajevima nadopunjava jednogodišnjim ili dvogodišnjim stručnim programom koji završava ispitom; ili ii najmanje dvije i pol godine strukovnog osposobljavanja u strukovnoj školi koje završava ispitom i nadopunjava se stručnom praksom u trajanju od najmanje šest mjeseci, ili šestomjesečnim pripravništvom u ovlaštenoj ustanovi; ili i najmanje dvije godine strukovnog osposobljavanja u strukovnoj školi koje završava ispitom i nadopunjava se stručnom praksom u trajanju od najmanje jedne godine, ili jednogodišnjim pripravništvom u ovlaštenoj ustanovi; ili i u slučaju veterinarskog asistenta (dierenartsassistent) tri godine strukovnog osposobljavanja u strukovnoj školi (MBO-program) ili tri godine strukovnog osposobljavanja s sustavom dvojnog naukovanja (LLW), s tim da oba tipa osposobljavanja završavaju ispitom; u Austriji: —posebno osnovno osposobljavanje za medicinske sestre koje se specijaliziraju za zdravstvenu njegu djece i mladih (spezielle Grundausbildung in der Kinder- und Jugendlichenpflege),			
--	--	--	--

—posebno osnovno osposobljavanje za psihijatrijske medicinske sestre (spezielle Grundausbildung in der psychiatrischen Gesundheits- und Krankenpflege), — optičar za kontaktne leće (Kontaktlinsenoptiker), — pediker (Fußpfleger), — tehničar za slušne aparate (Hörgeräteakustiker), — ljekarnik (Drogist), koje obuhvaća obrazovanje i tečaj osposobljavanja u ukupnom trajanju od najmanje 14 godina, uključujući najmanje petogodišnje osposobljavanje koje se provodi u strukturiranom okviru, a podijeljeno je na razdoblje naukovanja koje traje najmanje tri godine i koje se provodi djelomično na radnom mjestu a djelomično u ustanovi za strukovno osposobljavanje, te na razdoblje stručne prakse i osposobljavanja koje završava stručnim ispitom kojim se daje pravo obavljanja ove profesije i pravo osposobljavanja naučnika; — maser (Masseur), koje obuhvaća obrazovanje i tečaj osposobljavanja u ukupnom trajanju od 14 godina, uključujući petogodišnje osposobljavanje koje se provodi u strukturiranom okviru, a sastoji se od dvogodišnjeg naukovanja, dvogodišnje stručne prakse i tečaja osposobljavanja, te jednogodišnje obuke koja završava stručnim ispitom kojim se daje pravo obavljanja ove profesije i pravo osposobljavanja naučnika; — odgajateljica u dječjem vrtiću (Kindergärtner/in), — odgajatelj (Erzieher), koje obuhvaća obrazovanje i tečaj osposobljavanja u ukupnom trajanju od najmanje 13 godina, uključujući petogodišnje			
--	--	--	--

stručno osposobljavanje u strukovnoj školi, koje završava ispitom; u Slovačkoj: —plesni učitelj u osnovnim umjetničkim školama (učitelj v tanečnom odbore na základných umeleckých školách), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 14,5 godina, uključujući osmogodišnje osnovno obrazovanje, četverogodišnje obrazovanje u srednjoj specijaliziranoj školi te pet semestara obrazovnog programa plesne pedagogije; —odgajatelj u ustanovama za posebno osposobljavanje i u ustanovama za socijalni rad (vychovávateľ v špeciálnych výchovných zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 14 godina, uključujući osmogodišnje/devetogodišnje osnovno obrazovanje, četverogodišnje obrazovanje u srednjoj pedagoškoj školi ili nekoj drugoj srednjoj školi i dvije godine dodatnog izvanrednog pedagoškog studija. 2. Majstorski sektor (Mester/Meister/Maître), koji zahtijeva programe obrazovanja i tečajeve osposobljavanja za vještine koje nisu pokrivene glavom III. poglavljem II. ove Direktive. Osposobljavanje za sljedeće: u Danskoj: — optičar (optometrist), ovo osposobljavanje traje ukupno 14 godina, uključujući petogodišnje strukovno osposobljavanje koje je podijeljeno na dvije i pol godine teoretskog osposobljavanja u ustanovi za			
--	--	--	--

strukovno osposobljavanje i dvije i pol godine praktičnog osposobljavanja na radnom mjestu, a završava priznatim ispitom koji se odnosi na zanat i kojim se daje pravo na upotrebu naziva „Mester”; — ortopedski tehničar (ortopædimekaniker), ovo osposobljavanje traje ukupno 12,5 godina, uključujući tri i pol godine strukovnog osposobljavanja koje je podijeljeno na šestomjesečnu teoretsku obuku u ustanovi za strukovno osposobljavanje i trogodišnju praktičnu obuku na radnom mjestu, a završava priznatim ispitom koji se odnosi na zanat i kojim se daje pravo na upotrebu naziva „Mester”; — ortopedski postolar (ortopædiskomager), ovo osposobljavanje traje ukupno 13,5 godina, uključujući četiri i pol godine strukovnog osposobljavanja koje je podijeljeno na dvije godine teoretske obuke u ustanovi za strukovno osposobljavanje i dvije i pol godine praktične obuke na radnom mjestu, a završava priznatim ispitom koji se odnosi na zanat i kojim se daje pravo na upotrebu naziva „Mester”; u Njemačkoj: — optičar (Augenoptiker), — zubotehničar (Zahntechniker), — izrađivač kirurških zavoja (Bandagist), — izrađivač slušnih aparata (Hörgeräte-Akustiker), — ortopedski tehničar (Orthopädiemechaniker), — ortopedski postolar (Orthopädieschuhmacher); u Luksemburgu: — optičar (opticien),			
---	--	--	--

— zubotehničar (mécanicien dentaire), — izrađivač slušnih aparata (audioprothésiste), — ortopedski tehničar/izrađivač kirurških zavoja (mécanicien orthopédiste/bandagiste), — ortopedski postolar (orthopédiste-cordonnier), ovi programi osposobljavanja traju ukupno 14 godina, uključujući najmanje pet godina osposobljavanja u strukturiranom obrazovnom okviru, djelomično na radnom mjestu a djelomično u ustanovi za strukovno osposobljavanje, a završava ispitom koji se mora položiti da bi se obavljala bilo koja djelatnost određenog zanata, samostalno ili kao zaposlena osoba s primjerenom razinom odgovornosti; u Austriji: — izrađivač kirurških zavoja (Bandagist), — izrađivač steznika (Miederwarenerzeuger), — optičar (Optiker), — ortopedski postolar (Orthopädienschuhmacher), — ortopedski tehničar (Orthopädietechniker), — zubotehničar (Zahntechniker), — vrtlar (Gärtner), koje obuhvaća obrazovanje i osposobljavanje u ukupnom trajanju od najmanje 14 godina, uključujući najmanje pet godina osposobljavanja u strukturiranom obrazovnom okviru, podijeljeno na najmanje tri godine naukovanja koje se sastoji od osposobljavanja djelomično na radnom mjestu a djelomično u ustanovi za strukovno osposobljavanje, te na razdoblje stručne prakse i obuke u trajanju od najmanje dvije godine, a završava majstorskim ispitom kojim se stječe pravo obavljanja profesije, osposobljavanja naučnika i korištenja naziva „Meister”;			
--	--	--	--

osposobljavanje za majstora obrtnika na području poljoprivrede i šumarstva: —majstor za poljoprivredu (Meister in der Landwirtschaft), —majstor za seosko gospodarstvo (Meister in der ländlichen Hauswirtschaft), — majstor za hortikulturu (Meister im Gartenbau), — majstor za vrtlarstvo (Meister im Feldgemüsebau), —majstor za voćarstvo i obradu voća (Meister im Obstbau und in der Obstverwertung), —majstor za vinogradarstvo i proizvodnju vina (Meister im Weinbau und in der Kellerwirtschaft), —majstor za mljekarske farme (Meister in der Molkerei- und Käsereiwirtschaft), —majstor za konjarstvo (Meister in der Pferdewirtschaft), — majstor za ribarstvo (Meister in der Fischereiwirtschaft), —majstor za peradarske farme (Meister in der Geflügelwirtschaft), —majstor za pčelarstvo (Meister in der Bienenwirtschaft), — majstor za šumarstvo (Meister in der Forstwirtschaft), —majstor za šumske plantaže i upravljanje šumama (Meister in der Forstgarten- und Forstpflégewirtschaft), —majstor za poljoprivredno skladištenje (Meister in der landwirtschaftlichen Lagerhaltung), koje obuhvaća obrazovanje i osposobljavanje u ukupnom trajanju od najmanje 15 godina, uključujući najmanje šest godina osposobljavanja u strukturiranom obrazovnom okviru, podijeljeno na najmanje tri godine naukovanja koje se sastoji od osposobljavanja djelomično na poslu a djelomično u ustanovi za strukovno osposobljavanje, te na razdoblje od tri godine stručne prakse, a završava majstorskim ispitom za određenu profesiju i kojim se stječe pravo osposobljavanja naučnika i korištenja naziva „Meister”;			
---	--	--	--

u Poljskoj: —učitelj za praktično strukovno osposobljavanje (Nauczyciel praktycznej nauki zawodu), koje obuhvaća obrazovanje u trajanju od: i osam godina osnovnog obrazovanja i pet godina srednjeg .strukovnog obrazovanja ili istovjetnog srednjeg obrazovanja iz odgovarajućeg područja, nakon čega slijedi pedagoško osposobljavanje u ukupnom trajanju od najmanje 150 sati, tečaj iz sigurnosti na radu i radne higijene, te dvije godine stručnog iskustva u profesiji koju će ta osoba poučavati; ili ii osam godina osnovnog obrazovanja i pet godina srednjeg i strukovnog obrazovanja, te diploma poslijesrednjoškolske . pedagoško-tehničke škole; ili i osam godina osnovnog obrazovanja, te dvije do tri godine i. osnovnog srednjeg strukovnog obrazovanja i najmanje tri godine stručnog iskustva potvrđenog diplomom majstora za određenu profesiju, nakon čega slijedi pedagoško osposobljavanje u trajanju od najmanje 150 sati; u Slovačkoj: —majstor za strukovno osposobljavanje (majster odbornej výchovy), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 12 godina, koje se sastoji od osam godina osnovnog obrazovanja, četiri godine strukovnog obrazovanja (završeno srednje strukovno obrazovanje i/ili naukovanje u odgovarajućem (sličnom) programu strukovnog osposobljavanja ili programa naukovanja), stručnog iskustva u ukupnom trajanju od najmanje tri godine u području za koje je ta osoba završila obrazovanje ili naukovanje, te dopunski pedagoški studij na pedagoškom ili			
--	--	--	--

tehničkom fakultetu; ili završeno srednjoškolsko obrazovanje i naukovanje u odgovarajućem (sličnom) programu strukovnog osposobljavanja ili naukovanja, stručno iskustvo u ukupnom trajanju od najmanje tri godine na području za koje je ta osoba završila obrazovanje ili naukovanje, te dodatni studij pedagogije na pedagoškom fakultetu; ili do 1. rujna 2005. specijalizirano obrazovanje na području specijalizirane pedagogije u metodološkim centrima za majstore strukovnog osposobljavanja na posebnim školama bez dodatnog pedagoškog studija. 3. Pomorstvo (a) Pomorski transport Osposobljavanje za sljedeće: u Češkoj Republici: — pomoćnik palube (palubní asistent), — časnik navigacijske straže (námořní poručík), — prvi časnik palube (první palubní důstojník), — kapetan (kapitán), — pomoćnik u strojnici (strojní asistent), — časnik odgovoran za rad strojnice (strojní důstojník), — drugi časnik strojnice (druhý strojní důstojník), — prvi časnik strojnice (první strojní důstojník), — elektrotehničar (elektrotechnik), — glavni časnik-elektrotehničar (elektrodůstojník); u Danskoj: — kapetan broda (skibsfører), — prvi časnik (overstyrmand), — časnik palube, navigator (enestyrmand, vagthavende styrmand),			
---	--	--	--

— časnik palube (vagthavende styrmand), — upravitelj stroja (maskinchef), — prvi časnik stroja (l. maskinmester), — prvi časnik stroja/časnik na dužnosti (l. maskinmester/vagthavende maskinmester); u Njemačkoj: — kapetan, veliki brod obalne plovdivbe (Kapitän AM), — kapetan, brod obalne plovdivbe (Kapitän AK), — časnik palube, veliki brod obalne plovdivbe (Nautischer Schiffsoffizier AMW), — časnik palube, brod obalne plovdivbe (Nautischer Schiffsoffizier AKW), — glavni strojar, stupanj C (Schiffsbetriebstechniker CT - Leiter von Maschinenanlagen), — brodski mehaničar, stupanj C (Schiffsmaschinist CMa -Leiter von Maschinenanlagen), — brodski strojar, stupanj C (Schiffsbetriebstechniker CTW), — brodski mehaničar, stupanj C – samostalni strojarski časnik (Schiffsmaschinist CMaW - Technischer Alleinoffizier); u Italiji: — časnik palube (ufficiale di coperta), — časnik stroja (ufficiale di macchina); u Latviji: — brodski elektroinženjer (kuģu elektromehānikis), — operator rashladnog postrojenja (kuģa saldēšanas iekārtu mašīnists); u Nizozemskoj:			
--	--	--	--

—prvi časnik (brod obalne plovidbe) (s dodatnim tečajem osposobljavanja) (stuurman kleine handelsvaart (met aanvulling)), —strojar obalne plovidbe (s diplomom) (diploma motordrijver), — VTS-časnik (VTS-functionaris); koje obuhvaća osposobljavanje: —u Češkoj Republici: iza pomoćnika palube (palubní asistent), 1. osoba koja je navršila najmanje 20 godina; 2(a pomorska akademija ili viša pomorska škola – odjel a navigacije, s tim da oba ova programa osposobljavanja) završavaju ispitom „maturitní zkouška”, te odobrena praksa na moru tijekom studija u trajanju od najmanje šest mjeseci; ili (odobrena praksa na moru u trajanju od najmanje dvije b godine u sklopu navigacijske straže na potpornoj razini) broda, te završen odobreni program osposobljavanja koji zadovoljava standard stručnosti određen u odjeljku A-II/1 kodeksa STCW (Međunarodna konvencija o standardima za osposobljavanje, izdavanju svjedodžbi i držanju straže za pomorce), koji organizira pomorska akademija ili viša pomorska škola potpisnica konvencije STCW, te ispit koji se polaže pred ispitnom komisijom koju priznaje MTC (Odbor za pomorski transport Češke Republike); i za časnika navigacijske straže (námořní poručík), i 1. odobrena praksa na moru u svojstvu pomoćnika palube na . brodovima od 500 bruto tona ili više, u trajanju od najmanje šest mjeseci za one koji su diplomirali na pomorskoj akademiji ili višoj pomorskoj školi, ili u trajanju od jedne godine za one koji su diplomirali prema odobrenom			
---	--	--	--

obrazovnom programu, od čega najmanje šest mjeseci u funkciji koja čini dio navigacijske straže; 2 ispravno popunjen i potvrđen Dnevnik osposobljavanja na . brodu za kadete palube; ii za prvog časnika palube (první palubní důstojník), i. svjedodžba o osposobljenosti za časnika zaduženog za navigacijsku stražu na brodovima od 500 bruto tona ili više, i najmanje 12 mjeseci odobrene prakse na moru u toj funkciji; i za kapetana (kapitán), v . =potvrda o službi u funkciji kapetana na brodovima između 500 i 3 000 bruto tona, =svjedodžba o osposobljenosti za prvog časnika na brodovima od 3 000 bruto tona ili više i najmanje šest mjeseci priznate prakse na moru u funkciji prvog časnika na brodovima od 500 bruto tona ili više, te najmanje šest mjeseci priznate prakse na moru u funkciji prvog časnika na brodovima od 3 000 bruto tona ili više; vza pomoćnika u strojarnici (strojní asistent), . 1. osoba koja je navršila najmanje 20 godina; 2 pomorska akademija ili viša pomorska škola – odjel . pomorskog strojarstva, te odobrena praksa na moru tijekom studija u trajanju od najmanje šest mjeseci; v za časnika upravitelja stroja (strojní důstojník), i. odobrena praksa na moru u funkciji pomoćnika u strojarnici u trajanju od najmanje šest mjeseci za one koji su diplomirali na pomorskoj akademiji ili višoj pomorskoj školi; viza drugog časnika stroja (druhý strojní důstojník), i. odobrena praksa na moru u trajanju od najmanje 12 mjeseci u funkciji trećeg časnika stroja na brodovima s glavnim pogonskim strojem od 750 kW pogonske snage i više;			
---	--	--	--

vi za prvog časnika stroja (první strojný důstojník), ii. odgovarajuću potvrdu za rad u funkciji drugog časnika stroja na brodovima s glavnim pogonskim strojem od 3 000 kW pogonske snage ili više, te najmanje šest mjeseci priznate prakse na moru u tom svojstvu; i za elektrotehničara (elektrotechnik), x 1. osoba koja je navršila najmanje 18 godina; 2pomorska ili druga akademija, elektrotehnički fakultet, tehnička škola ili viša elektrotehnička škola, s tim da svaki od ovih obrazovnih programa završava ispitom „maturitní zkouška”, te najmanje 12 mjeseci priznate prakse na području elektrotehnike; xza glavnog časnika elektrotehničara (elektrodůstojník), 1pomorska akademija ili viša pomorska škola, fakultet pomorske elektrotehnike ili druga akademija ili srednja škola na području elektrotehnike, s tim da svi ovi obrazovni programi završavaju ispitom „maturitní zkouška” ili državnim ispitom; 2priznata praksa na moru u funkciji elektrotehničara kroz razdoblje od najmanje 12 mjeseci za one koji su diplomirali na akademiji ili višoj školi, ili najmanje 24 mjeseca za one koji su završili srednju školu; –u Danskoj, devet godina osnovne škole nakon koje slijedi program osnovnog osposobljavanja i/ili staž na moru između 17 i 36 mjeseci, što se nadopunjava: i jednogodišnjim specijaliziranim strukovnim osposobljavanjem za časnika palube; ii trogodišnjim specijaliziranim strukovnim osposobljavanjem za ostale. –u Njemačkoj, osposobljavanje ukupno traje između 14 i 18 godina, uključujući trogodišnje osnovno strukovno			
--	--	--	--

osposobljavanje i jednogodišnji staž na moru, nakon čega slijedi jedna ili dvije godine specijaliziranog strukovnog osposobljavanja, koje se prema potrebi nadopunjava dvogodišnjim radnim iskustvom na navigaciji; –u Latviji: iza brodskog elektroinženjera (kugu elektromehānikis), . 1. osoba koja je navršila najmanje 18 godina; 2.obrazovanje u ukupnom trajanju od 12,5 godina, koje se . sastoji od najmanje devet godina osnovnog obrazovanja i najmanje tri godine strukovnog osposobljavanja. Osim toga potreban je pomorski staž od najmanje šest mjeseci u svojstvu brodskog elektrotehničara ili pomoćnika elektrotehničara na brodovima sa snagom generatora većom od 750 kW. Stručno osposobljavanje završava posebnim ispitom koji provodi nadležno tijelo u skladu s obrazovnim programom odobrenim od strane Ministarstva prometa; i za operatora rashladnog postrojenja (kuģa saldēšanas iekārtu i mašinists), . 1. osoba koja je navršila najmanje 18 godina; 2.obrazovanje u ukupnom trajanju od 13 godina, koje se . sastoji od najmanje devet godina osnovnog obrazovanja i najmanje tri godine strukovnog obrazovanja. Osim toga, potreban je pomorski staž od najmanje 12 mjeseci u svojstvu pomoćnika inženjera za rashladno postrojenje. Strukovno osposobljavanje završava posebnim ispitom koji provodi nadležno tijelo u skladu s obrazovnim programom koji je odobrilo Ministarstva prometa; –u Italiji, osposobljavanje traje 13 godina, od kojih se najmanje pet godina sastoji od stručnog osposobljavanja koje završava ispitom, a prema potrebi se nadopunjava pripravnničkim stažem.			
--	--	--	--

—u Nizozemskoj: iprvi časnik (brodovi obalne plovidbe) (s dodatnim tečajem .osposobljavanja) (stuurman kleine handelsvaart (met aanvulling)), i strojar obalne plovidbe (s diplomom) (diploma motordrijver), zahtijevaju program osposobljavanja u trajanju od 14 godina, od kojih se najmanje dvije godine odvija u ustanovi za strukovno osposobljavanje nadopunjeno s 12 mjeseci pripravnštva; i za VTS časnike (VTS-functionaris) osposobljavanje traje i ukupno 15 godina, a uključuje najmanje tri godine . visokoškolskog strukovnog obrazovanja (HBO) ili srednjeg strukovnog obrazovanja (MBO), nakon kojih slijede nacionalni ili regionalni stručni programi osposobljavanja, od kojih se svaki sastoji od najmanje 12 tjedana teoretske nastave i završava ispitom, što se priznaje prema međunarodnoj konvenciji STCW (Međunarodna konvencija o standardima za osposobljavanje, izdavanju svjedodžbi i držanju straže pomoraca iz 1978.). (b) Morski ribolov Osposobljavanje za sljedeće: u Njemačkoj: —kapetan, ribolov u dubokom moru (Kapitän BG/Fischerei), — kapetan, obalni ribolov (Kapitän BLK/Fischerei), —časnik palube, brod za plovidbu dubokim morem (Nautischer Schiffsoffizier BGW/Fischerei), —časnik palube, brod za obalnu plovidbu (Nautischer Schiffsoffizier BK/Fischerei);			
--	--	--	--

u Nizozemskoj: — prvi časnik/strojar V (stuurman werktuigkundige V), — strojar IV (ribarski brod) (werktuigkundige IV visvaart), — prvi časnik IV (ribarski brod) (stuurman IV visvaart), — prvi časnik/strojar VI (stuurman werktuigkundige VI), koje obuhvaća sljedeće osposobljavanje: —u Njemačkoj, osposobljavanje ukupno traje između 14 i 18 godina, uključujući trogodišnji program osnovnog strukovnog osposobljavanja i jednogodišnji staž na moru, nakon čega slijedi jednogodišnje ili dvogodišnje strukovno osposobljavanje, prema potrebi nadopunjeno dvogodišnjim radnim iskustvom u navigaciji, —u Nizozemskoj, osposobljavanje traje između 13 i 15 godina, od kojih se najmanje dvije godine odnose na osposobljavanje u specijaliziranoj strukovnoj školi, što se nadopunjava radnim iskustvom u trajanju od 12 mjeseci, koje se priznaje u okviru Torremolinoške konvencije (Međunarodna konvencija o sigurnosti ribarskih brodova iz 1977.). 4. Tehnički sektor Osposobljavanje za sljedeće: U Češkoj Republici: —ovlašteni tehničar, ovlašteni građevinar (autorizovaný technik, autorizovaný stavitel), koje obuhvaća strukovno osposobljavanje u trajanju od najmanje devet godina, a sastoji se od četverogodišnjeg			
---	--	--	--

srednjoškolskog tehničkog obrazovanja koje završava ispitom „maturitní zkouška” (srednja tehnička škola), te petogodišnjeg stručnog iskustva, a završava stručnim ispitom za obavljanje djelatnosti u graditeljstvu (sukladno Zakonu br. 50/1976 Sb. (Zakon o graditeljstvu) i Zakonu br. 360/1992 Sb.); — vozač tračnog vozila (fyzická osoba řídící drážní vozidlo), koje obuhvaća osposobljavanje u ukupnom trajanju od najmanje 12 godina, koje se sastoji od najmanje osam godina osnovnog obrazovanja i najmanje četiri godine srednjeg strukovnog obrazovanja koja završava ispitom „maturitní zkouška”, nakon čega se polaže državni ispit o pogonskoj sili vozila; — tehničar za održavanje tračnica (drážní revizní technik), koje obuhvaća osposobljavanje u ukupnom trajanju od najmanje 12 godina, koje se sastoji od najmanje osam godina osnovnog obrazovanja i najmanje četiri godine srednjeg strukovnog obrazovanja u srednjoj strojarskoj ili elektroničkoj školi, koje završava ispitom „maturitní zkouška”; — instruktor za vožnju (učitel autoškoly), osoba koja je navršila najmanje 24 godine i završila osposobljavanje u ukupnom trajanju od najmanje 12 godina, koje se sastoji od najmanje osam godina osnovnog obrazovanja i najmanje četiri godine srednjeg strukovnog obrazovanja u srednjoj prometnoj ili strojarskoj školi, koje završava ispitom „maturitní zkouška”; —državni tehničar za tehnički pregled ispravnosti motornih vozila (kontrolní technik STK),			
--	--	--	--

osoba koja je navršila najmanje 21 godinu i završila osposobljavanje u ukupnom trajanju od najmanje 12 godina, koje se sastoji od najmanje osam godina osnovnog obrazovanja i najmanje četiri godine srednjeg strukovnog obrazovanja koje završava ispitom „maturitní zkouška”, nakon čega slijedi najmanje dvije godine stručnog iskustva; takva osoba mora posjedovati vozačku dozvolu, ne smije biti kažnjavana i mora završiti posebno osposobljavanje za državnog tehničara u trajanju od najmanje 120 sati te uspješno položiti ispit; —mehaničar za kontrolu emisija automobila (mechanik měření emisí), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 12 godina, koje se sastoji od najmanje osam godina osnovnog obrazovanja i najmanje četiri godine srednjeg strukovnog obrazovanja koje završava ispitom „maturitní zkouška”; nadalje, podnositelj za ovu profesiju mora imati najmanje tri godine stručnog iskustva te posebnu osposobljenost za „mehaničara za kontrolu emisija automobila” u trajanju od osam sati i uspješno položen ispit; — voditelj čamca I. klase (kapitán I. třídy), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 15 godina, a sastoji se od najmanje osam godina osnovnog obrazovanja i tri godine strukovnog obrazovanja, koje završava ispitom „maturitní zkouška” i pregledom na temelju kojeg se izdaje svjedodžba o sposobnosti. Nakon ovog strukovnog obrazovanja slijedi četiri godine stručne prakse koja završava ispitom; —restaurator spomenika koji su umjetnička djela (restaurátor památek, které jsou díly uměleckých řemesel),			
---	--	--	--

koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od 12 godina, ako uključuje potpuno srednjoškolsko tehničko obrazovanje s programom restauriranja, ili 10 do 12 godina osposobljavanja u sličnom programu, i pet godina stručnog iskustva za one koji su završili potpuno srednjoškolsko tehničko obrazovanje sa završnim ispitom „maturitní zkouška”, ili osam godina stručnog iskustva za one koji su završili srednjoškolsko tehničko obrazovanje sa završnim naučnickim ispitom; —restaurator umjetničkih djela koja nisu spomenici i koja se drže u zbirkama muzeja i galerija te drugih objekata koji imaju kulturnu vrijednost (restaurátor děl výtvarných umění, která nejsou památkami a jsou uložena ve sbírkách muzeí a galerií, a ostatních předmětů kulturní hodnoty), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od 12 godina i pet godina stručnog iskustva za one koji su završili potpuno srednjoškolsko tehničko obrazovanje s programom restauriranja koji završava ispitom „maturitní zkouška”; — upravitelj otpadom (odpadový hospodář), koje obuhvaća osposobljavanje u ukupnom trajanju od 12 godina, koje se sastoji od najmanje osam godina osnovnog obrazovanja i najmanje četiri godine stručnog srednjoškolskog obrazovanja koje završava ispitom „maturitní zkouška”, te najmanje pet godina iskustva u sektoru upravljanja otpadom tijekom posljednjih 10 godina; — tehnički upravitelj miniranja (technický vedoucí odstřelů), koje obuhvaća obrazovanje u ukupnom trajanju od 12 godina, koje se sastoji od najmanje osam godina osnovnog obrazovanja			
---	--	--	--

i najmanje četiri godine srednjeg strukovnog obrazovanja koje završava ispitom „maturitní zkouška”, nakon čega slijedi: dvije godine rada kao podzemni miner (za podzemnu aktivnost) ili jedna godina rada na površini (za površinsku aktivnost), uključujući šest mjeseci rada kao pomoćnik minera; tečaj praktičnog i teoretskog osposobljavanja u trajanju od 100 sati nakon kojeg slijedi ispit pred nadležnim pokrajinskim tijelom za miniranje; šestomjesečno ili duže radno iskustvo u planiranju i izvođenju većih minerskih radova; tečaj teoretskog i praktičnog osposobljavanja u trajanju od 32 sata nakon kojeg slijedi ispit pred Češkim tijelom za miniranje; u Italiji: — građevinski geometar (geometra), — mjernik zemlje (perito agrario), koje obuhvaća srednjoškolsko obrazovanje u ukupnom trajanju od 13 godina, uključujući osam godina obveznog osnovnog obrazovanja nakon kojeg slijedi pet godina srednjoškolskog obrazovanja koje uključuje tri godine strukovnog osposobljavanja koje završava tehničkim maturalskim ispitom, a nadopunjuje se sljedećim: i. za građevinske geometre: ili pripravnštvom koje traje najmanje dvije godine u strukovnom uredu, ili petogodišnjim radnim iskustvom; ii. za mjernike zemlje, dvogodišnjom praksom,			
--	--	--	--

nakon čega slijedi državni ispit; u Latviji: —pomoćnik strojovođe u željezničkom sektoru (vilces līdzekla vadītāja (mašīnista) palīgs), osoba koja je navršila najmanje 18 godina i završila obrazovanje u ukupnom trajanju od najmanje 12 godina, a sastoji se od najmanje osam godina osnovnog obrazovanja i najmanje četiri godine strukovnog obrazovanja; strukovno osposobljavanje završava posebnim ispitom kod poslodavca; potvrdu o stručnosti izdaje nadležno tijelo na pet godina; u Nizozemskoj: — sudski izvršitelj (gerechtsdeurwaarder), — izrađivač zubnih proteza (tandprotheticus), obuhvaća sljedeće programe obrazovanja i strukovnog osposobljavanja: iza sudskog izvršitelja (gerechtsdeurwaarder), ukupno 19 .godina, a sastoji se od osam godina obvezne osnovne škole i osam godina srednjoškolskog obrazovanja, od čega četiri godine tehničkog osposobljavanja koje završava državnim ispitom te se nadopunjuje trogodišnjim teoretskim i praktičnim strukovnim osposobljavanjem; i za izrađivača zubnih proteza (tandprotheticus) ukupno i najmanje 15 godina redovitog školovanja i tri godine . izvanrednog školovanja, što se sastoji od osam godina osnovne škole, četiri godine opće srednje škole, tri godine strukovnog osposobljavanja koje uključuje teoretsku i praktičnu obuku za zubnog tehničara, nadopunjeno s trogodišnjim izvanrednim			
--	--	--	--

osposobljavanjem za izrađivača zubnih proteza sa završnim ispitom; u Austriji: — šumar (Förster), — tehničko savjetovanje (Technisches Büro), —iznajmljivanje radne snage (Überlassung von Arbeitskräften - Arbeitsleihe), — posrednik pri zapošljavanju (Arbeitsvermittlung), — savjetnik za investicije (Vermögensberater), — privatni istražitelj (Berufsdetektiv), — zaštitar (Bewachungsgewerbe), — posrednik za nekretnine (Immobilienmakler), — upravitelj nekretninama (Immobilienverwalter), —organizator građevinskog projekta (Bauträger, Bauorganisator, Baubetreuer), —ustanova za utjerivanje dugova (Inkassobüro/Inkassoinstitut), koje obuhvaća obrazovanje i osposobljavanje u ukupnom trajanju od najmanje 15 godina, uključujući osam godina obveznog osnovnoškolskog obrazovanja nakon kojeg slijedi najmanje petogodišnje srednjoškolsko obrazovanje, koje završava tehničkim ili trgovačkim maturalnim ispitom, nadopunjeno s najmanje dvije godine obrazovanja na radnom mjestu sa završnim stručnim ispitom; —savjetnik za osiguranje (Berater in Versicherungsangelegenheiten), koje obuhvaća obrazovanje i osposobljavanje u ukupnom trajanju od najmanje 15 godina, uključujući šestogodišnje osposobljavanje u strukturiranom programu osposobljavanja,			
--	--	--	--

koji se dijeli na trogodišnje naukovanje i trogodišnju stručnu praksu i osposobljavanje, sa završnim ispitom; —majstor građevinar/planiranje i tehnički izračuni (Planender Baumeister), —majstor tesar/planiranje i tehnički izračuni (Planender Zimmermeister), koje obuhvaća obrazovanje i osposobljavanje u ukupnom trajanju od najmanje 18 godina, uključujući najmanje devet godina strukovnog osposobljavanja podijeljenog na četiri godine srednje tehničke škole i pet godina stručne prakse i osposobljavanja koje završava stručnim ispitom, kojim se daje pravo obavljanja profesije i podučavanja naučnika, ako se to osposobljavanje odnosi na pravo izrade nacrtu zgrada, izrade tehničkih izračuna i nadziranja građevinskih radova (privilegij Marije Terezije); —komercijalni knjigovođa (Gewerblicher Buchhalter), u skladu s propisom Gewerbeordnung iz 1994. (zakon iz 1994. o trgovini, obrtu i industriji); —samozaposleni knjigovođa (Selbständiger Buchhalter), u skladu s propisom Bundesgesetz über die Wirtschaftstreuhänder iz 1999. (zakon iz 1999. o profesijama u okviru javnog računovodstva); u Poljskoj: —dijagnostičar koji provodi testove tehničke sigurnosti motornih vozila u osnovnoj postaji za tehnički pregled vozila (diagnosta przeprowadzający badania techniczne w stacji kontroli pojazdów o podstawowym zakresie badań), koje obuhvaća osam godina osnovnog obrazovanja i pet godina srednjoškolskog tehničkog obrazovanja iz područja motornih			
--	--	--	--

vozila, te trogodišnju praksu u automobilskom servisu ili garaži koja uključuje 51 sat osnovnog osposobljavanja za kontrolu tehničke ispravnosti motornih vozila te polaganje ispita osposobljenosti, —dijagnostičar koji provodi testove tehničke sigurnosti motornih vozila u područnoj postaji za tehnički pregled vozila (diagnosta przeprowadzający badania techniczne pojazdu w okręgowej stacji kontroli pojazdów), koje obuhvaća osam godina osnovnog obrazovanja i pet godina srednjoškolskog tehničkog obrazovanja iz područja motornih vozila, te četverogodišnju praksu u automobilskom servisu ili garaži koja uključuje 51 sat osnovnog osposobljavanja za kontrolu tehničke ispravnosti motornih vozila te polaganje ispita osposobljenosti, —dijagnostičar koji provodi testove tehničke sigurnosti motornih vozila u postaji za tehnički pregled vozila (diagnosta wykonujący badania techniczne pojazdów w stacji kontroli pojazdów), koje obuhvaća: iosam godina osnovnog obrazovanja i pet godina .srednjoškolskog tehničkog obrazovanja iz područja motornih vozila, te četverogodišnju priznatu praksu u automobilskom servisu ili garaži; ili i osam godina osnovnog obrazovanja i pet godina i srednjoškolskog tehničkog obrazovanja iz područja koje nije . područje motornih vozila, te osmogodišnju priznatu praksu u automobilskom servisu ili garaži koja uključuje ukupno 113 sat potpunog osposobljavanja, uključujući osnovno i specijalističko osposobljavanje, s ispitom nakon svakog stupnja.			
---	--	--	--

Trajanje u satima i opći opseg pojedinih programa osposobljavanja u okviru cjelovitog osposobljavanja za dijagnostičara određeni su posebno u Uredbi ministarstva za infrastrukturu od 28. studenoga 2002. o detaljnim zahtjevima za dijagnostičare (SL 2002, br. 208, točka 1769); — otpremnik vlakova (dyžurny ruchu), koje obuhvaća osam godina osnovnog obrazovanja i četiri godine srednjeg strukovnog osposobljavanja sa specijalizacijom za željeznički transport, te 45-dnevni tečaj osposobljavanja za otpremnika vlakova nakon kojeg se polaže ispit osposobljenosti; ili osam godina osnovnog obrazovanja i pet godina srednjeg strukovnog osposobljavanja sa specijalizacijom za željeznički transport, te tečaj osposobljavanja za otpremnika vlakova u trajanju od 63 dana, nakon kojeg se polaže ispit osposobljenosti. 5. Programi osposobljavanja u Ujedinjenoj Kraljevini koji se priznaju kao nacionalne strukovne kvalifikacije ili Škotske strukovne kvalifikacije Osposobljavanje za sljedeće: —ovlašteni veterinarski bolničar („listed veterinary nurse”), —rudarski inženjer elektrotehnike („mine electrical engineer”), —rudarski inženjer strojarstva („mine mechanical engineer”), — zubni terapeut („dental therapist”), — zubni higijeničar („dental hygienist”), — optičar („dispensing optician”), — rudarski zastupnik („mine deputy”), — stečajni upravitelj („insolvency practitioner”), — licencirani bilježnik („licensed conveyancer”),			
--	--	--	--

–prvi časnik - teretni/putnički brodovi - bez ograničenja („first mate — freight/passenger ships — unrestricted”), –drugi časnik - teretni/putnički brodovi - bez ograničenja („second mate — freight/passenger ships — unrestricted”), –treći časnik - teretni/putnički brodovi - bez ograničenja („third mate — freight/passenger ships unrestricted”), –časnik palube - teretni/putnički brodovi - bez ograničenja („deck officer — freight/passenger ships — unrestricted”), –časnik stroja - teretni/putnički brodovi - neograničeno trgovačko područje („engineer officer — freight/passenger ships — unlimited trading area”), –ovlaštena stručna osoba za upravljanje otpadom („certified technically competent person in waste management”), na temelju koje se stječu kvalifikacije priznate kao Nacionalne strukovne kvalifikacije (NVQs) ili, u Škotskoj, kao škotske stručne kvalifikacije 3. i 4. stupnja Nacionalnog okvira stručnih kvalifikacija Ujedinjene Kraljevine. Ti stupnjevi određeni su kako slijedi: –3. stupanj: osposobljenost za široki raspon različitih radnih aktivnosti koje se izvode u različitim okolnostima, od kojih je većina složena i ne podliježe rutini. Zahtijeva značajnu odgovornost i samostalnost, a često uključuje kontrolu ili vođenje drugih. –4. stupanj: osposobljenost za široki raspon složenih, tehničkih ili stručnih radnih aktivnosti koje se izvode u različitim okolnostima i sa značajnim stupnjem osobne odgovornosti i samostalnosti. Često je prisutna odgovornost za rad drugih i za raspodjelu resursa. (1) Od 1. lipnja 1994. profesionalni naziv „Krankengymnast(in)” promijenjen je u „Physiotherapeut(in)”.			
---	--	--	--

Međutim, osobe koje obavljaju ovu profesiju i koje su dobile diplomu prije tog datuma mogu, ako žele, i dalje koristiti raniji naziv „Krankengymnasti(in)“.			
PRILOG III. Popis reguliranog obrazovanja i osposobljavanja navedenih u trećem podstavku članka 13. stavka 2. U Ujedinjenoj Kraljevini: Regulirani programi na temelju kojih se stječu kvalifikacije priznate kao Nacionalne strukovne kvalifikacije (NVQs) ili, u Škotskoj, kao škotske stručne kvalifikacije 3. i 4. stupnja Nacionalnog okvira stručnih kvalifikacija Ujedinjene Kraljevine. Ti stupnjevi su određeni kao što slijedi: —3. stupanj: osposobljenost za široki raspon različitih radnih aktivnosti koje se izvode u različitim okolnostima, od kojih je većina složena i ne podliježe rutini. Zahtijeva značajnu odgovornost i samostalnost, a često uključuje kontrolu i vođenje drugih. —4. stupanj: osposobljenost za široki raspon složenih, tehničkih ili stručnih radnih aktivnosti koje se izvode u različitim okolnostima i sa značajnim stupnjem osobne odgovornosti i samostalnosti. Često je prisutna odgovornost za rad drugih i za raspodjelu resursa.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)

U Njemačkoj: Sljedeći regulirani programi: –Regulirani tečajevi koji pripremaju za obavljanje profesije tehničkog/e pomoćnika/ce (technische(r) Assistent(in)), trgovačkog/e pomoćnika/ce (kaufmännische(r) Assistent(in)), socijalnih profesija (soziale Berufe), te u struci državno priznatog instruktora za disanje i govor (staatlich geprüfte(r) Atem-, Sprech- und Stimmlehrer(in)), u ukupnom trajanju od najmanje 13 godina, za koje se zahtijeva uspješno završeno srednje obrazovanje (mittlerer Bildungsabschluss), koje se sastoji se od: i najmanje trogodišnjeg (1) strukovnog osposobljavanja u stručnoj školi (Fachschule) koja završava ispitom i prema potrebi se nadopunjava dvogodišnjim strukovnim osposobljavanjem koje također završava ispitom; ili ii najmanje dvoipolgodisnjeg strukovnog osposobljavanja u stručnoj školi (Fachschule) koje završava ispitom i nadopunjava se radnim iskustvom u trajanju od najmanje šest mjeseci ili pripravništvom u odobrenoj ustanovi koje ne smije trajati manje od šest mjeseci; ili iii najmanje dvogodišnjeg strukovnog osposobljavanja u i. stručnoj školi (Fachschule) koja završava ispitom i nadopunjava se radnim iskustvom u trajanju od najmanje jedne godine ili pripravništvom u odobrenoj ustanovi koje ne smije trajati manje od jedne godine. –Regulirani tečajevi za profesije državno priznatog (staatlich geprüfte(r)) tehničara (Techniker(in)), poslovnog ekonomista (Betriebswirt(in)), dizajnera (Gestalter(in)) i pomoćnika obitelji (Familienpfleger(in)), u ukupnom trajanju od najmanje 16 godina, pri čemu je preduvjet uspješno završeno obvezno obrazovanje ili istovjetno obrazovanje i osposobljavanje (u			
---	--	--	--

trajanju od najmanje devet godina), te uspješno završen program u obrtničkoj školi (Berufsschule) u trajanju od najmanje tri godine, nakon čega slijedi najmanje dvije godine radnog iskustva, te redovno obrazovanje i osposobljavanje u trajanju od najmanje dvije godine ili izvanredno obrazovanje i osposobljavanje u jednakom trajanju. –Regulirani tečajevi i regulirana obuka na poslu u ukupnom trajanju od najmanje 15 godina, za koje je, općenito, preduvjet uspješno završeno obvezno školovanje (u trajanju od najmanje devet godina) i strukovnog osposobljavanja koji općenito uključuju najmanje dvogodišnje radno iskustvo (u većini slučajeva trogodišnje) i ispit kao dio obuke na poslu čija priprema uključuje tečaj osposobljavanja koji se, ili odvija istodobno s radnim iskustvom (najmanje 1 000 sati), ili se pohađa redovito (najmanje jednu godinu). Njemačke vlasti dostavljaju Komisiji i drugim državama članicama popis tečajeva osposobljavanja iz ovog Priloga. U Nizozemskoj: –Regulirani tečajevi osposobljavanja u ukupnom trajanju od najmanje 15 godina, za koje je preduvjet uspješno završenih osam godina osnovnog obrazovanja i četiri godine općeg srednjeg obrazovanja („MAVO”) ili pripremnog strukovnog obrazovanja (VBO) ili općeg srednjeg obrazovanja višeg stupnja, i koji zahtijevaju završen trogodišnji ili četverogodišnji program na višoj školi za srednje strukovno osposobljavanje (MBO) sa završnim ispitom. –Regulirani tečajevi osposobljavanja u ukupnom trajanju od najmanje 16 godina, za koje je preduvjet uspješno završenih osam godina osnovnog obrazovanja i četiri godine najmanje pripremnog strukovnog obrazovanja (VBO) ili općeg srednjeg obrazovanja višeg stupnja, te koji zahtijevaju završen četverogodišnji stručni program sa sustavom naukovanja, koji			
--	--	--	--

se sastoji od najmanje jednog dana tjedno teoretske nastave na višoj školi i praktičnog osposobljavanja u centru za praktično osposobljavanje ili poduzeću sve ostale dane u tjednu, sa završnim ispitom na srednjem ili visokom stupnju. Nizozemske vlasti dostavljaju Komisiji i drugim državama članicama popis tečajeva osposobljavanja iz ovog Priloga. U Austriji: –Programi na višim strukovnim školama (Berufsbildende Höhere Schulen) i visokim obrazovnim ustanovama za poljoprivredu i šumarstvo (Höhere Land- und Forstwirtschaftliche Lehranstalten), uključujući posebne vrste (einschließlich der Sonderformen), čiju strukturu i razinu određuju zakon i drugi propisi. Ovi programi traju ukupno najmanje 13 godina i uključuju pet godina strukovnog osposobljavanja koje završava završnim ispitom, čije je uspješno polaganje dokaz stručne osposobljenosti. –Programi u majstorskim školama (Meisterschulen), majstorskim razredima (Meisterklassen), industrijskim majstorskim školama (Werkmeisterschulen) ili građevinskim obrtničkim školama (Bauhandwerkerschulen), čiju strukturu i razinu određuju zakoni i drugi propisi. Ovi programi traju ukupno najmanje 13 godina, uključujući devet godina obveznog obrazovanja, nakon kojeg slijedi najmanje trogodišnje strukovno osposobljavanje u specijaliziranoj školi ili najmanje trogodišnje osposobljavanje na poslu paralelno sa školovanjem u strukovnoj školi (Berufsschule), od kojih obje završavaju ispitom, a nadopunjavaju se uspješnim završavanjem najmanje trogodišnjeg tečaja osposobljavanja u majstorskoj školi			
---	--	--	--

(Meisterschule), majstorskom razredu (Meisterklassen), industrijskoj majstorskoj školi (Werkmeisterschule) ili građevinskoj obrtničkoj školi (Bauhandwerkerschule). U većini slučajeva ukupno školovanje traje najmanje 15 godina, uključujući razdoblja stjecanja radnog iskustva, koje ili prethodi tečajevima osposobljavanja u ovim ustanovama ili se odvija usporedno s izvanrednim tečajevima (najmanje 960 sati). Austrijske vlasti dostavljaju Komisiji i drugim državama članicama popis tečajeva osposobljavanja iz ovog Priloga. (1) Minimalno se trajanje može smanjiti sa tri na dvije godine ako osoba ima kvalifikaciju potrebnu za upis na fakultet („Abitur”), odnosno trinaest godina prethodnog obrazovanja i osposobljavanja, ili ako ima kvalifikaciju potrebnu za upis u „Fachhochschule” („Fachhochschulreife”), odnosno 12 godina obrazovanja i osposobljavanja.			
PRILOG IV. Djelatnosti povezane s kategorijama stručnih iskustava navedenim u člancima 17., 18. i 19. Popis I. Glavne skupine uključene u Direktivu 64/427/EEZ, kako je izmijenjena Direktivom 69/77/EEZ te direktivama 68/366/EEZ i 82/489/EEZ 1. Direktiva 64/427/EEZ		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN

Glavna skupina	2	Proizvodnja tekstila			82/15, 70/19, 47/20)
	3				
	2	Proizvodnja i obrada tekstilnih materijala na			
	3	strojevima za vunu			
	2				
	2	Proizvodnja i obrada tekstilnih materijala na			
	3	strojevima za pamuk			
	3				
	2	Proizvodnja i obrada tekstilnih materijala na			
	3	strojevima za svilu			
	4				
	2	Proizvodnja i obrada tekstilnih materijala na			
	3	strojevima za lan i konoplju			
	5				
	2	Industrije drugih tekstilnih vlakana (juta, čvrsta			
	3	vlakna itd.), užad			
	6				
	2	Proizvodnja pletenih i kačkanih proizvoda			
	3				
	7				
	2	Oplemenjivanje tekstila			
	3				
	8				
	2	Druga tekstilna industrija			
	3				
	9				
Glavna skupina	2	Proizvodnja obuće, drugih odjevnih predmeta i			
	4	posteljine			
	2	Strojna proizvodnja obuće (osim od gume ili drva)			
	4				
	1				
	2	Ručna proizvodnja ili popravak obuće			
	4				
	2				

	2	Proizvodnja odjevnih predmeta (osim krzna)			
	4				
	3				
	2	Proizvodnja madraca i posteljine			
	4				
	4				
	2	Industrija kože i krzna			
	4				
	5				
Glavna skupina	2	Proizvodnja i prerada drva i pluta, osim proizvodnje			
	5	namještaja			
	2	Piljenje i industrijska priprema drva			
	5				
	1				
	2	Proizvodnja drvenih poluproizvoda			
	5				
	2				
	2	Serijska proizvodnja drvenih građevinskih			
	5	komponenata, uključujući podove			
	3				
	2	Proizvodnja drvenih kontejnera			
	5				
	4				
	2	Proizvodnja drugih drvenih proizvoda (osim			
	5	namještaja)			
	5				
Glavna skupina	2	260 Proizvodnja drvenog namještaja			
	6				
Glavna skupina	2	Proizvodnja papira i papirnatih proizvoda			
	7				
	2	Proizvodnja pulpe, papira i kartona			
	7				
	1				

	2	Obrada papira i kartona te proizvodnja artikala od pulpe			
	7				
	2				
Glavna skupina	2	280 Tiskarstvo, izdavaštvo i srodne industrije			
	8				
Glavna skupina	2	Kožna industrija			
	9				
	2	Pogoni za štavljenje i obradu kože			
	9				
	1				
	2	Proizvodnja kožnih proizvoda			
	9				
	2				
Prijašnja glavna skupina	3	Proizvodnja gumenih i plastičnih proizvoda, te proizvoda od umjetnih vlakana i škroba			
	0				
	3	Obrada gume i azbesta			
	0				
	1				
	3	Obrada plastičnih materijala			
	0				
	2				
	3	Proizvodnja umjetnih vlakana			
	0				
	3				
Prijašnja glavna skupina	3	Kemijska industrija			
	1				
	3	Proizvodnja kemijskih sirovina i njihova daljnja prerada			
	1				
	3	Specijalizirana proizvodnja kemijskih proizvoda uglavnom za industrijske i poljoprivredne svrhe			
	1				
	2	(uključujući proizvodnju masti i ulja biljnog ili životinjskog podrijetla iz skupine ISIC 312)			

	3	Specijalizirana proizvodnja kemijskih proizvoda			
	1	uglavnom za kućnu ili uredsku upotrebu			
	3	[isključujući proizvodnju medicinskih i farmaceutskih proizvoda (prijašnja skupina ISIC 319)]			
Glavna skupina	3	320 Naftna industrija			
Glavna skupina	3	Proizvodnja nemetalnih mineralnih proizvoda			
	3	Proizvodnja građevinskih glinenih proizvoda			
	3				
	1				
	3	Proizvodnja stakla i staklenih proizvoda			
	3				
	2				
	3	Proizvodnja keramičkih proizvoda, uključujući			
	3	vatrostalne proizvode			
	3				
	3	Proizvodnja cementa, vapna i žbuke			
	3				
	4				
	3	Proizvodnja građevinskog materijala od betona,			
	3	cementa i žbuke			
	5				
	3	Obrada kamena i proizvodnja drugih nemetalnih			
	3	mineralnih proizvoda			
	9				
Glavna skupina	3	Proizvodnja i primarna transformacija neobojenih i			
	4	obojenih metala			
	3	Industrija željeza i čelika (kako je definirano u			
	4	Ugovoru o EZUČ-u, uključujući koksare integrirane			
	1	u čeličane)			

	3	Proizvodnja čeličnih cijevi			
	2				
	4				
	3	Izvlačenje žica, hladno izvlačenje, hladno valjanje			
	4	traka, hladno oblikovanje			
	3				
	3	Proizvodnja i primarna transformacija obojenih			
	4	metala			
	4				
	3	Ljevaonice obojenih i neobojenih metala			
	4				
	5				
Glavna skupina	3	Proizvodnja metalnih proizvoda (osim strojeva i			
	5	transportne opreme)			
	3	Kovanje, teško utiskivanje i teško prešanje			
	5				
	1				
	3	Sekundarna transformacija i površinska obrada			
	5				
	2				
	3	Metalne konstrukcije			
	5				
	3				
	3	Izrada kotlova, proizvodnja industrijskih posuda			
	5				
	4				
	3	Proizvodnja oruđa i sredstava te gotovih metalnih			
	5	proizvoda (osim električne opreme)			
	5				
	3	Pomoćne aktivnosti strojarstva			
	5				
	9				
Glavna skupina	3	Proizvodnja strojeva, osim električnih strojeva			
	6				

3 Proizvodnja poljoprivrednih strojeva i traktora 6 1 3 Proizvodnja uredskih strojeva 6 2 3 Proizvodnja alata za obradu metala i drugih strojnih 6 alata te uređaja i dodataka za njih i za druge 3 električne alate 3 Proizvodnja tekstilnih strojeva i pribora, proizvodnja 6 šivaćih strojeva 4 3 Proizvodnja strojeva i opreme za industriju hrane i 6 pića te za kemijsku industriju i druge srodne 5 industrije 3 Proizvodnja pogona i opreme za rudnike, ljevaonice 6 željeza i čelika, te za građevinsku industriju; 6 proizvodnja opreme s mehaničkim upravljanjem 3 Proizvodnja transmisijske opreme 6 7 3 Proizvodnja strojeva za druge specifične industrijske 6 svrhe 8 3 Proizvodnja drugih ne-električnih strojeva i opreme 6 9 Glavna 3 Elektrotehnika skupina 7 3 Proizvodnja električnih žica i kablova 7 1			
--	--	--	--

3 Proizvodnja motora, generatora, transformatora, 7 uklopnih/rasklopnih uređaja i druge slične opreme za 2 snabdijevanje električnom energijom 3 Proizvodnja električne opreme za izravnu 7 komercijalnu upotrebu 3 3 Proizvodnja telekomunikacijske opreme, mjernih 7 instrumenata, drugih naprava za mjerenje i 4 elektromedicinske opreme 3 Proizvodnja elektroničke opreme, radio i 7 televizijskih prijemnika, audio opreme 5 3 Proizvodnja električnih aparata za kućnu upotrebu 7 6 3 Proizvodnja svjetiljaka i opreme za rasvjetu 7 7 3 Proizvodnja baterija i akumulatora 7 8 3 Popravljanje, sklapanje i stručna instalacija 7 električne opreme 9 Prijašnja glavna skupina 3 Proizvodnja opreme za transport 8 3 Proizvodnja motornih vozila i njihovih dijelova 8 3 3 Popravljanje motornih vozila, motocikala i bicikala 8 4			
--	--	--	--

	3	Proizvodnja motocikala, bicikala i njihovih dijelova			
	8				
	5				
	3	Proizvodnja opreme za transport koja nije			
	8	klasificirana negdje drugdje			
	9				
Glavna	3	Razne proizvodne industrije			
skupina	9				
	3	Proizvodnja preciznih instrumenata te mjernih i			
	9	kontrolnih instrumenata			
	1				
	3	Proizvodnja medicinsko-kirurških instrumenata i			
	9	opreme te ortopedskih pomagala (osim ortopedske			
	2	obuće)			
	3	Proizvodnja fotografske i optičke opreme			
	9				
	3				
	3	Proizvodnja i popravak ručnih i drugih satova			
	9				
	4				
	3	Proizvodnja dragulja i plemenitih metala			
	9				
	5				
	3	Proizvodnja i popravak glazbenih instrumenata			
	9				
	6				
	3	Proizvodnja igara, igračaka, sportske i atletičarske			
	9	opreme			
	7				
	3	Druge proizvodne industrije			
	9				
	9				
Glavna	4	Građevina			
skupina	0				

4 Građevinarstvo (ne-specijalizirano); rušenje 0 0 4 Izgradnja zgrada (stambenih ili drugih) 0 1 4 Građevinarstvo: izgradnja cesta, mostova, 0 željezničkih pruga itd. 2 4 Montaža 0 3 4 Dekoriranje i završni radovi 0 4			
2. Direktiva 68/366/EEZ Glavna 20 200 Industrija za proizvodnju životinjskih i biljnih skupina A masti i ulja 20 Prehrambena industrija (osim industrije pića) B 201 Klaonice, priprema i konzerviranje mesa 202 Industrija mlijeka i mliječnih proizvoda 203 Konzerviranje voća i povrća 204 Konzerviranje ribe i drugih plodova mora 205 Proizvodnja mlinarskih proizvoda 206 Proizvodnja pekarskih proizvoda, uključujući dvopek i prepečenac 207 Industrija šećera 208 Proizvodnja kaka, čokolade i slatkiša 209 Proizvodnja različitih prehrambenih proizvoda Glavna 21 Industrija pića skupina 211 Proizvodnja etilnog alkohola fermentacijom, proizvodnja kvasca i alkoholnih pića			

212 Proizvodnja vina i drugih alkoholnih pića bez slada 213 Varenje piva i proizvodnja slada 214 Industrija bezalkoholnih pića i gazirane vode prij Proizvodnja gumenih proizvoda, plastičnih e materijala, umjetnih i sintetičnih vlakana te 30 proizvoda od škroba 304 Proizvodnja proizvoda od škroba 3. Direktiva 82/489/EEZ prije Frizerski saloni (isključujući usluge pedikure i strukovne 855 škole za kozmetičare) Lista II. Glavne skupine iz direktiva 75/368/EEZ, 75/369/EEZ i 82/470/EEZ 1. Direktiva 75/368/EEZ (djelatnosti iz članka 5. stavka 1.) pri Ribolov je 04 Ribolov na kopnenim vodama 04 3 pri Proizvodnja transportne opreme je 38 Izgradnja i popravak brodova 38 1 38 Proizvodnja željezničke opreme 2 38 Proizvodnja zrakoplova (uključujući opremu prostora) 6 pri Aktivnosti povezane s transportom i druge aktivnosti koje je nisu povezane s transportom a spadaju u sljedeće skupine: 71 pri Usluga spavaćih kola i vagon-restorana; održavanje je željezničkog voznog parka u hangarima; čišćenje vagona			
--	--	--	--

71 1 pri Održavanje voznog parka za gradski, prigradski i je međugradski putnički promet 71 2 pri Održavanje voznog parka za ostale oblike kopnenog je putničkog prometa (kao što su automobili, autobusi, 71 taksiji) 3 pri Rad i održavanje pomoćnih službi za cestovni promet je (kao što su ceste, tuneli i naplatne postaje, skladišta robe, 71 parkirališta, hangari za autobuse i tramvaje) 4 Pri Aktivnosti povezane s transportom kopnenim vodama je (kao što su rad i održavanje vodenih putova, luka i drugih 71 objekata za transport kopnenim vodama; usluge tegljenja 6 i navođenja u lukama, postavljanje plutača, utovar i istovar plovila i druge slične aktivnosti kao što su spašavanje brodova, tegljenje i rad spremišta za čamce) 73 Komunikacije: poštanske usluge i telekomunikacije Pri Osobne usluge je 85 Praonice rublja i usluge pranja rublja, kemijsko čišćenje i 85 4 bojanje pri Fotografski ateljei: portreti i komercijalno fotografiranje, je osim novinarskih fotografija 85 6 pri Osobne usluge koje nisu nigdje drugdje klasificirane je (samo održavanje i čišćenje zgrada ili boravišnih 85 prostora) 9			
---	--	--	--

2. Direktiva 75/369/EEZ (članak 6.: kada se djelatnost smatra industrijskom ili maloobrtničkom) Sljedeće pokretne djelatnosti: (kupovina i prodaja robe: a) –kojom se bave trgovački putnici, ulični prodavači ili prodavači po kućama (prije ISIC skupina 612), –na pokrivenim tržnicama, osim onih koji imaju stalne fiksne štandove, i na otvorenim tržnicama; (djelatnosti na koje se odnose već usvojene prijelazne mjere, b koje izričito isključuju ili ne spominju obavljanje takvih) djelatnosti na pokretnoj osnovi. 3. Direktiva 82/470/EEZ (članak 6. stavci 1. i 3.) Ove djelatnosti uključuju posebno: –organiziranje, ponudu za prodaju i prodaju, izravno ili komisiono, pojedinačno ili skupno putovanja ili boravka (prijevoz, smještaj, hrana, izleti itd.), bez obzira na razloge putovanja (članak 2. točka (B) (a)), –posredovanje između ponuđača različitih metoda transporta i osoba koje otpremaju ili primaju robu, ili obavljanje srodnih djelatnosti: (aa) sklapanjem ugovora s prijevoznikom u ime naručitelja; (b izborom načina transporta, poduzeća i rute koji se smatraju b) najpovoljnijim za naručitelja; (c organiziranjem tehničkih aspekata transporta (npr. pakiranje c) potrebno za prijevoz); izvođenjem različitih poslova povezanih s transportom (npr. osiguravanje zaliha leda za rashladna kola);			
---	--	--	--

(d) dobavljanjem formalnosti povezanih s transportom, kao što d) je priprema teretnog lista; sabiranjem i raspršivanjem pošiljaka; (e) koordiniranjem različitih faza transporta, osiguravanjem e) tranzita, ponovne otpreme, prekrcaja i drugih završnih radnji; (f) organiziranjem vozarine i prijevoznika te prijevoznih f) sredstava za osobe koje otpremaju robu ili je primaju: — procjena transportnih troškova i provjera detaljnih obračuna, — poduzimanje određenih privremenih ili trajnih mjera u ime i za račun brodarka ili pomorskog prijevoznika (s lučkim vlastima, trgovcima brodskih potrepština itd.). (Djelatnosti navedene u članku 2. točkama (A)(a), (b) i (d)). Popis III. Direktive 64/222/EEZ, 68/364/EEZ, 68/368/EEZ, 75/368/EEZ, 75/369/EEZ, 70/523/EEZ i 82/470/EEZ 1. Direktiva 64/222/EEZ 1Djelatnosti samozaposlenih osoba u veletrgovini, osim . veletrgovine medicinskih i farmaceutskih proizvoda, toksičnih proizvoda i patogenih supstanci te ugljena (prijašnja skupina 611). 2Profesionalne djelatnosti posrednika, kojeg je jedna ili više . osoba ovlastila i uputila da u njihovo ime i za njihov račun pregovara ili sklapa trgovačke poslove. 3Profesionalne djelatnosti posrednika koji, iako nema takvih . trajnih uputa, povezuje osobe koje žele izravno međusobno sklapati poslove, organizira njihove trgovačke poslove ili pomaže pri njihovom izvođenju.			
---	--	--	--

4Profesionalne djelatnosti posrednika koji samostalno sklapa . trgovačke poslove za druge. 5Profesionalne djelatnosti posrednika koji za druge obavlja . veleprodaju putem dražbe. 6Profesionalne djelatnosti posrednika koji pribavlja narudžbe . hodajući od vrata do vrata. 7Obavljanje usluga posrednika, kao profesionalne djelatnosti, . kojeg zapošljava jedno ili više trgovačkih, industrijskih ili malo-obrtničkih poduzeća. 2. Direktiva 68/364/EEZ) Prijašnja ISIC skupina 612: Maloprodaja Isključene djelatnosti: 01 Davanje poljoprivrednih strojeva u najam 2 64Nekretnine, davanje imanja u najam 0 71 Davanje automobila, kočija i konja u najam 3 71 Davanje željezničkih vagona i kola u najam 8 83 Davanje strojeva u najam poslovnim poduzećima 9 84 Rezerviranje sjedala u kinematografima i davanje 1 kinematografskih filmova u najam 84 Rezerviranje kazališnih sjedala i davanje kazališne opreme u 2 najam 84 Iznajmljivanje čamaca, bicikala i automata za igre ili igre na 3 sreću 85 Iznajmljivanje opremljenih soba 3			
---	--	--	--

85 Iznajmljivanje oprane posteljine 4 85 Iznajmljivanje odjeće 9 3. Direktiva 68/368/EEZ Prijašnja ISIC glavna skupina 85 1 Restorani, kavane, taverne i druga mjesta gdje se jede i pije . (ISIC skupina 852). 2 Hoteli, prenoćišta, kampovi i druga mjesta za smještaj (ISIC . skupina 853). 4. Direktiva 75/368/EEZ (članak 7.) prij Banke i druge financijske ustanove e priј Poduzeća za kupovinu patenta i licenciranje 62 e 620 prij Prijevoz e priј Cestovni putnički prijevoz, isključujući prijevoz 71 e motornim vozilima 713 priј Cjevovodni transport tekućeg ugljikovodika i drugih e tekućih kemijskih proizvoda 719 prij Javne usluge e 827 Knjižnice, muzeji, botanički i zoološki vrtovi 82 prij Rekreativne usluge e 843 Rekreativne usluge koje nisu drugdje klasificirane: 84			
---	--	--	--

—Sportske aktivnosti (sportski tereni, organiziranje sportskih događaja itd.) osim aktivnosti sportskih instruktora —Igre (konjušnice trkaćih konja, površine za igre, utrke itd.) —Druge rekreativne usluge (cirkusi, zabavni parkovi i druga zabavišta) prij Osobne usluge e prij Usluge za kućanstvo 85 e 851 prij Kozmetički saloni i usluge manikiranja, isključujući e usluge pedikera i stručne škole za osposobljavanje 855 kozmetičara i frizera prij Osobne usluge koje nisu drugdje klasificirane, osim e sportskih i paramedicinskih masera i gorskih vodiča, 859 podijeljene u sljedeće skupine: — Dezinfekcija i kontrola nametnika — Iznajmljivanje odjeće i skladištenje — Ženidbene agencije i slične usluge — Astrologija, proricanje sudbine i slično — Sanitarne usluge i srodne djelatnosti — Pogrebne usluge i održavanje groblja — Putni pratitelji i turistički vodiči-prevoditelji 5. Direktiva 75/369/EEZ (članak 5.) Sljedeće pokretne djelatnosti: (kupovina i prodaja robe: a) —kojom se bave trgovački putnici, ulični prodavači ili prodavači po kućama (prije ISIC skupina 612),			
--	--	--	--

—na pokrivenim tržnicama, osim onih koji imaju stalne fiksne standove, i na otvorenim tržnicama.; (djelatnosti na koje se odnose već usvojene prijelazne mjere, b koje izričito isključuju ili ne spominju obavljanje takvih) djelatnosti na pokretnoj osnovi. 6. Direktiva 70/523/EEZ Djelatnosti samozaposlenih osoba u veletrgovini ugljena i djelatnosti posrednika u trgovini ugljenom (prijašnja skupina 6112 nomenklature ISIC). 7. Direktiva 82/470/EEZ (članak 6. stavak 2.) (Djelatnosti navedene u članku 2. točkama (A)(c) i (e), točki (B) (b), točki (C) i točki (D)). Ove djelatnosti uključuju posebno: —davanje u najam željezničkih kola ili vagona za prijevoz osoba ili roba, —obavljanje posredništva u prodaji, kupnji ili iznajmljivanju brodova, —organiziranje, pregovaranje i sklapanje ugovora za prijevoz emigranata, —primanje svih deponiranih predmeta i roba, pod carinskim nadzorom ili ne, u ime deponenta u skladištima, skladištima namještaja, hladnjačama, silosima itd., —pribavljanje potvrde o deponiranim predmetima ili robama za deponenta, —osiguravanje tora, hrane za životinje i prodajnih prstena za stoku koja je privremeno smještena dok čeka na prodaju ili dok je u tranzitu na tržište ili s njega, —provođenje pregleda ili tehničke ocjene motornih vozila, — mjerenje, vaganje i kalibriranje roba.			
---	--	--	--

PRILOG V.					Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Priznavanje na temelju usklađivanja minimalnih uvjeta osposobljavanja						
V.1. DOKTOR MEDICINE						
5.1.1. Dokaz o formalnoj osposobljenosti za liječnika s osnovnom medicinskom osposobljenosti						
Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje dodjeljuje dokaz o kvalifikacija	Svjedodžba priložena uz dokaz o kvalifikacijama	Referentni datum		
België/Belgique/Belgien	Diploma van arts/Diplôme de docteur en médecine	—Les universités/De universiteit en —Le Jury compétent d’enseignement de la Communauté française/D e bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap		20. prosinca 1976.		

Česká republika	Diplom o ukončení studia ve studijním programu všeobecné lékařství (doktor medicíny, MUDr.)	Lékařská fakulta univerzity v České republice	—Vysvědčení o státní rigorózní zkoušce	1. svibn 2004.			
Danmark	Bevis for bestået lægevidenskabelig Embedseksamen	Medicinsk universitetsfakultet	—Autorisation som læge, udstedt af Sundhedsstyrelsen —Tilladelse til selvstændigt virke som læge (dokumentation for gennemført praktisk uddannelse), udstedt af Sundhedsstyrelsen	20. prosi nca 1976.			
Deutschland	—Zeugnis über die Ärztliche Prüfung —Zeugnis über die Ärztliche Staatsprüfung und	Zuständige Behörden		20. prosi nca 1976.			

	Zeugnis über die Vorbereitu ngszeit als Medizinala ssistent, soweit diese nach den deutschen Rechtsvors chriften noch für den Abschluss der ärztlichen Ausbildun g vorgesehe n war			
Eesti	Diplom Tartu arstiteaduse Ülikool õppekava läbimise kohta	1. svibn ja 2004.		
Ελλάς	Πτυχίο –Ιατρική Ιατρικής Σχολή Πανεπιστη μίου, –Σχολή Επιστημών Υγείας, Τμήμα	1. siječn ja 1981.		

España	Título de Licenciado en Medicina y Cirugía	Ιατρικής Πανεπιστημίου —Ministerio de Educación y Cultura —El rector de una Universidad	1. siječnja 1986.			
France	Diplôme d'Etat de docteur en médecine	Universités	20. prosinca 1976.			
Ireland	Primary qualification	Competent examining body	Certificate of experience	20. prosinca 1976.		
Italia	Diploma di laurea in medicina e Chirurgia	Università	Diploma di abilitazione all'esercizio della medicina e chirurgia	20. prosinca 1976.		
Κύπρος	Πιστοποιητικό Εγγραφής Ιατρού	Ιατρικό Συμβούλιο		1. svibnja 2004.		
Latvija	ārsta diploms	Universitātes tipa augstskola		1. svibnja 2004.		
Lietuva	Aukštojo mokslo	Universitetas	Internatūros pažymejimas,	1. svibn		

	diplomas, nurodantis suteiktą gydytojo kvalifikaciją		nurodantis suteiktą medicinos gydytojo profesinę kvalifikaciją	ja 2004.			
Luxembourg,	Diplôme d'Etat de docteur en médecine, chirurgie et accouche- ments	Jury d'examen d'Etat	Certificat de stage	20. prosi nca 1976.			
Magyarorszá g	Általános orvos oklevél (doctor medicinae univer- sae, röv.: dr. med. univ.)	Egyetem		1. svibn ja 2004.			
Malta	Lawrja ta' Tabib tal- Medi- cina u l-Kirurgija	Universita' ta' Malta	Certifikat ta' registrazzjoni mahrug mill- Kunsill Mediku	1. svibn ja 2004.			
Nederland	Getuigschrijft van met goed gevolg afgelegd artsexamen	Faculteit Geneeskunde		20. prosi nca 1976.			
Österreich	1Urkunde . über die Verleihung des	1Medizinisch . e Fakultät einer Universität		1. siječn ja 1994.			

	akademisc hen Grades Doktor der gesamten Heilkunde (bzw. Doctor medicinae universae, Dr.med.uni v.) 2Diplom 2Österreichis . über die .che spezifische Ärztekamm Ausbildun er g zum Arzt für Allgemein medizin bzw. Facharztdi plom			
Polska	Dyplom 1Akademia Lekarski ukończenia . Medyczna Egzamin studiów 2Uniwersytet Państwowy wyższych . Medyczny na kierunku 3Collegium lekarskim z . Medicum tytułem Uniwersytet „lekarza” u Jagielloński ego	1. svibn ja 2004.		
Portugal	Carta de Curso de s Universidade Diploma s comprovativo da	1. siječn		

	licenciatura em medicina	conclusão do internato geral emitido pelo Ministério da Saúde	ja 1986.			
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov „doktor medicine/do ktorica medicine”	Univerza	1. svibn ja 2004.			
Slovensko	Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu „doktor medicíny” („MUDr.”)	Vysoká škola	1. svibn ja 2004.			
Suomi/Finland	Lääketieteen lisansiaatin tutkinto/Medici- ne licentiatexamen	—Helsingin yliopisto/H elsingfors universitet —Kuopion yliopisto —Oulun yliopisto —Tampereen yliopisto —Turun yliopisto	Todistus lääkärin 1. perusterveydenhu- sijeen ollon ja lisäkoulutuksesta/ 1994. Examenbevis om tilläggsutbildning för läkare inom primärvården			

Sverige	Läkarexamen	Universitet	Bevis om praktisk utbildning som utfärdas av Socialstyrelsen	1. siječnja 1994.			
United Kingdom	Primary qualification	Competent examining body	Certificate of experience	20. prosinca 1976.			
5.1.2. Dokaz o formalnoj osposobljenosti liječnika specijalista							
Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti		Tijelo koje dodjeljuje kvalifikacije	Referentni datum			
België/Belgique/Belgien	Bijzondere beroepstitel van geneesheer-specialist/Titre professionnel particulier de médecin spécialiste		Minister bevoegd voor Volksgezondheid/Ministre de la Santé publique	20. prosinca 1976.			
Česká republika	Diplom o specializaci		Ministerstvo zdravotnictví	1. svibnja 2004.			
Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som speciallæge		Sundhedsstyrelsen	20. prosinca 1976.			
Deutschland	Fachärztliche Anerkennung		Landesärztekammer	20. prosinca 1976.			

Eesti	Residentuuri lõputunnistus eriarstiabi erialal	Tartu Ülikool	1. svibnj a 2004.			
Ελλάς	Τίτλος Ιατρικής Ειδικότητας	1 Νομαρχιακή . Αυτοδιοίκηση 2. Νομαρχία	1. siječn ja 1981.			
España	Título de Especialista	Ministerio de Educación y Cultura	1. siječn ja 1986.			
France	1Certificat d'études . spéciales de médecine 2Attestation de . médecin spécialiste qualifié 3Certificat d'études . spéciales de médecine 4Diplôme d'études . spécialisées ou spécialisation complémentaire qualifiante de médecine	1. Universités 2Conseil de l'Ordre . des médecins 3. Universités 4. Universités	20. prosin ca 1976.			
Ireland	Certificate of Specialist doctor	Competent authority	20. prosin ca 1976.			
Italia	Diploma di medico specialista	Universita	20. prosin			

Κύπρος	Πιστοποιητικό Αναγνώρισης Ειδικότητας	Ιατρικό Συμβούλιο	ca 1976. 1. svibnj a 2004.			
Latvija	„Sertifikats”— kompetentu iestāžu izsniegts dokuments, kas apliecina, ka persona ir nokārtojusi sertifikācijas eksāmenu specialitātē	Latvijas Ārstu biedrība Latvijas Arstniecības personu profesionālo organizāciju savienība	1. svibnj a 2004.			
Lietuva	Rezidentūros pažymejimas, nurodantis suteiktą gydytojo specialisto profesinę kvalifikaciją	Universitetas	1. svibnj a 2004.			
Luxembourg	Certificat de médecin spécialiste	Ministre de la Santé publique	20. prosin ca 1976.			
Magyarország	Szakorvosi bizonyítvány	Az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium illetékes testülete	1. svibnj a 2004.			
Malta	Certifikat ta' Specjalista Mediku	Kumitat ta' Approvazzjoni dwar Specjalisti	1. svibnj a 2004.			

Nederland	Bewijs van inschrijving in een Specialistenregister	–Medisch Specialisten Registratie Commissie (MSRC) van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst –Sociaal- Geneeskundigen Registratie Commissie van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst	20. prosinca 1976.			
Österreich	Facharztdiplom	Österreichische Ärztekammer	1. siječnja 1994.			
Polska	Dyplom uzyskania tytułu specjalisty	Centrum Egzaminów Medycznych	1. svibnja 2004.			
Portugal	1. Grau de assistente 2. Título de especialista	1. Ministério da Saúde 2. Ordem dos Médicos	1. siječnja 1986.			
Slovenija		1 Ministrstvo za zdravje	1. svibnja			

Slovensko	Potrdilo o opravljenem specialističnem izpitu Diplom o specializaciji	2. Zdravniška zbornica Slovenije Slovenská zdravotnícka univerzita	1. a 2004. 1. siječnja 2004.
Suomi/Finland	Erikoislääkärin tutkinto/Specialläkarexamen	1. Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet 2. Kuopion yliopisto 3. Oulun yliopisto 4. Tampereen yliopisto 5. Turun yliopisto	1. siječnja 1994.
Sverige	Bevis om specialkompetens som läkare, utfärdat av Socialstyrelsen	Socialstyrelsen	1. siječnja 1994.
United Kingdom	Certificate of Completion of specialist training	Competent authority	20. prosinca 1976.
5.1.3. Nazivi tečajeva osposobljavanja za specijalizacije u medicini			
Država	Anesteziologija	Opća kirurgija	
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 3 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina	
	Naziv	Naziv	

België/Belgie	Anesthésie- réanimation/Anesthesie reanimatie	Chirurgie/Heelkunde			
Česká republika	Anesteziologie a resuscitace	Chirurgie			
Danmark	Anæstesiologi	Kirurgi elsler kirurgiske sygdomme			
Deutschland	Anästhesiologie	(Allgemeine) Chirurgie			
Eesti	Anestesiologia	Üldkirurgia			
Ελλάς	Αναισθησιολογία	Χειρουργική			
España	Anestesiología y Reanimación	Cirugía general y del aparato digestivo			
France	Anesthésiologie- Réanimation chirurgicale	Chirurgie générale			
Ireland	Anaesthesia	General surgery			
Italia	Anestesia e rianimazione	Chirurgia generale			
Κύπρος	Αναισθησιολογία	Γενική Χειρουργική			
Latvija	Anesteziologija un reanimatologija	Kirurgija			
Lietuva	Anesteziologija reanimatologija	Chirurgija			
Luxembourg	Anesthésie-réanimation	Chirurgie générale			
Magyarország	Aneszteziológia és intenzív terápia	Sebészet			
Malta	Anesteżija u Kura Intensiva	Kirurgija Generali			
Nederland	Anesthesiologie	Heelkunde			
Österreich	Anästhesiologie und Intensivmedizin	Chirurgie			
Polska	Anestezjologia i intensywna terapia	Chirurgia ogólna			
Portugal	Anestesiologia	Cirurgia geral			

Slovenija	Anesteziologija, reanimatologija in perioperativna intenzivna medicina	Splošna kirurgija			
Slovensko	Anestéziológia a intenzívna medicína	Chirurgia			
Suomi/Finland	Anestesiologia ja tehohoito/Anestesiologi och intensivvård	Yleiskirurgia/Allmän kirurgi			
Sverige	Anestesi och intensivvård	Kirurgi			
United Kingdom	Anaesthetics	General surgery			
Država	Neurokirurgija	Porodništvo i ginekologija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien	Neurochirurgie	Gynécologie — obstétrique/Gynaecologie en verloskunde			
Česká republika	Neurochirurgie	Gynekologie a porodnictví			
Danmark	Neurokirurgi eller kirurgiske nervesygdomme	Gynækologi og obstetrik eller kvindesygdomme og fødselshjælp			
Deutschland	Neurochirurgie	Frauenheilkunde und Geburtshilfe			
Eesti	Neurokirurgia	Sünnitusabi ja günekoloogia			
Ελλάς	Νευροχειρουργική	Μαιευτική-Γυναικολογία			
España	Neurocirugía	Obstetricia y ginecología			
France	Neurochirurgie	Gynécologie — obstétrique			
Ireland	Neurosurgery	Obstetrics and gynaecology			

Italia	Neurochirurgia	Ginecologia e ostetricia			
Κύπρος	Νευροχειρουργική	Μαιευτική — Γυναικολογία			
Latvija	Neirokirurgija	Ginekologija un dzemdniecība			
Lietuva	Neurochirurgija	Akušerija ginekologija			
Luxembourg	Neurochirurgie	Gynécologie — obstétrique			
Magyarország	Idegsebészet	Szülészet-nőgyógyászat			
Malta	Neurokirurgija	Ostetricja u Ginekologija			
Nederland	Neurochirurgie	Verloskunde en gynaecologie			
Österreich	Neurochirurgie	Frauenheilkunde und Geburtshilfe			
Polska	Neurochirurgia	Położnictwo i ginekologia			
Portugal	Neurocirurgia	Ginecologia e obstetricia			
Slovenija	Nevrokirurgija	Ginekologija in porodništvo			
Slovensko	Neurochirurgia	Gynekológia a pôrodníctvo			
Suomi/Finland	Neurokirurgia/Neurokirurgia	Naistentaudit ja synnytykset/Kvinnosjukdomar och förlossningar			
Sverige	Neurokirurgi	Obstetrik och gynekologi			
United Kingdom	Neurosurgery	Obstetrics and gynaecology			
Država	Opća (interna) medicina	Oftalmologija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 3 godine			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien	Médecine interne/Inwendige geneeskunde	Ophtalmologie/Oftalmologie			

Česká republika	Vnitřní lékařství	Oftalmologie			
Danmark	Intern medicin	Oftalmologi eller øjensygdomme			
Deutschland	Innere Medizin	Augenheilkunde			
Eesti	Sisehaigused	Oftalmoloogia			
Ελλάς	Παθολογία	Οφθαλμολογία			
España	Medicina interna	Oftalmología			
France	Médecine interne	Ophtalmologie			
Ireland	General medicine	Ophthalmic surgery			
Italia	Medicina interna	Oftalmologia			
Κύπρος	Παθολογία	Οφθαλμολογία			
Latvija	Internā medicīna	Oftalmologija			
Lietuva	Vidaus ligos	Oftalmologija			
Luxembourg	Médecine interne	Ophtalmologie			
Magyarország	Belgyógyászat	Szemészet			
Malta	Medicina Interna	Oftalmologija			
Nederland	Interne geneeskunde	Oogheelkunde			
Österreich	Innere Medizin	Augenheilkunde und Optometrie			
Polska	Choroby wewnętrzne	Okulistyka			
Portugal	Medicina interna	Oftalmologia			
Slovenija	Interna medicina	Oftalmologija			
Slovensko	Vnútorné lekárstvo	Oftalmológia			
Suomi/Finland	Sisätauti/Inre medicin	Silmätauti/Ögonsjukdomar			
Sverige	Internmedicin	Ögonsjukdomar (oftalmologi)			
United Kingdom	General (internal) medicine	Ophthalmology			
Država	Otorinolaringologija	Pedijatrija			

	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 3 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien	Oto-rhino-laryngologie/Otorhinolaryngologie	Pédiatrie/Pediatrie			
Česká republika	Otorinolaryngologie	Dětské lékařství			
Danmark	Oto-rhino-laryngologi eller høre-næse-halssygdomme	Pædiatri eller sygdomme hos børn			
Deutschland	Hals-Nasen-Ohrenheilkunde	Kinder- und Jugendmedizin			
Eesti	Otorinolarüngoloogia	Pediaatria			
Ελλάς	.τορινολαρυγγολογία	Παιδιατρική			
España	Otorrinolaringología	Pediatría y sus áreas específicas			
France	Oto-rhino-laryngologie	Pédiatrie			
Ireland	Otolaryngology	Paediatrics			
Italia	Otorinolaringoiatria	Pédiatria			
Κύπρος	.τορινολαρυγγολογία	Παιδιατρική			
Latvija	Otolaringologija	Pediatrija			
Lietuva	Otorinolaringologija	Vaikų ligos			
Luxembourg	Oto-rhino-laryngologie	Pédiatrie			
Magyarország	Fül-orr-gégegyógyászat	Csecsemő- és gyermekgyógyászat			
Malta	Otorinolaringologija	Pedjatrija			
Nederland	Keel-, neus- en oorheelkunde	Kindergeneeskunde			
Österreich	Hals-, Nasen- und Ohrenkrankheiten	Kinder- und Jugendheilkunde			
Polska	Otorynolaryngologia	Pediatria			
Portugal	Otorrinolaringologia	Pediatria			
Slovenija	Otorinolaringologija	Pediatrija			

Slovensko	Otorinolaryngológia	Pediatria			
Suomi/Finland	Korva-, nenä- ja kurkkutaudit/Öron-, näs- och halssjukdomar	Lastentaudit/Barnsjuk domar			
Sverige	Öron-, näs- och halssjukdomar (oto-rhino- laryngologi)	Barn- och ungdomsmedicin			
United Kingdom	Otolaryngology	Paediatrics			
Država	Pulmologija	Urologija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien	Pneumologie	Urologie			
Česká republika	Tuberkulóza a respirační nemoci	Urologie			
Danmark	Medicinske lungesygdomme	Urologi eller urinvejenes kirurgiske sygdomme			
Deutschland	Pneumologie	Urologie			
Eesti	Pulmonoloogia	Uroloogia			
Ελλάς	Φυματιολογία- Πνευμονολογία	Ουρολογία			
España	Neumología	Urología			
France	Pneumologie	Urologie			
Ireland	Respiratory medicine	Urology			
Italia	Malattie dell'apparato respiratorio	Urologia			
Κύπρος	Πνευμονολογία — Φυματιολογία	Ουρολογία			

Latvija	Ftiziopneimonoloģija	Uroloģija			
Lietuva	Pulmonologija	Urologija			
Luxembourg	Pneumologie	Urologie			
Magyarország	Tüdőgyógyászat	Urológia			
Malta	Medicina Respiratorja	Urologija			
Nederland	Longziekten en tuberculose	Urologie			
Österreich	Lungenkrankheiten	Urologie			
Polska	Choroby płuc	Urologia			
Portugal	Pneumologia	Urologia			
Slovenija	Pnevmologija	Urologija			
Slovensko	Pneumológia a ftizeológia	Urológia			
Suomi/Finland	Keuhkosairaudet ja allergologia/Lungsjukdomar och allergologi	Urologia/Urologi			
Sverige	Lungsjukdomar (pneumologi)	Urologi			
United Kingdom	Respiratory medicine	Urology			
Država	Ortopedija	Patološka anatomija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien	Chirurgie orthopédique/Orthopédie	Anatomie pathologique/Pathologische anatomie			
Česká republika	Ortopedie	Patologická anatomie			
Danmark	Ortopædisk kirurgi	Patologisk anatomi eller vævs- og celleundersøgelser			

Deutschland	Orthopädie (und Unfallchirurgie)	Pathologie			
Eesti	Ortopeedia	Patoloogia			
Ελλάς	Ορθοπαιδική	Παθολογική Ανατομική			
España	Cirugía ortopédica y traumatología	Anatomía patológica			
France	Chirurgie orthopédique et traumatologie	Anatomie et cytologie pathologiques			
Ireland	Trauma and orthopaedic surgery	Histopathology			
Italia	Ortopedia e traumatologia	Anatomia patologica			
Κύπρος	Ορθοπαιδική	Παθολογοανατομία — Ιστολογία			
Latvija	Traumatoloģija un ortopēdija	Patoloģija			
Lietuva	Ortopedija traumatologija	Patologija			
Luxembourg	Orthopédie	Anatomie pathologique			
Magyarország	Ortopédia	Patológia			
Malta	Kirurgija Ortopedika	Istopatologija			
Nederland	Orthopedie	Pathologie			
Österreich	Orthopädie und Orthopädische Chirurgie	Pathologie			
Polska	Ortopedia i traumatologia narządu ruchu	Patomorfologia			
Portugal	Ortopedia	Anatomia patologica			
Slovenija	Ortopedska kirurgija	Anatomska patologija in citopatologija			
Slovensko	Ortopédia	Patologická anatómia			

Suomi/Finland	Ortopedia ja traumatologia/Ortopedi och traumatologi	Patologia/Patologia			
Sverige	Ortopedi	Klinisk patologi			
United Kingdom	Trauma and orthopaedic surgery	Histopathology			
Država	Neurologija	Psihijatrija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien	Neurologie	Psychiatrie de l'adulte/Volwassen psychiatrie			
Česká republika	Neurologie	Psychiatrie			
Danmark	Neurologi eller medicinske nervesygdomme	Psykiatri			
Deutschland	Neurologie	Psychiatrie und Psychotherapie			
Eesti	Neuroloogia	Psihhiaatria			
Ελλάς	Νευρολογία	Ψυχιατρική			
España	Neurología	Psiquiatría			
France	Neurologie	Psychiatrie			
Ireland	Neurology	Psychiatry			
Italia	Neurologia	Psichiatria			
Κύπρος	Νευρολογία	Ψυχιατρική			
Latvija	Neiroloģija	Psihiatrija			
Lietuva	Neurologija	Psichiatrija			
Luxembourg	Neurologie	Psychiatrie			
Magyarország	Neurológia	Pszichiátria			

Malta	Newrologija	Psikjatrija			
Nederland	Neurologie	Psychiatrie			
Österreich	Neurologie	Psychiatrie			
Polska	Neurologia	Psychiatria			
Portugal	Neurologia	Psiquiatria			
Slovenija	Nevrologija	Psihiatrija			
Slovensko	Neurológia	Psychiatria			
Suomi/Finland	Neurologia/Neurologi	Psykiatria/Psykiatri			
d					
Sverige	Neurologi	Psykiatri			
United Kingdom	Neurology	General psychiatry			
Država	Dijagnostička radiologija	Radioterapija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			
Belgique/België/Belgien	Radiodiagnostic/Röntgen diagnose	Radiothérapie-oncologie/Radiotherapie-oncologie			
Česká republika	Radiologie a zobrazovací metody	Radiační onkologie			
Danmark	Diagnostik radiologi eller røntgenundersøgelse	Onkologi			
Deutschland	(Diagnostische) Radiologie	Strahlentherapie			
Eesti	Radioloogia	Onkoloogia			
Ελλάς	Ακτινοδιαγνωστική	Ακτινοθεραπευτική — Ογκολογία			
España	Radiodiagnóstico	Oncología radioterápica			
France	Radiodiagnostic et imagerie médicale	Oncologie radiothérapique			

Ireland	Diagnostic radiology	Radiation oncology			
Italia	Radiodiagnostica	Radioterapia			
Κύπρος	Ακτινολογία	Ακτινοθεραπευτική Ογκολογία			
Latvija	Diagnostiskā radioloģija	Terapeitiskā radioloģija			
Lietuva	Radiologija	Onkologija radioterapija			
Luxembourg	Radiodiagnostic	Radiothérapie			
Magyarország	Radiológia	Sugárterápia			
Malta	Radjologija	Onkologija u Radjoterapija			
Nederland	Radiologie	Radiotherapie			
Österreich	Medizinische Radiologie-Diagnostik	Strahlentherapie – Radioonkologie			
Polska	Radiologia i diagnostyka obrazowa	Radioterapia onkologiczna			
Portugal	Radiodiagnóstico	Radioterapia			
Slovenija	Radiologija	Radioterapija in onkologija			
Slovensko	Rádiológia	Radiačná onkológia			
Suomi/Finland	Radiologia/Radiologi d	Syöpätaudit/Cancersjukd omar			
Sverige	Medicinsk radiologi	Tumörsjukdomar (allmän onkologi)			
United Kingdom	Clinical radiology	Clinical oncology			
Država	Plastična kirurgija	Klinička biologija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			

Belgique/België/Belgien	Chirurgie plastique, reconstructrice et esthétique/Plastische, reconstructieve en esthetische heelkunde	Biologie clinique/Klinische biologie			
Česká republika	Plastická chirurgie				
Danmark	Plastikkirurgi				
Deutschland	Plastische (und Ästhetische) Chirurgie				
Eesti	Plastika- ja rekonstruktiivkirurgia	Laborimeditiin			
Ελλάς	Πλαστική Χειρουργική	Χειρουργική Θώρακος			
España	Cirugía plástica, estética y reparadora	Análisis clínicos			
France	Chirurgie plastique, reconstructrice et esthétique	Biologie médicale			
Ireland	Plastic, reconstructive and aesthetic surgery				
Italia	Chirurgia plastica e ricostruttiva	Patologia clinica			
Κύπρος	Πλαστική Χειρουργική				
Latvija	Plastiska kirurgija				
Lietuva	Plastine ir rekonstrukcine chirurgija	Laboratorine medicina			
Luxembourg	Chirurgie plastique	Biologie clinique			
Magyarország	Plasztikai (égési) sebészet	Orvosi laboratóriumi diagnosztika			
Malta	Kirurgija Plastika				
Nederland	Plastische Chirurgie				
Österreich	Plastische Chirurgie	Medizinische Biologie			

Polska	Chirurgia plastyczna	Diagnostyka laboratoryjna			
Portugal	Cirurgia plástica e reconstrutiva	Patologia clínica			
Slovenija	Plastična, rekonstrukcijska in estetska kirurgija				
Slovensko	Plastická chirurgia	Laboratórna medicína			
Suomi/Finland	Plastiikkakirurgia/Plastikkirurgi				
Sverige	Plastikkirurgi				
United Kingdom	Plastic surgery				
Država	Mikrobiologija-bakteriologija	Biokemija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien					
Česká republika	Lékařská mikrobiologie	Klinická biochemie			
Danmark	Klinisk mikrobiologi	Klinisk biokemi			
Deutschland	Mikrobiologie (Virologie) und Infektionsepidemiologie	Laboratoriumsmedizin			
Eesti					
Ελλάς	1. Ιατρική Βιοπαθολογία 2. Μικροβιολογία				
España	Microbiología y parasitología	Bioquímica clínica			
France					
Ireland	Microbiology	Chemical pathology			
Italia	Microbiologia e virologia	Biochimica clinica			

Κύπρος	Μικροβιολογία			
Latvija	Mikrobiologija			
Lietuva				
Luxembourg	Microbiologie	Chimie biologique		
Magyarország	Orvosi mikrobiológia			
Malta	Mikrobijologija	Patologija Kimika		
Nederland	Medische microbiologie	Klinische chemie		
Österreich	Hygiene und Mikrobiologie	Medizinische und Chemische Labordiagnostik		
Polska	Mikrobiologia lekarska			
Portugal				
Slovenija	Klinična mikrobiologija	Medicinska biokemija		
Slovensko	Klinická mikrobiológia	Klinická biochémia		
Suomi/Finland	Kliininen mikrobiologia/Klinisk mikrobiologi	Kliininen kemia/Klinisk kemi		
Sverige	Klinisk bakteriologi	Klinisk kemi		
United Kingdom	Medical microbiology and virology	Chemical pathology		
Država	Imunologija	Torakalna kirurgija		
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina		
	Naziv	Naziv		
België/Belgique/Belgien		Chirurgie thoracique/Heelkunde op de thorax (1)		
Česká republika	Alergologie a klinická imunologie	Kardiochirurgie		

Danmark	Klinisk immunologi	Thoraxkirurgi eller brysthulens kirurgiske sygdomme			
Deutschland		Thoraxchirurgie			
Eesti		Torakaalkirurgia			
Ελλάς		Χειρουργική Θώρακος			
España	Immunología	Cirugía torácica			
France		Chirurgie thoracique et cardiovasculaire			
Ireland	Immunology (clinical and laboratory)	Thoracic surgery			
Italia		- Chirurgia toracica; Cardiochirurgia			
Κύπρος	Ανοσολογία	Χειρουργική Θώρακος			
Latvija	Imunologija	Torakālā ķirurģija			
Lietuva		Krutines chirurgija			
Luxembourg	Immunologie	Chirurgie thoracique			
Magyarország	Allergológia és klinikai immunológia	Mellkassebészet			
Malta	Immunologija	Kirurgija Kardjo-Toracika			
Nederland		Cardio-thoracale chirurgie			
Österreich	Immunologie				
Polska	Immunologia kliniczna	Chirurgia klatki piersiowej			
Portugal		Cirurgia cardiotorácica			
Slovenija		Torakalna kirurgija			
Slovensko	Klinická imunológia a alergológia	Hrudníková chirurgia			
Suomi/Finland		Sydän-ja rintaelinkirurgia/Hjärt- och thoraxkirurgi			
Sverige	Klinisk immunologi	Thoraxkirurgi			
United Kingdom	Immunology	Cardo-thoracic surgery			

Datumi stavljanja izvan snage u smislu članka 27. stavka 3.:					
Država	Pedijatrijska kirurgija	Vaskularna kirurgija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien		Chirurgie des vaisseaux/Bloedvatenheelkunde (2)			
Česká republika	Dětská chirurgie	Cévní chirurgie			
Danmark		Karkirurgi eller kirurgiske blodkarsygdomme			
Deutschland	Kinderchirurgie	Gefäßchirurgie			
Eesti	Lastekirurgia	Kardiovaskulaarkirurgia			
Ελλάς	Χειρουργική Παιδών	Αγγειοχειρουργική			
España	Cirugía pediátrica	Angiología y cirugía vascular			
France	Chirurgie infantile	Chirurgie vasculaire			
Ireland	Paediatric surgery				
Italia	Chirurgia pediatrica	Chirurgia vascolare			
Κύπρος	Χειρουργική Παιδών	Χειρουργική Αγγείων			
Latvija	Bernu kirurgija	Asinsvadu ķirurģija			
Lietuva	Vaiku chirurgija	Kraujagysliu chirurgija			
Luxembourg	Chirurgie pédiatrique	Chirurgie vasculaire			
Magyarország	Gyermekebészet	Érsebészet			
Malta	Kirurgija Pedjatrika	Kirurgija Vaskolari			
Nederland					
Österreich	Kinderchirurgie				
Polska	Chirurgia dziecięca	Chirurgia naczyniowa			
Portugal	Cirurgia pediátrica	Cirurgia vascular			

Slovenija		Kardiovaskularna kirurgija			
Slovensko	Detská chirurgia	Cievná chirurgia			
Suomi/Finland	Lastenkirurgia/Barnkirurgi	Verisuonikirurgia/Kärlkirurgi			
Sverige	Barn- och ungdomskirurgi				
United Kingdom	Paediatric surgery				
Datumi stavljanja izvan snage u smislu članka 27. stavka 3.:					
Država	Kardiologija	Gastroenterologija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien	Cardiologie	Gastro-entérologie/Gastro-enterologie			
Česká republika	Kardiologie	Gastroenterologie			
Danmark	Kardiologi	Medicinsk gastroenterologi eller medicinske mave-tarmsygdomme			
Deutschland	Innere Medizin und Schwerpunkt Kardiologie	Innere Medizin und Schwerpunkt Gastroenterologie			
Eesti	Kardioloogia	Gastroenteroloogia			
Ελλάς	Καρδιολογία	Γαστρεντερολογία			
España	Cardiología	Aparato digestivo			
France	Pathologie cardio-vasculaire	Gastro-entérologie et hépatologie			
Ireland	Cardiology	Gastro-enterology			
Italia	Cardiologia	Gastroenterologia			

Κύπρος	Καρδιολογία	Γαστρεντερολογία			
Latvija	Kardioloģija	Gastroenterologija			
Lietuva	Kardiologija	Gastroenterologija			
Luxembourg	Cardiologie et angiologie	Gastro-enterologie			
Magyarország	Kardiológia	Gasztroenterológia			
Malta	Kardjologija	Gastroenterologija			
Nederland	Cardiologie	Leer van maag-darm- leverziekten			
Österreich					
Polska	Kardiologia	Gastrenterologia			
Portugal	Cardiologia	Gastrenterologia			
Slovenija		Gastroenterologija			
Slovensko	Kardiológia	Gastroenterológia			
Suomi/Finland	Kardiologia/Kardiologi	Gastroenterologia/Gastroenterologi			
Sverige	Kardiologi	Medicinsk gastroenterologi och hepatologi			
United Kingdom	Cardiology	Gastro-enterology			
Država	Reumatologija	Opća hematologija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 3 godine			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien	Rhumathologie/reumatologie				
Česká republika	Revmatologie	Hematologie a transfúzní lékařství			
Danmark	Reumatologi	Hæmatologi eller blodsygdomme			

Deutschland	Innere Medizin und Schwerpunkt Rheumatologie	Innere Medizin und Schwerpunkt Hämatologie und Onkologie			
Eesti	Reumatoloogia	Hematoloogia			
Ελλάς	Ρευματολογία	Αιματολογία			
España	Reumatología	Hematología y hemoterapia			
France	Rhumatologie				
Ireland	Rheumatology)	Haematology (clinical and laboratory)			
Italia	Reumatologia	Ematologia			
Κύπρος	Ρευματολογία	Αιματολογία			
Latvija	Reimatoloģija	Hematoloģija			
Lietuva	Reumatologija	Hematologija			
Luxembourg	Rhumatologie	Hématologie			
Magyarország	Reumatológia	Haematológia			
Malta	Rewmatologija	Ematologija			
Nederland	Reumatologie				
Österreich					
Polska	Reumatologia	Hematologia			
Portugal	Reumatologia	Imuno-hemoterapia			
Slovenija					
Slovensko	Reumatológia	Hematológia a transfúziológia			
Suomi/Finland	Reumatologia/Reumatologi	Kliininen hematologia/Klinisk hematologi			
Sverige	Reumatologi	Hematologi			
United Kingdom	Rheumatology	Haematology			
Država	Endokrinologija	Fizioterapija			

	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 3 godine Naziv	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 3 godine Naziv			
België/Belgique/Belgien		Médecine physique et réadaptation/Fysische geneeskunde en revalidatie			
Česká republika	Endokrinologie	Rehabilitační a fyzikální medicína			
Danmark	Medicinsk endokrinologi eller medicinske hormonsygdomme				
Deutschland	Innere Medizin und Schwerpunkt Endokrinologie und Diabetologie	Physikalische und Rehabilitative Medizin			
Eesti	Endokrinoloogia	Taastusravi ja füsiaatria			
Ελλάς	Ενδοκρινολογία	Φυσική Ιατρική και Αποκατάσταση			
España	Endocrinología y nutrición	Medicina física y rehabilitación			
France	Endocrinologie, maladies métaboliques	Rééducation et réadaptation fonctionnelles			
Ireland	Endocrinology and diabetes mellitus				
Italia	Endocrinologia e malattie del ricambio	Medicina fisica e riabilitazione			
Κύπρος	Ενδοκρινολογία	Φυσική Ιατρική και Αποκατάσταση			
Latvija	Endokrinoloģija	Rehabilitoloģija Fiziskā rehabilitācija			

Lietuva	Endokrinologija	Fizikālā medicīna Fizinē medicina ir reabilitācija			
Luxembourg	Endocrinologie, maladies du métabolisme et de la nutrition	Rééducation et réadaptation fonctionnelles			
Magyarország	Endokrinológia	Fizioterápia			
Malta	Endokrinologija u Dijabete				
Nederland		Revalidatiegeneeskunde			
Österreich		Physikalische Medizin			
Polska	Endokrynologia	Rehabilitacja medyczna			
Portugal	Endocrinologia	— Fisiatria — Medicina física e de reabilitação			
Slovenija		Fizikalna in rehabilitacijska medicina			
Slovensko	Endokrinológia	Fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia			
Suomi/Finland	Endokrinologia/Endokrinologi	Fysiatria/Fysiatri			
Sverige	Endokrina sjukdomar	Rehabiliteringsmedicin			
United Kingdom	Endocrinology and diabetes mellitus				
Država	Neuropsihijatrija	Dermatovenerologija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 3 godine			
	Naziv	Naziv			

België/België	Neuropsychiatrie (3)	Dermato- vénérologie/Dermato- venerologie		
Česká republika		Dermatovenerologie		
Danmark		Dermato-venerologi eller hud- og kønssygdomme		
Deutschland	Nervenheilkunde (Neurologie und Psychiatrie)	Haut- und Geschlechtskrankheiten		
Eesti		Dermatoveneroloogia		
Ελλάς	Νευρολογία — Ψυχιατρική	Δερματολογία — Αφροδισιολογία		
España		Dermatología médico- quirúrgica y venereología		
France	Neuropsychiatrie (4)	Dermatologie et vénérologie		
Ireland				
Italia	Neuropsychiatria (5)	Dermatologia e venerologia		
Κύπρος	Νευρολογία — Ψυχιατρική	Δερματολογία — Αφροδισιολογία		
Latvija		Dermatoloģija un veneroloģija		
Lietuva		Dermatovenerologija		
Luxembourg	Neuropsychiatrie (6)	Dermato-vénérologie		
Magyarország		Bőrgyógyászat		
Malta		Dermato-venerejologija		
Nederland	Zenuw- en zielsziekten (7)	Dermatologie en venerologie		
Österreich	Neurologie und Psychiatrie	Haut- und Geschlechtskrankheiten		

Polska		Dermatologia i wenerologia			
Portugal		Dermatovenereologia			
Slovenija		Dermatovenerologija			
Slovensko	Neuropsychiatria	Dermatovenerológia			
Suomi/Finland		Ihotaudit ja allergologia/Hudsjukdomar och allergologi			
Sverige		Hud- och könssjukdomar			
United Kingdom					
Datumi stavljanja izvan snage u smislu članka 27. stavka 3.:					
Država	Radiologija	Dječja psihijatrija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien		Psychiatrie infanto-juvénile/Kinder- en jeugdpsychiatrie			
Česká republika		Dětská a dorostová psychiatrie			
Danmark		Børne- og ungdomspsykiatri			
Deutschland	Radiologie	Kinder- und Jugendpsychiatrie und -psychotherapie			
Eesti					
Ελλάς	Ακτινολογία — Ραδιολογία	Παιδοψυχιατρική			
España	Electrorradiología				
France	Electro-radiologie (8)	Pédo-psychiatrie			

Ireland	Radiology (9)	Child and adolescent psychiatry			
Italia	Radiologia	Neuropsichiatria infantile			
Κύπρος		Παιδοψυχιατρική			
Latvija		Bērnu psihiatrija			
Lietuva		Vaikų ir paauglių psichiatrija			
Luxembourg	Électroradiologie (10)	Psychiatrie infantile			
Magyarország	Radiológia	Gyermekek és ifjúságpszichiátria			
Malta					
Nederland	Radiologie (11)				
Österreich	Radiologie				
Polska		Psychiatria dzieci i młodzieży			
Portugal	Radiologia	Pedopsiquiatria			
Slovenija		Otroška in mladostniška psihiatrija			
Slovensko		Detská psychiatria			
Suomi/Finland		Lastenpsykiatria/Barnpsykiatri			
Sverige		Barn- och ungdomspsykiatri			
United Kingdom		Child and adolescent psychiatry			
Datumi stavljanja izvan snage u smislu članka 27. stavka 3.:					
Država	Gerijatrija	Nefrologija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien					

Česká republika	Geriatric	Nefrologie			
Danmark	Geriatric eller alderdommens sygdomme	Nefrologi eller medicinske nyresygdomme			
Deutschland		Innere Medizin und Schwerpunkt Nephrologie			
Eesti		Nefroloogia			
Ελλάς		Νεφρολογία			
España	Geriatría	Nefrología			
France		Néphrologie			
Ireland	Geriatric medicine	Nephrology			
Italia	Geriatric	Nefrologia			
Κύπρος	Γηριατρική	Νεφρολογία			
Latvija		Nefroloģija			
Lietuva	Geriatric	Nefrologija			
Luxembourg	Gériatrie	Néphrologie			
Magyarország	Geriátria	Nefrológia			
Malta	Ġerjatrija	Nefroloġija			
Nederland	Klinische geriatric				
Österreich					
Polska	Geriatric	Nefrologia			
Portugal		Nefrologia			
Slovenija		Nefrologija			
Slovensko	Geriatric	Nefrológia			
Suomi/Finland	Geriatric/Geriatric	Nefrologia/Nefrologi			
Sverige	Geriatric	Medicinska njursjukdomar (nefrologi)			
United Kingdom	Geriatrics	Renal medicine			

Država	Zarazne bolesti	Medicina u zajednici			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine Naziv	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine Naziv			
België/Belgique/Belgien					
Česká republika	Infekční lékařství	Hygiena a epidemiologie			
Danmark	Infektionsmedicin	Samfundsmedicin			
Deutschland		Öffentliches Gesundheitswesen			
Eesti	Infektsioonhaigused				
Ελλάς		Κοινωνική Ιατρική			
España		Medicina preventiva y salud pública			
France		Santé publique et médecine sociale			
Ireland	Infectious diseases	Public health medicine			
Italia	Malattie infettive	Igiene e medicina preventiva			
Κύπρος	Λοιμώδη Νοσήματα	Υγειονομία/Κοινοτική ή Ιατρική			
Latvija	Infektologija				
Lietuva	Infektologija				
Luxembourg	Maladies contagieuses	Santé publique			
Magyarország	Infektológia	Megelőző orvostan és népegészségtan			
Malta	Mard Infettiv	Saħħa Pubblika			
Nederland		Maatschappij en gezondheid			
Österreich		Sozialmedizin			

Polska	Choroby zakaźne	Zdrowie publiczne, epidemiologia			
Portugal	Infecciologia	Saúde pública			
Slovenija	Infektologija	Javno zdravlje			
Slovensko	Infektológia	Verejné zdravotníctvo			
Suomi/Finland	Infektiosairaudet/Infektiotautit	Terveystieteiden tutkimuskeskus/Hälsöförhållanden			
Sverige	Infektionssjukdomar	Socialmedicin			
United Kingdom	Infectious diseases	Public health medicine			
Država	Farmakologija	Medicina rada			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien		Médecine du travail/Arbeidsgeneeskunde			
Česká republika	Klinická farmakologie	Pracovní lékařství			
Danmark	Klinisk farmakologi	Arbejdsmedicin			
Deutschland	Pharmakologie und Toxikologie	Arbeitsmedizin			
Eesti					
Ελλάς		Ιατρική της Εργασίας			
España	Farmacología clínica	Medicina del trabajo			
France		Médecine du travail			
Ireland	Clinical pharmacology and therapeutics	Occupational medicine			
Italia	Farmacologia	Medicina del lavoro			
Κύπρος		Ιατρική της Εργασίας			
Latvija		Arodslimības			
Lietuva		Darbo medicina			

Luxembourg		Médecine du travail			
Magyarország	Klinikai farmakológia (üzemorvostan)	Foglalkozás-orvostan			
Malta	Farmakologija Klinika u t-Terapewtika	Mediċina Okkupazzjonali			
Nederland		—Arbeid en gezondheid, bedrijfsgeneeskunde —Arbeid en gezondheid, verzekeringsgeneeskunde			
Österreich	Pharmakologie und Toxikologie	Arbeits- und Betriebsmedizin			
Polska	Farmakologia kliniczna	Medycyna pracy			
Portugal		Medicina do trabalho			
Slovenija		Medicina dela, prometa in športa			
Slovensko	Klinická farmakológia	Pracovné lekárstvo			
Suomi/Finland	Kliininen farmakologia ja lääkehoito/Klinisk farmakologi och läkemedelsbehandling	Työterveyshuolto/Företagshälsovård			
Sverige	Klinisk farmakologi	Yrkes- och miljömedicin			
United Kingdom	Clinical pharmacology and therapeutics	Occupational medicine			
Država	Alergologija	Nuklearna medicina			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 3 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			

België/België		Médecine nucléaire/Nucleaire geneeskunde		
Česká republika	Alergologie a klinická imunologie	Nukleární medicína		
Danmark	Medicinsk allergologi eller medicinske overfølsomhedssygdomme	Klinisk fysiologi og nuklearmedicin		
Deutschland		Nuklearmedizin		
Eesti				
Ελλάς	Αλλεργιολογία	Πυρηνική Ιατρική		
España	Alergología	Medicina nuclear		
France		Médecine nucléaire		
Ireland				
Italia	Allergologia ed immunologia clinica	Medicina nucleare		
Κύπρος	Αλλεργιολογία	Πυρηνική Ιατρική		
Latvija	Alergoloģija			
Lietuva	Alergologija ir klinikinė imunologija			
Luxembourg		Médecine nucléaire		
Magyarország	Allergológia és klinikai immunológia	Nukleáris medicina (izotóp diagnosztika)		
Malta		Medicina Nukleari		
Nederland	Allergologie en inwendige geneeskunde	Nucleaire geneeskunde		
Österreich		Nuklearmedizin		
Polska	Alergologia	Medycyna nuklearna		
Portugal	Imuno-alergologia	Medicina nuclear		
Slovenija		Nuklearna medicina		
Slovensko	Klinická imunológia a alergológia	Nukleárna medicína		

Suomi/Finland		Kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede/Klinisk fysiologi och nukleärmedicin			
Sverige	Allergisjukdomar	Nukleärmedicin			
United Kingdom		Nuclear medicine			
Država	Maksilofacijalna kirurgija (osnovno medicinsko osposobljavanje)				
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina				
	Naziv				
België/Belgique/Belgien					
Česká republika	Maxilofaciální chirurgie				
Danmark					
Deutschland					
Eesti					
Ελλάς					
España	Cirugía oral y maxilofacial				
France	Chirurgie maxillo-faciale et stomatologie				
Ireland					
Italia	Chirurgia maxillo-facciale				
Κύπρος					
Latvija	Mutes, sejas un žokļu ķirurģija				
Lietuva	Veido ir žandikaulių chirurgija				
Luxembourg	Chirurgie maxillo-faciale				
Magyarország	Szájsebészet				
Malta					
Nederland					
Österreich	Mund- Kiefer- und Gesichtschirurgie				
Polska	Chirurgia szczekowo-twarzowa				
Portugal	Cirurgia maxilo-facial				

Slovenija	Maxilofaciálna kirurgija			
Slovensko	Maxilofaciálna chirurgia			
Suomi/Finland				
Sverige				
United Kingdom				
Država	Biološka hematologija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv			
België/Belgique/Belg ien				
Česká republika				
Danmark	Klinisk blodtypeserologi (12)			
Deutschland				
Eesti				
Ελλάς				
España				
France	Hématologie			
Ireland				
Italia				
Κύπρος				
Latvija				
Lietuva				
Luxembourg	Hématologie biologique			
Magyarország				
Malta				
Nederland				
Österreich				
Polska				
Portugal	Hematologia clinica			
Slovenija				
Slovensko				
Suomi/Finland				

Sverige					
United Kingdom					
Datumi stavljanja izvan snage u smislu članka 27. stavka 3.:					
Država	Dentalna medicina	Dermatologija			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 3 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine			
	Naziv	Naziv			
België/België					
ue/Belgien					
Česká					
republika					
Danmark					
Deutschland					
Eesti					
Ελλάς					
España	Estomatología				
France	Stomatologie				
Ireland		Dermatology			
Italia	Odontostomatologia (13)				
Κύπρος					
Latvija					
Lietuva					
Luxembourg	Stomatologie				
Magyarország					
g					
Malta		Dermatologija			
Nederland					
Österreich					
Polska					
Portugal	Estomatologia				
Slovenija					
Slovensko					

Suomi/Finland			
Sverige			
United Kingdom	Dermatology		
Datumi stavljanja izvan snage u smislu članka 27. stavka 3.:			
Država	Venerologija	Tropska medicina	
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine	
	Naziv	Naziv	
België/Belgique/Belgien			
Česká republika			
Danmark			
Deutschland			
Eesti			
Ελλάς			
España			
France			
Ireland	Genito-urinary medicine	Tropical medicine	
Italia		Medicina tropicale	
Κύπρος			
Latvija			
Lietuva			
Luxembourg			
Magyarország		Trópusi betegségek	
Malta	Medicina Uro-genitali		
Nederland			
Österreich		Spezifische Prophylaxe und Tropenhygiene	

Polska		Medycyna transportu			
Portugal		Medicina tropical			
Slovenija					
Slovensko		Tropická medicína			
Suomi/Finland					
Sverige					
United Kingdom	Genito-urinary medicine	Tropical medicine			
Država	Gastroenterološka kirurgija	Traumatologija i hitna medicina			
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 5 godina			
	Naziv	Naziv			
België/Belgique/Belgien	Chirurgie abdominale/Heelkunde op het abdomen (14)				
Česká republika		Traumatologie			
		Urgentní medicína			
Danmark	Kirurgisk gastroenterologi eller kirurgiske mave-tarmsygdomme				
Deutschland	Visceralchirurgie				
Eesti					
Ελλάς					
España	Cirugía del aparato digestivo				
France	Chirurgie viscérale et digestive				
Ireland		Emergency medicine			

Italia	Chirurgia dell'apparato digerente			
Κύπρος				
Latvija				
Lietuva	Abdominaline chirurgija			
Luxembourg	Chirurgie gastro-entérologique			
Magyarország		Traumatológia		
g				
Malta		Medicina tal-Accidenti u l-Emergenza		
Nederland				
Österreich				
Polska		Medycyna ratunkowa		
Portugal				
Slovenija	Abdominalna kirurgija			
Slovensko	Gastroenterološki kirurgija	Úrazová chirurgia		
		Urgentná medicína		
Suomi/Finland	Gastroenterologinen kirurgia/Gastroenterologisk kirurgi			
Sverige				
United Kingdom		Accident and emergency medicine		
Datumi stavljanja izvan snage u smislu članka 27. stavka 3.:				
Država	Klinička neurofiziologija	Oralna i maksilofacijalna kirurgija (osnovno medicinsko i osposobljavanje doktora dentalne medicine (15))		
	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godina	Minimalno razdoblje osposobljavanja: 4 godine		

België/Belgique/Belgien	Naziv	Naziv			
Česká republika		Stomatologie et chirurgie orale et maxillo-faciale/Stomatologie en mond-, kaak- en aangezichtschirurgie			
Danmark	Klinisk neurofysiologi				
Deutschland		Mund-, Kiefer- und Gesichtschirurgie			
Eesti					
Ελλάς					
España	Neurofisiología clínica				
France					
Ireland	Clinical neurophysiology	Oral and maxillo-facial surgery			
Italia					
Κύπρος		Στοματο-Γναθο-Προσωποχειρουργική			
Latvija					
Lietuva					
Luxembourg		Chirurgie dentaire, orale et maxillo-faciale			
Magyarország		Arc-állcsont-szájsebészet			
g					
Malta	Newrofiżjologija Klinika	Kirurgija tal-ghadam tal-wicc			
Nederland					
Österreich					
Polska					
Portugal					
Slovenija					

Slovensko			
Suomi/Finland	Kliininen Suu- ja leukakirurgia/Oral and neurofysiologia/Kl maxillofacial kirurgi		
	inisk neurofysiologi		
Sverige	Klinisk neurofysiologi		
United Kingdom	Clinical Oral and maxillo-facial neurophysiology surgery		
5.1.4. Dokaz o formalnoj osposobljenosti liječnika opće prakse			
Država	Dokazi o formalnoj osposobljenosti	Profesionalni naziv	Referentni datum
België/Belgique/Belgien	Ministerieel erkenningsbesluit van huisarts/Arrêté ministériel d'agrément de médecin généraliste	Huisarts/Médecin généraliste	31. prosinca 1994.
Česká republika	Diplom o specializaci „všeobecné lékařství“	Všeobecný lékař	1. svibnja 2004.
Danmark	Tilladelse til at anvende betegnelsen alment praktiserende læge/Speciallæge i almen medicin	Almen praktiserende læge/Speciallæge i almen medicin	31. prosinca 1994.
Deutschland	Zeugnis über die spezifische Ausbildung in der Allgemeinmedizin	Facharzt/Fachärztin für Allgemeinmedizin	31. prosinca 1994.
Eesti	Diplom peremeditšiinal	Perearst	1. svibnja

Ελλάς	Τίτλος ιατρικής ειδικότητας γενικής ιατρικής	Ιατρός με ειδικότητα γενικής ιατρικής	a 2004. 31. prosin ca 1994.			
España	Título de especialista en medicina familiar y comunitaria	Especialista en medicina familiar y comunitaria	31. prosin ca 1994.			
France	Diplôme d'Etat de docteur en médecine (avec document annexé attestant la formation spécifique en médecine générale)	Médecin qualifié en médecine générale	31. prosin ca 1994.			
Ireland	Certificate of specific qualifications in general medical practice	General medical practitioner	31. prosin ca 1994.			
Italia	Attestato di formazione specifica in medicina generale	Medico di medicina generale	31. prosin ca 1994.			
Κύπρος	Τίτλος Ειδικότητας Γενικής Ιατρικής	Ιατρός Γενικής Ιατρικής	1. svibnj a 2004.			
Latvija	Gimenes arsta sertifikats	Gimenes (visparejas prakses) arsts	1. svibnj a 2004.			

Lietuva	Šeimos gydytojo rezidentūros pažymejimas	Šeimos medicinos l. gydytojas	1. svibnja 2004.			
Luxembourg	Diplôme de formation spécifique en médecine générale	Médecin généraliste	31. prosinca 1994.			
Magyarország	Háziorvostan szakorvosa bizonyítvány	Háziorvostan szakorvosa	1. svibnja 2004.			
Malta	Tabib tal-familja	Medicina tal-familja	1. svibnja 2004.			
Nederland	Certificaat van inschrijving in het register van erkende huisartsen van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst	Huisarts	31. prosinca 1994.			
Österreich	Arzt für Allgemeinmedizin	Arzt für Allgemeinmedizin	31. prosinca 1994.			
Polska	Diplôme: Dyplom uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie medycyny rodzinnej	Specjalista w dziedzinie medycyny rodzinnej	1. svibnja 2004.			

Portugal	Diploma do internato complementar de clínica geral	Assistente de clínica geral	31. prosinca 1994.			
Slovenija	Potrdilo o opravljeni specializaciji iz družinske medicine	Specialist družinske medicine/Specialista družinske medicine	1. svibnja 2004.			
Slovensko	Diplom o špecializácii v odbore „všeobecné lekárstvo“	Všeobecný lekár	1. svibnja 2004.			
Suomi/Finland	Todistus lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksesta/Bevis om tilläggsutbildning av läkare i primärvård	Yleislääkäri/Allmänläkare	31. prosinca 1994.			
Sverige	Bevis om kompetens som allmänpraktiserande läkare (Europaläkare) utfärdat av Socialstyrelsen	Allmänpraktiserande läkare (Europaläkare)	31. prosinca 1994.			
United Kingdom	Certificate of prescribed/equivalent experience	General medical practitioner	31. prosinca 1994.			
V.2. MEDICINSKA SESTRA ZA OPĆU ZDRAVSTVENU NJEGU						
5.2.1. Program osposobljavanja medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu						

Osposobljavanje na temelju kojeg se stječe formalna osposobljenost medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu sastoji se od sljedećih dijelova. A. Teoretska obuka a. Zdravstvena njega: — Priroda i etika struke — Opća načela zdravlja i njege — Načela njege u odnosu na: — opću i specijalističku medicinu — opću i specijalističku kirurgiju — njegu djece i pedijatriju — njegu roditelja — mentalno zdravlje i psihijatriju — njegu starijih i gerijatriju b. Osnovni predmeti: — Anatomija i fiziologija — Patologija — Bakteriologija, virologija i parazitologija — Biofizika, biokemija i radiologija — Dijetetika — Higijena — preventivna medicina — zdravstveno obrazovanje — Farmakologija c. Društveni predmeti: — Sociologija — Psihologija — Načela administracije			
--	--	--	--

— Načela poučavanja — Socijalno i zdravstveno zakonodavstvo — Pravni aspekti njega B. Klinička obuka — Zdravstvena njega u odnosu na: — opću i specijalističku medicinu — opću i specijalističku kirurgiju — negu djece i pedijatriju — negu roditelja — mentalno zdravlje i psihijatriju — negu starijih i gerijatriju — negu u kući Jedan ili više od ovih predmeta mogu se poučavati kao dio drugih disciplina ili u vezi s njima. Teoretska obuka se mora vrednovati i koordinirati s kliničkom obukom, tako da se znanja i vještine navedene u ovom Prilogu mogu usvojiti na odgovarajući način. 5.2.2. Dokazi o formalnoj osposobljenosti za medicinske sestre za opću zdravstvenu negu <table border="1"> <thead> <tr> <th>Država</th><th>Dokaz o formalnoj osposobljenosti i</th><th>Tijelo koje dodjeljuje dokaz naziv i kvalifikacijama</th><th>Profesionalni naziv</th><th>Referencni datum</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>België/Be lgique/Bel gien</td><td>–Diploma gegradueerde verpleger/ver pleegster/Dip lôme</td><td>–De erkende opleidingsinsti- tuten/Les établissements d’enseignemen</td><td>–Hospitalier(ère) 29. /Verpleegassist ent(e) –Infirmier(ère) hospitalier(ère)/9.</td><td>lipn ja 197</td></tr> </tbody> </table>					Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti i	Tijelo koje dodjeljuje dokaz naziv i kvalifikacijama	Profesionalni naziv	Referencni datum	België/Be lgique/Bel gien	–Diploma gegradueerde verpleger/ver pleegster/Dip lôme	–De erkende opleidingsinsti- tuten/Les établissements d’enseignemen	–Hospitalier(ère) 29. /Verpleegassist ent(e) –Infirmier(ère) hospitalier(ère)/9.	lipn ja 197
Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti i	Tijelo koje dodjeljuje dokaz naziv i kvalifikacijama	Profesionalni naziv	Referencni datum										
België/Be lgique/Bel gien	–Diploma gegradueerde verpleger/ver pleegster/Dip lôme	–De erkende opleidingsinsti- tuten/Les établissements d’enseignemen	–Hospitalier(ère) 29. /Verpleegassist ent(e) –Infirmier(ère) hospitalier(ère)/9.	lipn ja 197										

	d'infirmier(ère) t reconnu/Die Ziekenhuisverp e) anerkannten leger(- gradué(e)/Diplom eines Ausbildungsan plom eines stalten verpleegster) (einer) —De bevoegde graduieren Examencommi Krankenpfleg ssie van de ers (- Vlaamse pflegerin) Gemeenschap/ —Diploma in Le Jury de compétent ziekenhuisve d'enseignemen rpleegkunde/ t de la Brevet Communauté d'infirmier(ère) française/Der e) zuständige hospitalier(ère) Prüfungsaussc e)/Brevet hüß der eines (einer) Deutschsprach Krankenpfleg igen ers (-pflegerin) Gemeinschaft —Brevet van verpleegassis tent(e)/Breve t d'hospitalier(ère)/Brevet einer Pflegeassiste ntin			
Česká republika	1 Diplom o . ukončení studia ve studijním	1 Vysoká škola . zřízená nebo uznaná státem	1 Všeobecná . sestra	1. svib nja

	programu ošetřovatelst ví ve studijním oboru všeobecná sestra (bakalář, Bc.), praceno sljedećom potvrdom: Vysvědčení o státní závěrečné zkoušce	200 4.			
	2Diplom o . ukončení studia ve studijním oboru diplomovaná všeobecná sestra (diplomovan ý specialista, DiS.), praceno sljedećom potvrdom: Vysvědčení o absolutoriu	2 Vyšší odborná . škola zřízená nebo uznaná státem	2 Všeobecný . ošetřovatel		
Danmark	Eksamensbevi s efter gennemfřrt	Sygeplejeskole godkendt af	Sygeplejerske	29. lipn ja	

	sygeplejerske	Undervisningsmi	197			
	ddannelse	nisteriet	9.			
Deutschla	Zeugnis über	Staatlicher	Gesundheits-	29.		
nd	die staatliche	Prüfungsausschu	und	lipn		
	Prüfung in der	ss	Krankenpflegeri	ja		
	Krankenpflege		n/Gesundheits-	197		
			und	9.		
			Krankenpfleger			
Eesti	Diplom õe	1 Tallinna	õde	1.		
	erialal	. Meditsiinikool		svib		
		2 Tartu		nja		
		. Meditsiinikool		200		
		3 Kohtla-Järve		4.		
		. Meditsiinikool				
Ελλάς	1 Πτυχίο	1 Πανεπιστήμιο	Διπλωματούχος	1.		
	. Νοσηλευτική.	Αθηνών	ή πτυχιούχος	sije		
	ς Παν/μίου		νοσο- κόμος,	čnja		
	Αθηνών		νοσηλευτής ή	198		
	2 Πτυχίο	2 Τεχνολογικά	νοσηλεύτρια	1.		
	. Νοσηλευτική.	Εκπαιδευτικά				
	ς Τεχνολο-	Ιδρύματα				
	γικών	Υπουργείο				
	Εκπαιδευτικ	Εθνικής				
	ών	Παιδείας και				
	Ιδρυμάτων	Θρησκευμάτων				
	(T.E.I.)					
	3 Πτυχίο	3 Υπουργείο				
	. Αξιωματικό	. Εθνικής				
	ν Νοσηλευ-	,Αμυνας				
	τικής					
	4 Πτυχίο	4 Υπουργείο				
	. Αδελφών	. Υγείας και				
	Νοσοκόμων	Πρόνοιας				
	πρώην					

	Ανωτέρων Σχολών Υπουρ- γείου Υγείας και Πρόνοιας 5Πτυχίο 5Υπουργείο . Αδελφών . Υγείας και Νοσοκόμων Πρόνοιας και Επισκεπτριώ ν πρώην Ανωτέρων Σχολών Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας 6Πτυχίο 6ΚΑΤΕΕ . Τμήματος . Υπουργείου Νοσηλευτική Εθνικής ς Παιδείας και Θρησκευμάτων			
España	Título de —Ministerio de Enfermero/a Diplomado Educación y diplomado/a universitario Cultura en Enfermería —El rector de una universidad	1. sije čnja 198 6.		
France	—Diplôme Le ministère de Infirmier(ère) d'Etat la santé d'infirmier(è re) —Diplôme d'Etat d'infirmier(è	29. lipn ja 197 9.		

	re) délivré en vertu du décret no 99-1147 du 29 décembre 1999.				
Ireland	Certificate of Registered General Nurse	An Bord Altranais (The Nursing Board)	Registered General Nurse	20. lipn ja 197 9.	
Italia	Diploma di infermiere professionale	Scuole riconosciute dallo Stato	Infermiere professionale	29. lipn ja 197 9.	
Κύπρος	Δίπλωμα Γενικής Νοσηλευτικής	Νοσηλευτική Σχολή	Εγγεγραμμένος Νοσηλευτής	1. svib nja 200 4.	
Latvija	1 Diploms par . māsas kvalifikācijas iegūšanu 2 Māsas . diploms	1. Māsu skolas 2 Universitātes . tipa augstskola pamatojoties uz Valsts eksāmenu komisijas lēmumu	Māsa	1. svib nja 200 4.	
Lietuva	1 Aukštojo . mokslo	1. Universitetas		1. svib	

	diplomas, nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją	Bendrosios praktikos slaugytojas	nja 200 4.			
	2 Aukštojo . mokslo diplomas (neuniversitetinės studijos), nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją	2. Kolegija				
Luxemburg	—Diplôme d’Etat d’infirmier —Diplôme d’Etat d’infirmier hospitalier gradué	Ministère de l’éducation nationale, de la formation professionnelle et des sports	Infirmier	29. lipn ja 197 9.		
Magyarország	1 Ápoló . bizonyítvány 2 Diplomás . ápoló oklevél	1. Iskola 2 Egyetem/főiskola	Ápoló	1. svib nja 200 4.		

	3Egyetemi . okleveles ápoló oklevél	3. Egyetem			
Malta	Lawrja jew diploma fl- istudji talinfermerija	Universita' ta' Malta	Infermier Registral tal- Ewwel Livell	1. svib nja 200 4.	
Nederland	1Diploma's . verpleger A, verpleegster A, verpleegkun dige A 2Diploma . verpleegkun dige MBOV (Middelbare Beroepsoplei ding Verpleegkun dige) 3Diploma . verpleegkun dige HBOV (Hogere Beroepsoplei ding Verpleegkun dige) 4Diploma . beroepsonder. wijs	1 Door een van . overheidsweg benoemde examencommis sie 2Door een van . overheidsweg benoemde examencommis sie 3Door een van . overheidsweg benoemde examencommis sie 4Door een van . overheidsweg aangewezen	Verpleegkundige 29. lipn ja 197 9.		

	verpleegkun dige — Kwalificatie niveau 4	opleidingsinste lling			
	5Diploma . hogere beroepsoplei ding verpleegkun dige — Kwalificatie niveau 5	5Door een van . overheidswege aangewezen opleidingsinste lling			
Österreich	1Diplom als . „Diplomierter Gesundheits- und Krankensch wester, Diplomierter Gesundheits- und Krankenpfle ger”	1Schule für allgemeine Gesundheits- und Krankenpflege	—Diplomierter Krankenschwe ster —Diplomierter Krankenpflege r	1. sije čnja 199 4.	
	2Diplom als . „Diplomierter Krankensch wester, Diplomierter Krankenpfle ger”	2Allgemeine Krankenpflege schule			
Polska	Dyplom ukończenia studiów wyższych na	Instytucja prowadząca kształcenie na poziomie	Pielegniarka	1. svib nja	

	kierunku	wyższym uznana	200				
	pielęgniarstwo	przez właściwe	4.				
	z tytułem	władze					
	„magister						
	pielęgniarstwa	(Institucija za					
	”	visoko					
		obrazovanje					
		koju priznaju					
		nadležna tijela)					
Portugal	1 Diploma do	1 Escolas de	Enfermeiro	1.			
	. curso de	. Enfermagem		sije			
	enfermagem			čnja			
	geral			198			
	2 Diploma/cart	2 Escolas		6.			
	. a de curso de	. Superiores de					
	bacharelato	Enfermagem					
	em						
	enfermagem						
	3 Carta de	3 Escolas					
	. curso de	. Superiores de					
	licenciatura	Enfermagem;					
	em	Escolas					
	enfermagem	Superiores					
		Saúde					
Slovenija	Diploma, s	1. Univerza	Diplomirana	1.			
	katero se	2 Visoka	medicinska	svib			
	podeljuje	. strokovna šola	sestra/Diplomira	nja			
	strokovni		ni zdravstvenik	200			
	naslov			4.			
	„diplomirana						
	medicinska						
	sestra/diplomi						
	rani						
	zdravstvenik”						

Slovensko	1 Vysokoškolská škola	1. Vysoká škola	Sestra				
	. kým diplom o udelení akademického titulu „magister z ošetrovateľstva“ („Mgr.“)	1. svib nja 200 4.					
	2 Vysokoškolská škola	2. Vysoká škola					
	. kým diplom o udelení akademického titulu „bakalár z ošetrovateľstva“ („Bc.“)						
	3 Absolventská škola	3 Stredná					
	. ý diplom v študijnom odbore diplomovaná všeobecná sestra	. zdravotnícka škola					
	Suomi/Fi	1 Sairaanhoidaja	1 Terveystieteiden Sairaanhoidaja/Sj	1.			
nland	. an . o- tutkinto/Sjuk skötarexamen	. o- oppilaitokset/Hälsövaldsläroans	ukskötare	sije čnja 199 4.			
	2 Sosiaaliterveysalan	2 Ammattikorkeakoulut/Yrkeshögskolor					
	. ammattikorkeakoulututkinto sairaanhoidaja						

	(AMK)/Yrke shögskoleexa men inom hälsovård och det sociala området, sjukskötare (YH)			
Sverige	Sjuksköterske examen	Universitet eller högskola	Sjuksköterska	1. sije čnja 199 4. 29. lipn ja 197 9.
United Kingdom	Statement of Registration as a Registered General Nurse in part 1 or part 12 of the register kept by the United Kingdom Central Council for Nursing, Midwifery and Health Visiting	Various	—State Registered Nurse —Registered General Nurse	
V.3. DOKTOR DENTALNE MEDICINE				
5.3.1. Program studija za doktore dentalne medicine				
Program studija na temelju kojeg se dobiva dokaz o formalnoj osposobljenosti za doktora dentalne medicine uključuje				

najmanje sljedeće predmete. Jedan ili više od ovih predmeta mogu se poučavati kao dio drugih disciplina ili u vezi s njima. A. Osnovni opredmeti — Kemija — Fizika — Biologija B. Medicinsko-biološki predmeti i opći medicinski predmeti — Anatomija — Embriologija — Histologija, uključujući citologiju — Fiziologija — Biokemija (ili fiziološka kemija) — Patološka anatomija — Opća patologija — Farmakologija — Mikrobiologija — Higijena — Preventivna medicina i epidemiologija — Radiologija — Fizioterapija — Opća kirurgija — Opća medicina, uključujući pedijatriju — Otorinolaringologija — Dermatovenerologija — Opća psihologija – psihopatologija – neuropatologija — Anesteziologija C. Predmeti izravno povezani sa dentalnom medicinom — Dentalna protetika — Dentalni materijali i oprema — Konzervativna dentalna medicina — Preventivna dentalna medicina			
---	--	--	--

— Anesteziologija i sedacija — Specijalna kirurgija — Specijalna patologija — Klinička praksa — Pedodoncija — Ortodoncija — Parodontologija — Dentalna radiologija — Dentalna okluzija i funkcija čeljusti — Strukovno organiziranje, etika i zakonodavstvo — Socijalni aspekti prakse dentalne medicine					
5.3.2. Dokaz o osnovnoj formalnoj osposobljenosti za doktore dentalne medicine					
Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje dodjeljuje dokaz o kvalifikaciji	Svjedodžba priložena uz ni dokaz o kvalifikaciji	Profesionalni naziv	Referentni datum
België/Belgique/Belgien	Diploma –De van tandarts/ tandarts/ Diplôme licencié –De en science dentaire	universiteite n/Les universités –De bevoegde Examenco mmissie van de Vlaamse Gemeensch ap/Le Jury compétent d’enseignement de la	Licentiaat in de tandheelkunde/Licencié en science dentaire		28. siječnja 1980.

	Communauté française			
Česká republika	Diplom o ukončení studia ve studijním programu u zubní lékařství (doktor zubního lékařství, MDDr.)	Lékařská fakulta univerzity v České republice	Vysvědčení o státní rigorózní zkoušce	Zubní lékař 1. svíbn ja 2004.
Danmark	Bevis for tandlægeeksamen odontologisk kandidat eksamen)	Tandlægehøjskolen, Sundhedsvidenskabeligt universitetshøjskolen	Autorisation som tandlæge, udstedt af Sundhedsstyrelsen	28. siječn ja198 0.
Deutschland	Zeugnis über die Zahnärztliche Prüfung	Zuständige Behörden	Zahnarzt	28. siječn ja 1980.
Eesti	Diplom hambaarstiteaduse	Tartu Ülikool	Hambaarst	1. svíbn ja 2004.

Ελλάς	õrpekav a läbimise kohta Πτυχίο Πανεπιστήμι Οδοντια ο τρικής	Οδοντίατρο 1. ς ή siječn χειρουργος ja οδοντίατρο 1981.		
España	Título deEl rector de Licencia una do en universidad Odontol ogía	Licenciado 1. en siječn odontologíaja 1986.		
France	Diplôme Universités d’Etat de docteur en chirurgie dentaire	Chirurgien- 28. dentiste siječn ja 1980.		
Ireland	—Bachel —Universitie or in s Dental —Royal Scienc College of e Surgeons (B.Den in Ireland t.Sc.) —Bachel or of Dental Surger y (BDS)	— Dentist 28. —Dental siječn practition ja er 1980. —Dental surgeon		

	—Licenti ate in Dental Surger y (LDS)				
Italia	Diploma Università di laurea in Odontoi atria e Protesi Dentaria	Diploma di abilitazione all'esercizio della professione di odontoiatra	Odontoiatra	28. siječn ja 1980.	
Κύπρος	Πιστοποιητικό Εγγραφής ς Οδοντιά τρου	Οδοντιατρικ ό Συμβούλιο ς	Οδοντίατρο	1. svibn ja 2004.	
Latvija	Zobārsta diploms tipa augstskola	Universitātes Rezidenta diploms par zobārsta pēcdiploma izglītības programmas pabeigšanu, ko izsniedz universitātes tipa augstskola un „Sertifikāts” — kompetentas	Zobārsts	1. svibn ja 2004.	

		iestādes izsniegts dokuments, kas apliecina, ka persona ir nokārtojusi sertifikācija s eksāmenu zobārstnieci bā			
Lietuva	Aukštojo Universitetas mokslo diplomas , nurodant is suteiktā gydytojo odontolo go kvalifika cijā	Internatūros Gydytojas pažymejima odontologa s, s nurodantis suteiktā gydytojo odontologo profesinę kvalifikaciją	1. svibn ja 2004.		
Luxembou rg	Diplôme Jury d'Etat de d'examen docteur d'Etat en médecin e dentaire	Médecin- dentiste	28. siječn ja 1980.		
Magyarors zág	Fogorvos Egyetem s oklevél (doctor medicina	Fogorvos	1. svibn ja 2004.		

	e dentariae , röv.: dr. med. dent.)				
Malta	Lawrja Universita' ta fil- Malta Kirurgija Dentali	Kirurgu Dentali	1. svibn ja 2004.		
Nederland	Universi Faculteit tair Tandheelkun getuigsc de hrift van een met goed gevolg afgelegd tandartse xamen	Tandarts	28. siječn ja 1980.		
Österreich	BescheidMedizinische über die Fakultät der Verleihu Universität ng des akademi schen Grades „Doktor der Zahnheil kunde”	Zahnarzt	1. siječn ja 1994.		
Polska	Dyplom 1 Akademia Lekarsko — Lekarz ukończe . Medyczna, Dentystyczn nia 2Uniwersytety Egzamin studiów . Medyczny, Państwowy		1. svibn ja 2004.		

	wyższyc h z tytułem „lekarz dentysta ”	3 Collegium . Medicum Uniwersytet u Jagielloński ego			
Portugal	Carta de curso de licenciatur ura em medicina dentária	—Faculdade s —Institutos Superiores	Médico dentista	1. siječn ja 1986.	
Slovenija	Diploma , s katero se podeljuje strokovn i naslov doktor dentalne medicine /doktoric a dentalne medicine ,	—Univerza Potrdilo o opravljenem strokovnem izpitu za poklic zobozdravni k/zobozdrav nica	Doktor dentalne medicine/D oktorica dentalne medicine	1. svibn ja 2004.	
Slovensko	Vysokoš kolský diplom o udelení akademi ckého titulu	—Vysoká škola	Zubný lekár	1. svibn ja 2004.	

	„doktor zubného lekárstva ” („MDDr .”)			
Suomi/Finland	Hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinto/Odontologien licentiaatexamen	—Helsingin yliopisto/Helsingfors universitetin —Oulun yliopisto —Turun yliopisto	Terveystieteiden tutkimuskeskus Oikeusturvakäräsen päätös käytännön palvelun hyväksymisestä/Beslut av Rättskyddscentralen För hälsovårdens om godkännande av praktisk tjänstgöring	Hammaslääkäri/Tandläkare 1. siječnja 1994.
Sverige	Tandläkareexamen	—Universitetet i Umeå —Universitetet i Göteborg —Karolinska Institutet —Malmö Högskola	Endast för examensbevis som erhållits före den 1 juli 1995, ett utbildningsbevis som utfärdats av	Tandläkare 1. siječnja 1994.

		Socialstyrelsen			
United Kingdom	—Bachelor of Dental Surgery (BDS or B.Ch. D.) —Licentiate in Dental Surgery	—Universities of Royal Colleges	—Dentist —Dental practitioner —Dental surgeon	28. siječnja 1980.	
5.3.3. Dokaz o formalnoj osposobljenosti specijalista dentalne medicine					
Ortodoncija					
Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje dodjeljuje dokaz o kvalifikacijama	Referentni datum		
België/Belgique/Belgien	Titre professionnel particulier de dentiste spécialiste en orthodontie/Bijzonder beroepstitel van tandarts specialist in de orthodontie	Ministre de la Santé publique/Minister bevoegd voor Volksgezondheid	27. siječnja 2005.		
Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som specialtandlæge i ortodonti	Sundhedsstyrelsen	28. siječnja 1980.		

Deutschland	Fachzahnärztliche Anerkennung für Kieferorthopädie;	Landeszahnärztekammer	28. siječnja 1980.			
Eesti	Residentuuri lõputunnistus ortodontia erialal	Tartu Ülikool	1. svibnja 2004.			
Ελλάς	Τίτλος Οδοντιατρικής ειδικότητας της Ορθοδοντικής	— Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση — Νομαρχία	1. siječnja 1981.			
France	Titre de spécialiste en orthodontie	Conseil National de l'Ordre des chirurgiens dentistes	28. siječnja 1980.			
Ireland	Certificate of specialist dentist in orthodontics	Competent authority recognised for this purpose by the competent minister	28. siječnja 1980.			
Italia	Diploma di specialista in Ortognatodonzia	Università	21. svibnja 2005.			
Κύπρος	Πιστοποιητικό Αναγνώρισης του Ειδικού Οδοντιάτρου στην Ορθοδοντική	Οδοντιατρικό Συμβούλιο	1. svibnja 2004.			
Latvija	„Sertifikāts”— kompetentas iestādes izsniegts dokuments, kas apliecina, ka persona ir nokārtojusi	Latvijas Ārstu biedrība	1. svibnja 2004.			

Lietuva	sertifikācijas eksāmenu ortodontijā Rezidentūros pažymėjimas, nurodantis suteiktą gydytojo ortodonto profesinę kvalifikaciją	Universitetas	1. svibnj a 2004.			
Magyarorszá g	Fogszabályozás szakorvosa bizonyítvány	Az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium illetékes testülete	1. svibnj a 2004.			
Malta	Ċertifikat ta' speċjalista dentali fl- Ortodonzja	Kumitat ta' Approvazzjoni dwar Speċjalisti	1. svibnj a 2004.			
Nederland	Bewijs van inschrijving als orthodontist in het Specialistenregister	Specialisten Registratie Commissie (SRC) van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde	28. siječnj a 1980.			
Polska	Dyplom uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie ortodoncji	Centrum Egzaminów Medycznych	1. svibnj a 2004.			
Slovenija	Potrđilo o opravljenem specialističnem izpitu iz čeljustne in zobne ortopedije	1 Ministrstvo za . zdravje 2 Zdravniška . zbornica Slovenije	1. svibnj a 2004.			

Suomi/Finland	Erikoishammaslääkäri –Helsingin n tutkinto, hampaiston yliopisto/Helsingfors universitet oikomishoito/Specialt and-läkarexamen, tandreglering — Oulun yliopisto — Turun yliopisto	1. siječnj a 1994.		
Sverige	Bevis om specialistkompetens i tandreglering Socialstyrelsen	1. siječnj a 1994.		
United Kingdom	Certificate of Completion of specialist training in orthodontics Competent authority recognised for this purpose	28. siječnj a 1980.		
Oralna kirurgija				
Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti Tijelo koje dodjeljuje dokaz o kvalifikacijama	Refere ntni datum		
Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som specialtandlæge i hospitalsodontologi Sundhedsstyrelsen	28. siječnj a 1980.		
Deutschland	Fachzahnärztliche Anerkennung für Oralchirurgie/Mundchirurgie Landeszahnärztekammer	28. siječnj a 1980.		
Ελλάς	Τίτλος Οδοντιατρικής ειδικότητας της Γναθοχειρουργικής (do 31. prosinca 2002.) — Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση — Νομαρχία	1. siječnj a 2003.		
Ireland	Certificate of specialist dentist in oral surgery Competent authority recognised for this purpose by the competent minister	28. siječnj a 1980.		

Italia	Diploma di specialista in Chirurgia Orale	Università	21. svibnja 2005.			
Κύπρος	Πιστοποιητικό Αναγνώρισης του Ειδικού Συμβούλιο Οδοντιάτρου στην Στοματική Χειρουργική	Οδοντιατρικό Συμβούλιο	1. svibnja 2004.			
Lietuva	Rezidentūros pažymėjimas, nurodantis suteiktą burnos chirurgo profesinę kvalifikaciją	Universitetas	1. svibnja 2004.			
Magyarország	Dento-alveoláris sebészet szakorvosa bizonyítvány	Az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium illetékes testülete	1. svibnja 2004.			
Malta	Ċertifikat ta' speċjalista dentali fil-Kirurgija tal-ħalq	Kumitat ta' Approvazzjoni dwar Speċjalisti	1. svibnja 2004.			
Nederland	Bewijs van inschrijving als kaakchirurg in het Specialistenregister	Specialisten Registratie Commissie (SRC) van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde	28. siječnja 1980.			
Polska	Dyplom uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie chirurgii stomatologicznej	Centrum Egzaminów Medycznych	1. svibnja 2004.			

Slovenija	Potrdilo o opravljenem specialističnem izpitu iz oralne kirurgije	1 Ministrstvo za zdravje 2 Zdravniška zbornica Slovenije	1. svibnja 2004.			
Suomi/Finland	Erikoishammaslääkärintutkinto, suuja leuka –kirurgia/Specialtandläkareexamen, oral och maxillofacial kirurgi	— Helsingfors universitet — Oulun yliopisto — Turun yliopisto	1. siječnja 1994.			
Sverige	Bevis om specialistkompetens i tandsystemets kirurgiska sjukdomar	Socialstyrelsen	1. siječnja 1994.			
United Kingdom	Certificate of completion of specialist training in oral surgery	Competent authority recognised for this purpose	28. siječnja 1980.			
V.4. VETERINAR						
5.4.1. Program studija za veterinare						
Program studija na temelju kojeg se dobiva dokaz o formalnoj osposobljenosti veterinaru uključuje najmanje dolje navedene predmete.						
Jedan ili više od ovih predmeta mogu se poučavati kao dio drugih disciplina ili u vezi s njima.						
A. Osnovni predmeti						
— Fizika						
— Kemija						
— Biologija životinja						
— Biologija biljaka						

— Biomatematika BSpecifični predmeti a. Osnovne znanosti: — Anatomija (uključujući histologiju i embriologiju) — Fiziologija — Biokemija — Genetika — Farmakologija — Farmacija — Toksikologija — Mikrobiologija — Imunologija — Epidemiologija — Profesionalna etika bKliničke znanosti: — Opstetricija — Patologija (uključujući patološku anatomiju) — Parazitologija —Klinička medicina i kirurgija (uključujući anesteziologiju) —Klinička predavanja o različitim domaćim životinjama, peradi i drugim životinjskim vrstama — Preventivna medicina — Radiologija — Reprodukcijska i poremećaji reprodukcije — Veterinarsko javno zdravstvo — Veterinarsko zakonodavstvo i forenzična medicina — Terapeutika — Propedeutika c. Proizvodnja životinja — Proizvodnja životinja — Prehrana životinja			
--	--	--	--

	médecine vétérinaire	—De bevoegde Examenco mmissie van de Vlaamse Gemeensc hap/Le Jury compétent d’enseigne ment de la Communa uté française			
Česká republika	—Diplom o ukončení studia ve studijním programu veterinární lékařství (doktor veterinární medicíny, MVDr.) —Diplom o ukončení studia ve studijním programu veterinární hygiena a ekologie (doktor veterinární medicíny, MVDr.)	Veterinární fakulta univerzity v České republice	1. svibn ja 2004.		
Danmark	Bevis for bestået kandidateksamen i veterinærvidenskab	Kongelige Veterinær- og	21. prosi		

Deutschland	Zeugnis über das Ergebnis des Dritten Abschnitts der Tierärztlichen Prüfung und das Gesamtergebnis der Tierärztlichen Prüfung	Landbohøjskole Der Vorsitzende des Prüfungsausschusses für die Tierärztliche Prüfung einer Universität oder Hochschule	nca 1980. 21. prosi nca 1980.			
Eesti	Diplom: täitnud veterinaarmeditsiini õppekava	Eesti Põllumajandusülikool	1. svibn ja 2004.			
Ελλάς	Πτυχίο Κτηνιατρικής	Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας	1. siječn ja 1981.			
España	Título de Licenciado en Veterinaria	—Ministerio de Educación y Cultura —El rector de una universidad	1. siječn ja 1986.			
France	Diplôme d'Etat de docteur vétérinaire		21. prosi			

Ireland	–Diploma of Bachelor in/of Veterinary Medicine (MVB) –Diploma of Membership of the Royal College of Veterinary Surgeons (MRCVS)		nca 1980. 21. prosi nca 1980.			
Italia	Diploma di laurea in medicina veterinaria	Università	Diploma di 1. abilitazione e all’esercizio della medicina veterinaria	1985.		
Κύπρος	Πιστοποιητικό Εγγραφής Κτηνιάτρου	Κτηνιατρικό Σύμβούλιο	1. svibn ja	2004.		
Latvija	Veterinārārsta diploms	Latvijas Lauksaimniecības Universitāte	1. svibn ja	2004.		
Lietuva	Aukštojo mokslo diplomas (veterinarijos gydytojo (DVM))	Lietuvos Veterinarijos Akademija	1. svibn ja	2004.		
Luxembourg	Diplôme d’Etat de docteur en	Jury d’examen d’Etat	21. prosi			

	médecine vétérinaire		nca 1980.			
Magyarország	Állatorvos doktor oklevél — dr. med. vet.	Szent István Egyetem Állatorvostu dományi Kar	1. svibn ja 2004.			
Malta	Liċenzja ta' Kirurgu Veterinarju	Kunsill tal- Kirurġi Veterinarji	1. svibn ja 2004.			
Nederland	Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd diergeneeskundig/v eeartsenijkundig examen		21. prosi nca 1980.			
Österreich	—Diplom-Tierarzt —Magister medicinae veterinariae	Universität —Doktor der Veterinär medizin —Doctor medicinae veterinari ae —Fachtiera rzt	1. siječn ja 1994.			
Polska	Dyplom lekarza weterynarii	1 Szkoła . Główna Gospodarst wa Wiejskiego	1. svibn ja 2004.			

		w Warszawie 2Akademia . Rolnicza we Wrocławiu 3Akademia . Rolnicza w Lublinie 4Uniwersyt . et Warمیńsk o- Mazurski w Olsztynie			
Portugal	Carta de curso de licenciatura em medicina veterinária	Universidad e	1. siječn ja 1986.		
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov „doktor veterinarske medicine/doktorica veterinarske medicine”	Univerza	Spričevalo 1. o opravljene ja m 2004. državnem izpitu s področja veterinarstva		
Slovensko	Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu „doktor veterinarskej	Univerzita veterinarskeho lekárstva	1. svibn ja 2004.		

	medicíny” („MVDr.”)			
Suomi/Finland	Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto/Veterinär- medicine licentiatexamen	Helsingin yliopisto/He- lsingfors universitet	1. siječn ja 1994.	
Sverige	Veterinärexamen	Sveriges Lantbruksun- iversitet	1. siječn ja 1994.	
United Kingdom	1Bachelor of . Veterinary Science (BVSc) 2Bachelor of . Veterinary Science (BVSc) 3Bachelor of . Veterinary Medicine (BvetMB) 4Bachelor of . Veterinary Medicine and Surgery (BVM&S) 5Bachelor of . Veterinary Medicine and Surgery (BVM&S) 6Bachelor of . Veterinary Medicine (BvetMed)	1University . of Bristol 2University . of Liverpool 3University . of Cambridge 4University . of Edinburgh 5University . of Glasgow 6University . of London	21. prosi nca 1980.	

V.5. PRIMALJA 5.5.1. Program osposobljavanja za primalje (tipovi izobrazbe I. i II.) Program osposobljavanja za stjecanje dokaza o formalnoj osposobljenosti za primalje sastoji se od sljedeća dva dijela: A Teoretska i tehnička nastava · a Opći predmeti · — Osnovna anatomija i fiziologija — Osnovna patologija — Osnovna bakteriologija, virologija i parazitologija — Osnovna biofizika, biokemija i radiologija — Pedijatrija s posebnim naglaskom na novorođenčadi — Higijena, zdravstveni odgoj, preventivna medicina, rano dijagnosticiranje bolesti — Prehrana i dijetetika, posebno u odnosu na žene, novorođenčad i male bebe — Osnovna sociologija i socio-medicinska problematika — Osnovna farmakologija — Psihologija — Načela i metode poučavanja — Zdravstveno i socijalno zakonodavstvo i organizacija zdravstva — Profesionalna etika i profesionalno zakonodavstvo — Spolni odgoj i planiranje obitelji — Pravna zaštita majke i djeteta b Predmeti specifični za djelatnosti primalje · — Anatomija i fiziologija — Embriologija i razvoj fetusa			
--	--	--	--

— Trudnoća, porod i puerperij — Ginekološka i opstetrijska patologija —Priprema za porod i roditeljstvo, uključujući psihološke aspekte —Pripreme za porod (uključujući poznavanje i upotrebu tehničke opreme u opstetriciji) — Analgezija, anestezija i oživljavanje — Fiziologija i patologija novorođenčeta — Njega i nadzor novorođenčeta — Psihološki i socijalni čimbenici BPraktično i kliničko osposobljavanje Ovo se osposobljavanje mora provoditi pod odgovarajućim nadzorom: —Savjetovanje trudnica, uključujući najmanje 100 pretporodajnih pregleda. — Nadzor i njega najmanje 40 trudnica. —Student mora izvesti najmanje 40 poroda, a ako se ovaj broj ne može postići zbog malog broja porodilja, može se smanjiti na minimalno 30 poroda, uz uvjet da student asistira kod dodatnih 20 poroda. —Aktivno sudjelovanje kod poroda na zadak. Ako to nije moguće zbog pomanjkanja poroda na zadak, praksa se može provesti u simuliranoj situaciji. —Izvođenje epiziotomije i uvod u šivanje rana. Ovaj uvod uključuje teoretsku nastavu i kliničku praksu. Praksa šivanja rana uključuje šivanje rane nakon epiziotomije i jednostavne perinealne laceracije. Kada je to nužno potrebno, može se obaviti u simuliranoj situaciji. —Nadzor i njega 40 žena kod kojih postoji rizik povezan s trudnoćom, ili s trudovima ili s postporodajnim razdobljem. —Nadzor i njega (uključujući pregled) najmanje 100 žena nakon poroda i zdravih novorođenčadi.			
---	--	--	--

—Opservacija i njega novorođene djece koja zahtijevaju posebnu njegu, uključujući nedonoščad, prenošenu novorođenčad, novorođenčad koja imaju premalu tjelesnu težinu ili koja su bolesna. —Zdravstvena njega kod patoloških stanja na području ginekologije i porodništva. —Uvod u zdravstvenu njegu na području medicine i kirurgije. Ovaj uvod uključuje teoretsku nastavu i kliničku praksu. Teoretsko i tehničko osposobljavanje (dio A programa osposobljavanja) se uravnotežuju i koordiniraju s kliničkim osposobljavanjem (dio B istog programa) na takav način da se znanja i iskustva navedeni u ovom prilogu mogu usvojiti na odgovarajući način. Klinička nastava ima oblik prakse na radu u bolničkim odjelima ili drugim zdravstvenim ustanovama, koje su odobrila nadležna tijela. Kao dio ove prakse, studentice-primalje moraju sudjelovati u aktivnostima odjela u mjeri u kojoj te aktivnosti pridonose njihovom osposobljavanju. Poučava ih se o odgovornostima povezanim s djelatnošću primalja. 5.5.2. Dokazi o formalnoj osposobljenosti primalja <table> <tr> <th>Država</th><th>Dokaz o formalnoj osposobljenosti</th><th>Tijelo koje dodjeljuje dokaz o kvalifikaciji</th><th>Profesionalni naziv i naziv</th><th>Referentni datum</th></tr> <tr> <td>België/Belgique/Belgien</td><td>Diploma van vroedvrouw/Diplôme d'accoucheuse</td><td>—De erkende opleidingsinstut en/Les établissements d'enseignement</td><td>Vroedvrouw/Accoucheuse</td><td>23. siječnja 1983.</td></tr> </table>					Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje dodjeljuje dokaz o kvalifikaciji	Profesionalni naziv i naziv	Referentni datum	België/Belgique/Belgien	Diploma van vroedvrouw/Diplôme d'accoucheuse	—De erkende opleidingsinstut en/Les établissements d'enseignement	Vroedvrouw/Accoucheuse	23. siječnja 1983.
Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje dodjeljuje dokaz o kvalifikaciji	Profesionalni naziv i naziv	Referentni datum										
België/Belgique/Belgien	Diploma van vroedvrouw/Diplôme d'accoucheuse	—De erkende opleidingsinstut en/Les établissements d'enseignement	Vroedvrouw/Accoucheuse	23. siječnja 1983.										

		—De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française				
Česká republika	1 Diplom o . ukončení studia ve studijním programu ošetřovatelství í ve studijním oboru porodní asistentka (bakalář, Bc.) —Vysvědčení o státní závěrečné zkoušce 2 Diplom o . ukončení studia ve studijním oboru diplomovaná porodní asistentka	1 Vysoká škola . zřízená nebo uznaná státem 2 Vyšší odborná . škola zřízená nebo uznaná státem	Porodní 1. asistentka/p svib orodní nja asistent 2004 .			

	(diplomovaný specialista, DiS.)			
	—Vysvědčení o absolutoriu			
Danmark	Bevis for bestået jordemodereksamen	Danmarks jordemoderskole	Jordemoder 23. siječnja 1983	
Deutschland	Zeugnis über die staatliche Prüfung für Hebammen und Entbindungspfleger	Staatlicher Prüfungsausschuss	—Hebammene —Entbindungsgspfleger 23. siječnja 1983	
Eesti	Diplom ämmaemandaerialal	1 Tallinna . Meditsiinikool 2 Tartu . Meditsiinikool	—Ämmaemandaand 1. svibnja 2004	
Ελλάς	1 Πτυχίο . Τμήματος Μαιευτικής Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.)	1 Τεχνολογικά . Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.)	— Μαία 23. siječnja 1983	

	2 Πτυχίο του . Τμήματος Μαιών της Ανωτέρας Σχολής Στελεχών Υγείας και Κοινων. Πρόνοιας (KATEE)	2 KATEE . Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων			
	3 Πτυχίο . Μαίας Ανωτέρας Σχολής Μαιών	3 Υπουργείο . Υγείας και Πρόνοιας			
España	—Título de Matrona —Título de Asistente obstétrico (matrona) —Título de Enfermería obstétrica ecológica	Ministerio de Educación y Cultura	— Matrona —Asistente obstétrico	1. siječ nja 1986 .	
France	Diplôme de sage-femme	L'Etat	Sage-femme	23. siječ nja 1983 .	
Ireland	Certificate in Midwifery	An Board Altranais	Midwife	23. siječ nja	

Italia	Diploma d'ostetrica	Scuole riconosciute dallo Stato	Ostetrica	1983 · 23. siječ nja 1983			
Κύπρος	Δίπλωμα στο μεταβατικό πρόγραμμα Μαιευτικής	Νοσηλευτική Σχολή	Εγγεγραμμέ νη Μαία	1. svib nja 2004			
Latvija	Diploms par vecmates kvalifikācijas iegūšanu	Māsu skolas	Vecmāte	1. svib nja 2004			
Lietuva	1 Aukštojo . mokslo diplomas, nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją, ir profesines kvalifikacijos pažymejimas, nurodantis suteiktą akušerio	1. Universitetas	Akušeris	1. svib nja 2004 ·			

profesinę kvalifikaciją —Pažymejim as, liudijantis profesinę praktiką akušerijoje 2 Aukštojo 2. Kolegija mokslo diplomas (neuniversitet ines studijos), nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją, ir profesines kvalifikacijos pažymejimas, nurodantis suteiktą akušerio profesinę kvalifikaciją —Pažymejim as, liudijantis profesinę			
---	--	--	--

	praktiką akušerijoje 3 Aukštojo . mokslo diplomas (neuniversitet ines studijos), nurodantis suteiktą akušerio profesinę kvalifikaciją				
Luxembourg	Diplôme de sage-femme	Ministère de l'éducation nationale, de la formation professionnelle et des sports	Sage-femme	23. siječ nja 1983 .	
Magyarország	Szülész nő bizonyítvány	Iskola/főiskola	Szülész nő	1. svib nja 2004 .	
Malta	Lawrja jew diploma fl- Istudji tal- Qwiebel	Universita' ta' Malta	Qabla	1. svib nja 2004 .	
Nederland	Diploma van verloskundige	Door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport erkende	Verloskundige	23. siječ nja 1983 .	

Österreich	Hebammen-Diplom	opleidings- instellingen —Hebammenakademie —Bundeshebammenlehranstalt	Hebamme	1. siječ nja 1994			
Polska	Dyplom ukończenia studiów	wyższych na kierunku położnictwo z tytułem „magister położnictwa” Instytucja prowadząca kształcenie na poziomie wyższym uznana przez właściwe władze (Higher educational institution recognised by the competent authorities)	Położna	1. svib nja 2004			
Portugal	1 Diploma de enfermeiro especialista em enfermagem de saúde materna e obstétrica	1 Ecolas de Enfermagem	Enfermeiro especialista em enfermagem de saúde materna e obstétrica	1. siječ nja 1986			

	2Diploma/cartão de curso de estudos superiores especializado em enfermagem de saúde materna e obstétrica	2Escolas Superiores de Enfermagem			
	3Diploma (do curso de pós-graduação de licenciatura) de especialização em enfermagem de saúde materna obstétrica	3—Escolas Superiores de Enfermagem —Escolas Superiores de Saúde			
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov „diplomirana babica/diplomirani babičar”	1. Univerza 2 Visoka strokovna šola	diplomirana 1. babica/diplomirani babičar	svibnja 2004	
Slovensko	1 Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu „bakalár z	1. Vysoká škola 2 Stredná zdravotnícka škola	Pôrodná asistentka	1. svibnja 2004	

	pôrodnej asistencie” („Bc.”) 2 Absolventský . diplom v študijnom odbore diplomovaná pôrodná asistentka			
Suomi/Finl and	1 Kättilön . tutkinto/barn morskeexame n 2 Sosiaali- ja . terveystalan ammattikorke akoulututkint o, kättilö (AMK)/yrkes högskoleexam en inom hälsovård och det sociala området, barnmorska (YH)	1 Terveysthuolto . oppi- laitokset/hälsövr n 2 Ammattikorkeako . ulut/Yrkeshögsko lor	Kättilö/Barn morska 1. sijech nja 1994 .	
Sverige	Barnmorskeex amen	Universitet eller högskola	Barnmorska 1. sijech nja 1994 .	
United Kingdom	Statement of registration as	Various	Midwife 23. sijech	

a Midwife on part 10 of the register kept by the United Kingdom Central Council for Nursing, Midwifery and Health visiting nja 1983 .			
V.6. FARMACEUT 5.6.1. Program osposobljavanja za farmaceute — Biologija biljaka i životinja — Fizika — Opća i anorganska kemija — Organska kemija — Analitička kemija — Farmaceutska kemija, uključujući analizu medicinskih proizvoda — Opća i primijenjena biokemija (medicinska) — Anatomija i fiziologija; medicinska terminologija — Mikrobiologija — Farmakologija i farmakoterapija — Farmaceutska tehnologija — Toksikologija — Farmakognozija — Zakonodavstvo i, gdje je to primjereno, profesionalna etika Uravnoteženost između teoretskog i praktičnog osposobljavanja daje svakom predmetu dovoljan teoretski značaj da bi se održala sveučilišna priroda osposobljavanja.			

5.6.2. Dokaz o formalnoj osposobljenosti farmaceuta				
Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje dodjeljuje dokaz o kvalifikacijama	Svedodžba priložena uz diplomu	Referentni datum
België/Belgique/Belgien	Diploma van apotheker/Diplôme de pharmacien	—De universiteiten /Les universités —De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap /Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française		1. listopada 1987.
Česká republika	Diplom o ukončení studia ve studijním programu farmacie (magistr, Mgr.)	Farmaceutická fakulta univerzity v České republice	Vysvědčení o státní závěrečné zkoušce	1. svibnja 2004.
Danmark	Bevis for bestået farmaceutisk kandidateksamen	Danmarks Farmaceutiske Højskole		1. listopada 1987.
Deutschland	Zeugnis über die Staatliche	Zuständige Behörden		1. listopada

Eesti	Pharmazeutisch e Prüfung Diplom	Tartu Ülikool	da 1987. 1. svibnj a 2004.			
Ελλάς	lābimisest Άδεια άσκησης αρμακευτικού επαγγέλματος	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	1. listop ada 1987.			
España	Título de Licenciado en Farmacia	—Ministerio de Educación y Cultura —El rector de una universidad	1. listop ada 1987.			
France	—Diplôme d’Etat de pharmacien —Diplôme d’Etat de docteur en pharmacie	Universités	1. listop ada 1987.			
Ireland	Certificate of Registered Pharmaceutical Chemist		1. listop ada 1987.			
Italia	Diploma o certificato di abilitazione all’esercizio della professione di farmacista	Università	1. stude noga 1993.			

Κύπρος	ottenuto in seguito ad un esame di Stato Πιστοποιητικό Συμβούλιο Εγγραφής Φαρμακευτική Φαρμακοποιού ς	1. svibnj a 2004.		
Latvija	Farmaceita diploms Universitātes tipa augstskola	1. svibnj a 2004.		
Lietuva	Aukštojo mokslo diplomas, nurodantis suteiktą vaistininko profesinę kvalifikaciją Universitetas	1. svibnj a 2004.		
Luxembourg	Diplôme d'Etat de pharmacien Jury d'examen d'Etat + visa du ministre de l'éducation nationale	1. listop ada 1987.		
Magyarország	Okleveles gyógyszerész oklevél (magister pharmaciae, rövid: mag. Pharm) Egyetem	1. svibnj a 2004.		
Malta	Lawrja fil-farmaċija Universita' ta' Malta	1. svibnj		

Nederland	Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd apothekersexamen	Faculteit Farmacie	a 2004. 1. listop ada 1987.			
Österreich	Staatliches Apothekerdiplom	Bundesministerium für Arbeit, Gesundheit und Soziales	1. listop ada 1994.			
Polska	Dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku farmacja z tytułem magistra	1 Akademia . Medyczna 2 Uniwersytet . Medyczny 3 Collegium . Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego	1. svibnj a 2004.			
Portugal	Carta de curso de licenciatura em Ciências Farmacêuticas	Universidades	1. listop ada 1987.			
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naziv „magister farmacije/magistra farmacije”	Univerza	Potrdilo o opravljenem strokovnem izpitu za poklic magister farmacije/magistra farmacije	1. svibnj a 2004.		

Slovensko	Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu „magister farmácie” („Mgr.”)	Vysoká škola	1. svibnja 2004.			
Suomi/Finland	Proviisorin tutkinto/Provisorexamen	—Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet —Kuopion yliopisto	1. listopada 1994.			
Sverige	Apotekarexamen	Uppsala universitet	1. listopada 1994.			
United Kingdom	Certificate of Registered Pharmaceutical Chemist		1. listopada 1987.			
V.7. ARHITEKT						
5.7.1. Dokaz o formalnim kvalifikacijama arhitekata priznatim u skladu s člankom 46.						
Država	Dokaz o formalnim kvalifikacijama	Tijelo koje dodjeljuje dokaz o kvalifikacijama	Svjedodžba priložena uz diplomu akademska godina	Referentna		
België/Belgique/Belgien	1. Architect/Architecte	1.Nationale . hogescholen voor architectuur	1988./1989.			

2. Architect/ 2 Hogere- . architectuur- Architecte instituten 3. Architect 3 Provinciaal 4. Architect/ . Hoger Instituut voor Architecte Architectuur te 5. Architect/ Hasselt 4 Koninklijke Architecte . Academies voor 6 Burgelijke Schone Kunsten . ingenieur- 5 Sint- architect . Lucasscholen 6 Faculteiten . Toegepaste Wetenschappen van de Universiteiten 7, „Faculté . Polytechnique” van Mons 1. Architecte/ 1 Ecoles . nationales Architect supérieures 2. Architecte/ d’architecture 2 Instituts Architect . supérieurs 3. Architect d’architecture 4. Architecte/ 3 Ecole . provinciale Architect supérieure 5. Architecte/ d’architecture de Hasselt Architect			
--	--	--	--

	6 Ingénieur- . civil	4 Académies . royales des Beaux-Arts			
	— architecte	5. Ecoles Saint- Luc			
		6 Facultés des . sciences appliquées des universités			
		7 Faculté . polytechnique de Mons			
Danmark	Arkitekt cand. arch.	— Kunstakademiet s Arkitektskole København	1988./ 1989.		
		— Arkitektskolen i Århus			
Deutschland	Diplom- Ingenieur,	— Universitäten (Architektur/Ho- chbau)	1988./ 1989.		
	Diplom- Ingenieur Univ.	— Technische Hochschulen (Architektur/Ho- chbau)			
		— Technische Universitäten (Architektur/Ho- chbau)			
		— Universitäten- Gesamthochsch- ulen (Architektur/Ho- chbau)			

		—Hochschulen für bildende Künste —Hochschulen für Künste Diplom- Ingenieur, n (Architektur/Ho- chbau) (16) Diplom- Ingenieur FH —Universitäten- Gesamthochsch- ulen (Architektur/Ho- chbau) bei entsprechenden Fachhochschulst- udiengängen			
Ελλάς	Δίπλωμα αρχιτέκτονα — μηχανικού	—Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), τμήμα αρχιτεκτόνων — μηχανικών —Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), τμήμα αρχιτεκτόνων — μηχανικών της Πολυτεχνικής σχολής	Βεβαίωση που χορηγεί το Τεχνικό πιμελητήριο ο Ελλάδας (ΤΕΕ) και η οποία επιτρέπει την άσκηση ραστηριοτή- των στον τομέα της αρχιτεκτονι- κής	1988./ 1989.	
España	Título oficial de arquitecto	Rectores de las universidades		1988./ 1989.	

enumeradas a continuación:	1999./ 2000.			
—Universidad politécnica de Cataluña, escuelas técnicas superiores de arquitectura de Barcelona o del Vallès;	1999./ 2000. 1997./ 1998. 1998./ 1999.			
—Universidad politécnica de Madrid, escuela técnica superior de arquitectura de Madrid;	1999./ 2000. 1998./ 1999. 1999./ 2000.			
—Universidad politécnica de Las Palmas, escuela técnica superior de arquitectura de Las Palmas;	1994./ 1995.			
—Universidad politécnica de Valencia, escuela técnica superior de arquitectura de Valencia;				
—Universidad de Sevilla, escuela				

técnica superior de arquitectura de Sevilla; —Universidad de Valladolid, escuela técnica superior de arquitectura de Valladolid; —Universidad de Santiago de Compostela, escuela técnica superior de arquitectura de La Coruña; —Universidad del País Vasco, escuela técnica superior de arquitectura de San Sebastián; —Universidad de Navarra, escuela técnica superior de arquitectura de Pamplona; —Universidad de Alcalá de Henares, escuela politécnica de Alcalá de Henares;			
---	--	--	--

—Universidad Alfonso X El Sabio, centro politécnico superior de Villanueva de la Cañada; —Universidad de Alicante, escuela politécnica superior de Alicante; —Universidad Europea de Madrid; —Universidad de Cataluña, escuela técnica superior de arquitectura de Barcelona; —Universidad Ramón Llull, escuela técnica superior de arquitectura de La Salle; —Universidad S.E.K. de Segovia, centro de estudios integrados de			
--	--	--	--

		arquitectura de Segovia; —Universidad de Granada, escuela técnica superior de arquitectura de Granada.			
France	1Diplôme d'architecte. DPLG, y compris dans le cadre de la formation professionn elle continue et de la promotion sociale. 2Diplôme d'architecte. ESA 3Diplôme d'architecte. ENSAIS	1Le ministre chargé de l'architecture 2Ecole spéciale d'architecture de Pariz 3Ecole nationale supérieure des arts et industries de Strasbourg, section architecture	1988./ 1989.		
Ireland	1Degree of . Bachelor of Architectur	1National University of Ireland to architecture	1988./ 1989.		

Italia	e (B.Arch. graduates of NUI) University College Dublin			
	2Degree of 2Dublin Institute of Technology, Architectur Bolton Street, e (B.Arch.) Dublin			
	(Previously (College of , until 2002 Technology, – Degree Bolton Street, standard Dublin) diploma in architecture (Dip. Arch))			
	3Certificate 3Royal Institute of Architects of associateshi Ireland p (ARIAI)			
	4Certificate 4Royal Institute of Architects of membershi Ireland p (MRIA)			
	–Laurea in –Università di Diploma di 1988./ architettura Camerino abilitazione 1989. –Università di all’esercizio Catania — Sede indipendent di Siracusa e della –Università di professione Chieti che viene –Università di rilasciato Ferrara dal ministero			

	—Università di Firenze della Pubblica —Università di Genova istruzione dopo che il —Università di Napoli Federico II candidato ha —Università di Napoli II sostenuto —Università di Palermo con esito positivo —Università di Palermo l'esame di Stato —Università di Parma davanti ad una —Università di Reggio Calabria commissio —Università di Roma „La Sapienza” competente —Universtià di Roma III —Università di Trieste —Politecnico di Bari —Politecnico di Milano —Politecnico di Torino —Istituto universitario di architettura di Venezia			
—Laurea in ingegneria	—Università dell'Aquila	Diploma di 1998./ abilitazione 1999.		

edile — architettura	—Università di Pavia —Università di Roma,,La Sapienza”	all’esercizio indipendent e della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l’esame di Stato davanti ad una commissio ne competente Diploma di 2003./ abilitazione 2004.			
—Laurea specialistic a in ingegneria edile - architettura	—Università dell’Aquila —Università di Pavia —Università di Roma „La Sapienza” —Università di Ancona	all’esercizio indipendent e della professione che viene rilasciato dal ministero			

	—Università di Basilicata — Potenza —Università di Pisa —Università di Bologna —Università di Catania —Università di Genova —Università di Palermo —Università di Napoli Federico II —Università di Roma — Tor Vergata —Università di Trento —Politecnico di Bari —Politecnico di Milano —Laurea specialistica quinquennale in Architettura a	della Pubblica istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una commissione competente Diploma di 1998./ Architettura abilitazione 1999. dell'Università all'esercizio di Roma „La indipendente 1999./ Sapienza” e della 2000. —Università di professione Ferrara che viene 2003./ —Università di rilasciato 2004. Genova dal			
--	--	---	--	--	--

a quinquenn ale in Architettur a —Laurea specialistic a quinquenn ale in Architettur a —Laurea specialistic a in Architettur a	—Università di Palermo —Politecnico di Milano —Politecnico di Bari —Università di Roma III —Università di Firenze —Università di Napoli II —Politecnico di Milano II	ministero della Pubblica istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l’esame di Stato davanti ad una commissio ne competente Diploma di abilitazione all’esercizio indipendent e della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica istruzione dopo che il candidato ha	2004./ 2005.			
--	---	---	-----------------	--	--	--

sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una commissio ne competente Diploma di abilitazione all'esercizio indipendent e della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una			
---	--	--	--

			commissio ne competente Diploma di abilitazione all'esercizio indipendent e della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una commissio ne competente		
Nederland	1Het . getuigshrif. t van het met goed	1Technische Universiteit te Delft	Verklaring 1988./ van de 1989. Stichting Bureau		

gevolg afgelegde doctoraal examen van de studierichti ng bouwkunde , afstudeerric hting architectuur 2Het 2Technische . getuigschrijf. Universiteit te t van het Eindhoven met goed gevolg afgelegde doctoraal examen van de studierichti ng bouwkunde , differentiati e architectuur en urbanistiek 3Het . getuigschrijf t hoger beroepsond	Architecten register die bevestigt dat de opleiding voldoet aan de normen van artikel 46.			
---	--	--	--	--

erwijs, op grond van het met goed gevolg afgelegde examen verbonden aan de opleiding van de tweede fase voor beroepen op het terrein van de architectuur , afgegeven door de betrokken examenco mmissies van respectievel ijk: —de Amsterda mse Hogescho ol voor de Kunsten te			
--	--	--	--

Amsterda m —de Hogescho ol Rotterda m en omstreken te Rotterda m —de Hogescho ol Katholiek e Leergang en te Tilburg —de Hogescho ol voor de Kunsten te Arnhem —de Rijkshoge school Groninge n te Groninge n —de Hogescho			
---	--	--	--

	ol Maastrich t te Maastrich t				
Österreich	1Diplom- . Ingenieur, Dipl.Ing.	1Technische . Universität Graz (Erzherzog- Johann- Universität Graz)	1998./ 1999.		
	2Diplom- . Ingenieur, Dipl.Ing.	2Technische . Universität Wien			
	3Diplom- . Ingenieur, Dipl.Ing.	3Universität . Innsbruck (Leopold- Franzens- Universität Innsbruck)			
	4Magister . der Architektur , Magister architectura e, Mag. Arch.	4Hochschule für . Angewandte Kunst in Wien			
	5Magister . der Architektur , Magister architectura e, Mag. Arch.	5Akademie der . Bildenden Künste in Wien			

Portugal	6Magister . der Architektur , Magister architectura e, Mag. Arch.	6Hochschule für . künstlerische und industrielle Gestaltung in Linz			
	Carta de curso de licenciatura em Arquitectura	—Faculdade de arquitectura da Universidade técnica de Lisboa	1988./ 1989. 1991./ 1992.		
Suomi/Finland	Para os cursos iniciados a partir do ano académico de 1991/1992	—Faculdade de arquitectura da Universidade do Porto —Escola Superior Artística do Porto —Faculdade de Arquitectura e Artes da Universidade Lusíada do Porto			
	Arkkitehdin tutkinto/Arkiteksamen	—Teknillinen korkeakoulu/Tekniska högskolan (Helsinki) —Tampereen teknillinen	1998./ 1999.		

		korkeakoulu/Ta mmerfors			
		tekniska högskola —Oulun yliopisto/Uleåbo rgs universitet			
Sverige	Arkitektexa men	Chalmers Tekniska Högskola AB	1998./ 1999.		
		Kungliga Tekniska Högskolan			
United Kingdom	1Diplomas . in architecture	Lunds Universitet 1 — Universities . —Colleges of Art —Schools of Art	Certificate of architectura l education, issued by the Architects Registratio n Board. The diploma and degree courses in architecture of the universities , schools	1988./ 1989.	

and colleges of art should have met the requisite threshold standards as laid down in Article 46 of this Directive and in Criteria for validation published by the Validation Panel of the Royal Institute of British Architects and the Architects Registration Board.

EU nationals who possess the Royal

Institute of British Architects Part I and Part II certificates, which are recognised by ARB as the competent authority, are eligible. Also EU nationals who do not possess the ARB-recognised Part I and Part II certificates will be eligible for the Certificate of Architectural Education if they can satisfy the Board that their			
--	--	--	--

standard and length of education has met the requisite threshold standards of Article 46 of this Directive and of the Criteria for validation. 2Degrees in 2. Universities . architecture 3Final 3Architectural . examinatio . Association n 4Examinatio 4Royal College . n in . of Art architecture 5Examinatio 5Royal Institute . n Part II . of British Architects			
(1) 1. siječnja 1983. (2) 1. siječnja 1983. (3) 1. kolovoza 1987. osim za osobe koje su započele osposobljavanje prije tog datuma			

(4) 31. prosinca 1971. (5) 31. listopada 1999. (6) Dokaz o kvalifikacijama se više ne izdaje za one koji su počeli osposobljavanje nakon 5. ožujka 1982. (7) 9. srpnja 1984. (8) 3. prosinca 1971. (9) 31. listopada 1993. (10) Dokaz o kvalifikacijama se više ne izdaje za one koji su počeli osposobljavanje nakon 5. ožujka 1982. (11) 8. srpnja 1984. (12) 1. siječnja 1983., osim za osobe koje su započele osposobljavanje prije ovog datuma i završile ga do kraja 1988. (13) 31. prosinca 1994. (14) 1. siječnja 1983. (15) Osposobljavanje kojim se dobiva dokaz o formalnoj osposobljenosti za specijalista dentalne, oralne i maksilofacijalne kirurgije (osnovno medicinsko i zubarsko osposobljavanje) podrazumijeva završen i potvrđen studij medicine (članak 24.) i uz to završen i potvrđen osnovni studij dentalne medicine (članak 34.). (16) Diese Diplome sind je nach Dauer der durch sie abgeschlossenen Ausbildung gemäß Artikel 47 Absatz 1 anzuerkennen.			
--	--	--	--

PRILOG VI. Stečena prava koja se primjenjuju na profesije priznate na temelju usklađivanja minimalnih uvjeta osposobljavanja 6. Dokaz o formalnoj osposobljenosti arhitekata koji koriste stečena prava u skladu s člankom 49. stavkom 1. <table><tr><td>Država</td><td>Dokaz o formalnoj osposobljenosti</td><td>Referen tna akadem ska godina</td></tr><tr><td>België/Be lgique/ Belgien</td><td>—diplome koje dodjeljuju visoke državne škole za arhitekturu ili visokoškolski državni zavodi za arhitekturu (architecte-architect) —diplome koje dodjeljuje Visoka škola za arhitekturu pokrajine Hasselt (architect) —diplome koje dodjeljuje Kraljevska umjetnička akademija (architecte – architect) —diplome koje dodjeljuje „écoles Saint-Luc” (architecte – architect) —sveučilišne diplome iz građevinarstva, s potvrdom o obavljenom pripravništvu koju</td><td>1987./1 988.</td></tr></table>	Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Referen tna akadem ska godina	België/Be lgique/ Belgien	—diplome koje dodjeljuju visoke državne škole za arhitekturu ili visokoškolski državni zavodi za arhitekturu (architecte-architect) —diplome koje dodjeljuje Visoka škola za arhitekturu pokrajine Hasselt (architect) —diplome koje dodjeljuje Kraljevska umjetnička akademija (architecte – architect) —diplome koje dodjeljuje „écoles Saint-Luc” (architecte – architect) —sveučilišne diplome iz građevinarstva, s potvrdom o obavljenom pripravništvu koju	1987./1 988.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o reguliranim profesijama i priznavanjem inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 82/15, 70/19, 47/20)
Država	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Referen tna akadem ska godina							
België/Be lgique/ Belgien	—diplome koje dodjeljuju visoke državne škole za arhitekturu ili visokoškolski državni zavodi za arhitekturu (architecte-architect) —diplome koje dodjeljuje Visoka škola za arhitekturu pokrajine Hasselt (architect) —diplome koje dodjeljuje Kraljevska umjetnička akademija (architecte – architect) —diplome koje dodjeljuje „écoles Saint-Luc” (architecte – architect) —sveučilišne diplome iz građevinarstva, s potvrdom o obavljenom pripravništvu koju	1987./1 988.							

Česká republika	izdaje udruženje arhitekata i koja imatelju daje pravo nošenja profesionalnog naziva arhitekta (architecte – architect) —diplome iz arhitekture koje dodjeljuje centralna ili državna ispitna komisija za arhitekturu (architecte – architect) —diplome iz građevinarstva/arhitekture i diplome iz arhitekture/građevinarstva koje dodjeljuju fakulteti primijenjenih znanosti sveučilišta i Politehnički fakultet u Monsu (ingénieur architecte, ingénieur-architect) —Diplome koje dodjeljuju fakulteti u okviru „České vysoké učení technické” (Češko teničko sveučilište u Pragu): —„Vysoká škola architektury a pozemního stavitelství” (Fakultet za arhitekturu i građevinarstvo (do 1951.), —„Fakulta architektury a pozemního stavitelství” (Fakultet za arhitekturu i građevinarstvo) (od 1951. do1960.), —„Fakulta stavební” (Fakultet za građevinarstvo) (od 1960.), studijski smjerovi: visokogradnja i konstrukcije, visokogradnja, građevinarstvo i arhitektura, arhitektura (uključujući urbanizam i prostorno planiranje), niskogradnja i građevinarstvo za industrijsku i poljoprivrednu proizvodnju, ili studijski program građevinarstva s usmjerenjem visokogradnje i arhitekture, —„Fakulta architektury” (Fakultet za arhitekturu) (od 1976.), studijski smjerovi: arhitektura, urbanizam i prostorno			
-----------------	---	--	--	--

planiranje, ili studijski program: arhitektura i urbanizam s usmjerenjem: arhitektura, teorija arhitektonskog projektiranja, urbanizam i prostorno planiranje, povijest arhitekture i rekonstrukcija povijesnih spomenika, ili arhitektura i građevinarstvo. —Diplome koje je dodijelila „Vysoká škola technická Dr. Edvarda Beneše” (do 1951.) na području arhitekture i građevinarstva, —Diplome koje je dodijelila „Vysoká škola stavitelství v Brně” (od 1951. do 1956.) na području arhitekture i građevinarstva, —Diplome koje je dodjeljuje „Vysoké učení technické v Brně”, „Fakulta architektury” (Fakultet za arhitekturu) (od 1956.) za studijski smjer arhitekture i urbanizma, ili „Fakulta stavební” (Fakultet za građevinarstvo) (od 1956.) za studijski smjer građevine. —Diplome koje dodjeljuje „Vysoká škola báňská — Technická univerzita Ostrava”, „Fakulta stavební” (Fakultet za građevinarstvo) (od 1997.) za studijski smjer konstrukcija i arhitekture, ili za studijski smjer građevinarstva, —Diplome koje dodjeljuje „Technická univerzita v Liberci”, „Fakulta architektury” (Fakultet za arhitekturu) (od 1994.) za studijski program arhitekture i urbanizma s usmjerenje arhitekture, —Diplome koje dodjeljuje „Akademie výtvarných umění v Praze” za studijski			
---	--	--	--

	program umjetnosti, s usmjerenjem arhitektonskog projektiranja, —Diplome koje dodjeljuje „Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze” za studijski program umjetnosti, s usmjerenjem arhitekture, —Ovlaštenje koje izdaje „Česká komora architektů” bez specifikacije područja ili za područje visokogradnje;			
Danmark	—diplome koje dodjeljuju državne škole za arhitekturu u Kopenhagenu i Aarhusu (architekt) —potvrda o registraciji koju izdaje Savez arhitekata u skladu sa Zakonom br. 202 od 28. svibnja 1975. (registreret arkitekt) —diplome koje izdaje Visoka škola za građevinarstvo (bygningskonstruktoer), uz potvrdu nadležnih tijela kojom se potvrđuje da je osoba položila ispit formalne izobrazbe i koji sadrži ocjenu nacrtu koji je podnositelj izradio i izveo tijekom najmanje šestogodišnjeg stvarnog obavljanja djelatnosti navedenih u članku 48. ove Direktive	1987./1 988.		
Deutschland	—diplome koje dodjeljuju umjetničke visokoškolske institucije (Dipl.-Ing., Architekt (HfbK)) —diplome koje dodjeljuju odjeli za arhitekturu (Architektur/Hochbau) na „Technische Hochschulen” tehničkih sveučilišta, sveučilišta i „Gesamthochschulen”, ako su te institucije povezane u „Gesamthochschulen” (Dipl.-Ing. i bilo koji drugi naziv koji se	1987./1 988.		

nositeljima ovih diploma može odrediti kasnije). —diplome koje dodjeljuju odjeli za arhitekturu (Architektur/Hochbau) na „Fachhochschulen”, te odjeli za arhitekturu (Architektur/Hochbau) na „Gesamthochschulen”, ako su te institucije povezane u „Gesamthochschulen”, uz potvrdu, ako studij traje manje od četiri ali ne manje od tri godine, koja potvrđuje četverogodišnje razdoblje stručnog iskustva u Saveznoj Republici Njemačkoj, a koju izdaje stručno tijelo u skladu s člankom 47. stavkom 1. (Ingenieur grad. i bilo koji drugi naziv koji se nositeljima ovih diploma može dati kasnije). —diplome (Prüfungszeugnisse) koje su prije 1. siječnja 1973. dodijelili odjeli arhitekture na „Ingenieurschulen” i „Werkkunstschulen”, uz potvrdu nadležnih tijela kojom se potvrđuje da je određena osoba položila ispit formalne osposobljenosti i koji sadrži ocjenu nacрта koje je podnositelj izradio i izveo tijekom najmanje šestogodišnjeg stvarnog obavljanja djelatnosti navedenih u članku 48. ove Direktive Eesti —diplom arhitektuuri erialal, väljastatud Eesti Kunstiakadeemia arhitektuuri teaduskonna poolt alates 1996. aastast (diploma arhitekture koju od 1996. dodjeljuje Fakultet arhitekture na estonskoj akademiji umjetnosti), väljastatud Tallinna Kunstiülikooli poolt 1989.-1995. (koju je			
---	--	--	--

Ελλάς	dodjeljivalo Sveučilište umjetnosti iz Tallinna u razdoblju 1989.-1995.), väljastatud Eesti NSV Riikliku Kunstiinstituudi poolt 1951.- 1988. (koju je dodjeljivao Državni institut za umjetnost Estonske SSR između 1951. i 1988.) —diplome inženjera/arhitekta koje dodjeljuje 1987./1 Atenski Metsovion Polytechnion zajedno s 988. potvrdom koju izdaje Grčka tehnička komora, a koja potvrđuje pravo obavljanja djelatnosti iz područja arhitekture —diplome inženjera/arhitekta koje dodjeljuje Solunski Aristotelion Panepistimion zajedno s potvrdom koju izdaje Grčka tehnička komora, a koja potvrđuje pravo obavljanja djelatnosti iz područja arhitekture —diplome inženjera/građevinara koje dodjeljuje Atenski Metsovion Polytechnion zajedno s potvrdom koju izdaje Grčka tehnička komora, a koja potvrđuje pravo obavljanja djelatnosti iz područja arhitekture —diplome inženjera/građevinara koje dodjeljuje Solunski Aristotelion zajedno s potvrdom koju izdaje Grčka tehnička komora, a koja potvrđuje pravo obavljanja djelatnosti iz područja arhitekture —diplome inženjera/građevinara koje dodjeljuje Panepistimion Thrakis zajedno s potvrdom koju izdaje Grčka tehnička komora, a koja potvrđuje pravo obavljanja djelatnosti iz područja arhitekture			
-------	--	--	--	--

	—diplome inženjera/građevinara koje dodjeljuje Panepistimion Patron zajedno s potvrdom koju izdaje Grčka tehnička komora, a koja potvrđuje pravo obavljanja djelatnosti iz područja arhitekture			
España	Službena formalna kvalifikacija arhitekta (título oficial de arquitecto) koju dodjeljuje Ministarstvo obrazovanja i znanosti, ili sveučilišta	1987./1 988.		
France	—vladine diplome iz arhitekture koje je do 1959. izdavalo Ministarstvo obrazovanja, a kasnije Ministarstvo kulture (architecte DPLG) —diplome koje dodjeljuje „Ecole spéciale d’architecture” (architecte DESA) —diplome koje od 1955. dodjeljuje „Ecole nationale supérieure des arts et industries de Strasbourg” (prije „Ecole nationale d’ingénieurs de Strasbourg”), odjel za arhitekturu (architecte ENSAIS)	1987./1 988.		
Ireland	—diploma Bachelor of Architecture koju dodjeljuje Irsko državno sveučilište diplomantima arhitekture na University College u Dublinu (B Arch. (NUI)) —standardna diploma arhitekture koju dodjeljuje College of Technology, Bolton Street, Dublin (Dipl. Arch.) —potvrda o pridruženom članstvu u Royal Institute of Architects of Irland (Kraljevski institut irskih arhitekata) (ARIAI) —potvrda o članstvu u Royal Institute of Architects of Irland (MRIA)			
Italia	—diplome „laurea in architettura” koje dodjeljuju sveučilišta, politehničke	1987./1 988.		

	institucije i visokoškolske institucije arhitekture u Veneciji i u Reggio Calabria, uz diplomu koja njezinom nositelju omogućuje samostalno obavljanje profesije arhitekta, koju dodjeljuje ministar obrazovanja nakon što podnositelj pred nadležnim tijelom položi državni ispit koji mu omogućuje samostalno obavljanje profesije arhitekta (dott. Architetto) —diplome „laurea in ingegneria” za visokogradnju koje dodjeljuju sveučilišta i politehničke institucije, uz diplomu koja njezinom nositelju omogućuje samostalno obavljanje profesije na području arhitekture, koju dodjeljuje ministar obrazovanja nakon što podnositelj pred nadležnim tijelom položi državni ispit koji mu omogućuje samostalno obavljanje profesije (dott. Architetto ili dott. Ing. In ingegneria civile)			
Κύπρος	—Βεβαίωση Εγγραφής στο Μητρώο Αρχιτεκτόνων που εκδίδεται από το Επιστημονικό και Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (Potvrda o upisu u Registar arhitekata koju izdaje Znanstvena i tehnička komora Cipra (ETEK))	2006./2007.		
Latvija	—„Arhitekta diploms” ko izsniegusi Latvijas Valsts Universitātes Inženierceltniecības fakultātes Arhitektūras nodaļa līdz 1958.gadam, Rīgas Politehniskā Institūta Celtniecības fakultātes Arhitektūras nodala no 1958.gada līdz 1991.gadam, Rīgas Tehniskās Universitātes Arhitektūras fakultate kopš 1991. gada, un „Arhitekta	2006./2007.		

Lietuva	prakses sertifikats”, ko izsniedz Latvijas Arhitektu savienība („diploma iz arhitektūru” koju je do 1958. dodjeljivao Odjel za arhitekturu Građevinarskog fakulteta Latvijskog državnog sveučilišta; od 1958. do 1991. Odjel za arhitekturu Građevinarskog fakulteta Politehničkog instituta u Rigi; od 1991. i 1992. Fakultet za arhitekturu Tehničkog sveučilišta u Rigi, te potvrda o registraciji koju izdaje Udruga arhitekata Latvije) —diplome inženjera arhitekture/arhitekta koje je do 1969. izdavao Kauno politechnikos institutas (inžinierius architektas/architektas), —diplome arhitekt, diplomirani arhitekt, magistar arhitekture koje je izdavao Vilnius inžinerinis statybos institutas do 1990., Vilniaus technikos universitetas do 1996., te Vilnius Gedimino technikos universitetas od 1996. (architektas/architektūros bakalauras/architektūros magistras), —diplome za specijaliste koji su završili program osposobljavanja za arhitekta/diplomiranog arhitekta/magistra arhitekture koje je dodjeljivao LTSR Valstybinis dailes institutas do 1990.; od 1990. Vilniaus dailes akademija (architektūros kursas/architektūros bakalauras/architektūros magistras), —diplome diplomirani arhitekt/magistar arhitekture koje od 1997. dodjeljuje Kauno technologijos universitetas (architektūros bakalauras/architektūros magistras). Svim			
---------	--	--	--	--

	ovim diplomama mora biti priložena potvrda koju izdaje komisija za izdavanje potvrda a koja vlasniku te potvrde daje pravo obavljanja djelatnosti iz područja arhitekture (Certified Architect/Atestuotas architektas)		
Magyarország	—„okleveles építésmérnök” diploma (diploma arhitekture, magistar znanosti arhitekture) koju dodjeljuju sveučilišta, —„okleveles építész tervező művész” diploma (diploma magistra znanosti iz arhitekture i građevinarstva) koju dodjeljuju sveučilišta	2006./2007.	
Malta	—Perit: Lawrja ta' Perit koju dodjeljuje Universita' ta' Malta i s kojom se stječe pravo upisa kao Perit	2006./2007.	
Nederland	—svjedodžba kojom se potvrđuje da je osoba položila diplomski ispit iz arhitekture, koju izdaje odjel za arhitekturu tehničkih visokih škola u Delftu ili Eindhoven (bouwkundig ingenieur) —diplome koje izdaju državno priznate akademije za arhitekturu (architect) —diplome koje su do 1971. izdavali prijašnji fakulteti za arhitekturu (Hoger Bouwkunstonderricht) (architect HBO) —diplome koje su do 1971. izdavali prijašnji fakulteti za arhitekturu (voortgezet Bouwkunstonderricht) (architect VBO) —svjedodžba kojom se potvrđuje da je osoba položila ispit koji organizira Savez arhitekata pri „Bond van Nederlandse Architecten” (Red nizozemskih arhitekata, BNA) (architect)	1987./1988.	

—diploma koju izdaje „Stichting Instituut voor Architectuur” (fondacija „Institut za arhitekturu”) (IVA) po završetku programa osposobljavanja koju organizira ova fondacija i koji traje najmanje četiri godine (architect), uz potvrdu nadležnih tijela kojom se potvrđuje da je osoba položila ispit formalne osposobljenosti i koja sadrži ocjenu nacrtu koji je podnositelj izradio i izveo tijekom najmanje šestogodišnjeg stvarnog obavljanja djelatnosti navedenih u članku 44. ove Direktive —potvrda koju izdaju nadležna tijela i kojom se potvrđuje da je osoba prije 5. kolovoza 1985. položila diplomski ispit za „Kandidaat in de bouwkunde” pri tehničkom fakultetu u Delftu ili Eindhoven, i da je kroz razdoblje od najmanje pet godina neposredno prije ovog datuma obavljala djelatnosti arhitekta, čija važnost i priroda, osiguravaju stručnost za obavljanje tih djelatnosti, u skladu s nizozemskim zahtjevima (architect) —potvrda koju izdaju nadležna tijela samo osobama koje su prije 5. kolovoza 1985. navršile 40 godina života, kojom se potvrđuje da je osoba kroz razdoblje od najmanje pet godina neposredno prije ovog datuma obavljala djelatnosti arhitekta, čija važnost i priroda, osiguravaju stručnost za obavljanje tih djelatnosti, u skladu s nizozemskim zahtjevima (architect) —potvrde iz sedme i osme alineje ne moraju se više priznavati od datuma stupanja na			
---	--	--	--

Österreich	snagu nizozemskih zakona i propisa koji uređuju započinjanje obavljanja i obavljanje arhitekturnih djelatnosti pod profesionalnim nazivom arhitekta, ako prema tim odredbama te potvrde ne dozvoljavaju započinjanje obavljanja djelatnosti pod profesionalnim nazivom arhitekta —diplome koje dodjeljuju sveučilišta za tehnologiju u Beču i Grazu, te sveučilište u Innsbrucku, Fakultet za građevinarstvo („Bauingenieurwesen”) i arhitekturu („Architektur”) s usmjerenjem arhitekture, građevinarstva („Bauingenieurwesen”), visokogradnje („Hochbau”) i „Wirtschaftsingenieurwesen - Bauwesen”) —diplome koje dodjeljuje sveučilište za „Bodenkultur” na studijskom programu „Kulturtechnik und Wasserwirtschaft” —diplome koje dodjeljuje Fakultet za primijenjenu umjetnost Sveučilišta u Beču, za studij arhitekture —diplome koje dodjeljuje Umjetnička akademija u Beču, za studij arhitekture —diplome ovlaštenih inženjera (Ing.) koje dodjeljuje visoka tehnička škola ili visoka građevinska škola s licencom „Baumeister” koja potvrđuje najmanje šest godina stručnog iskustva u Austriji i položen ispit —diplome koje dodjeljuje Fakultet za umjetničko i industrijsko osposobljavanje u Linzu, za studij arhitekture —potvrda o kvalifikaciji za građevinskog inženjera ili građevinskog konzultanta na području izgradnje („Hochbau”,			
-------------------	--	--	--	--

Polska	„Bauwesen”, „Wirtschaftsingenieurwesen - Bauwesen”, „Kulturtechnik und Wasserwirtschaft”) u skladu sa Zakonom o građevinskim tehničarima (Ziviltechnikergesetz, BGBl. No 156/1994) Diplome koje dodjeljuju arhitektonski fakulteti: 2006./2007. —Tehnološko sveučilište u Varšavi, Fakultet arhitekture u Varšavi (Politehnika Warszawska, Wydział Architektury); profesionalni naziv za arhitekta: inżynier architekt, magister nauk technicznych; inżynier architekt; inżyniera magistra architektury; magistra inżyniera architektury; magistra inżyniera architekta; magister inżynier architekt (od 1945. do 1948., naziv: inżynier architekt, magister nauk technicznych; od 1951. do 1956., naziv: inżynier architekt; od 1954. do 1957., 2. stupanj, naziv: inżyniera magistra architektury; od 1957. do 1959., naziv: inżyniera magistra architektury; od 1959. do 1964., naziv: magistra inżyniera architektury; od 1964. do 1982., naziv: magistra inżyniera architekta; od 1983. do 1990., naziv: magister inżynier architekt; od 1991., naziv: magistra inżyniera architekta), —Tehnološko sveučilište u Krakówu, Fakultet arhitekture u Krakówu (Politehnika Krakowska, Wydział Architektury); profesionalni naziv arhitekta: magister inżynier architekt (od 1945. do 1953. Sveučilište za rudarstvo i metalurgiju,			
--------	--	--	--	--

Politehnički fakultet arhitekture – Akademia Górniczo-Hutnicza, Politechniczny Wydział Architektury), –Tehnološko sveučilište u Wrocławu, Fakultet arhitekture u Wrocławu (Politechnika Wrocławska, Wydział Architektury); profesjonalni naziv arhitekta: inżynier architekt, magister nauk technicznych; magister inżynier architektury; magister inżynier architekt (od 1949. do 1964., naziv: inżynier architekt, magister nauk technicznych; od 1956. do 1964., naziv: magister inżynier architektury; od 1964., naziv: magister inżynier architekt), –Tehnološko sveučilište u Šleziji, Fakultet arhitekture u Gliwicama (Politechnika Śląska, Wydział Architektury); profesionalni naziv arhitekta: inżynier architekt; magister inżynier architekt (od 1945. do 1955., Fakultet inženjerstva i građevine - Wydział Inżynieryjno- Budowlany, naziv: inżynier architekt; od 1961. do 1969., Fakultet inżynieryjno- Budowlany i općeg inženjerstva - Wydział Budownictwa Przemysłowego i Ogólnego, naziv: magister inżynier architekt; od 1969. do 1976., Fakultet inżynieryjno- Budowlany i općeg inżynierstwa i architekture - Wydział Budownictwa i Architektury, naziv: magister inżynier architekt; od 1977., Fakultet arhitekture - Wydział Architektury, naziv: magister inżynier architekt i od 1995., naziv: inżynier architekt),			
---	--	--	--

–Tehnološko sveučilište u Poznańu, Fakultet arhitekture u Poznańu (Politechnika Poznańska, Wydział Architektury); profesionalni naziv arhitekta: inżynier architektury; inżynier architekt; magister inżynier architekt (od 1945. do 1955. Visoka tehnička škola, Fakultet arhitekture – Szkoła Inżynierska, Wydział Architektury, naziv: inżynier architekt; od 1978., naziv: magister inżynier architekt i od 1999., naziv: inżynier architekt), –Tehničko sveučilište u Gdańsku, Fakultet arhitekture u Gdańsku (Politechnika Gdańska, Wydział Architektury); profesionalni naziv arhitekta: magister inżynier architekt (od 1945. do 1969. Fakultet arhitekture - Wydział Architektury, od 1969. do 1971. Fakultet građevinarstva i arhitekture - Wydział Budownictwa i Architektury, od 1971. do 1981. Institut za arhitekturu i urbanizam - Instytut Architektury i Urbanistyki, od 1981. Fakultet arhitekture - Wydział Architektury), –Tehničko sveučilište u Białystoku, Fakultet arhitekture u Białystoku (Politechnika Białostocka, Wydział Architektury); profesionalni naziv arhitekta: magister inżynier architekt (od 1975. do 1989. Institut za arhitekturu - Instytut Architektury), –Tehničko sveučilište u Łódźu, Fakultet građevinarstva, arhitekture i okolišnog inženjeringa u Łódźu (Politechnika Łódzka,			
--	--	--	--

	Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska); profesjonalni naziv arhitekta: inżynier architekt; magister inżynier architekt (od 1973. do 1993. Fakultet građevinarstva i arhitekture - Wydział Budownictwa i Architektury, te od 1992. Fakultet građevinarstva, arhitekture i okolišnog inženjeringa — Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska; naziv: od 1973. do 1978., naziv: inżynier architekt, do 1978., naziv: inżynier architekt, od 1978., naziv: magister inżynier architekt), —Tehničko sveučilište u Szczecinu, Fakultet građevinarstva i arhitekture u Szczecinu (Politehnika Szczecińska, Wydział Budownictwa i Architektury); profesionalni naziv arhitekta: inżynier architekt; magister inżynier architekt (od 1948. do 1954. Visoka tehnička škola, Fakultet arhitekture - Wyższa Szkoła Inżynierska, Wydział Architektury, naziv: inżynier architekt, od 1970., naziv: magister inżynier architekt i od 1998., naziv: inżynier architekt), Svim ovim diplomama mora biti priložena potvrda o članstvu koju izdaje nadležna regionalna komora arhitekata u Poljskoj, i kojom se daje pravo obavljanja djelatnosti iz područja arhitekture u Poljskoj.			
Portugal	—diploma „diploma do curso especial de arquitectura” koju dodjeljuju škole za umjetnost u Lisabonu i Portu	1987./1988.		

—diploma arhitekture „diploma de arquitecto” koju dodjeljuju škole za umjetnost u Lisabonu i Portu —diploma „diploma do curso de arquitectura” koju dodjeljuju visoke škole za umjetnost u Lisabonu i Portu —diploma „diploma de licenciatura em arquitectura” koju dodjeljuje Visoka škola za umjetnost u Lisabonu —diploma „carta de curso de licenciatura em arquitectura” koju dodjeljuju Tehničko sveučilište u Lisabonu i Sveučilište u Portu —sveučilišna diploma iz građevinarstva (licenciatura em engenharia civil) koju dodjeljuje Visoki tehnički institut Tehničkog sveučilišta u Lisabonu —sveučilišna diploma iz građevinarstva (licenciatura em engenharia civil) koju dodjeljuje Tehnički fakultet (de Engenharia) Sveučilišta u Portu —sveučilišna diploma iz građevinarstva (licenciatura em engenharia civil) koju dodjeljuje Fakultet znanosti i tehnologije Sveučilišta u Coimbri —sveučilišna diploma iz građevinarstva, proizvodnje (licenciatura em engenharia civil, produção) koju dodjeljuje Sveučilište u Minhu			
Slovenija —„Univerzitetni diplomirani inženir arhitekture/univerzitetna diplomirana inženirka arhitekture” (sveučilišna diploma arhitekture) koju dodjeljuje Fakultet za arhitekturu, kojoj se prilaže zakonom priznata potvrda nadležnog tijela iz	2006./2007.		

Slovensko	područja arhitekture, kojom se daje pravo obavljanja djelatnosti iz područja arhitekture —Sveučilišna diploma koju dodjeljuju tehnički fakulteti i kojom se daje naziv „univerzitetni diplomirani inženir (univ.dipl.inž.)/univerzitetna diplomirana inženirka”, kojoj se prilaže zakonom priznata potvrda nadležnog tijela iz područja arhitekture, kojom se daje pravo obavljanja djelatnosti iz područja arhitekture —Diploma na studijskom smjeru „arhitektura i visokogradnja („architektúra a pozemné staviteľstvo”) koju je dodjeljivalo Slovačko tehničko sveučilište (Slovenská vysoká škola technická) u Bratislavi od 1950. – 1952. (naziv: Ing.), —Diploma na studijskom smjeru „arhitektura” („architektúra”) koju je dodjeljivao Fakultet arhitekture i građevinarstva Slovačkog tehničkog sveučilišta (Fakulta architektúry a pozemného staviteľstva, Slovenská vysoká škola technická) u Bratislavi od 1952. – 1960. (naziv: Ing. arch.), —Diploma na studijskom smjeru „visokogradnja” („pozemné staviteľstvo”) koju je dodjeljivao Fakultet arhitekture i građevinarstva Slovačkog tehničkog sveučilišta (Fakulta architektúry a pozemného staviteľstva, Slovenská vysoká škola technická) u Bratislavi od 1952. – 1960. (naziv: Ing.),			
-----------	--	--	--	--

—Diploma na studijskom smjeru „arhitektura” („architektúra”) koju je dodjeljivao Fakultet građevinarstva Slovačkog tehničkog sveučilišta (Stavebná fakulta, Slovenská vysoká škola technická) u Bratislavi od 1961. – 1976. (naziv: Ing. arch.), —Diploma na studijskom smjeru „visokogradnja” („pozemné stavby”) koju je dodjeljivao Fakultet građevinarstva Slovačkog tehničkog sveučilišta (Stavebná fakulta, Slovenská vysoká škola technická) u Bratislavi od 1961. - 1976. (naziv: Ing.), —Diploma na studijskom smjeru „arhitektura” („architektúra”) koju dodjeljuje Fakultet arhitekture Slovačkog tehničkog sveučilišta (Fakulta architektúry, Slovenská vysoká škola technická) u Bratislavi od 1977. (naziv: Ing. arch.), —Diploma na studijskom smjeru „urbanizam” („urbanizmus”) koju dodjeljuje Fakultet arhitekture Slovačkog tehničkog sveučilišta (Fakulta architektúry, Slovenská vysoká škola technická) u Bratislavi od 1977. (naziv: Ing. arch.), —Diploma na studijskom smjeru „visokogradnja” („pozemné stavby”) koju je dodjeljivao Fakultet građevinarstva Slovačkog tehničkog sveučilišta (Stavebná fakulta, Slovenská technická univerzita) u Bratislavi od 1977.- 1997. (naziv: Ing.), —Diploma na studijskom smjeru „arhitektura i visokogradnja” („architektúra a pozemné stavby”) koju dodjeljuje Fakultet			
--	--	--	--

građevinarstva Slovačkog tehničkog sveučilišta (Stavebná fakulta, Slovenská technická univerzita) u Bratislavi od 1998. (naziv: Ing.), –Diploma na studijskom smjeru „visokogradnja – specijalizacija: arhitektura” („pozemné stavby - špecializácia: architektúra”) koju je dodjeljivao Fakultet građevinarstva Slovačkog tehničkog sveučilišta (Stavebná fakulta, Slovenská technická univerzita) u Bratislavi od 2000. – 2001. (naziv: Ing.), –Diploma na studijskom smjeru „visokogradnja i arhitektura” („pozemné stavby a architektúra”) koju dodjeljuje Fakultet građevinarstva Slovačkog tehničkog sveučilišta (Stavebná fakulta - Slovenská technická univerzita) u Bratislavi od 2001. (naziv: Ing.), –Diploma na studijskom smjeru „arhitektura” („architektúra”) koju dodjeljuje Akademija za umjetnost i dizajn (Vysoká škola výtvarných umení) u Bratislavi od 1969. (naziv: Akad. arch. do 1990; Mgr. od 1990. do 1992.; Mgr. arch. od 1992. do 1996.; Mgr. art. od 1997.), –Diploma na studijskom smjeru „visokogradnja” („pozemné staviteľstvo”) koju je dodjeljivao Fakultet građevinarstva Tehničkog sveučilišta (Stavebná fakulta, Technická univerzita) u Košicama od 1981. – 1991. (naziv: Ing.), Svim ovim diplomama mora se priložiti:			
--	--	--	--

	—ovlaštenje Slovačke komore arhitekata (Slovenská komora architektov) u Bratislavi bez specifikacije područja ili za područje „visokogradnje” („pozemné stavby”) ili „prostornog planiranja” („územné plánovanie”), —ovlaštenje Slovačke komore građevinara (Slovenská komora stavebných inžinierov) u Bratislavi za područje visokogradnje („pozemné stavby”)			
Suomi/Finland	—diplome koje dodjeljuju odjeli za arhitekturu Tehnološkog sveučilišta i Sveučilišta u Oulu (arkkitehti/arkitekt) —diplome koje dodjeljuju instituti za tehnologiju (rakennusarkkitehti/byggnadsarkitekt)	1997./1998.		
Sverige	—diplome koje dodjeljuju Škola za arhitekturu Kraljevskog instituta za tehnologiju, Institut za tehnologiju Chalmers i Institut za tehnologiju na Sveučilištu u Lundu (arkitekt, sveučilišna diploma arhitekture) —potvrda o članstvu u „Svenska Arkitekters Riksförbund” (SAR) ako su osobe završile osposobljavanje u državi na koju se primjenjuje ova Direktiva	1997./1998.		
United Kingdom	—kvalifikacije koje se dodjeljuju nakon polaganja ispita na: —the Royal Institute of British Architects (Kraljevski institut britanskih arhitekata) —školama za arhitekturu na sveučilištima, visokim politehničkim školama, visokim školama, akademijama, školama za	1987./1988.		

tehnologiju i umjetnost, koje od 10. lipnja 1985. priznaje Odbor za registraciju arhitekata Ujedinjene Kraljevine (Architects Registration Council of the United Kingdom) za upis u Registar (Architect) —potvrda da je osoba stekla pravo na profesionalni naziv arhitekt na temelju odjeljka 6(1)a, 6(1)b ili 6(1) Zakona o registraciji arhitekata iz 1931. (Architect) —potvrda da je osoba stekla pravo na profesionalni naziv arhitekt na temelju odjeljka 2. Zakona o registraciji arhitekata iz 1938. (Architect)			
PRILOG VII. Dokumenti i potvrde koji se mogu zahtijevati u skladu s člankom 50. stavkom 1. 1. Dokumenti (a) Potvrda o državljanstvu dotične osobe. (Kopije potvrda o specijalističkom usavršavanju ili dokaz o b formalnim kvalifikacijama koje omogućavaju pristup toj) profesiji, te potvrda o stručnom iskustvu osobe, gdje je to primjereno. Nadležna tijela države članice domaćina mogu pozvati podnositelje da dostave informacije o svom osposobljavanju u mjeri u kojoj je to potrebno da bi se utvrdilo postojanje mogućih bitnih razlika u odnosu na zahtijevano nacionalno osposobljavanje, kako je to utvrđeno u članku 14. Kada podnositelj ne može dati ove informacije, nadležna tijela države članice domaćina obraćaju se kontaktnim točkama,	Članak 5. U članku 17. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi: „(2) Nadležno tijelo dužno je u roku od mjesec dana od dana primitka zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka potvrditi njegov primitak.“. Dosadašnji stavci 2. i 3. postaju stavci 3. i 4. U dosadašnjim stavcima 4. i 5. koji postaju stavci 5. i 6. broj: „3.“ zamjenjuje se brojem: „4.“.	U potpunosti preuzeto	

nadležnom tijelu ili drugom odgovarajućem tijelu u matičnoj državi članici. (U slučajevima navedenim u članku 16., potvrda o prirodi i c trajanju djelatnosti koju izdaje nadležno tijelo u matičnoj) državi članici ili u državi članici iz koje dolazi strani državljanin. (Ako nadležno tijelo države članice domaćina zahtijeva od d osoba koje žele obavljati reguliranu profesiju dokaz o) njihovom dobrom karakteru ili ugledu, ili o tome da nisu objavili stečaj, ili kada prekine ili zabrani obavljanje te profesije u slučaju teže povrede pravila struke ili kaznenog djela, ta država članica prihvaća kao dostatan dokaz za državljane države članice koji žele obavljati tu profesiju na njezinom državnom području, prednošenje dokumenata koje su izdala nadležna tijela matične države članice ili države članice iz koje dolazi strani državljanin, a koji potvrđuju da su ti zahtjevi ispunjeni. Ta tijela moraju dostaviti tražene dokumente u roku od dva mjeseca. Ako nadležna tijela matične države članice ili države članice iz koje dolazi strani državljanin ne izdaju dokumente navedene u prvom podstavku, ti će se dokumenti zamijeniti izjavom pod prisegom – ili, u državama u kojima nije predviđena izjava pod prisegom, svečanom izjavom koju ta osoba daje pred nadležnim sudskim ili upravnim tijelom, ili kada je to primjereno, pred javnim bilježnikom ili pred kvalificiranim stručnim tijelom matične države članice ili države članice iz koje ta osoba dolazi; takvo tijelo ili javni bilježnik izdaju potvrdu kojom se potvrđuje autentičnost izjave pod prisegom ili svečane izjave. (Ako država članica domaćin od svojih vlastitih državljana koji e žele početi obavljati reguliranu profesiju traži dokument o) njihovom fizičkom ili duševnom zdravlju, ta država članica kao dostatan dokaz prihvaća prednošenje dokumenta koji se	Dosadašnji stavci 6. i 7. postaju stavci 7. i 8. U dosadašnjem stavku 8. koji postaje stavak 9. broj: „3.“ zamjenjuje se brojem: „4.“, a broj: „4.“ zamjenjuje se brojem: „5.“. U dosadašnjem stavku 9. koji postaje stavak 10. broj: „3.“ zamjenjuje se brojem: „4.“. Iza dosadašnjeg stavka 10. koji postaje stavak 11. dodaje se stavak 12. koji glasi: „(12) Nadležno tijelo dužno je na zahtjev države članice domaćina u roku od dva mjeseca dostaviti dokaze iz točaka 1. d) i e) Priloga VII. Direktive.“.	
---	---	--

zahtijeva u matičnoj državi članici. Ako matična država članica ne izda takav dokument, država članica domaćin prihvaća potvrdu koju izdaje nadležno tijelo u toj državi. U tom slučaju nadležna tijela matične države članice moraju izdati traženi dokument u roku od dva mjeseca. (Kada država članica domaćin zahtijeva od svojih državljana f koji žele započeti obavljati reguliranu profesiju da dostave:) — dokaz o svom imovinskom stanju, —dokaz da su osigurani od financijskih rizika koji proizlaze iz njihove profesionalne odgovornosti u skladu sa zakonima i propisima koji su na snazi u državi članici domaćinu u vezi s uvjetima i opsegom pokrića, ta država članica prihvaća kao dostatan dokaz potvrdu koju izdaju banke i osiguravajuća poduzeća druge države članice. 2. Potvrde Kako bi olakšale primjenu glave III. poglavlja III. ove Direktive, države članice mogu propisati da osobe koje ispunjavaju uvjete osposobljavanja, osim dokaza o formalnoj osposobljenosti moraju dostaviti i potvrdu nadležnih tijela matične države članice kojom se potvrđuje da je taj dokaz o formalnoj osposobljenosti upravo onaj koji je obuhvaćen ovom Direktivom.			
---	--	--	--

PRILOG 4.:**OBRAZAC ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA ZA ZAKON O IZMJENAMA
ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU**

1.	OPĆE INFORMACIJE		
1.1.	Stručni nositelj:	Ministarstvo turizma i sporta	
1.2.	Naziv propisa:	Zakon o izmjenama Zakona o pružanju usluga u turizmu	
1.3.	Program rada Vlade Republike Hrvatske, akt strateškog planiranja ili reformska mjera:	Da/Ne: DA	Naziv akta: Program Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2024. – 2028. Opis mjere: Poglavlje 5.3. Utjecajna Hrvatska, u kojem se navodi da će se dovršiti proces pristupanja Hrvatske Organizaciji za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) do 2026. godine.
1.4.	Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije	Da/Ne: DA	Naziv pravne stečevine: Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija, kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta (»Uredba IMI«) Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. godine o uslugama na unutarnjem tržištu
2.	UTVRĐIVANJE PROBLEMA		
2.1.	Važećim Zakonom o pružanju usluga u turizmu (Narodne novine, br. 130/17, 25/19, 98/19, 42/20 i 70/21) uređene su usluge u turizmu, način i uvjeti za pružanje tih usluga, ugovor o putovanju u paket-aranžmanu i ugovor o povezanom putnom aranžmanu te prava i obveze trgovca i putnika u vezi s tim ugovorima. Uslugama u turizmu, smatraju se, između ostalog, i usluge turističkog vodiča koje, prema važećem Zakonu može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom, to jest ima položen stručni ispit za turističkog vodiča i ishodoeno rješenje o ispunjavanju uvjeta za pružanje tih usluga. Također, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin države koja nije država ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane Zakonom o pružanju usluga u turizmu.		

	Republika Hrvatska je 2022. godine službeno započela pregovore o pristupanju Organizaciji za ekonomsku suradnju i razvoj (dalje u tekstu: OECD). Vezano uz pružanje usluga turističkog vodiča, OECD je stajališta da Republika Hrvatska treba omogućiti potpunu usklađenost s načelom nediskriminacije koje je propisano Kodeksima o liberalizaciji. Naime, s obzirom da je većina država članica Europske unije ujedno i u OECD-u, odredbom koja mogućnost pružanja usluga turističkog vodiča od strane državljana koje nisu države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije veže uz uvjet prijavljenog prebivališta u Republici Hrvatskoj, u neravnopravan položaj dovode se državljani država članica OECD-a i pristupnica Kodeksima o liberalizaciji koje ujedno nisu države članice Europske unije odnosno Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru. Također je odredbe koje se odnose na pružanje usluga turističkog vodiča potrebno dodatno uskladiti s Direktivom 2006/123/EZ o uslugama na unutarnjem tržištu i Direktivom 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2013/55/EU, a vezano uz pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi. Dodatno, Zakon o pružanju usluga u turizmu je u skupini propisa koji sadržavaju manja pozivanja na hrvatsku kunu, to jest sadrži novčane kazne za prekršaje iskazane u hrvatskim kunama te je, prema Zaključku Vlade Republike Hrvatske o provedbi zakonodavnih aktivnosti povezanih s uvođenjem eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, takve odredbe potrebno izmijeniti prilikom prvih sljedećih izmjena zakona zbog neke druge potrebe.
2.2.	Izvor podataka:
	OECD, Kodeks o liberalizaciji nevidljivih transakcija Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija, kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta (»Uredba IMI«) Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. godine o uslugama na unutarnjem tržištu
3.	UTVRĐIVANJE POSEBNOG CILJA
3.1.	Opis posebnog cilja
	1. Omogućiti jednak tretman u mogućnosti pružanja usluga turističkog vodiča državljanima država članica OECD-a i državljanima država pristupnica Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija, s danom ulaska Republike Hrvatske u OECD. 2. Usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije vezano uz privremeno i povremeno pružanje usluga turističkog vodiča.

3.2.	Opis svrhe propisa
	Predloženim zakonom potrebno je riješiti pitanje različitog tretmana u pružanju usluga turističkog vodiča od strane državljana država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koje su ujedno države članice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru od onih koje to nisu na način da se propisuje da usluge turističkog vodiča može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i državljanin države članice OECD-a i države pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. Nadalje, izvršit će se daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije vezano uz privremeno i povremeno pružanje usluga turističkog vodiča. Dodatno, s obzirom da je riječ o prvim izmjenama Zakona nakon promjene nacionalne valute, izmijenit će se prekršajne odredbe na način da se novčane kazne iskažu u eurima.
3.3.	Razmotrena druga moguća normativna i nenormativna rješenja
	Navedeno nije moguće riješiti nenormativno s obzirom da uočena neusklađenost proizlazi iz samog zakonskog teksta.
3.4.	Izvor podataka:
	OECD, Kodeks o liberalizaciji nevidljivih transakcija Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija, kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta (»Uredba IMI«) Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. godine o uslugama na unutarnjem tržištu
4.	UTVRĐIVANJE UČINAKA I ADRESATA
4.1.	Posebni cilj: 1. Omogućiti jednak tretman u pružanju usluga turističkog vodiča državljanima država članica OECD-a i državljanima država pristupnica Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija, s danom ulaska Republike Hrvatske u OECD. 2. Usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije vezano uz privremeno i povremeno pružanje usluga turističkog vodiča.

4.1.1.	Učinci na gospodarstvo:	Adresati:
	- uređivanje statusnih pitanja turističkih vodiča	- turistički vodiči
4.1.2.	Učinci na održivi razvoj:	Adresati:
	-	-
4.1.3.	Učinci na socijalnu skrb:	Adresati:
	-	-
4.1.4.	Učinci na zaštitu ljudskih prava:	Adresati:
	-	-
4.1.5.	Učinci na druga područja:	Adresati:
	-	-
5.	ANALIZA UTVRĐENIH UČINAKA I ADRESATA	
5.1.	Analiza učinaka i adresata u području gospodarstva:	
	Predloženim zakonom potrebno je riješiti pitanje različitog tretmana u pružanju usluga turističkog vodiča od strane državljana država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koje su ujedno države članice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru od onih koje to nisu na način da se propisuje da usluge turističkog vodiča može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i državljanin države članice OECD-a i države pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane tim Zakonom. OECD ima ukupno 38 država članica, od kojih su 22 države članice ujedno i države članice Europske unije (Republika Austrija, Kraljevina Belgija, Češka Republika, Kraljevina Danska, Republika Estonija, Republika Finska, Francuska Republika, Savezna Republika Njemačka, Helenska Republika, Mađarska, Irska, Talijanska Republika, Republika Latvija, Republika Litva, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Kraljevina Nizozemska, Republika Poljska, Portugalska Republika, Slovačka Republika, Republika Slovenija, Kraljevina Španjolska i Kraljevina Švedska). Preostale države članice OECD-a su: Australija, Kanada, Republika Čile, Republika Kolumbija, Republika Kostarika, Island, Država Izrael, Japan, Republika Koreja, Sjedinjene Meksičke Države, Novi Zeland, Kraljevina Norveška, Švicarska Konfederacija, Republika Turska, Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske, Sjedinjene Američke Države. Države u postupku pristupa Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija uz Republiku Hrvatsku su i: Argentinska Republika, Savezna Republika Brazil, Republika Bugarska, Rumunjska, Republika Peru, I Kraljevina Tajland i Republika Indonezija. Odredba koja je državljanima država koje nisu države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru za pružanje usluga turističkog vodiča uvjetovala prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj se briše te će usluge turističkog vodiča u Republici Hrvatskoj moći pružati državljani Republike Hrvatske, državljani druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i državljanin države članice OECD-a i države	

	pristupnice Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija. Osobe koje su ispunile uvjete za pružanje usluga turističkog vodiča sukladno propisima koji uređuju pružanje usluga u turizmu zadržavaju stečena prava. Dodatno propisuje se da turistički vodič državljanin države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na području Republike Hrvatske sukladno posebnom propisu kojim se uređuju uvjeti za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča, osim na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) koji su propisom kojim se uređuje popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) zaštićeni po kriteriju pravilne interpretacije Domovinskog rata. Ishod navedenih izmjena zakona bit će usklađivanje uvjeta za pružanje usluga turističkog vodiča, OECD-ovim kodeksima o liberalizaciji i pravnoj stečevini Europske unije.
5.2.	Analiza učinaka i adresata u području održivog razvoja:
	Nisu utvrđeni učinci u području održivog razvoja.
5.3.	Analiza učinaka i adresata u području socijalne skrbi:
	Nisu utvrđeni učinci u području socijalne skrbi.
5.4.	Analiza učinaka i adresata u području zaštite ljudskih prava:
	Nisu utvrđeni učinci u području zaštite ljudskih prava.
5.5.	Analiza učinaka i adresata u drugim područjima:
	Nisu utvrđeni učinci u drugim područjima.
5.6.	Izvor podataka:
	OECD, Kodeks o liberalizaciji nevidljivih transakcija Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija, kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta (»Uredba IMI«) Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. godine o uslugama na unutarnjem tržištu
6.	SAVJETOVANJE I KONZULTACIJE
6.1.	Savjetovanje:
6.2.	Konzultacije:

7.	ZAKLJUČAK	
7.1.	Pozitivni učinci: - uređivanje statusnih pitanja turističkih vodiča	Negativni učinci: -
7.2.	Zaključak o učincima koji će proisteći iz provedbe: Riješit će se pitanje različitog tretmana u pružanju usluga turističkog vodiča od strane državljana država članica OECD-a i pristupnica Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija koje su članice Europske unije od onih koje nisu, na način da će državljani svih navedenih država moći pružati usluge turističkog vodiča pod uvjetima propisanim Zakonom, to jest uz položen stručni ispit i ishodoeno rješenje. Vodičima iz drugih država članica Europske unije omogućuje se pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi, osim na lokalitetima zaštićenim prema kriteriju pravilne interpretacije vezane uz Domovinski rat. Navedenim se rješavaju pitanja neusklađenosti navedenog Zakona s pravnom stečevinom Europske unije.	
8.	PRILOZI	
8.1	Dokumenti u prilogu:	
9.	OVJERA ČELNIKA STRUČNOG NOSITELJA	
	Potpis: Tonči Glavina, ministar	
	Datum: 7. srpnja 2025.	

